

ULUSLARARASI

İKTİSADİ VE İDARİ BİLİMLER KONGRESİ

International Congress on Economic and Administrative Sciences
Şırnak/Türkiye, May 2-4, 2019

ÖZET KİTAPÇIĞI CONFERENCE ABSTRACTS

ULUSLARARASI İKTİSADİ VE İDARİ BİLİMLER KONGRESİ ÖZET KİTAPÇIĞI

ISBN: 978-605-7602-43-5

Yayın Editörü

Prof. Dr. İbrahim Halil SUGÖZÜ

Kapak Tasarımı

Bülent Polat

Erişime Açıldığı Tarih

22.05.2019

Asos Yayınevi

1.baskı

Adres: Çaydaçıra Mah. Hacı Ömer Bilginoğlu Cad. No: 67/2-4/MERKEZ/ELAZIĞ

Telefon: 0532 643 75 23

Mail Adresi: asos@asosyayinlari.com

Web: www.asosyayinlari.com

Instagram: <https://www.instagram.com/asosyayinevi/>

Facebook: <https://www.facebook.com/asosyayinevi/>

Twitter: <https://twitter.com/Asosyayinevi>

SEMPOZYUM ONUR KURULU

Mehmet AKTAŞ

(Şırnak Valisi)

Prof. Dr. Mehmet Emin ERKAN

(Şırnak Üniversitesi Rektörü)

Düzenleme Kurulu Başkanı

Prof. Dr. İbrahim Halil SUGÖZÜ

Düzenleme Kurulu Üyeleri

Doç. Dr. Mete Cüneyt OKYAR

Dr. Öğr. Üyesi Ahmet GÜL

Dr. Öğr. Üyesi Ahmet ÖZDEMİR

Dr. Öğr. Üyesi Arzu YILDIRIM

Dr. Öğr. Üyesi Asaf Tolga ÜLGEN

Dr. Öğr. Üyesi Bekir GÜNDOĞMUŞ

Dr. Öğr. Üyesi Emre Esat TOPALOĞLU

Dr. Öğr. Üyesi Ferhat Şirin SÖKMEN

Dr. Öğr. Üyesi Ferhat UĞURLU

Dr. Öğr. Üyesi Hikmet Salahaddin GEZİCİ

Dr. Öğr. Üyesi İbrahim HÜSEYİNİ

Dr. Öğr. Üyesi Kemalettin ERYEŞİL

Dr. Öğr. Üyesi Mehmet HASKUL

Dr. Öğr. Üyesi Muhammed MARUF

Dr. Öğr. Üyesi Osman ÖZDEMİR

Dr. Öğr. Üyesi Özlem ÖZEN

Dr. Öğr. Üyesi Ramazan VEDAT SÖNMEZ

Dr. Öğr. Üyesi Reşat SAKUR

Dr. Öğr. Üyesi Sami KALAYCI

Dr. Öğr. Üyesi Sedat ÇELİK

Sekretarya

Öğr. Gör. Gazal CENGİZ

Arş. Gör. A. Sacid AKSOY

Arş. Gör. Haluk KURTULUŞ

Arş. Gör. Hüseyin AKSU

Arş. Gör. Muhammet Cemal ŞAHİNOĞLU

Arş. Gör. M. Nazım UYGUR

Arş. Gör. İhsan GÜZEL

Arş. Gör. Özgür BOZAN

Arş. Gör. Yusuf KÜÇÜK

Öğr. Gör. Fatih Selim ERDAMAR

Öğr. Gör. Talha BAYIR

Öğr. Gör. Erol KILIÇLI

BİLİM KURULU

- Prof. Dr. Abdülaziz HATİP
Prof. Dr. Abdülkadir BULUŞ
Prof. Dr. Adem ESEN
Prof. Dr. Adnan ÇELİK
Prof. Dr. Ahmet AY
Prof. Dr. Ali Rıza ABAY
Prof. Dr. Ali ÖZDEMİR
Prof. Dr. Ali ŞAHİN
Prof. Dr. Arif ERSOY
Prof. Dr. Arzdar KİRACI
Prof. Dr. Baki YILMAZ
Prof. Dr. Birol AKGÜN
Prof. Dr. Celal YÜCEL
Prof. Dr. Dharm BHAWUK
Prof. Dr. Doğan UYSAL
Prof. Dr. Eugene KOUASSI
Prof. Dr. Fatih SAVAŞAN
Prof. Dr. Hacer TUĞBA EROĞLU
Prof. Dr. Hayriye ATİK
Prof. Dr. Hilmi Bahadır AKIN
Prof. Dr. Hüseyin GÜNEŞ
Prof. Dr. Hüseyin MISIRDALI
Prof. Dr. Kemal YILDIRIM
Prof. Dr. Kenan PEKER
Prof. Dr. Kürşat ÖZDAŞLI
Prof. Dr. Mahmut Hakkı AKIN
Prof. Dr. Mahmut ÖZDEMİR
Prof. Dr. Mamadou Abdoulaye KONTE
Prof. Dr. Mbodja MOUGOUE
Prof. Dr. Mehmet Aslan TEKİNSOY
Prof. Dr. Mehmet BULUT
Prof. Dr. Mehmet MUCUK
Prof. Dr. Mieczyslaw W. SOCHA
Prof. Dr. Muhammet BEZİRCİ
Prof. Dr. Murat ÇEMREK
Prof. Dr. Murat ÇETİNKAYA
Prof. Dr. Musa ŞAHİN
Prof. Dr. Musa ÖZATA
Prof. Dr. Mustafa Erkan ÜYÜMEZ
Prof. Dr. Mustafa TAŞLIYAN
Prof. Dr. Necmi UYANIK
Prof. Dr. Orhan ELMACI
Prof. Dr. Osman OKKA
Prof. Dr. Önder KUTLU
Prof. Dr. Rahmi YAMAK
Prof. Dr. Ramazan GÖKBUNAR
Prof. Dr. Selami SEZGİN
Prof. Dr. Serdar ALTINOK
Prof. Dr. Seyyit IRMAK
Prof. Dr. Şaban Halis ÇALIŞ
Prof. Dr. Tahir AKGEMCİ
Prof. Dr. Vaidas LUKOSIUS
Prof. Dr. Yeter DEMİR USLU
Prof. Dr. Yu-Feng LEE
Prof. Dr. Yunus CERAN
Prof. Dr. Zekeriya MIZIRAK
Prof. Dr. Zeynep KARAÇOR
Doç. Dr. Aykut EKİYOR
Doç. Dr. Bahar BURTAN DOĞAN
Doç. Dr. Bedrettin KESGİN
Doç. Dr. Betül ALTAY TOPÇU
Doç. Dr. Derya YÜCEL
Doç. Dr. Durdu Mehmet BİÇKES
Doç. Dr. Ender GÜLER
Doç. Dr. Erhan ÖRSELLİ
Doç. Dr. Erkan Turan DEMİREL
Doç. Dr. Esra Banu SİPAHİ
Doç. Dr. Gökhan TUNCEL
Doç. Dr. Halil İbrahim AYDIN
Doç. Dr. Hülya Eşki UĞUZ
Doç. Dr. Hüseyin ÇETİN
Doç. Dr. İbrahim BAZ
Doç. Dr. İsmail SEVİNÇ
Doç. Dr. Katia Zhivkova MIHAILOVA
Doç. Dr. M. Fatih Bilal ALODALI
Doç. Dr. Melike Atay POLAT
Doç. Dr. Muhammet DÜŞÜKCAN
Doç. Dr. Mustafa KOCAOĞLU
Doç. Dr. Oktay KIZILKAYA
Doç. Dr. Ramazan YANIK
Doç. Dr. Sevilay USLU DİVANOĞLU
Doç. Dr. Volkan ALPTEKİN
Doç. Dr. Yılmaz DEMİRHAN
Dr. Abdullah AYDIN
Dr. Bilal SOLAK
Dr. Dragana RADICIC
Dr. Harun KILIÇARSLAN
Dr. Jennifer Ward-Batts
Dr. Mehmet YİĞİT
Dr. Murat YILDIZ
Dr. Savaş ERDOĞAN
Dr. Şahin ÇETİNKAYA
Dr. Yusuf SAYIN

İÇİNDEKİLER

Kayıtdışı İstihdam ve Sosyal Koruma Politikaları.....	15
Evrensel Sosyal Koruma Eğilimleri (2017 - 19 Dünya Sosyal Koruma Raporu Perspektifinden).....	16
Sosyal Koruma Politikaları Kapsamında Çocuk İşçiliğinin Önlenmesi.....	17
OECD ve BRICS Üyesi Ülkelerin Yenilenebilir Enerji Kaynaklarına Göre Kümeleme Analizi ile Sınıflandırılması.....	18
Ankara-İzmir Yüksek Hızlı Tren Hattının AHP ile Değerlendirilmesi ve Lojistik Önemi	20
Bina Yapımında Demir İşleriyle İlgili Risk Değerlendirme	21
Bulanık AHP ve Bulanık TOPSIS Temelli Risk Değerlendirme	22
Karışık Modelli Montaj Hattı Dengeleme Problemi ve Bir İşletmede Uygulaması	23
Modern Dünyadaki Temel Küresel Sorunların Üstesinden Gelmek İçin Süperiletken Malzemelerin Yeri	25
Physical Workload Capacity Based Assembly Line Balancing Problem.....	27
Sipariş Toplama Sistemlerinde TOPSIS Yöntemine Dayalı Sınıf Oluşturma ve Atama Modeli	28
Türkiye’de 1996-2019 Yıllarında Endüstri Mühendisliği Programında Lojistik Üzerine Yapılan Lisansüstü Tezlerin Profili	29
Aynı Amaca Hizmet Eden İki Müessesenin Karşılaştırılması: İflas Erteleme ve Konkordato	31
Beklenmedik Politik Olayların Hisse Senedi Getirileri Üzerindeki Etkileri: Bir Olay Çalışması Örneği	32
BİST Sektör Endekslerinin Volatilitelerinin Simetrik ve Asimetrik Koşullu Değişen Varyans Modelleri ile Tahmini.....	33
Borsa İstanbul’da İşlem Gören Bankaların CAMELS Analizi ile Performanslarının Değerlendirilmesi	35
Does the Form of Ownership Affect Firm Performance? Evidence From Banks in Turkey.....	36
Döviz Kuru Getiri Volatilitelerinin Modellenmesi: Dolar ve Euro Serileri Üzerine Bir Uygulama	37
Firma Büyüklüğünün Belirleyicileri: Metal Ana Sanayi Firmaları Üzerine Panel Veri Analizi	38
Katılım Bankalarındaki Cari Hesapların Dayanağı Olan Bir Finansman Tekniği Olarak Wadihah.....	39
Mortgage Krizinin İslam Ekonomisi Perspektifinden Değerlendirilmesi	40
Pay Piyasalarında Finansal Kaldıraç Etkisinin Test Edilmesi: Genelleştirilmiş Otoregresif Koşullu Değişen Varyans Modelleri ile BIST 30 Endeksi Üzerine Bir Uygulama	42
Perakende Ticaret Sektöründe Faaliyet Gösteren Firmaların Finansal Performans Ölçümlerinin İncelenmesi: TOPSIS ve MOORA Uygulama	43
Reklam ve Tanıtım Harcamaları Firma Karlılık İlişkisi: Borsa İstanbul’da İşlem Gören Firmalar Üzerine Bir Analiz	45
Sistemik Riskin Firma İç Belirleyicileri: BİST 100 Endeksi Firmaları Üzerinde Bir Panel Veri Analizi.....	46

Türkiye’de Gerçekleşen Savaş Hareketleri ile İlişkili Olayların BIST-100 Endeks Getirisine Etkileri	48
Ekonomik Büyüme ve Enflasyon İlişkisi; Türkiye Örneği	49
Vergi Yükünün Ekonomik Büyüme Üzerindeki Etkileri	50
Çok Partili Hayata Geçiş Sürecinde Devletçilik Tartışmaları	52
Türkiye'nin Doğu ve Güneydoğu Kesimlerinde Yeni Kurulan Üniversitelerin Bölge Halkının Okuryazarlık ve Yüksek Öğrenime Devam Oranları Üzerine Bir İnceleme	53
Yoksullukla Mücadelede Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakıflarının Etkileri: Şırnak İli Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakfı Üzerine İnceleme	55
1980 Sonrası Türkiye’de Cari İşlemler Dengesinin Analizi	57
2000 Sonrası Türkiye’de Gelişen Krizlerin Makroekonomik Değişkenler Üzerindeki Etkisi	58
Alevî Nitelemeli Gruplarda Zekât ve Lokma Anlayışı	59
Asimetrik Bilgi ve Piyasalar Üzerindeki Etkileri	60
Avrupa Birliği Kırsal Alan Sınıflamasına Göre Türkiye'nin Bazı Tarımsal Göstergelerindeki Değişimin Analizi	61
Bazı Futbol Kulüplerinin Yıllara Göre Gelir Kaynaklarının İncelenmesi	63
Birinci Dünya Savaşı’nın Finansmanında Osmanlı Devleti’ne Yapılan Yardımlar Üzerine Bir İnceleme	64
Bölgesel Kalkınmada Rol Oynayabilecek Etkin Faktörler: Şırnak Üniversitesi	66
Coğrafi Bilgi Sistemleri (CBS) Analizlerinin Bölge Potansiyellerinin Belirlenmesi ve Kalkınma Üzerindeki Etkisi	68
Devlete Duyulan Güven Azalması Neyin Habercisi	69
Current Account As An Exchange Rate Anchor: Could It Work?	70
Dünya da E-Ticaret ve E-Ticaret Üzerine Bir SWOT Analizi	71
Dünya Hayatını Değerlendirme Bağlamında Ticaretin Önemi ile İlgili Bazı Hadisler Üzerine Bir Değerlendirme	72
Economics in Jerusalem-Prospects and Challenges	73
Ehliyet ve Liyakat Sahiplerinin İktisadi ve İdari Görev Talebi: Hz. Yusuf Örneği	74
Ekonomi Biliminin Yatay ve Dikey Gelişim Matrisi	75
Ekonomik Şiddetin Kadın İstihdamı Üzerine Etkisi Şırnak İli Örneği	77
Endüstri 4.0 Bağlamında; Sendikaların Geleceği "Sendika 4.0"	78
Evliya Çelebi Seyahatnamesinde Doğu Anadolu Şehirleri	79
Gelecek, Yeni Değerler ve Kavramlar	80
Göçmen Gönderilerinin Finansal Gelişmeye Etkisi: Gelişmekte Olan Ülkeler Üzerine Dinamik Panel Veri Analizi	81
Günümüzde Karşılaşılan Ekonomik Krizler ve İslam İktisadının Vadettiği Çözümler	82

Gurbetçiler ve Suriyeli Mülteciler Temelinde Karşılaştırmalı Ekonomik Bir Yaklaşımla Göç Sorunu	83
Hollanda Hastalığı.....	85
İktisatta İslami Vakfın Önemi ve Vakıf Hakkında Oluşturan Şüphelere Reddiye	86
İleri Üretim Teknolojileri ve Andon Uyarı Sistemleri	87
İlgili Rivayetler Bağlamında İslam İktisadı ve İslam İktisadının Temel İlkeleri	88
İnanç-Davranış İlişkisi Açısından Müslümanların Tüketim Kültürü Sorunu.....	89
İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu Doğrultusunda Türkiye’deki Göçmenler ve Uyum Politikalarına Yönelik Bir Değerlendirme	91
İslam Ekonomisi Perspektifinde Adil Ekonomik Düzenin Vergilendirme Esasları	92
İslam Ekonomisinde Sigortacılık Kavramına Teorik Bir Bakış.....	93
İslam’da Ticaret ve İktisat Ahlakının Oluşmasında Hadislerin Rolü.....	94
Kadının Çalışma Hayatındaki Yeri ve Önemi: Türkiye'nin Dünyadaki Konumu	95
Kamu Personellerinin Tüketici Karar Verme Tarzlarına Etkisinin İncelenmesi (Şirnak İli Örneği) ...	96
Kayıt Dışı Ekonominin Makro Değişkenler Üzerindeki Etkisi: Türkiye Örneği	97
Kent Muhafazakârlığı Bağlamında Bir Batı-Doğu Karşılaştırması	98
Kırsal Kentsel Nüfus, Türkiye’de Kırdan Kente Göç ve Cumhuriyetten Günümüze Göçü Önlemeye Yönelik Yaklaşımlar ve Uygulamalar	99
Kriz Algısı ve İktisadi Bahanelerin Yansıması.....	100
Kültür Rotalarının ve Türkiye’de Kırsal Kalkınma Aracı Olarak Kullanılabilme Olanakları.....	102
Küreselleşen Dünyaya Bölgesel Ekonomilerin Uyum: Güneydoğu Anadolu Bölgesi Açısından Bir Değerlendirme.....	103
Küreselleşme Sürecinde Türkiye Ekonomisinde Sanayisizleşme ve Piyasalaşma.....	104
Kur’ân ve Sünnet’e Göre Alım Satımda Şeffaflık İlkesi ve Bu İlkeyi Zedeleyen Şartların Yasaklanması	106
Kuzey Afrika Ülkelerinde Siyasal Risk-Dış Yatırım İlişkisi.....	107
Madenî ve Kâğıt Paralarla İlgili Bir Risalenin Tanıtımı ve İslam İktisadı Açısından Değerlendirilmesi	108
Manisa Toplu Taşımacılık İşletmesinin Ulaşım Etkinliğinin Veri Zarflama Analiziyle Ölçülmesi....	109
Meslek Yüksekokullarında Okutulan Ekonomi Derslerinin Uygulamada Kullanılma Düzeyi ile Ekonomi Bilgi Düzeyi Üzerine Bir Araştırma.....	110
OECD Ülkeleri Merkez Bankaları Para Politikası: Altın Stokları Bağlamında Bir Değerlendirme....	111
Olası Döviz Kuru Değişiminin Enflasyon Üzerindeki Etkisi: Türkiye Örneği	112
Osmanlı Ekonomisinde İktisadi Kontrol Aracı Olarak Narh Uygulaması	113
Parasal Durum Endeksi: 2008 Krizi Sonrası Türkiye’de Para Politikası Duruşu.....	114
Perakendecilerin Kurumsal Sosyal Sorumlulukları	115

Sanayi Devriminin Osmanlı Ekonomisi Üzerindeki Etkileri ve Cumhuriyet Dönemine Yansımaları(1876-1938)	116
Seçim Ekonomisi ve Etkileri	117
Serbest Bölgeler ve Serbest Bölgelerin Türkiye Ekonomisine Katkısı	118
Şırnak İlinde Hayvancılık Sektörü ve Sektörde Devletin Rolü: Şırnak İli Örneği	119
Şırnak İlinin Sağlık Göstergelerinin TRC3 Bölgesi ve Türkiye Geneli ile Karşılaştırmalı Analizi	121
Şırnak Tarım Sektörü ve Türkiye Karşılaştırması	122
Sözleşmeli Olarak İstihdam Edilen Öğretmenlerin Örgütsel Sinizm Algıları: Şırnak İli Örneği	124
Sürdürülebilir Kalkınmada Turizmin Rolü : TRC 3 Bölgesi Örneği	125
Tarih Boyunca Peygamberlerin Yönetim ve Siyasetle İlişkileri	126
Teknolojik Yayılmanın Sosyal ve Ekonomik Etkileri: OECD Ülkeleri Üzerine Bir İnceleme	128
Teknolojinin Kent Yaşamına Yansıması: Akıllı Kentler Bağlamında Değerlendirme	129
Tevbe Suresi Özelinde Kur'an'ın Diplomatik Dili ve Bunun Hayata Yansımaları	130
The Role of Siirt University in Regional Development	131
Ticaret - Ahlak İlişkisi Bağlamında Hz. Peygamber Tarafından Yasaklanan Bazı Alış Veriş Türleri	132
Türkiye Bilgi Ekonomisine Geçişte Ne Ölçüde Başarılı Olmuştur?	133
Türkiye Cumhuriyeti ile Türk Cumhuriyetleri Arasında Dil, Din, Kültür ve Eğitim Alanındaki İlişkiler	134
Türkiye ve Dünyada Doğrudan Yabancı Yatırımların Gelişimi	135
Türkiye'de Bireysel Emeklilik Sisteminin Tasarruflar ve Sermaye Piyasaları Üzerindeki Etkisi	136
Türkiye'de Bireysel Kredilerin Ekonomik Büyümeye Etkisi	138
Türkiye'de Fıstıkçamı Yetiştiriciliği ve Sorunları	139
Türkiye'de Sosyal Belediyecilik ve Sosyal Bütçe Uygulamaları: Van Büyükşehir Belediyesi Örneği	140
Uluslararası Ticaret Örgütleri ve Entegrasyonlar	141
Vergi Erozyonunun Türkiye'de Gelir Üzerinden Alınan Vergiler Kapsamında Etkileri	142
Yaratıcı Yıkıma Eleştirel Bakış: Ahlaki Bireycilik Yaklaşımı	143
Yeni Bir Yaklaşım: Sosyal, Ekonomik ve Siyasal Bakımdan Yetim Kavramı	144
Yoksulluk ve Çevresel Bozulma Arasındaki Etkileşim: Batman Örneği	145
اللاتكافؤ الاقتصادي الدولي وانعكاساته على تحقيق الأمن البيئي العالمي	146
الموارد المالية إدارتها وتنميتها في ضوء الكتاب والسنة	147
تقييم الأداء المالي للمصارف الاسلامية دراسة تحليلية لعينة من المصارف الاسلامية المدرجة في سوق العراق للأوراق المالية للفترة (2008 - 2017) - (2008 - 2017) من إسلامي Bankaların Finansal Performans Açısından Değerlendirilmesi	
Yıllarında Irak Borsası Örneği-	148

مدى توافق المعالجات المحاسبية مع الاحكام الشرعية الاسلامية دراسة استطلاعية لعينة (Muhasebe İşlemlerinin İslamî Hükümlere Uygunluğu –Örnek Bir Anket-)	149
“Zekat Vergi midir?” ve “Zekat Vergi Yerine Geçer mi?” Sorularına İslam Ekonomisinden Bir Bakış	150
2008-2018 Yılları Arasında Tms ile İlgili Öneri Şeklinde Yazılan Makalelerin Kronolojik Çalışması	151
Ağırlık Kısıtlı Bulanık Veri Zarflama Analizi	152
Avrupa Birliği ve Türkiye’de Kadın İstihdamının Özel Politika Gerektiren Hususlar Çerçevesinde Karşılaştırılması	153
Bir Hesabın Anatomisi: 103.Verilen Çekler ve Ödeme Emirleri (-) Hesabı Örneği	155
BİST’te İşlem Gören İmalat Sektöründeki İşletmelerin Finansal Performanslarının CRITIC – CODAS Yöntemi ile Belirlenmesi	157
Çalışma Hayatında Etiğin Önemi	158
Çevrenin Sürdürülebilirliğine Örgütsel Davranış Yazınının Yaratıcı Katkısı: Yeşil Örgütsel Davranış	159
Demir Çelik Sektörünün Mevcut Durumu, Uluslararası Pazarlamada Yeri ve Öneminin Belirlenmesine İlişkin Araştırma	160
Dönüşümcü Liderlik Tarzının Örgütsel Çift Yönlülük Üzerindeki Etkisi	162
Dünyada ve Ülkemizde Adli Muhasebe/Muhasebecilik	163
Duygusal Bağlılık, Örgütsel Vatandaşlık Davranışı ve İşten Ayrılma Niyeti Arasındaki İlişkilerin Belirlenmesine Yönelik Bir Araştırma	164
Ege Bölgesi İncir İşletmelerinin İhracat Problemlerinin Belirlenmesi ve Çok Kriterli Karar Verme Yöntemi ile Değerlendirilmesi	165
Farklı Üniversitelerde Öğrenim Gören Öğrencilerin Girişimcilik Eğilimleri Üzerine Bir Araştırma	166
Finansal Krizlerin Reel Sektöre ve Bankacılığa Etkisi: Türkiye Örneği	167
Gayrimenkul Değerleme Firmalarında Kalite Yönetim Sistemi	168
Gençlerin Fast Food Tüketim Alışkanlıklarının Değerlendirilmesine İlişkin Bir Çalışma	170
Intervening the Existence of Risk Management On Relationship of Audit Committee With Firm Performance	171
İşgören Kadınlara İşgörmez Sistemin Mükâfatı: Cam Tavan ve Cam Uçurum Olgularına Yönelik Bir Araştırma	172
Kent Ekonomisini Etkileyen Bir Unsur Olarak Üniversite Öğrencilerinin Harcamaları ve Bir Araştırma: Şirnak İli Örneği	173
Kısa Vadeli Yabancı Kaynak Kullanımının İşletmelerin Aktif Karlılıkları Üzerine Etkisi: BİST Maden Sektörüne Yönelik Bir Uygulama	174
Kobilerde Tedarik Zinciri Yönetimde Stratejik Bilinç Düzeyi ve Performans İlişkisi Üzerine Bir Araştırma	175

Kurum Kültürü Açısından Kurumsal İtibar ve Yönetimi.....	177
Lisans ve Yüksek Lisans Öğrencilerinin Etik Algıları Üzerine Bir Araştırma	179
Mali Denetimde Bulut Bilişim Uygulamaları Lübnan Ülkesindeki Trablüs İlinde Denetimciler ile Örneği	181
Marka Yaşam Döngüsü ve Sosyal Medya İlişkisi	182
Mistik Öğelerin Pazarlamada Kullanımı	183
Muhasebe Alanında Teknoloji Kullanımının Öğrenciler Üzerindeki Etkileri.....	184
Muhasebe Meslek Mensuplarının Karşılaştıkları Sorunlar ve Beklentilerinin Analizi: Elazığ ve Malatya İlleri Uygulaması.....	186
Muhasebe Meslek Mensuplarının Staj Yapan Meslek Adaylarından Beklenti Analizi: Elazığ-Malatya Örneği	188
Müşteri Değer Algısı ve Satın Alma Niyeti Arasındaki İlişki: Türkiye'deki Otomobil Sektörü Üzerine Ampirik Bir Çalışma	190
Öğretmenlerin Psikolojik Sermaye Algıları ile Mesleki Motivasyonları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi: Şirnak İlinde Bir Araştırma	191
Örgüt Kültürünün Mobbing Davranışı Üzerindeki Etkisi.....	192
Örgütsel Adaletin Örgütsel Sinizm Üzerindeki Etkisinde Örgütsel Vatandaşlık Davranışının Aracılık Rolü.....	193
Özel Sağlık Kuruluşlarının Stok ve Hasılatlarının Uluslararası Muhasebe Standartlarına Raporlanması	194
Performansa Dayalı Olarak Personel Maaş Artış Oranının COPRAS Yöntemi ile Belirlenmesi	195
Personel Güçlendirme ve Çalışanların İş Tatmini Arasındaki İlişki	196
Reklam İçeriklerinin Çocuklar Üzerindeki Etkilerinin Etik Açısından Değerlendirilmesi.....	197
Sosyal Medyada Ölçüm	198
Sosyal Sermaye Üniversite Yaşamından Tatmini Nasıl Etkiler?	199
Sürdürülebilirlik Raporlamasının Türkiye'deki Gelişimi: Yayınlanmış Sürdürülebilirlik Raporları Üzerinde Bir Araştırma	200
Türk Dünyasında Nevruz Bayramı ve Türkiye'de Nevruz Bayramının Sosyal ve Kültürel Özelliklerinin Değerlendirilmesi (Hatay Örneği)	202
Türkiye Hastanelerinin Profesyonel Yönetime Geçişinde Başhekimlik ve Hastane Yönetiminin Reorganizasyonu	204
Türkiye'de Bağımsız Denetim Kuruluşları Tarafından 2013–2018 Yılları Arasında Yayınlanan Şeffaflık Raporlarının Karşılaştırmalı Analizi.....	206
Uluslararası İşletmecilikte Markalaşma Süreci: Gıda Sektöründe Al-Şerif Marka Örneği.....	207
Üniversite İkliminin Girişimcilik Eğilimine Etkisi.....	208
Üniversite Öğrencilerinin Girişimcilik Eğilimlerinin Demografik Özellikleri Bakımından İncelenmesi: Batman Üniversitesi Öğrencileri Üzerine Bir Araştırma	209

Ürün ve Süreç İnovasyonunu Etkileyen Bir Faktör Olarak Destekleyici Liderlik ve Bir Araştırma ...	210
Vergi Kayıp ve Kaçaklarının Önlenmesinde Türkiye’de Görev Yapan Muhasebe Meslek Mensuplarının Görev ve Sorumlulukları	212
Yerel Kalkınma Sürecinde Kadın Girişimcilerin Rolü ve Etkinliği.....	214
Yeşil Çalışan Kavramı ve Dünyadaki ve Türkiye’deki Genel Durum	216
دور رأس المال البشري في تحقيق أهداف مناهج مستقبل الصناعة المصرفية (دراسة تحليلية لعينة من العاملين في مصارف كوردستان العراق)	217
Belediyelerde Örgüt Kültürü	219
Fırsat Eşitliği Bağlamında Kırsalda Okuyan Öğrencilerin Avantajları.....	220
İyi Yönetişim İlkeleri ve Türk Kamu Yönetiminde İyi Yönetişim Uygulamaları.....	222
Neo-Liberal Çağda Sosyal Politikalar: OECD Ülkeleri Üzerinden Bir Değerlendirme	223
Osmanlı’dan Cumhuriyete Üst Düzey Yönetici Eğitimi.....	224
Sosyal Devlet Anlayışında Belediyecilik: Şırnak Belediyesi Örneği.....	225
Sosyal ve Ekonomik Kalkınmada Yerel Kaynakların Rolü: Cudi Dağı Örneği.....	226
Türkiye Kamu Hastaneleri Kurumu ve İl Kamu Hastaneleri Birlikleri ile Gelişen ve Sona Eren Sağlık Sistemi	227
Türkiye’de Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sisteminin Yansımaları	228
Türkiye’de Modern Hukuk Eğitiminin Kurumsallaşması.....	229
Türkiye’de Okul İklimi Üzerine Yapılan Araştırmaların İncelenmesi: Bir Meta-Sentez Çalışması ...	230
Türkiye’de Okul Kültürü Üzerine Yapılan Çalışmalarının Analizi: Bir Meta-Sentez Çalışması	231
Türkiye’de Ormancılık Örgütünün Yapısı Nasıl Olmalı?.....	232
Türkiye’de Yeni Sağlık Sistemi: Yönetim ve Örgütlenme Bağlamında Bir Değerlendirme.....	233
Uluslararası Çevre Rejimlerinde Yaptırım Mekanizması ve Çevre Konusundaki Uluslararası Hukuki Sorumluluk Sözleşmeleri	234
Uluslararası Uyum Kuramları ve Türkiye’de Çok Kültürlülük	235
Velilerin Eğitim Kavramına İlişkin Algıları: Bir Metaforik Çalışma	236
Yerel Yönetimler Politika Kurulunun Yapısal ve İşlevsel Boyutlarının İncelenmesi	237
Yerel Yönetimlerde Personel Sisteminde Yeni Dönüşümler	238
Yönetimde Otorite ve Takdir Yetkisinin Anayasal Meşruiyeti.....	239
Afet Yönetiminin Zarar Azaltma Faaliyetleri Kapsamında Eğitimin Rolü	241
CBS Tabanlı Analitik Hiyerarşi Yöntemiyle Şırnak İli’nin Kentsel Büyüme Potansiyeli	242
Kapitalizmin Mekânsal Üretimi Bağlamında Boş Zamanın İmarı: Diyarbakır’da Şehir Parkları Örneği	243
Kentleşme Sürecinde Meydana Gelen Nöropsikiyatrik Değişimler.....	245

E_tedarik Zincirine Yönelik İşletmelerin Algı ve Beklentileri Üzerine Bir Araştırma	246
Plastik Sektöründe Tersine Lojistik Maliyetlerinin Faaliyet Tabanlı Maliyetleme Yöntemi ile Hesaplanması	248
Türkiye’de Lojistik Merkezlerin Önemi ve Şırnak İlinin Lojistik Merkez Olma Potansiyelinin SWOT Analizi Yöntemi ile Değerlendirilmesi.....	250
Güneydoğu Anadolu Bölgesine Yapılacak İlave Yenilenebilir Enerji Yatırımlarının Bölgeye Sağlayacağı Ekonomik Kazançlar	251
İşçi Kıdem Tazminatında Özellikli Durumlar ve Muhasebeleştirilmesi	252
Türkiye’de Fosil Enerji Bağımlılığının Neden Olduğu Ekonomik ve Çevresel Maliyetler	253
Vergi Denetiminde Etkinliğin Sağlanması Açısından Temel Finansal Tablolar Analizinin Rolü ve Önemi.....	254
Endüstriyel ve Sansitif Uygulamalarda Neden Süper İletken Malzemeler Kullanmamız Gerekliyor? Hacetin Evrimi	257
Şırnak’ın Jeotermal Enerji Potansiyeli ve Ekonomik Değeri.....	258
Türkiye ve Güneydoğu Anadolu TTO/TGB’lerin Milli Ekonomiye ve Sanayiye Sağladığı Katkıları.260	
Elazığ 112 Acil Sağlık Hizmetleri İstasyonlarında Görev Yapan Sağlık Çalışanlarında İş Streslerinin İşten Ayrılma Niyetine Etkisi	262
Hastanelerde E-Devlet Uygulamalarının Kullanımı Üzerine Karşılaştırmalı Bir İnceleme: Dicle Üniversitesi Hastaneleri ve Memorial Diyarbakır Hastaneleri Örneği	264
Onkoloji Hastalarının Sağlık Çalışanları ile İletişimi Üzerine Bir Araştırma	267
Sağlık Alanında Öğrenim Gören Öğrencilerin Akademik Motivasyon Algılarının İncelenmesi: Muş Alparslan Üniversitesi Örneği	268
Sağlık Hizmetlerinin Ortodoks Pazarlama ve Sosyal Pazarlama Anlayışı Açısından Değerlendirilmesi	269
Üniversite Öğrencilerinin Hastane Tercihlerini Etkileyen Faktörlerin Tespit Edilmesine Yönelik Bir Araştırma.....	270
Üniversite Öğrencilerinin Perspektifinden Hastanelerin Kurumsal İmaj Algılarını Etkileyen Faktörlerin Tespit Edilmesine Yönelik Bir Araştırma; Isparta Uygulamalı Bilimler Üniversitesi Sütçüler MYO Örneği	271
28 Şubat Sürecinin Ardından, Dini Grupların Tasfiye Edilerek Ortaya Çıkan Boşluğun FETÖ Tarafından Doldurulmaya Çalışılması	272
Toplum, Siyaset ve Roman: “Yılan Hikâyesi” Romanında “Köylü”nün Umudu: Demokrat Parti	273
1960 Darbesi Sonrasında Yapılan İlk Genel Seçim Sonuçlarına Göre Şırnak’ın Siyasi Durumu.....	274
Bölgesel Güç Mücadelesi Bağlamında Katar Diplomatik Krizi ve Türkiye’nin Denge Politikası.....	275
Çin Felsefe ve Düşüncesinin Antik Kentlerine Yansımaları	276
Çok Partili Hayata Geçişte Siirt Milletvekilleri ve Faaliyetleri (1946-1950).....	277
Demokrat Partinin İç Muhalefeti Karşısında Sarolist Formül.....	278

Feodalizmin Kapitalizme Evrilmesi Çerçevesinde Jacquerie Ayaklanması ile Sarı Yelekliler Ayaklanmasının Karşılaştırılması.....	279
Göç, Suç ve Güvenlik Üçgeninde Irkçılık ve Zenofobi	280
Hibrit Savaş Unsurlarının Erken Kullanımı: Sıradışı Bir Terör Örgütü FETÖ Vakası (Early Usage of Hybrid War Elements: An Unusual Terror Group FETO Case)	281
İdeolojik Bir Konumlandırma “Problemi” Olarak Milli Görüş	282
Medeniyet Kurucu Temel Dinamikler Ekseninde Bir Siyaset Felsefesi Geliştirmek.....	283
Nedenleri ve Sonuçlarıyla Seçim İttifakları.....	285
Osman Bölükbaşı'nın Demokrat Parti İktidarına Yönelik Eleştirileri	286
Role of Urban Governance in New Urban Politics: Turkey Case	287
Seçmen Tercihlerinin Şekillenmesinde Askeri Müdahalelerin Etkisi Üzerine Bir İnceleme	288
The Challenges of Building Modern Arab Countries	289
The General Situation of Islamic World: Iranian Perspective	290
Toplumsal Kabul ve Uyum Süreci Bağlamında Suriyeli Göçmenler.....	291
Türk Siyasi Hayatında Çok Partili Dönem ve Meslek Odaları Siyaset İlişkisi (1950-1954).....	292
Türk Siyasi Hayatında Tek Partili Dönem ve Meslek Odaları Siyaset İlişkisi (1923-1950).....	293
Türkiye’de Özelleştirme Süreci ve Mücadele Örnekleri: Şeker Fabrikaları Örneği	294
Türkiye’nin Reaktif Dış Politika’dan Proaktif Dış Politikaya Geçiş Çabaları: Arap Baharı Süreci Örneği	295
Why Did the Arab Spring Fail, Is It the Citizen, Or the Regimes?	296
Yeni Medya, Siyasal Toplumsallaşma ve Siyasal Kültürün Dönüşümü	297
Okul Çağındaki Kızlarda Gebelik Sorunu: Fildişi Sahili Örneği	299
Hayal Kuramayan Çocuklar: Sosyal Hizmet Bakış Açısıyla Erken Yaşta Evlilik Sorunu.....	301
Kırsal Alanda Kadın Yoksulluğu ile Mücadelede Sivil Toplum Örgütlerinin Yeri: Şırnak Örneği	302
Sosyal Hizmet Çalışanlarında Gözlenen Duyarsızlaşmanın Nörobiyokimyasal Mekanizması	303
Sosyal Yardım Programları Bağlamında İşletmelerin Toplumsal Pazarlama Uygulamaları ve Kurumsal İtibarlarına Etkisi.....	304
Türkiye’deki Hasta Hakları Bağlamında Sosyal Hizmetin Rolü	305
Üniversite Öğrencilerinin Alkol İstismarının Depresyon Düzeyleri ile İlişkisi Üzerine Bir İnceleme	306
Avrupa Birliği Ortak Tarım Politikasının Türkiye Tarımına Etkisi.....	308
Türkiye’de Coğrafi İşaret Sistemindeki Gelişmelerin Yansımaları	309
Airbnb Kullanıcı Yorumları: Eskişehir Örneği.....	311
Asya Kıtası Havalimanlarına İlişkin Memnuniyet Haritaları.....	313
Bolu Yukarı Taşhan’ı Yeniden İşlevlendirme	315

Çalışan Sessizliği Açısından Demografik ve Mesleki Özelliklerin İncelenmesi.....	316
Çukurova Yöresinde Üretilen Şalgam Suyunun Turistik Destinasyon Pazarlamasında Geleneksel Gastronomik Ürün Olarak Değerlendirilmesi.....	317
Güney Kazakistan'ın İncisi - "Kutsal Beyaz Cami"	319
Halkın Turizm Algısı: Şırnak İli Örneği.....	320
İşlevini Kaybetmiş Cezaevlerinin Yeniden Kullanım Örnekleri.....	321
Kamu Sektörü Tarafından Gerçekleştirilen Turizm Yatırımlarının TRC 3 Bölgesi Açısından Değerlendirilmesi	322
Turistik Destinasyonların Tanıtılmasında Gastronomik Ürünlerin Önemi: Zile Kömesi.....	324
Turizm Alanında Liderlik Konusu ile İlgili Hazırlanmış Tezlere Yönelik Bibliyometrik Bir Analiz	326
Türk Mutfak Kültüründe Meyve Özlerinden Yapılan Şekerlemelerin İncelenmesi.....	328
Türkistan Bölgesindeki Tarihi Eserlerden Biri “Gauhar Ana” Türbesi	329
Yerli Turistlerin Dini Bayramlarda Destinasyon Tercihleri Üzerine Bir Araştırma: Rodos Örneği ...	330
Yiyecek-İçecek İşletmelerinde Çalışanların Sorunları: Şırnak'ta Bir Araştırma	331
Ziyaretçi Beklentileriyle Sorumlu Turizm: Hamsilos Tabiat Parkı Örneği.....	332
1969'dan 12 Eylül 1980'e Türkiye – İslam Konferansı Teşkilatı İlişkileri.....	333
Aşiretler Arasındaki Mücadele ve Hamidiye Alayları	334
Avrupada Bütünleşme Çabaları, Ortak Kimlik Meselesi ve Bunların Sonucu Olarak Schengen.....	335
Batı Avrupa'daki Aşırı Sağ Partilerin İdeolojik Yapısı.....	336
Beşinci Cephenin Yükselişi: Siber Savaş	337
Bir Olasılık ve İmkân Olarak Uluslararası Sistem ve Küreselleşme Bağlamında İslam Birliği	338
Etnik Çatışma Sonrası Toplumsal Bellek: Bosna Hersek Örneği	339
Kazakistan'la Türkiye Arasındaki İşbirliği.....	340
Kolombiya Devleti ve Farc Arasındaki Barış Süreci: Bir Güvenlik-Dışlaştırma Analizi	341
Sınırları Tahkim Etmek: Çin Seddinden Meksika Sınırına Güvenlik ve Özgürlük Arayışı	343
Sosyal İnşacılık Kuramı Bağlamında Iraklı Kürt Sığınmacılar Krizi (1991) ile Suriyeli Mülteciler Krizinin (2011) Karşılaştırılması.....	344
Türkiye-Suriye İlişkilerinde Hatay Meselesi ve Hatay'ın Jeopolitik Önemi	346
Uluslararası Sistemin Geleceğini Yapay Zeka Üzerinden Analiz Etmek	348
Uyuşmazlıkların Çözümünde Değişim Teorisi.....	349
Belediye Başkanlığı ile Belediye Meclisleri Arasında İdari İlişkiler ve Vesayet Denetimi Gerilimi..	350
Osmanlı Devleti'nde Modernleşme Sürecinde Yapılan İdari Reformların Taşrada Uygulanması: Şırnak Kazası Örneği (1850-1914)	351

Sağlıklı Toplum İçin Yerel Yönetimlerce Önemsilmesi Gereken Bir Risk Faktörü: Dezenfeksiyon Yan Ürünleri	352
Yerel Yönetimlerde Sosyal Hizmetlerin Örgütlenmesi	353

Kayıtdışı İstihdam ve Sosyal Koruma Politikaları

Doç.Dr. Sevgi Işık Erol

ÖZ

Kayıtdışı istihdam, istihdama katılan işgücünün, çalışmalarının gün veya ücret olarak ilgili kamu kurum ve kuruluşlarına eksik bildirilmesi veya hiç bildirilmemesidir. Son yıllarda dünya çapında etkisini gösteren küreselleşme, istihdamda esnekleşme, yoksulluk, artan nüfus, kırsaldan kentlere göç, plansız kentleşme, kronikleşen işsizlik gibi unsurlar kayıtdışı istihdamın işgücü piyasası içinde hızla yayılmasını neden olmuştur. Kayıtdışı istihdam düzeyinin artması ve kayıtlı istihdam düzeyinin düşmesi, işgücünün önemli bir kısmının sosyal koruma sistemi dışında kalmasına neden olmuştur. Özellikle işgücü piyasasında yer alan uzun süreli işsizler, yüksek işsizlik riskiyle karşı karşıya kalan kişiler, kayıtdışı sektörde istihdam edilenler sosyal korumaya duyulan ihtiyacı daha da artırmaktadır. Nitekim ILO'nun verilerine göre dünya nüfusunun yarısından fazlası, temel sağlık hizmetlerine erişememekte ve sadece yüzde 29'u sosyal güvenlik (sosyal koruma) hakkına sahip durumdadır. Diğer bir ifadeyle dünya nüfusunun %70'i sosyal koruma hakkına sahip değildir. Oysaki sosyal koruma temel bir insan hakkıdır ve toplumun refahı için çok önemlidir. Bu nedenle bu çalışmada kayıtdışı istihdam ve sosyal koruma politikaları konusunu ele aldık. Teorik çerçevede ele alınan çalışma özellikle Uluslararası Çalışma Örgütü (International Labour Organization - ILO)'nden elde edilen veriler doğrultusunda açıklanmaya çalışılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Sosyal Koruma, Sosyal Koruma Açığı, ILO, Kayıtdışı İstihdam, İşgücü Piyasaları.

Evrensel Sosyal Koruma Eğilimleri (2017 - 19 Dünya Sosyal Koruma Raporu Perspektifinden)

Doç.Dr. Sevgi Işık Erol

ÖZ

ÖZET Sosyal koruma, insanların yaşam standardını olumsuz yönde etkileyen durumların önlenmesi, yönetilmesi ve aşılması ile ilgili bir kavramdır. Diğer bir ifadeyle sosyal koruma, insanların risklere maruz kalmalarını azaltarak; işsizlik, dışlanma, hastalık, sakatlık ve yaşlılık gibi ekonomik ve sosyal riskleri yönetme kapasitelerini artırarak; yoksulluğu ve kırılganlığı azaltmak için tasarlanmış politika ve programlardır. Buna karşılık sosyal koruma eksikliği, insanları yaşam döngüsü boyunca yoksulluk, eşitsizlik ve sosyal dışlanmaya karşı savunmasız bırakılmasına neden olur. Bu durum ise ekonomik ve sosyal kalkınmanın önündeki en büyük engellerden birini oluşturur. Konunun önemi nedeniyle bu çalışmada genel olarak “2017 - 19 Dünya Sosyal Koruma Raporu” perspektifinden, evrensel sosyal koruma eğilimlerini ele almaya çalıştık. Teorik çerçevede ele alınan çalışma, Uluslararası Çalışma Örgütü (International Labour Organization - ILO)’nden elde veriler doğrultusunda çeşitli açılardan açıklanmaya çalışılmıştır. Bu bağlamda çalışmada öncelikle çocuk, çalışma çağındaki kadın ve erkeklerin sosyal koruma kapsamındaki küresel görünümüne değinilmiş; ardından da dünya çapındaki bölgesel eğilimlerin sosyal koruma kapsamındaki genel görünümüne yer verilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Sosyal Koruma, ILO, Çocuk, Kadın, Erkek.

Sosyal Koruma Politikaları Kapsamında Çocuk İşçiliğinin Önlenmesi

Doç.Dr. Sevgi Işık Erol

ÖZ

Genellikle çocukların, yoksulluğun olumsuz etkilerine maruz kalma riski yetişkinlere göre daha fazladır. Yoksulluk içinde olan çocukların eğitimden uzaklaşma ve kayıtdışı sektörde istihdam edilme olasılıkları çok yüksektir. Bu durum çocukların fiziksel ve ruhsal gelişimlerini olumsuz yönde etkiler. ILO'nun yaptığı araştırmalara göre dünya genelinde 5 ila 17 yaş arası 218 milyon çocuk çalışmakta ve yine dünya genelinde çocukların yalnızca yüzde 35'i sosyal koruma kapsamında yer almaktadır. Diğer bir ifadeyle dünya çapında yüzde 65 çocuk, sosyal koruma kapsamı dışındadır. Oysaki işgücü piyasaları yetişkin istihdamını artıracak biçimde yeniden düzenlenmesi, çocuk işçiliğinin sona ermesi açısından önemlidir. Gelecekteki işgücünün sağlıklı ve üretken bir şekilde gelişmesini sağlamak için çocukların ruhsal ve fiziksel gelişimleri korunmalı, kaliteli bir eğitim almaları sağlanmalıdır. Bu durum, gelecekte daha sağlıklı bir toplum yapısına sahip olunması açısından da önemlidir. Konunun önemi nedeniyle bu çalışmada sosyal koruma politikaları kapsamında çocuk işçiliğinin önlenmesi konusunu ele aldık. Teorik çerçevede ele alınan çalışma özellikle Uluslararası Çalışma Örgütü (International Labour Organization - ILO), Birleşmiş Milletler Çocuklara Yardım Fonu (United Nations International Children's Emergency Fund - UNICEF), Asya Kalkınma Bankası (Asian Development Bank - ADB)'ndan elde edilen veriler doğrultusunda açıklanmaya çalışılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Sosyal Koruma, Sosyal Koruma Bileşenleri, Sosyal Koruma Politikaları, ILO, Çocuk İşçiliği.

OECD ve BRICS Üyesi Ülkelerin Yenilenebilir Enerji Kaynaklarına Göre Kümeleme Analizi ile Sınıflandırılması

Arş.Gör.Dr. Nurettin Mentesh

ÖZ

İnsanlık her dönemde enerjiye ihtiyaç duymuştur. Ancak sanayileşme ile birlikte artan refah ortamı enerjiye duyulan ihtiyacı çok ciddi oranda arttırmıştır. Özellikle gelişmiş toplumlarda kesintisiz bir enerji talebi bulunmaktadır. Mevcut durumda en çok enerji talebi gelişmiş ve gelişmekte olan ülkelerden kaynaklanmaktadır. Bu kapsamda OECD ve BRIC üyesi ülkeler enerji tüketiminde en üst sırada yer alan ülkeler arasındadırlar. Kolay ulaşımı imkanından dolayı enerji temininde fosil yakıtlar ilk sırada yer almaktadır. Ancak fosil yakıtların tükenecek olması dünya ekonomilerine yön veren ülkeleri, artan enerji taleplerini karşılayabilmek için farklı alternatiflere yöneltmektedir. Bu kapsamda son yıllarda yenilenebilir enerji kaynaklarına yapılan yatırımlar artmaktadır. Bu çalışmada Çok değişkenli istatistik tekniklerden biri olan kümeleme analizi yardımı ile OECD ve BRICS ülkeleri, yenilenebilir enerji kaynaklarının enerji üretimindeki katkılarına göre sınıflandırılmıştır. Tüm yenilenebilir enerji kaynakları için yapılan kümeleme analizi sonucunda Çin yalnız başına bir küme ABD, Kanada ve Brezilya bir küme ve Diğer 37 OECD ve BRICS ülkeleri bir küme oluşturmuşlardır. Yenilenebilir enerji kaynaklarından Hidroelektrik verileri hariç tutularak yapılan analizde ise Çin ve ABD bir küme diğer 39 ülke bir küme olarak belirlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Yenilenebilir Enerji, OECD, BRICS, Kümeleme Analizi

Classification of OECD and BRICS Member Countries According to Their Renewable Energy Sources by Cluster Analysis

Abstract

Keywords: Humanity has needed energy in all periods. However, the welfare environment increasing with industrialization has significantly increased the need for energy. There is a demand for uninterrupted energy especially in developed societies. In the present situation, the highest demand for energy originates from developed and developing countries. In this context, OECD and BRICS member countries are among the top countries in energy consumption. Fossil fuels are on the first rank in the supply of energy due to easy access. However, the fact that the fossil fuels will become extinct directs world economies to different alternatives to meet the increasing demands for energy. The investments in renewable energy sources in recent years

are within this scope. In this study, OECD and BRICS countries were classified according to the contributions of their renewable energy sources in energy production using the cluster analysis, which is one of multivariate statistical techniques. As a result of cluster analysis performed for all renewable energy sources, while China formed a cluster alone, USA, Canada and Brazil formed a cluster and the Other 37 OECD and BRICS countries formed a cluster. In the analysis performed by excluding Hydroelectric data from renewable energy sources, China and USA were determined as a cluster while the other 39 countries were determined as a cluster

Keywords: Renewable Energy, OECD, BRICS, Cluster Analysis

Ankara-İzmir Yüksek Hızlı Tren Hattının AHP ile Değerlendirilmesi ve Lojistik Önemi

Dr. Öğretim Üyesi Ömer Faruk Efe

ÖZ

Ulaştırma ve lojistik alanında önemli yatırımların yapıldığı ülkemizde şehirler arası ulaşım için de farklı projeler ortaya konulmaktadır. Köprü, viyadük, tünel ve otoyol projeleri ile kara yolu; yüksek hızlı ve hızlı tren projeleri ile şehirler arası ulaşım geliştirilmeye çalışılmaktadır. Bu çalışmada yapımı devam eden Ankara-İzmir yüksek hızlı tren (YHT) hat güzergahının değerlendirilmesini kapsamaktadır. Değerlendirmede çok kriterli karar verme yöntemlerinden analitik hiyerarşi prosesi (AHP) kullanılmıştır. Mevcut ve yapılması düşünülen ulaşım projeleri ile hatların birleşmesi, hattın geçtiği şehirler ve yakın bölge, bölgenin nüfus yoğunluğu, erişilebilirlik, yolculuk üreten önemli noktalara erişim ve hatta olan talep kriterleri ile çok yönlü bir değerlendirme yapılmıştır. Çalışmanın sonucunda hattın konumunun önemli bir güzergahta olduğu sonucuna varılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Yüksek Hızlı Tren Hattı, Analitik Hiyerarşi Prosesi, Demiryolu, Lojistik

Using Analytic Hierarchy Process for Evaluation of Ankara-Izmir High Speed Rail Line and the Importance of Logistics

Abstract

Keywords: In Turkey, where large investments are made in transportation and logistics area, different projects are planned for intercity transportation. Road, bridge, viaduct, tunnel and highway projects; High speed and high-speed rail projects are being tried to be developed between cities. The predetermination of the line effectiveness of high-speed rail or new investment projects has innumerable importance. In this study, it is contain the evaluation of the Ankara-İzmir high-speed rail (HSR) line. The analytical hierarchy process (AHP), which is one of the multicriteria decision making methods, is used in the evaluation. A multi-criteria evaluation is made using the combination of lines with the transport infrastructure, the cities covered by the line, the population density of the region, access to important points and demand criteria. As a result of the study, it is concluded that the location and route of the line are in a important position to expand the rail network.

Keywords: High Speed Rail Line, Analytic Hierarchy Process, Railway, Logistics

Bina Yapımında Demir İşleriyle İlgili Risk Değerlendirme

Arş.Gör.Dr. Burak Efe - Prof.Dr. Mustafa Kurt

ÖZ

Bu çalışmanın amacı olabilirlik ortalama değeri ve olabilirlik derecesi temelli yeni bir aralık tip-2 bulanık sayı temelli TOPSIS metodunu sunmaktır. Bu çalışma alternatifleri değerlendirmek için aralık tip-2 yamuksal bulanık sayılı yaklaşık pozitif ve negatif ideal çözümleri kullanmaktadır. Bu çalışma bir karşılaştırma indeksi belirlemek için mevcut TOPSIS'deki mesafe ölçümleri yerine olabilirlik ortalama ve olabilirlik derecelerini kullanmaktadır. Her bir alternatifin olabilirlik derecesi temelli yakınlık katsayısı yaklaşık pozitif ve negatif ideal çözümlere göre hesaplanmıştır. Bu çalışmanın diğer bir faydası geleneksel HTEA'nın eksikliklerinin üstesinden gelmektir. Geleneksel HTEA'da O, Ş ve S gibi risk faktörlerinin değerleri çarpılarak elde edilen RÖS metodu birçok eksikliğinden dolayı literatürde eleştirilmektedir. Bu çalışmada ilk olarak bu risk faktörlerinin ağırlıklarını belirlemek için karar vericilerin öznel görüşleri birleştirilmiştir. Bu ağırlıklar riskleri sıralamak için TOPSIS metodunda kullanılmıştır. TOPSIS metodu sonucu bulunan değerler firma kapasitelerini ele alan bir doğrusal programlamada kullanılarak firma için bir iş sağlığı ve güvenliği politikası önerilmiştir. Önerilen model bir inşaat yapımındaki demir işleriyle ilgili riskleri değerlendirmek için uygulanmıştır.

Anahtar Kelimeler: HTEA, TOPSIS, Bulanık Mantık

Bulanık AHP ve Bulanık TOPSIS Temelli Risk Değerlendirme

Arş.Gör.Dr. Burak Efe

ÖZ

Bu çalışma bulanık AHP ve bulanık TOPSIS yöntemlerini birleştirerek hata türü ve etkileri analizi (HTEA) yaklaşımının eksikliklerinin üstesinden gelmeyi amaçlamaktadır. Ayrıca doğrusal programlama yaklaşımı firma kapasitelerini incelemek için kullanılmıştır. Önerilen yaklaşım bina yapımındaki risk değerlendirme için uygulanmıştır. HTEA'daki olasılık, şiddet ve saptanabilirlik parametrelerinin ağırlıkları bulanık AHP kullanılarak belirlenmiştir. Hata türlerini sıralamak için bulanık TOPSIS yaklaşımı önerilmiştir. Literatürdeki HTEA ile ilgili çalışmalar sadece hata türlerinin sıralanmasıyla uğraşmaktadır. Bu hata türleri için önlem alacak firmanın kapasiteleri incelenmemiştir. Bu durum uzun dönemde firmanın bütçe ve zaman gibi kapasitelerinin dikkate alınmamasından kaynaklı problemler meydana getirebilir. İnşaat birçok süreçten oluştuğu için bir süreçte fazla zaman ve bütçe ayrılması diğer süreçlerde bu kaynakların az kullanılmasına sebep olabilir. Bu çalışmada bu açığı kapatmak için doğrusal programlama yaklaşımı önerilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Risk Değerlendirme, Matematiksel Model, HTEA, Bulanık TOPSIS, Bulanık AHP

Karışık Modelli Montaj Hattı Dengeleme Problemi ve Bir İşletmede Uygulaması

Araştırmacı Gamze Gizem Gündoğdu

ÖZ

Günümüzde artan rekabet ile birlikte işletmelerin kaynaklarını etkin ve verimli kullanması zorunlu hale gelmiştir. Üretim hızı artarken aynı zamanda da üretim maliyetlerinin en aza indirilmesi için işletmelerin üretimlerinde birtakım iyileştirmeler yapmaları gerekliliği ortaya çıkmıştır. Montaj hattı dengeleme, verimliliği arttırmak amacı doğrultusunda üretim hatlarında yapılan çalışmaların önemli bir kısmını oluşturmaktadır. Montaj hatlarındaki kayıpların belirlenmesi ve en aza indirilmesi, işletmelere ciddi oranda maliyet kazancı getirmektedir. Bu çalışmada karışık modelli montaj hattı dengeleme konusu ele alınmış olup çalışmanın temel amacı, hat dengeleme ve benzetim tekniklerini kullanarak, çalışmanın yapıldığı montaj hattının performansını arttırmaktır. Çalışmada işletmede üretilen dört farklı ankastre modeli ele alınmış her biri için hattın çift yönlü ve düz (tek yönlü) yerleşim durumları için hat dengelemeleri yapılmıştır. Çalışmada sezgisel bir yöntem olan “Konum Ağırlıklı Hat Dengeleme Tekniği” ve POM for Windows programından yararlanılmıştır. Bununla birlikte hat dengeleme çalışması sonrası bulunan sonuçları sınamak için bir benzetim programı olan ARENA kullanılmış, mevcut ve önerilen sistem simüle edilmiş, sonuçlar değerlendirilmiştir. Montaj hattının çift yönlü dengede olduğu durumda istasyon sayısının azaldığı ve hat verimliliğinin daha fazla olduğu görülmüştür. Hattaki atıl sürelerin azaltılması ve hat etkinliği açısından değerlendirildiğinde istasyonların çift yönlü yerleşiminin işletme açısından daha yararlı olacağı sonucuna ulaşılmıştır. Önerilen durumda, hattın etkinliği ve buna paralel olarak üretim miktarı artmıştır. Elde edilen sonuçlar hat dengeleme çalışmalarının, benzetim tekniği ile desteklenmesinin iyi bir yaklaşım olabileceğini ortaya koymaktadır. Araştırmacılar benzetim tekniği ile montaj hattı üzerinde yapılması tasarlanan herhangi bir iyileştirmenin sonuçlarını uygulama yapmadan, zaman ve maliyet harcamadan görebilme olanağı sağlayabilirler.

Anahtar Kelimeler: Karışık Modelli Montaj Hatları, Montaj Hat Dengeleme, Benzetim, Simülasyon

Mixed Model Assembly Line Balancing Problem and Application in a Facility

Abstract

Keywords: With the increasing competition nowadays, it has become mandatory for enterprises to use their resources effectively and efficiently. While the production speed has

increased, it has also become necessary for enterprises to make some improvements in their production in order to minimize production costs. Assembly line balancing constitutes an important part of the works carried out on the production lines in order to increase efficiency. Identifying and minimizing losses on assembly lines can result in significant cost savings for businesses. In this study, the mixed model assembly line balancing is discussed and the main purpose of this study is to improve the performance of the assembly line by using line balancing and simulation techniques. In the study, four different built-in models produced in the enterprise were examined and line balances were made for the bidirectional and straight (one-way) settlement of the line. In this study, an intuitive method, P Position Weighted Line Balancing Technique “and POM for Windows program were used. However, ARENA, which is a simulation program, was used to test the results found after the line balancing operation, the current and proposed system were simulated and the results were evaluated. When the assembly line is bi-directional, the number of stations is reduced and the line efficiency is higher. When it is evaluated in terms of reducing the idle times in the line and the line efficiency, it is concluded that the bidirectional settlement of the stations will be more beneficial for the enterprise. In the recommended case, the efficiency of the line and in parallel the amount of production increased. The results show that line balancing studies can be a good approach by using simulation techniques. Researchers can provide the opportunity to see the results of any improvements designed to be performed on the assembly line with the simulation technique without any time and cost.

Keywords: Mixed Model Assembly Lines, Assembly Line Balancing, Simulation

Modern Dünyadaki Temel Küresel Sorunların Üstesinden Gelmek İçin Süperiletken Malzemelerin Yeri

Dr. Asaf Tolga Ulgen - Doç.Dr. Gurcan Yıldırım - Prof.Dr. Ömer Özyurt - Doç Dr. Yusuf Zalaoglu

ÖZ

Bu derleme çalışmamızda süper iletken malzemeleri kullanarak tüm dünyada enerji üretimi, koruma, yönetim ve tüketim içerikleri ve elektriğin talepleri üzerine kurulu temel küresel sorunların üstesinden gelmek için çözüm önerileri sunuyoruz. Başlıca küresel problemler dört temel amaç ortaya çıkarmaktadır ve bunlar sırasıyla iklim koruma, ekolojik istikrar, kaynakların korunması ve maliyet tasarrufudur. Bu bağlamda, enerji verimliliği ve enerji kaynaklarının verimli enerji kullanımı konusundaki politikanın değeri hızla artmaktadır. Bu nedenle, elektriksel güç sistemlerinde omik dağılımın azaltılması (ısı dağılımı veya enerji kaybı) mümkün olduğu kadar engellenmelidir. Sıfır dirençli, ucuz, verimli, güvenilir, güç kalitesi, ekolojik ve ekonomik üstünlüklere sahip seramik süperiletken malzemelerin kullanımı ana sorunların üstesinden gelebilecek motivasyonlardan biridir. Bununla birlikte, kısa uyumluluk uzunlukları, düşük yük taşıyıcı yoğunlukları, geniş penetrasyon derinlikleri, yapısal katmanlar, düşük mekanik stabilizasyon ve yüksek kırılma eğilimi gibi bazı dezavantajlarıyla süperiletkenlerin uygulama odaklı malzeme bilimi, malzeme bilimi mühendisliği, ağır uygulamalardaki pratik uygulamalarını sınırlandırmaktadır. Böylece, süperiletken malzemeleri daha fazla uygulama alanında kullanmak için hazırlama koşullarındaki farklılaşma ile zorluklar iyileştirilmelidir. Mevcut çalışmada, kristallik kalitesi, süper iletken, yapısal morfolojik, elektriksel, tane sınır mukavemet kalitesi ve süperiletken tanecikler arasındaki bağ gibi temel karakteristik özelliklerin başlıca küresel sorunların üstesinden gelmek için katkı ve ekleme ve mekanizması ile nasıl değiştiğini tartıştık.

Anahtar Kelimeler: Süperiletken Malzemeler, Endüstriyel Pazar ve Enerji Verimliliği

Place of Superconducting Materials for Overcoming Main Global Problems in Modern World

Abstract

Keywords: In this review, we present the solution proposals to overcome the main global problems founded on the energy production, protection, management and consumption contents and demand of electricity all over the world using the superconducting materials. The main

global problems lead to appear four fundamental objectives: climate protection, ecological stability, resource conservation and cost savings. In this regard, the worth of policy on the energy efficiency and efficient energy use of energy resources increases rapidly. Thus, the reduction of ohmic dissipation (heat dissipation or energy losses) in the electrical power systems should be hampered as possible as. The usage of ceramic superconducting materials with the zero resistance, cheap, efficient, reliable, power quality, ecological and economic superiors is one of the probable motivations to overcome the main problems. However, some disappointments namely the short coherence lengths, low charge carrier densities, large penetration depths, structural layers, low mechanical stabilization and high brittleness nature limit the practical implementations of superconductors in the application-oriented materials science, materials science engineering, spintronics, heavy-industrial technology, potential metallurgical, electro-optic, power transmission, network, energy technology areas due to the lack of strong, flexible, ductile and fatigue strength parameters. Accordingly, the difficulties can be improved by means of the differentiation in the preparation conditions to use the superconducting materials in more and more application fields. In the current work, we discuss how the fundamental characteristic properties such as the crystallinity quality, superconducting, structural morphological, electrical, strength quality of grain boundary couplings and connection between the superconducting grains change with the doping, addition and partial substitution mechanism based on the preparation conditions to overcome the main global problems.

Keywords: Superconductor Material, Industrial Market and Energy Efficiency

Physical Workload Capacity Based Assembly Line Balancing Problem

Arş.Gör.Dr. Burak Efe

ÖZ

This paper investigates Assembly Line Worker Assignment and Balancing Problem (ALWABP), focusing specifically on productive workload differences, to minimize the number of workstations. Most of the published papers on assembly line balancing problems (ALBP) are focused only on the task processing times. However, this may cause an overload in work assignments for certain workers. A work-overload may cause fatigue and thus lead to a decrease in line efficiency and factory productivity, and also result in an increase in quality problems and work-related injuries. To avoid the negative implications of work-overload conditions, this paper assigns tasks among workstations without exceeding the cycle time or physical workload capacity (PWLC). This study proposes a binary (0-1) integer linear programming (BILP) for ALWABP, where PWLC is considered. Efficiency of the model is shown on a real-life application in a textile firm. An ALWABP is considered taking into account the processing times and physical workloads for a textile factory assembly line of 51 tasks. All workstations are balanced in terms of physical workload and processing times.

Anahtar Kelimeler: Human Factors, Assembly Line Worker Assignment and Balancing Problem, Linear Programming, Physical Workload Capacity

Sipariş Toplama Sistemlerinde TOPSIS Yöntemine Dayalı Sınıf Oluşturma ve Atama Modeli

Arş.Gör. Mehmet Akif Yerlikaya - Doç.Dr. Feyzan Arıkan

ÖZ

Sipariş toplama sürecinin verimliliği, depolama sistemleri, yerleşim, kontrol gibi etkenlere bağlıdır. Sipariş toplama sürecinin verimliliğini arttırmak; ulaşım süresini azaltmak veya ulaşım mesafelerini minimize etmek için dört unsur mevcuttur. Birinci unsur ulaşım mesafesini minimize etmek için sipariş toplama rotasını planlamaktır. İkinci unsur, depoyu bölgelerine ayırmaktır. Böylece sipariş toplayıcılar sadece atandıkları bölgede bulunan siparişleri toplayacaklardır. Üçüncü unsur, ürünlerin depo yerlerine (konum) atanmasıdır. Bu yöntemde depo konumları, rafların en iyi kullanımına göre belirlenmektedir. Burada, depo yerlerine ürün atama kuralı ve rotalama yöntemi arasındaki ilişki önemlidir. Son unsur ise sipariş kümeleme yaklaşımıdır. Sipariş kümeleme yaklaşımında, bazı siparişler kümelenmekte ve aynı kümeye atanan siparişlerin tek seferde toplanması yoluyla gidilen ulaşım mesafesi azaltılmaktadır. Depo yöneticileri, toplama-sınıflandırma işlemlerinin kapasitesi ve kullanılan sipariş toplama politikası gibi bir takım kontrollerle sistemlerinin yanıt verme durumunu etkileyebilir. Bu yüzden, sipariş toplama yönteminin/politikasının seçimi stratejik bir karardır. Çünkü bu seçim, depo tasarımı ve işletmede diğer kararlara göre büyük bir etkiye sahiptir. Ürün atama da, depo operasyon yönetiminde önemli bir karar problemidir. Çünkü, ürün atama sisteminin veya kombinasyonunun temel amacı, depodaki ürünlerin teşhisi ve konumlanmasını kolaylaştırmak için çeşitli parametreler oluşturmaktır. Ayrıca, ürünler farklı depo maliyetlerine sahip olduğundan ve müşterilerin gereksinimleri de farklı olduğundan, her bir ürün için uygun olan envanter yönetimi stratejilerini benimsemek için ürünlerin sıralanması önemlidir. Ancak, her ürün için bir politika benimsemek gerçek dünyada geçerli değildir. Bu nedenle, şirketler genellikle ürünleri sınıflara ayırır ve ardından özel envanter yönetimi politikalarını benimser (Fontana ve Cavalcante, 2013). Bu çalışmada, TOPSIS yöntemine dayalı sınıf oluşturma ve atama modeli önerilmiştir. Önerilen model iki aşamalıdır: 1.Aşamada, belirli kriterlere göre her bir ürünün TOPSIS yöntemi ile sıralaması yapılmış ve en idela uzaklık değerleri 2.aşamaya girdi olarak kullanılmıştır. 2.aşamada, bu değerlere göre ürünlerin sınıflandırılması ve atamasını yapan 0-1 tam sayılı matematiksel modeli oluşturulmuş ve GAMS/BARON yazılımı ile çözümü yapılmıştır. Önerilen modelin çözümü için rassal veriler kullanılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Sipariş Toplama, Depo Ürün Atama, TOPSIS

Türkiye’de 1996-2019 Yıllarında Endüstri Mühendisliği Programında Lojistik Üzerine Yapılan Lisansüstü Tezlerin Profili

Dr. Öğretim Üyesi Ömer Faruk Efe

ÖZ

Değişen pazar koşulları, işletmelerin varlıklarını sürdürebilmeleri için bazı kavramları yeniden gözden geçirmelerini ve pazardaki beklentilere göre değerlendirmelerini zorunlu kılmaktadır. Pazarın ihtiyaçlarını doğru olarak algılayan ve bunlara yeterli düzeyde cevap verebilen işletmeler büyümeye devam edeceklerdir. Müşteri ihtiyaçlarına cevap vermede etkili uygulamalardan birisi de lojistikdir. Lojistik uygulamaları, işletmelerde müşteri memnuniyetinin önem kazanmasıyla birlikte çok önemli bir araştırma alanı haline gelmiştir. Lojistik ile ilgili hem özel sektör hem de akademik alanda yoğun çalışmalar yürütülmektedir. Bu çalışma, ülkemizde endüstri mühendisliği programında tamamlanan lojistik ile ilgili lisansüstü düzeyinde yapılmış tezlerin genel profilini ortaya çıkarmak amacıyla yürütülmüştür. Çalışmada, tarama modeli ile elde edilen lisansüstü tezlerin, içerik analiz yöntemi kullanılarak değerlendirilmeleri yapılmıştır. Çalışmanın evrenini, Türkiye’de 1996-2019 yıllarında yapılmış 170 lisansüstü tez oluşturmaktadır. Tezler; yayın yılı, araştırma konusu, kullanılan yöntem ve yaklaşımlar bakımından sınıflandırılmıştır. Çalışma sonuçlarının, gelecekte lojistik ile ilgili çalışma yapacak araştırmacılar içinde bir kaynak olacağı düşünülmektedir. Ayrıca bu çalışma sayesinde, araştırmacılar için çalışılan konuların yoğunluklarını değerlendirmeleri ve literatürde var olan eksiklikleri görmelerini sağlaması da beklenmektedir.

Anahtar Kelimeler: Lojistik, İçerik Analizi, Lisansüstü Tezler

Profile of Thesis and Dissertations On Logistics Published in Industrial Engineering Department of 1996 and 2019 Years in Turkey

Abstract

Keywords: The changing market conditions necessitate companies to reconsider some concepts and evaluate them according to market expectations in order to sustain their assets. Businesses that perceive the needs of the market correctly and respond to them adequately will continue to grow. Logistics is one of the most effective applications to respond to customer needs. Logistics has become a very important research area with the customer happiness activities in enterprises. Many number of studies have been conducting related to logistics in private sector and academia. The aim of this study is to review all theses and dissertations in

the field of industrial engineering Turkey to go into the detail of the research related to logistics. Council of Higher Education database in Turkey is used to retrieve all theses and dissertations. In total, 235 theses and dissertations are gathered in 1996-2019. These theses are classified with respect to research topic, method/approach. Content analysis is utilized to analyse all retrieved theses and dissertations in Turkey. It is expected that the results of this study can prevent the researchers to conduct the similar studies in the future. In addition, the researchers can evaluate the intensity of the topics being studied and find the existing gap in logistics literature.

Keywords: Logistics, Content Analysis, Postgraduate Theses

Aynı Amaca Hizmet Eden İki Müessesenin Karşılaştırılması: İflas Erteleme ve Konkordato

Hasan Kasımoğlu - Dr. Öğretim Üyesi Murat Karahan

ÖZ

İflas erteleme müessesesi, İcra ve İflas Kanunu'nun 179. maddesinde, Yeni Türk Ticaret Kanunu'nun 377. maddesinde ve Kooperatifler Kanunu'nun 63. maddesinde düzenlenmiş bir müessesedir. İflas erteleme müessesesi, içsel ya da dışsal nedenlerden dolayı mali durumu bozulmuş olan sermaye şirketi veya kooperatifin tekrar hayata tutunmasını, faaliyetlerine yeniden devam edebilmesini sağlayan ve aynı zamanda alacaklıların haklarını da korumayı amaçlayan bir kurumdur. Sermaye şirketi veya kooperatifin bu kurumdan yararlanabilmesi için borca batık olması, bir iyileştirme projesi hazırlaması vb. gibi bir takım maddi ve şekli koşulları sağlamış olması gerekir. Çalışmada ilgili kanun maddeleri, daha önce verilmiş Yargıtay kararları ve doktrindeki görüşlerden yararlanılarak iflas erteleme müessesesi, iflas erteleme sürecinin aşamaları, iyileştirme projesi açıklanmaya çalışılmıştır.

Anahtar Kelimeler: İflas Erteleme, Konkordato

Beklenmedik Politik Olayların Hisse Senedi Getirileri Üzerindeki Etkileri: Bir Olay Çalışması Örneği

Öğr.Gör.Dr. Yunus Yılmaz

ÖZ

Hisse senedi getirilerindeki dalgalanmalar, gündemdeki politik olaylardan bağımsız olarak hareket etmez. Özellikle gerçekleşme tarihi bilinmeyen politik olaylar, yatırımcılar üzerinde psikolojik etki oluşturur ve bu da fiyatları etkiler. Ülkenin siyasi yönetiminde yaşanacak belirsizlik ve gerginlik borsaya yansıtacak ve hisse senetleri bu durumu fiyatlayacaktır. Herhangi bir yetkilinin istifası, devlet başkanının sağlığı, siyasi partiler arasındaki çekişmeler veya ülke gündemine oturan bir yolsuzluk olayı hisse getirilerini etkileyecektir. Bu çalışmada, Türkiye'nin siyasi gündeminde önemli yer eden 10 adet beklenmedik politik olayların BIST-100 endeks getirileri üzerinde anormal getiri elde edilmesine yol açıp açmadığı araştırılmıştır. Anormal getiriler olay çalışması (event study) yöntemi kullanılarak ölçülmüştür. Elde edilen bulgulara göre, özellikle olay tarihinde beklenenden istatistiki anlamlılığa sahip anormal getiriler ortaya çıktığı görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: Beklenmedik Politik Olay, Getiri, Olay Çalışması

BİST Sektör Endekslerinin Volatilitelerinin Simetrik ve Asimetrik Koşullu Değişen Varyans Modelleri ile Tahmini

Öğr.Gör. Serdar Yaman - Sevda Metin

ÖZ

Bu çalışmada, Borsa İstanbul (BİST)'a kayıtlı sektör endeksi getiri serilerine ilişkin volatilitelerin modellenmesinde ve tahmin edilmesinde hangi modellerin daha başarılı sonuçlar vereceği tespit edilmeye çalışılacaktır. Çalışmada XUSIN, XGIDA, XTEKS, XKAGT, XKMYA, XTAST, XMANA, XMESY, XUHIZ, XELKT, XULAS, XTRZM, XTCRT, XUMAL, XBANK, XSGRT, XFINK, XHOLD, XGMYO, XYORT sektör endekslerinin 4 Ocak 2000-10 Nisan 2019 tarihlerini kapsayan günlük verileri kullanılacaktır. Çalışmada serilere ilişkin en uygun ARMA modeli belirlenecek ve serilerin volatilitelerinin simetrik ve asimetrik durumları incelenecektir. Endeks serilerinin volatilitelerinin simetrik durumları ARCH ve GARCH modelleri ile asimetrik durumları ise EGARCH, TGARCH ve APGARCH modelleri ile incelenecektir. Analiz sonucunda, her bir sektör endeksine ait volatiliteler modellemesi yapılarak volatiliteler modellemesi ve tahmini için en uygun model tespit edilecektir. Çalışma sonucunda, sektör endekslerinde meydana gelen negatif şokların endeksi aynı büyüklükteki pozitif şoklardan daha fazla etkileyip etkilemediği, diğer bir ifadeyle kaldırma etkisinin geçerli olup olmadığı, şokların asimetrik etki gösterip göstermediği, şokların etkisinin kaç gün sürdüğü ve şokların uzun hafıza özelliği gösterip göstermediğine ilişkin tespitler yapılacaktır.

Anahtar Kelimeler: BİST Sektör Endeksleri, Volatiliteler, Modelleme, Tahminleme, Koşullu Değişen Varyans Modelleri

Forecasting Volatilities of BIST Sector Indexes With Symmetrical and Asymmetrical Conditional Heteroskedasticity Models

Abstract

Keywords: In this study, it will be tried to determine which models will give more successful results in the modeling and estimating volatilities of the BIST sector index series. In the study, daily data of XUSIN, XGIDA, XTEKS, XKAGT, XKMYA, XTAST, XMANA, XMESY, XUHIZ, XELKT, XULAS, XTRZM, XTCRT, XUMAL, XBANK, XSGRT, XFINK, XHOLD, XGMYO, XYORT sector indexes will be used between January 4, 2000-April 10, 2019. In this study, the most appropriate ARMA model will be determined and the symmetrical and

asymmetrical states of the index series will be analyzed. The symmetrical states of the index series will be analyzed with ARCH and GARCH models and the asymmetrical states of the index series will be analyzed with EGARCH, TGARCH and APGARCH models. As a result of the analysis, volatility modeling of each sector index will be performed to determine the most appropriate model for volatility modeling and volatility estimation for each sector index. As other results of the study, it will be determined whether negative shocks occurring in the sector index affect the index more than positive shocks of the same size does, in other words whether the leverage effect is valid, whether shocks show asymmetrical effect, how long the shocks effects last and whether the shocks show long memory characteristics.

Keywords: BIST Sector Indexes, Volatility, Modelling, Forecasting, Conditional Heteroskedasticity Models

Borsa İstanbul'da İşlem Gören Bankaların CAMELS Analizi ile Performanslarının Değerlendirilmesi

Dr. Öğretim Üyesi Umut Tolga Gümüş - Arş.Gör. Hatice Can Öziç - Erkan Çıbık

ÖZ

Bankacılık sektörü, finansal sistem içerisinde sahip olduğu konum ve üstlendiği görevler itibarıyla büyük öneme sahiptir. Sektörün sergilediği başarı ya da başarısızlıklar ülkedeki tüm ekonomik birimleri etkilemektedir. Bu nedenle, bankaların finansal performanslarının ölçülmesinin ve bunun devamlı hale getirmesi gerekmektedir. Bankacılık sektörünün etkinliğini analiz edebilmek amacıyla geliştirilen birçok yöntem vardır. Yöntemlerden birisi de ABD'de geliştirilmiş olan ve Türk bankacılık sektöründe de uygulanabilirliği test edilmiş bir yöntem olan CAMELS değerlendirme sistemidir. Bu çalışmanın amacı, Borsa İstanbul'da faaliyet gösteren bankaların 2013-2017 dönemindeki performanslarını CAMELS derecelendirme sistemine göre karşılaştırmalı olarak analiz edilmesidir. Beş yıllık periyot da bankalar, CAMELS analizinin kelimelerin ilk harflerini aldığı altı finansal grupta (C – Sermaye Yeterliliği, A - Aktif Kalitesi, M - Yönetim Kalitesi, E-Karlılık, L – Likidite, S- Piyasa Risklerine Karşı Duyarlılık) karşılaştırmalı olarak değerlendirilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Camels Analizi, Bankacılık Sektörü, Performans Analizi.

Evaluation of Performance of CAMELS Analysis of Banks Treated by Ise

Abstract

Keywords: The banking sector is of great importance in terms of its position in the financial system and its duties. The success or failure of the sector affects all economic units in the country. For this reason, it is necessary to measure the financial performance of banks and make it permanent. There are many methods developed to analyze the effectiveness of the banking sector. One of the methods is the CAMELS evaluation system which has been developed in USA and has been tested in Turkish banking sector. The aim of this study is to analyze the performances of banks operating in ISE in 2013-2017 period in comparison with CAMELS rating system. In a five-year period, banks were evaluated comparatively in six financial groups (C - Capital Adequacy, A - Asset Quality, M - Management Quality, E - Profitability, L - Liquidity, S - Market Risks) where the CAMELS analysis took the first letters of the words.

Keywords: Camels Analysis, Banking Sector, Performance Analysis.

Does the Form of Ownership Affect Firm Performance? Evidence From Banks in Turkey

Doç.Dr. Ramazan Yanık - Almabrok Ahmid

ÖZ

In this paper we will examine the effect of the form of ownership on the profit efficiency of bank in Turkey. Our findings are going to show the difference in profit efficiency between privately held and publicly banks. The time span used in this study one period. The period is the ten years from 2008 until 2017. Our study using time series data linear regression on financial ratios (CAMEL) to examine the financial performance of these banks according to their profitability, Capital adequacy, Asset quality (riskiness and solvency), Management quality, Earning diversification (operationally efficient) and Liquidity. The paper found that the performance of Public banks better then private banks in asset quality and Liquidity on the other hand private banks better in management quality.

Anahtar Kelimeler: Banking, Financial Performance, Linear Regression

Döviz Kuru Getiri Volatilitésinin Modellenmesi: Dolar ve Euro Serileri Üzerine Bir Uygulama

Dr. Tuğba Nur Topaloğlu - Dr. Öğretim Üyesi Ayşe Ergin Ünal

ÖZ

Çalışmada, Dolar ve Euro döviz kuru serilerinin 01/01/2005 – 02/04/2019 dönemine ilişkin volatilité tahminlemesinin yapılması amaçlanmıştır. Bu doğrultuda ilk olarak ilgili dönemin günlük verileri kullanılarak sürekli getiri hesaplanmıştır. Volatilité tahmini için serilerin durağanlığı sağlanmış olup, Schwarz bilgi kriteri esas alınarak en uygun ARMA başlangıç modeli Dolar için ARMA(0,3), Euro için ise ARMA(3,0) olarak belirlenmiştir. Belirlenen başlangıç modeline ilişkin yapılan testler sonucunda her iki seri içinde değişen varyans, otokorelasyon ve doğrusal olmayan unsurların varlığı tespit edilmiştir. Bu nedenle ARMA modelinin yerine ARCH/GARCH modellerine ihtiyaç duyulduğu ortaya çıkarılmıştır. Dolar ve Euro serisi için en uygun tahmin modeli olarak ARCH(1) belirlenmiştir. Yapılan analiz sonucunda, Dolar serisinde geçmiş dönemli şokların cari dönemdeki volatilitéyi 0.45, Euro serisinde ise 0.41 etkilediği tespit edilmiştir. Her iki döviz kuru için de 2006, 2008 ve 2018 yıllarında varyansın daha yüksek olduğu gözlemlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Döviz Kuru, Volatilité, Koşullu Değişen Varyans Modelleri, Arch Modeli.

Firma Büyüklüğünün Belirleyicileri: Metal Ana Sanayi Firmaları Üzerine Panel Veri Analizi

Dr. Öğretim Üyesi Emre Esat Topaloğlu - Zekiye Akgüç - Leyla Ar

ÖZ

Çalışmada, firma büyüklüğüne etki eden faktörleri belirlemek amaçlanmıştır. Bu amaç doğrultusunda, Borsa İstanbul Metal Ana Sanayi'nde faaliyet gösteren firmaların 2014:03-2018:09 dönemine ilişkin verileri panel veri yöntemi ile analiz edilmiştir. Firma büyüklüğü, aktif büyüme ve satışlardaki büyüme ile temsil edilirken; büyüklüğü etkilediği düşünülen faktörler olarak ise değerlendirme (piyasa değeri/defter değeri oranı), finansal yapı (finansal kaldıraç), karlılık (Aktif Karlılık Oranı) ve likidite (Likidite Oranı) esas alınmıştır. Çalışmada bağımlı değişkenler kapsamında iki farklı model oluşturulmuştur. Aktif büyüme esas alınarak oluşturulan model 1'de değerlendirme ve karlılık oranı ile büyüklük arasında anlamlı ve pozitif ilişki tespit edilirken; likidite oranı ile büyüklük arasında anlamlı ve negatif ilişki tespit edilmiştir. Buna karşın finansal kaldıraç oranı ile büyüklük arasında anlamlı bir ilişkiye rastlanılmamıştır. Satışlardaki büyüme esas alınarak oluşturulmuş model 2'de değerlendirme ve karlılık oranı ile büyüklük arasında anlamlı ve pozitif ilişkinin varlığı belirlenirken, finansal kaldıraç ve likidite oranı arasında ise anlamlı bir ilişki belirlenmemiştir.

Anahtar Kelimeler: Büyüklük, Firma Büyüklüğü, Borsa İstanbul, Metal Ana Sanayi, Panel Veri Analizi

Katılım Bankalarındaki Cari Hesapların Dayanağı Olan Bir Finansman Tekniği Olarak Wadiah

Prof.Dr. Mustafa Uçar - Araştırmacı Mustafa Alptuğ Yürük

ÖZ

Çağlar boyunca insanlığın gelişiminde en büyük etkenler çevre, din, dil ve ırk olmuştur. Bunlar arasında ise bağlayıcı kuralları ve insanları bir amaç uğruna bir araya toplaması sebebiyle şüphesiz ki en geniş ve etkilisi dindir. Din, koyduğu kurallar ile ona inanan insanların hayatlarını şekillendirmiş ve bir yaşam biçimi oluşturmuştur. Yaradılışı gereği sosyal bir canlı olan insan ömrü boyunca diğer insanlar ile iletişimde ve etkileşimde olmuştur. Bunun neticesinde de ihtiyaçlarını karşılamak için diğer insanlar ile ticaret yapmıştır. Zaman içerisinde toplumların gelişmesiyle birlikte ticaret gelişmiş ve aracı kurumlar ortaya çıkmıştır. Bu yazıda aracı kurumlardan biri olan bankaların, İslam dininin koyduğu kurallar çerçevesinde fon toplama amacıyla verdiği hizmetlerden biri olan wadiah(vedia) hakkında bilgi verilecektir.

Anahtar Kelimeler: İslam Dini, Wadiah(Vedia), Fon Toplama, Cari Hesaplar

Wadiah: the Basis of Current Accounts in Participation Banks

Abstract

Keywords: Throughout the ages, the major factors in the development of humanity are the environment, religion, language and race. Among these factors, religion is undoubtedly the largest and most effective cause of the binding rules and the gathering of people together for the sake of a goal. Religion has shaped the lives of believers and created a way of life with the rules that it puts. The human being, a sociable creature for the sake of creation, interacted and interacted with other people throughout their life. As a result, they have been trading with other people to meet their needs. Over time, with the development of the societies, trade developed and intermediary institutions emerged. In this article, banks that one of the intermediary institutions will examine wadiah(vedia), which is one of the services provided by the Islamic religion in order to raise funds in the framework of the rules laid down by Islamic religion.

Keywords: Islamic Religion, Wadiah(Vedia), Funds Collection, Current Accounts.

Mortgage Krizinin İslam Ekonomisi Perspektifinden Değerlendirilmesi

Prof.Dr. Mustafa Uçar - Araştırmacı Yunus Emre Yıldız

ÖZ

Üretime dayalı büyüme yerine sıcak para, tahvil-bono piyasaları veya gayrimenkul inşası ile büyüme modelinin seçilmesinin ekonomiye verdiği zararın en açık seçik örneklerinden birini 2008 Mortgage krizinde görmekteyiz. İslam ekonomisi bu tür bir büyümeyi değil üretim temelli bir büyümeyi esas alarak belli bir kesimin çok zenginleşip, belli bir kesimin çok fakirleşmesini istemez; bilakis İslam ekonomisi toplumun zenginleşmesini hedeflemiştir. Oysaki günümüzün modern ekonomi düzeninde birileri çok fazla zenginleşip birileri çok fazla fakirleşmektedir. Bu durumun ise en temel sebeplerinden biri üretim esaslı bir büyüme modelinin yerine (yani üretimden para kazanmak yerine) paradan para kazanmak suretiyle bir büyüme modelinin uygulanmasıdır. Bu model beraberinde bir sömürü düzeni oluşturarak kapitalizm adını almıştır. Bu sistem zaman içerisinde krizlere çözüm üreten değil, kriz üreten bir sistem haline dönüşmüş ve bir kısmı mali, bir kısmı finansal olmak üzere birçok kriz üretmiştir. Bu krizlerin en ağırlarından biri olan 2008 Mortgage Krizi en çok da bu sömürü düzeniyle ilişkilidir ve başta Amerika ve Avrupa'daki ülkeler olmak üzere dünyanın birçok ülkesini derinden etkilemiş, günümüzde dahi sancıları devam etmektedir. Bugün Amerikan Merkez Bankası FED faiz artırımını veya tahvil alımlarını azaltmayı tartışıyorsa bu 2008 Mortgage Krizinden kaynaklanmaktadır. Çünkü FED'in 2008 Mortgage krizine karşı aldığı önlemler tahvil alımlarını artırmak ve faiz indirimine gitmek yönünde olmuştur. Bugün ise FED yetkililerinin açıklamalarından anlaşılıyor ki krizin etkilerinin azalmaya başlamasıyla bu kararlar tartışılmaya başlanmıştır. Araştırma konusu olarak bu konunun seçilmesi bu etkilerin hala devam ediyor olmasından dolayıdır. Araştırma esnasında genel itibarıyla mevcut konu ile ilgili yazılan kitap ve makaleler değerlendirilmiş, İslam ekonomisi ve finansı açısından krizin değerlendirilmesi yapılarak kapitalist finansal sistem değil İslam ekonomisi ve finansı hakim olsa idi bu ve benzeri krizler meydana gelip gelmeyeceği sorusuna cevap aranmıştır.

Anahtar Kelimeler: İslam Ekonomisi, 2008 Mortgage Krizi, Finansal Kriz

Mortgage Crisis and Islamic Economy

Abstract

Keywords: We see one of the clearest examples of the damage to the economy by the choice of growth model, such as hot money, bond markets or real estate construction, rather than

production-based growth in the 2008 Mortgage crisis. The Islamic economy does not want this kind of growth, but rather the growth of a certain group on the basis of a production-based growth, and does not want a particular segment to become very poor; On the contrary, the Islamic economy has targeted the enrichment of the society. However, in today's modern economic system, one is enriched too much and one becomes very poor. One of the most basic reasons for this is the application of a growth model, instead of a production-based growth model (ie, instead of making money from production), by making money from money. This model, together with a form of exploitation, received the name of capitalism. Over time, this system did not produce solutions to crises but turned into a crisis-generating system and produced many crises, some of which were financial and some of which were financial. The 2008 Mortgage Crisis, which is one of the heaviest of these crises, is mostly related to this system of exploitation and has deeply affected many countries of the world, especially the countries in America and Europe. Today, the Federal Reserve is discussing whether to cut interest rates or bond purchases, and this is due to the 2008 Mortgage Crisis. Because the measures taken by the FED against the 2008 mortgage crisis were to increase bond purchases and cut interest rates. Today, it is clear from the statements of the FED officials that the effects of the crisis have begun to decline and these decisions have begun to be discussed. The selection of this topic as a research topic is due to the fact that these effects are still continuing. In the course of the research, books and articles related to the current issue were evaluated in general, Islamic economy and finance were assessed for crisis, and Islamic economy and finance were dominant, not capitalist financial system. This and similar crises were searched for.

Keywords: Islamic Economy, 2008 Mortgage Crisis, Financial Crisis

Pay Piyasalarında Finansal Kaldıraç Etkisinin Test Edilmesi: Genelleştirilmiş Otoresif Koşullu Değişen Varyans Modelleri ile BIST 30 Endeksi Üzerine Bir Uygulama

Dr. Öğretim Üyesi Emre Esat Topaloğlu - Özlem Altun - Büşra Görgel

ÖZ

Çalışmada, pay piyasalarında finansal kaldıraç etkisinin geçerli olup olmadığı araştırılmıştır. Bu doğrultuda, Borsa İstanbul (BIST) 30 Endeksinin 01.04.2005-02.04.2019 dönemindeki günlük kapanış değerleri esas alınarak kaldıraç etkisinin varlığı, EGARCH, APGARCH ve TGARCH genelleştirilmiş otoresif koşullu değişen varyans modelleri ile test edilmiştir. Volatilite modellemesi kapsamında BIST30 serisinde değişen varyans ARCH LM, otokorelasyon hata terimleri korelogramları ile incelenirken; seride doğrusal olmayan unsurların varlığı ise BDS testi ile incelenmiştir. Analiz sonucunda, değişen varyans ve otokorelasyon sorunlarını çözen ve model kısıtlamalarını sağlayan EGARCH(2,1) modelinin BIST30 endeksi için geçerli model olduğu tespit edilmiştir. EGARCH(2,1) model sonucuna göre, BIST30 endeksinde finansal kaldıraç etkisinin geçerli olduğu, endekste meydana gelen negatif bir şokun getiri volatilitesi üzerinde pozitif şoktan daha etkili ve asimetric olduğu belirlenirken, finansal kaldıraç etkisinin de 13.18 gün sürdüğü ortaya çıkarılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Otoresif Koşullu Değişen Varyans Modelleri, Volatilite, Finansal Kaldıraç, Borsa İstanbul.

Perakende Ticaret Sektöründe Faaliyet Gösteren Firmaların Finansal Performans Ölçümlerinin İncelenmesi: TOPSIS ve MOORA Uygulama

Dr. Öğretim Üyesi Umut Tolga - Erkan Çıbık - Arş.Gör. Hatice Can Öziç

ÖZ

Günümüzün küresel rekabet ortamında firmalar finansal performanslarını güç geçtikçe yükseltme eğiliminde oldukları aşikârdır. Durum böyleyken finansal performans ölçüm yöntemleri de gelişme göstermekte ve araştırmacılara uygulama alanları yaratmaktadır. Hali hazırda finansal performans ölçüm aracı olarak kullanılan rasyo oranları belirli performans ölçüm kriterlerinde yeterli görülmemektedir. Bu sebepten çok kriterli karar verme yöntemlerine başvurulabilmekte, finansal performans sıralamalarında bu yöntemler kullanılabilir. Bu çalışmada çok ölçekli karar verme yöntemlerinden TOPSIS ve MOORA yöntemleri kullanılarak analizler yapılmıştır. Ayrıca bu yöntemlerin uyumlu çalışıp çalışmadığı test edilmeye çalışılmış, bulgular ışığında benzer sonuçlar ortaya konulduğu tespit edilmiştir. Bu çalışmanın temel amacı perakende ticaret sektöründeki firmaların belirli rasyo oranlarında finansal performanslarını test etmektir. Çalışmada BİST’de işlem görüp perakende ticaret sektöründe faaliyet gösteren 10 adet işletmenin belirlenen 10 adet finansal oranı kullanılarak analizler gerçekleştirilmiştir. Oluşturulan karar matrisi ile 8 aşamalı TOPSIS yöntemi ve MOORA yönteminin 4 temel tekniği uygulanmıştır. Analiz sonuçları için finansal oranlar 2017 yılı finansal tablolarından elde edilmiştir. Uygulamalar neticesinde TOPSIS ve MOORA yöntemlerinin sıralama sonuçları belirlenmiş, oluşan sıralama sonuçları finansal performans ölçütleri açısından belirlenmiş, ayrıca benzer sonuçlar tartışılmıştır

Anahtar Kelimeler: Perakende Ticaret Sektörü, Finansal Performans, TOPSIS, MOORA

Investigation of Financial Performance Measurements of Business Operations in Retail Trade Sector: TOPSIS and MOORA Application

Abstract

Keywords: In today's global competitive environment, it is obvious that firms tend to upgrade their financial performance as they grow stronger. While this is the case, financial performance measurement methods also develop and create application areas for researchers. Ratio ratios currently used as financial performance measurement tools are not considered sufficient in certain performance measurement criteria. For this reason, multi-criteria decision making methods can be used and these methods can be used in financial performance rankings. In this

study, TOPSIS and MOORA methods were used for the analysis of multidimensional decision making methods. In addition, it has been tried to test whether these methods are compatible or not, and similar results have been found in the light of the findings. The main purpose of this study is to test the financial performance of the firms in the retail trade sector in certain ratio ratios. In the study, 10 financial ratios of 10 firms operating in retail trade sector were analyzed in BIST and analyzed. The 4-stage TOPSIS method and 4 basic techniques of MOORA method were applied with the decision matrix. Financial ratios for the results of the analysis are obtained from the 2017 financial statements. Sequence results of TOPSIS and MOORA methods were determined as a result of the applications and the results of the ranking were determined in terms of financial performance criteria and similar results were discussed.

Keywords: Retail Trade Sector, Financial Performance, TOPSIS, MOORA

Reklam ve Tanıtım Harcamaları Firma Karlılık İlişkisi: Borsa İstanbul'da İşlem Gören Firmalar Üzerine Bir Analiz

Dr. Reşat Sakur

ÖZ

Çalışmamızın amacı, reklam ve tanıtım harcamalarının firma karlılığı üzerindeki etkisini analiz etmektir. Sektörlerin ve ekonomilerin büyümesi, firmaların yerellikten sıyrılıp ulusal ve uluslararası boyutlara ulaşması, firmaların daha geniş bir müşteri kitlesine ulaşması gerekliliğini ortaya çıkarmıştır. Firmaların birebir müşterilerine ulaşmasının mümkün olmadığı günümüzde bu iletişimin, reklamlar ve tanıtımlar aracılığı ile olması zorunlu bir hal almıştır. Firmaların satış ve karlılığı arttırma isteği daha çok reklam ve tanıtım harcaması yapması gerektiğini ortaya koymaktadır. Reklam ve tanıtım harcamalarının firmanın karlılığı üzerinde olumlu etki yarattığına yönelik literatürde çok sayıda çalışma bulunmaktadır. Fakat reklam ve tanıtım faaliyetlerinin karlılığı etkileme gücü ve düzeyi her sektör için farklılık arz etmekte ve sektörler göre önem düzeyi değişmektedir. Bu amaçla çalışmada Borsa İstanbul'da Metal Eşya Makine ve Gereç Yapımı sektöründe işlem gören 32 firmadan 2008-2017 yılları verisi ulaşılabilir 15 firmanın reklam ve tanıtım harcamalarının firma karlılığı üzerindeki etkisi ekonometrik yöntemlerle analiz edilmiştir. Çalışmada reklam ve tanıtım harcamalarının ilgili sektör firmaları karlılığı üzerinde pozitif bir etkiye sahip olduğu, reklam ve tanıtım harcamalarının artmasının firma karlılığını arttırdığı sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Reklam ve Tanıtım Harcamaları, Karlılık, Panel Veri Analizi, Borsa İstanbul

Sistematik Riskin Firma İçi Belirleyicileri: BİST 100 Endeksi Firmaları Üzerinde Bir Panel Veri Analizi

Öğr.Gör. Serdar Yaman - Dr. Tuğba Nur Topaloğlu

ÖZ

Finansal yatırımlarda risk kavramı genel olarak sistematik ve sistematik olmayan risk olmak üzere iki kısımda incelenir. Sistematik olmayan risk, yatırımcıların çeşitlendirme ile yok edebildikleri riski ifade ederken, sistematik risk (beta) ise yatırımcıların çeşitlendirme ile yok edemedikleri ve kontrol altına alamadıkları riski ifade eder. Bu çalışmada, firmaların pay getirilerinin makroekonomik olaylara olan duyarlılığının genel bir ifadesi olan sistematik riskin firma içi belirleyicileri 2004/6-2012/12 döneminde BİST 100 Endeksi'nde yer alan 46 firmaya ait veriler kullanılarak panel veri analiz yöntemi ile incelenmiştir. Çalışma kapsamında oluşturulan modelde bağımlı değişken olarak firmalara ilişkin beta değerleri kullanılırken bağımsız değişkenler olarak ise firmaların farklı finansal durumlarını ifade eden 10 adet finansal oran kullanılmıştır. Çalışmanın sonuçlarına göre, net satışlarında büyüme, alacak devir hızı, toplam borç oranı ve cari oran ile sistematik risk arasında istatistiksel olarak pozitif anlamlı ilişki tespit edilmiştir. Akif devir hızı ve aktif karlılığı ile sistematik risk arasında ise istatistiksel olarak negatif anlamlı ilişki tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Sistemantik Risk, Firma İçi Faktörler, Bist 100 Endeksi, Panel Veri Analizi

Firm Specific Determinants of Systematic Risk: A Panel Data Application On BIST 100 Firms

Abstract

Keywords: The concept of risk in financial investments is generally examined in two parts as systematic and non-systematic risk. The non-systematic risk expresses the risk that investors can eliminate with diversification, systematic risk (beta) refers to the risk that investors could not eliminate or control with diversification. In this study, firm specific determinants of systematic risk, which is a general expression of the sensitivity of the share returns of the companies to macroeconomic events, were examined by panel data analysis method using data from 46 firms included BIST 100 Index for the period 2004/6-2012/12. In the model created within the scope of the study, beta values of firms were used as dependent variables, whereas 10 financial ratios that express the different financial status of firms were used as independent

variables. According to the results of the study, a statistically significant positive relationship was determined between the net sales growth, receivable turnover rate, total debt ratio and current ratio and systematic risk. A statistically significant negative relationship has determined between asset turnover rate and return on asset and systematic risk.

Keywords: Systematic Risk, Firm Specific Factors, Bist 100 Index, Panel Data Analysis

Türkiye’de Gerçekleşen Savaş Hareketleri ile İlişkili Olayların BIST-100 Endeks Getirisine Etkileri

Öğr.Gör.Dr. Yunus Yılmaz

ÖZ

Ekonomik ve politik istikrarsızlıkla birlikte ülkedeki güven ortamını sarsması nedeniyle savaş hareketleri en önemli politik risk kaynaklarından birisidir. Savaş durumu ortaya çıktığında piyasalarda yatırım faaliyetleri kesintiye uğrar ve çok yönlü ekonomik kayıplar yaşanır. Sermaye piyasaları ülkenin içinde bulunduğu ekonomik, politik ve sosyal olaylara duyarlı olduğu gibi diğer ülkelerle olan diplomatik olaylara karşı da son derece duyarlıdır. Bu çalışmada, 2001-2016 yılları arasında Türkiye’de meydana gelen savaş hareketleri ile ilişkili 12 adet beklenmedik olayın BIST-100 endeks getirileri üzerinde anormal getiri ortaya çıkarıp çıkarmadığı araştırılmıştır. Söz konusu olayların etkisi olay çalışması yöntemi kullanılarak, endeks getirilerinin geçmiş dönemdeki ortalamalardan sapma büyüklüğü ile ölçülmüştür. Bulgulara göre, olay günü itibariyle beklenenden anlamlı seviyede ve negatif yönde anormal getiri ortaya çıktığı görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: Beklenmedik Olay, Savaş, Olay Çalışması, Anormal Getiri

Ekonomik Büyüme ve Enflasyon İlişkisi; Türkiye Örneği

Özge Tekbaş

ÖZ

Fiyat istikrarı ile beraber ekonomik büyümenin sağlanabilmesi iktisat politikasının en temel yapı taşlarından birisini oluşturmaktadır. Başka bir ifade ile, bu iki temel yapı taş bir toplumdaki refah artışının en önemli koşullarını oluşturmaktadır. Son yılların en popüler terimlerinden olan enflasyon; mal ve hizmetlere ilişkin genel fiyat düzeyinin yükseldiği ve dolayısıyla paranın satın alma gücünün düşme hızıdır. Ekonomik büyüme ise ulusal gelirin ve bu gelirden kişi başına düşen gelir miktarının bir yıldan diğer yıla oranla artış göstermesidir. Merkez bankaları ekonominin istikrarlı çalışmasını sağlamak için enflasyonu sınırlandırmaya ve deflasyondan kaçınmaya çalışmaktadır. Bu nedenle fiyat istikrarını sağlamak için enflasyon olgusunun ekonomik büyüme içerisinde rolü önem taşımaktadır. Bu doğrultuda hazırlanan çalışmada ise Türkiye’de enflasyon ile ekonomik büyüme arasındaki ilişkinin ortaya konulması amaçlanmaktadır. Türkiye’de ekonomik büyüme ve enflasyon ilişkisi 1990-2017 yılları için analiz edilecektir.

Anahtar Kelimeler: Büyüme, Enflasyon, Granger Nedensellik Analizi

Vergi Yükünün Ekonomik Büyüme Üzerindeki Etkileri

Bahar İnceören

ÖZ

Bu çalışmada; devletin kamusal ihtiyaçlarını karşılamak amacıyla toplamış olduğu vergiler ve devletçe izlenen vergilendirme politikalarının ekonomik büyüme üzerine etkileri incelenmiştir. Vergi, devletin veya devletten vergilendirme yetkisi alan kamu idarelerinin, kamu harcamalarını karşılamak amacıyla kanuna dayanılarak ve usulüne uygun olarak, gerçek ve tüzel kişilerden hukuki cebir altında, karşılıksız olarak ve geri vermek üzere aldıkları paralar şeklinde tanımlanmaktadır. Vergi yükünün boyutu ekonomik faaliyetleri yürütenler açısından önemli bir maliyet unsurudur. Vergi yükü bu açıdan ekonomik büyüme üzerinde etkisi olan bir maliyet unsuru olarak görülmektedir. Bu bağlamda, maliye politikası aracı olarak vergilerin ekonomik büyüme üzerindeki etkileri irdelenirken, ekonomik büyümenin bağımlı değişken olarak, belirlendiği bir modelde bağımsız değişken karakteristiğine bürünecek olan emek, sermaye birikimi, teknoloji gibi kalemlerinin vergi yükünden nasıl ve ne derece etkileneceğinin ele alınması faydalı olacaktır. Bu çalışma vergi yükünün ekonomik büyüme üzerindeki etkilerini amaçlamaktadır. Çalışmada öncelikle vergi ve ekonomik büyüme terimlerinin kapsamına değinilmiş olup daha sonrasında belli kriterler altında (ülkelerin siyasi yapıları ve gelişmişlik seviyeleri, uygulanan vergilendirme politikaları) bu terimler arasında oluşabilecek ilişkilere değinilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Vergi, Ekonomik Büyüme, vergi Yükü

The Effects of Tax Load On Economic Growth

Abstract

Keywords: In this study; taxes collected for the purpose of meeting the public needs of the state and the effects of the state taxation policies on economic growth were examined. The tax is defined as the money received by the public authorities, which have the authority to tax the state or the state, under the law and in accordance with the law, in order to meet the public expenditures, legally and legally, under the conditions of law. The size of the tax burden is an important cost factor for those carrying out economic activities. In this respect, the tax burden is seen as a cost factor that has an impact on economic growth. In this context, while the effects of taxes on economic growth as a means of fiscal policy are examined, it will be useful to consider how and to what extent the items such as labor, capital accumulation and technology,

which will take the independent variable characteristic in a model where economic growth is determined as a dependent variable, will be affected from the tax burden. This study aims at the effects of tax burden on economic growth. In the study, firstly the terms of tax and economic growth terms are mentioned and then the relations that may occur between these terms are mentioned under certain criteria (political structures and development levels of countries, applied taxation policies) relations between these terms are mentioned.

Keywords: Tax, Economic Growth, Tax Burden

Çok Partili Hayata Geçiş Sürecinde Devletçilik Tartışmaları

Dr. Öğretim Üyesi Bülent Bal

ÖZ

Çok partili hayata geçiş, sadece basit, şekli bir rejim değişikliği değildi. Yeni dönem, geçmişteki otoriter/yarı totaliter sistemi tahkim eden anlayış, politika ve uygulamaların da değiştirilmesini veya en azından gözden geçirilmesini gerekli kılıyordu. Bu çerçevede dini vicdanlara hapseden militan laiklik anlayışından, gazeteleri yarı resmi gazete statüsüne indirgeyen basın yasasına kadar uzanan geniş bir yelpazede düzenlemeler yapılmıştı. Tek parti döneminin temel karakteristiğini yansıtan uygulamalardan biri de devletçilikti. Katı, içe dönük ve bunların yanı sıra siyasi vesayetın bir aracı olarak da kullanılan devletçilik, bu dönemde yapılan tartışmaların odak noktalarından birini teşkil etmişti. Gerek CHP içinde, gerek iş dünyasında ve kamuoyunda gerekse küresel kapitalizm çevrelerinde konu ele alınmış ve çeşitli düzlemlerde eleştiriler dile getirilmiştir. Bu bildiride de devletçilikle ilgili yapılan tartışmalar tüm boyutlarıyla ele alınacaktır. Eleştiri yöneltenlerin hangi saiklerden ve zeminden hareket ettikleri; devletçilik politikasının uygulama biçimine mi yoksa ideolojik reflekslerle hareket ederek bizatihi kendisine mi karşı bir duruş sergiledikleri; geleceğe dönük nasıl bir ekonomik model öngördükleri analiz edilecektir

Anahtar Kelimeler: Devletçilik, Çok Partili Hayat, Liberalizm

Türkiye'nin Doğu ve Güneydoğu Kesimlerinde Yeni Kurulan Üniversitelerin Bölge Halkının Okuryazarlık ve Yüksek Öğrenime Devam Oranları Üzerine Bir İnceleme

Dr. Öğretim Üyesi Müjgan Deniz

ÖZ

Bu araştırmanın amacı, bölgesel kalkınma, ekonomik seviye ve okullaşma oranı arasındaki ilişkiyi incelemektir. Türkiye'nin Güneydoğu ve Doğu kesiminde artan bir trend olarak, kurulan fakülte ve üniversite sayısı önemli ölçüde artmıştır. Yakın zamanda bölgedeki üniversite kampüsleri -Türkiye'nin Doğu ve Güneydoğu bölgelerinde, yükseköğretime devam etme konusunda yerel gençlere önemli bir ivme kazandırmıştır. Ayrıca, yükseköğretimdeki devam oranının artması ve belirleyici bir unsurdan biri için önemli bir faktördür. Ülkedeki daha az gelişmiş bölgelerdeki gençlerin eğitimlerine devam etmeleri için sebepler. Özellikle genç kızlar bölge üniversitelerinin kurulmasıyla yüksek öğrenime devam etme ve daha ulaşılır hale gelen üniversite eğitime ulaşma şansı bulabilmektedirler. Bölgede okullaşma ve açılan üniversitelerin artmasıyla bölge halkının yüksek öğrenime devam süresi ve üniversite mezunu olma oranları arasında anlamlı bir ilişki vardır. Ana araştırma sorusu, yeni fakülteler ve üniversite kampüslerinin kurulmasıyla bölgedeki tüm bölge halkının okuma yazma oranının artıp artmadığıdır. Kısaca, bu çalışma, ülkenin 2008 - 2018 yılları arasındaki Doğu ve Güneydoğu bölgeleri arasındaki bu ilişkiyi analiz etmeyi amaçlamaktadır.

Anahtar Kelimeler: Eğitim İktisadı, Yüksek Öğretim, Bölgesel Kalkınma, Okur Yazarlık Oranı

A Research On the Impact of Newly Established Universities in Eastern and South-Eastern Parts of Turkey On Literacy Rate in the Region.

Abstract

Keywords: The aim of this research is to examine the relationship between regional development, economic level and schooling rate. As a growing trend in South-east and Eastern part of Turkey, number of faculties and high schools established have increased significantly. Recently builded university campuses in the region -both East and South-Eastern parts of Turkey has gained significant momentum to local young people for continuing higher education. It is also an important factor for the increase of attendance rate in higher education and one of a decisive reasons for young people in the country's less-developed regions to continue their education. Especially young girls have found a chance for attending universities

and get a chance to go on their higher education. There is a significant correlation between the length of time attendance at school and the rate of schooling. The main research question is whether the literacy rate for the local people all over the region has increased with the establishment of new faculties and university campuses. Shortly, this study aims to analyze this relationship across the South and South-Eastern parts of the country for the period between 2008 – 2018.

Keywords: Economics of Education, Higher Education, Regional Development, Literacy Rate

Yoksullukla Mücadelede Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakıflarının Etkileri: Şırnak İli Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakfı Üzerine İnceleme

Sedat Yakacı - Mehmet Fatih Artuç

ÖZ

Yoksulluk, insanların zorunlu ihtiyaçlarını karşılayabilme imkânının olmaması ve en düşük yaşam standartlarından mahrum olmaları biçiminde tanımlanabilir. Bu tanımdan yola çıkarak yoksulluk, insanların onurlu bir hayatı idame etmesini engelleyen ekonomik ve sosyal bir sorun olarak karşımıza çıkmaktadır. Son yarım yüzyıldır dünya üzerinde az gelişmiş ve gelişmiş olan ülkelerde yoksulluk en önemli bir sorun haline gelmiştir. Günümüzde ise yoksulluk küresel bir sorun olma boyutuna ulaşmıştır. Türkiye’de yoksulluk sorunu ise özellikle, 1980’den sonra Türkiye’nin kapitalist dünyayla bütünleşme girişimlerinden sonra ülkenin sosyo-ekonomik yapısında yaşanan değişimler (serbest piyasa sistemi, kırsal kesimden kentlere göçler, terör ve çatışma ortamı, işsizlik vb.) yoksulluğun artmasında etkili bir faktör olmuştur. 1986 yılından sonra Türkiye’de Yoksullukla mücadele çerçevesinde Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışmayı Teşvik Fonu Kanunu ve Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışmayı Teşvik Fonu oluşturulmuştur. Fon, Türkiye genelinde 1000 Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakfı aracılığıyla faaliyetlerini yürütmektedir. Bu çalışmanın amacı, Şırnak Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakfı’nın yoksullukla mücadelede ortaya koyduğu katkısını araştırmaktır. Kaynak taraması, kuruma ait ilgili belgeler üzerinde inceleme yapılması ve nitel araştırma yöntemlerinden görüşme tekniklerinin kullanılmasıyla yapılan alan çalışması sonucunda ulaşılan bulgular, Şırnak Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakfı’nın, kendisine verilen imkânlar ölçüsünde yoksulluk sorununun çözümünde etkili olduğu hipotezini doğrulamaktadır.

Anahtar Kelimeler: Yoksulluk, Yoksullukla Mücadele, Şırnak Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakfı

The Effects of Social Assistance and Solidarity Foundations in the Struggle of Poverty: Investigation On Social Assistance and Solidarity Foundation in Şırnak

Abstract

Keywords: Poverty can be defined as not having opportunities to get basic needs and the lack of the minimum level of living standards. From this definition, poverty is an economic and social problem that prevents people from maintaining an honorable life. For the last half-century, poverty has become the most important problem in underdeveloped and developed

countries. Today, poverty has become a global problem. The problem of poverty in Turkey, especially after 1980, after Turkey's attempts to integration with the capitalist world changes in the country's socio-economic structure (free market system, migration from rural to urban, terrorism and conflict, unemployment and so on.) has been an effective factor in increasing poverty. After 1986, the Social Assistance and Solidarity Fund Law and Social Assistance and Solidarity Fund has been established in Turkey within the framework of the fight against poverty. The Fund carries out its activities through Turkey across the 1000 Social Assistance and Solidarity Foundation. The aim of this study is to investigate the contribution of Şırnak Social Assistance and Solidarity Foundation to struggle poverty. The results of the field study conducted by using source techniques, examination of relevant documents of the institution and using interview techniques from qualitative research methods confirm the hypothesis that the Social Assistance and Solidarity Foundation of Şırnak is effective in solving the poverty problem.

Keywords: Poverty, Fighting Poverty, Şırnak Social Assistance and Solidarity Foundation

1980 Sonrası Türkiye'de Cari İşlemler Dengesinin Analizi

Dr. Öğretim Üyesi Savaş Erdoğan - Çiğdem Ayhan

ÖZ

Bir ekonomide uygulanan makro ekonomik politikaların esas amacı ülke ekonomisinin iç ve dış dengesini aynı zamanda gerçekleştirmektir. Fiyat istikrarı, tam istihdam ve beraberinde bunlarla uyumlu ekonomik büyüme iç dengeyi ve sürdürülebilirliği sağlarken toplam gelir ve giderlerin birbirine denk olması durumu ise dış dengeyi sağlamaktadır. Ülkenin uluslararası ekonomik ilişkileri incelenirken ödemeler bilançosunun kalemlerinden biri olan cari işlemler hesabı önem arz etmektedir. Bu çalışmada, 1980 sonrası Türkiye'de cari işlemler dengesinin analizi üzerine araştırma yapılmıştır. 1980-2018 verileri baz alınarak yapılan çalışmada 1980 yılı sonrasında sermaye hareketlerinin serbestleşmesi sonucunda engellerin ortadan kalkmasıyla birlikte cari işlemler açığı kavramından daha fazla söz edilmiştir. Başta ABD olmak üzere birçok ülkede küresel cari hesap açığının artması ile ticari kaygılar gündem konusu olmaya başlamıştır. Aynı zamanda yüksek cari açıkların finanse edilebilmelerinin yanı sıra bu açıkların sürdürülebilirliği dikkat çekmektedir. Türkiye'de cari işlemler açığının en önemli nedeni dış ticaret açığıdır. 1980 öncesi ithal ikameci üretim politikası izlenmiş ve ihtiyaç duyulan bütün malların yurt içinde üretilmesine çalışılmıştır. 24 Ocak 1980 kararlarıyla beraber ülkenin dış dünya ile serbest ticaret yapmasının önü açılmış ve ihracata dayalı ekonomik büyüme modeli uygulanmaya başlamıştır. Ancak gerekli yasal ve yapısal düzenlemeler yapılmadan başlayan bu dışa açılma süreci, gerekli yasal ve yapısal düzenlemeler yapılmadan başlayan bu dışa açılma süreci, ihraç edilenden daha fazlasının ithal edilmesiyle ve netice itibarıyla dış ticaret açığıyla sonuçlanmıştır. Sonuç olarak, Türkiye ekonomisi dışa açılmayla beraber cari işlemlerde oluşabilecek dengesizliğin kaldırılması yolunda önceden gerekli önlemler almalı ve doğru politikalar uygulamalıdır. Son yıllarda büyüme sürecini devam ettiren Türkiye ekonomisi ihtiyacı olan sermayeyi düşük maliyetli ve uzun vadeli alt yapısını oluşturamadığından meydana gelen dış ticaret açığını sıcak para gibi kısa vadeli sermaye hareketleri yerine uzun vadeli doğrudan yatırımların çekilmesi yoluyla finansmanı sağlamalıdır.

Anahtar Kelimeler: Ödemeler Bilançosu, Cari İşlemler Dengesi, Dış Ticaret Açığı.

2000 Sonrası Türkiye’de Gelişen Krizlerin Makroekonomik Değişkenler Üzerindeki Etkisi

Servet Demirhan

ÖZ

Kriz, çeşitli bilim dallarında kullanımının yanı sıra günlük konuşma dilinde de oldukça sık olarak kullanılan bir terim olmakla beraber sosyal bilimciler tarafından büyük sıkıntı ve bunalım gibi kelimelerle eş anlamda kullanılmaktadır. Kriz; önceden bilinmeyen, hesaba alınmayan, ya da öngörülmeleyen bazı gelişmelerin, makro düzeyde ülke, mikro düzeyde ise firmaları dolayısıyla girişimcileri ciddi olarak etkileyecek sonuçlar ortaya çıkarmasıdır. Türkiye, geçmişinde birçok ekonomik kriz barındıran bir ülkedir. Özellikle 2000 ve sonrasında yaşanan Kasım 2000 ve Şubat 2001 krizleri Türkiye ekonomisinde makroekonomik değişkenler üzerinde bir takım olumsuz etkiler yaratmıştır. Türkiye bu krizlere önlem amaçlı bazı ekonomik politikalar geliştirmiştir. Bu krizlerin yanı sıra 2008 yılında meydana gelen küresel finans krizi birçok ülkeyi etkileyebileceği gibi Türkiye’yi de etkilemiştir. Çalışmada makroekonomik değişkenlere yer verilmiş ayrıca Kasım 2000, Şubat 2001 krizi ve 2008 yılında meydana gelen küresel ekonomik krizin Türkiye ekonomisine yansımaları ele alınmıştır.

Anahtar Kelimeler: Makroekonomik Değişkenler, Kriz, 2000 Kasım Krizi, 2001 Şubat Krizi, 2008 Küresel Krizi

Alevî Nitelemeli Gruplarda Zekât ve Lokma Anlayışı

Dr. Öğretim Üyesi Fevzi Rençber

ÖZ

Sözlükte artma, çoğalma, temizlik, bereket, iyi hal ve övgü anlamlarına gelen zekât, dinî bir terim olarak, belirli bir malın bir kısmının Allah rızası için muayyen kişilere verilmesi demektir. Malî ibadetlerden biri olan zekât, İslâm'ın beş temel esasından olup, hicretin ikinci yılında Medine'de farz kılınmıştır. Kur'an-ı Kerim'de "Namazı dosdoğru kılın, zekâtı verin..." (Bakara, 2/43, 110; Hac, 22/78; Nur, 24/56; Mücadele, 58/13; Müzzemmil, 73/20); "Onların mallarından, kendilerini temizleyeceğin, arıtıp yücelteceğin bir sadaka al ve onlar için dua et; çünkü senin duan onlara huzur verir. Allah işitendir, bilendir." (Tevbe, 9/103) buyrulmaktadır. Alevi-Bektaşî topluluklarının zekât konusunda İslami anlayıştan farklı bir yaklaşım ve yorum içinde oldukları bilinmektedir. Onlar "Eğer Allah'a ve Hakk'ı batıldan ayıran o günde (bedirde)-kulumuz Muhammed'e indirdiğimize inanıyorsanız, bilin ki ele geçirdiğiniz ganimetin beşte biri Allah'ın, peygamberin ve yakınlarının; yetimlerin, düşkünlerin ve yolcularındır. Allah her şeye kadirdir". (Enfal 41) ayetinden hareketle ayet konuyu sadece ganimetle sınırlandırmış olmasına rağmen, Bektaşîlerin kârlarını beşte birini Ehl-i Beyt hakkı olarak Hacı Bektaş-ı Veli Dergâh'ına veya Kızılbaşlar da dedelere ve ocaklara verirler. Ancak bunun adı, İmamiyye Şia'sındaki gibi "humus" değil, "hakkullah" veya "lokma"dır. Bunlar üç isim altında toplanır. Bu tebliğimizde Alevî nitelemeli gruplar arasında yukarıda zikredilen gündelik hayatta uygulanagelen zekât vb. maddi yani mali pratikler tebliğimizin konusunu oluşturmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Alevîlik, Bektaşîlik, Zekât, Humus, Hakkullah

Asimetrik Bilgi ve Piyasalar Üzerindeki Etkileri

Dr. Öğretim Üyesi Şahin Çetinkaya

ÖZ

Asimetrik Bilgi, birinin bildiğini başkasının bilmemesi durumuna verilen addır. Asimetrik bilginin geçerli olduğu durumlarda etkileşim içerisinde bulunan ekonomik aktörlerden daha çok bilgiye sahip olan taraf haksız bir üstünlük kazanmaktadır. Bu nedenle asimetrik bilginin geçerli olduğu durumlarda ekonomik faaliyetlerin etkin bir biçimde gerçekleştirilmesi mümkün olamaz. Piyasa mekanizması içerisinde kaynakların verimli biçimde kullanılması için birimler arasındaki bilgi akışının tam olarak sağlanması gerekmektedir. Ancak, bilgi akışının tam olarak sağlanamaması sonucu ekonomik birimler arasında ortaya çıkan asimetrik bilgi nedeni ile önemli piyasa aksaklıkları yaşanmaktadır. Özellikle gündelik yaşam içerisinde yer alan birimler de mevcut bilgilere erişim artık daha ucuz ve kolay yollardan yapılmaktadır. Bunun yanında, bilginin ekonomi içerisinde dağılımı, edinimi ve bilgilerin doğru değerlendirilmesi büyük bir sorundur.

Anahtar Kelimeler: Asimetrik Bilgi, Piyasa, Rekabet, bilgi, bilgi Ekonomisi

Asymmetric Information and Its Effects On Markets

Abstract

Keywords: As it is understood from the its name, asymmetric information is a name of the situation which is valid for Asymmetric information is a name of situation which is valid for Asymmetric information, the side which has the more information than among the economic actors which is in interaction, gain an injustice mastery. Because of this reason, situations which is valid for asymmetric information, it is not possible to perform the economic activities in an efficient way using the sources efficiently in market mechanism, information course which is among the units, should be provided exactly. If this information course should not be provided exactly, it results in important market defects because of the asymmetric information among the economic units.

Keywords: Asymmetric Information, Market, Competition, Knowledge, Knowledge Economy

Avrupa Birliği Kırsal Alan Sınıflamasına Göre Türkiye'nin Bazı Tarımsal Göstergelerindeki Değişimin Analizi

Dr. Öğretim Üyesi Mustafa Kan - Dr. Öğretim Üyesi Arzu Kan - Dr. Öğretim Üyesi Önder Volkan Bayraktar

ÖZ

Kırsal alan kavramı içerisinde barındırdığı öğelerin çeşitliliğinin çok olması nedeni ile tanımlanması konusunda değişik görüşler hakimdir. Türkiye’de kırsal alan kavramının tanımlanmasında yerleşim yerlerinin nüfus sayısı dikkate alınırken, ortaklık başvurusunda bulunduğumuz 1959 yılından bu yana tarım ve kırsal kalkınma politikalarının da dahil olduğu bir çok reformları yaptığımız ve yapmaya da devam ettiğimiz Avrupa Birliği’nin (AB) kırsal alan tanımında sadece nüfus değil bunun yanında km²’deki nüfus yoğunluğu da göz önüne alınmaktadır. Türkiye’de sanayi ve hizmetler sektörünün gün geçtikçe Gayri Safi Milli Hasıla (GSMH) içindeki payı artarken tarımın payı azalmakta kırsal alanda da tarım sektöründe dönüşümler göze çarpmaktadır. Kentleşmenin artması, kırsal alanda genç nüfusun tarımda kalma eğilimlerinin düşmesi, tarımın getiri yönü ile diğer sektörlerle göre avantajını kaybetmesi bu dönüşümde büyük rol oynamaktadır. Bu çalışmada 1995-2018 yılları arasında AB kırsal alan sınıflaması baz alınarak illerin kırsallık durumlarına göre tarımsal üretim değerlerindeki değişim panel veri analizi ile incelenmiştir. Ayrıca yıllar bazında yapılan bu yeni sınıflamaya göre bölgeler arasında demografik değişim ve tarım sektöründeki dönüşüm ortaya konulmaya çalışılmıştır. Çalışma sonucunda yeni sınıflamaya göre Türkiye’de toplam tarımsal alanın %60,20’sinin baskın kırsal alanlarda, %32,40’ının geçiş (orta) bölgelerinde geri kalan kısmın ise kentsel alanlarda olduğu hesaplanmıştır. Kentsel alanlarda tarımsal alanlar azalırken özellikle hayvancılık (büyükbaş) konusunda gelişmelerin olduğu belirlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Kırsal Alan, Tarımsal Üretim Değeri, Sektörel Dönüşüm

Analysis of the Changes in Certain Agricultural Indicators of Turkey by the European Union Rural Area Classification

Abstract

Keywords: There are different opinions about the definition of the concept rural area because it has contained various elements. In Turkey, while taking account of the number of population of the settlements in the definition of the concept of rural areas, the population and population density in km² are taken into consideration on definition of rural area in European Union (EU)

for which Turkey many reforms including agriculture and rural development policy were filed and has been being made since 1959. While the share of industry and service sectors in Gross Domestic Product (GDP) has been increasing day by day, the share of agriculture sector has been decreasing, and the transformations of agriculture sector in rural area are outstanding. The increase in urbanization, falling the tendency level of the young population to stay in agriculture sector, the loss of agriculture sector's advantage over other sectors in terms of income play a major role in this transformation. In this study, the changes in agricultural production values were analyzed by panel data analysis between 1995-2018 years according to the EU rural area classification of Turkey's provinces. In addition, demographic change between the regions and the transformation in the agricultural sector were tried to be demonstrated according to this new classification made on a yearly basis. In conclusion, according to a new classification of rural areas, 60.20% of total agricultural land in Turkey is in the predominant rural area, 32.40 of it is in intermediate area, and the rest of it is in urban areas. While agricultural areas in urban areas are decreasing, especially animal husbandry (bovine) developments have been determined.

Keywords: Rural Area, Agricultural Production Value, Sectoral Transformation

Bazı Futbol Kulüplerinin Yıllara Göre Gelir Kaynaklarının İncelenmesi

Öğr.Gör. Ali Keleş

ÖZ

Spor endüstrisinin ve ekonomisinin en büyük bölümünü kapsayan futbol pazarı ile beraber önde gelen profesyonel futbol kulüplerinin şirket yapısına doğru yol aldığı görülmektedir. Buna bağlı olarak futbol kulüplerinin finansal olarak büyüme gösterdiği görülmektedir. Araştırmada uluslararası alanda sportif başarı sağlamış olan bazı futbol kulüplerinin yıllara göre finansal verilerine bakılarak gelişim grafikleri incelenmiştir. Yıllara göre futbol kulüplerinin gelirlerinde sürekli devam eden bir artış gözlemlenmiştir. Sponsorluk benzeri gelirlerinde artış olduğu görülmektedir. Sonuç olarak elde edilen veriler doğrultusunda profesyonel futbol kulüplerinin gelirlerinde pozitif yönde artış sağladığı görülmektedir. Yıllara göre gelir kaynakları çeşitlerinde değişiklik olduğu ve yüzdesel olarak gelir kaynaklarının oranlarının, farklı yıllarda değişkenlik gösterdiği görülmektedir. Profesyonel futbol kulüplerinin; mali yapılarının ayrıntılı şekilde incelenerek kar zarar orantısı sağlanması ve finansal açıdan kulüplerin ileriye dönük uzun vadeli planlarının daha rasyonel bir şekilde yapılması öngörülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Gelir Kaynakları, Spor Ekonomisi, Spor Endüstrisi

Birinci Dünya Savaşı'nın Finansmanında Osmanlı Devleti'ne Yapılan Yardımlar Üzerine Bir İnceleme

Dr. Öğretim Üyesi Aylin Doğan

ÖZ

1914 yılında Avrupa devletleri, “İttifak ve İtilaf” devletleri olarak ikiye bölünmüş ve bu bölünme hızla diğer ülkeleri de etkisi altına almıştır. Almanya ile yakın ilişkiler içindeki Osmanlı Devleti de Birinci Dünya Savaşı'na, “İttifak” devletleri yanında katılmıştır. Savaş, Osmanlı ekonomisini derinden sarsmıştır. Savaş başlamadan önce, liberal iktisat politikaları yönündeki eğilimin yerini savaşa birlikte, milli iktisat politikaları almaya başlamıştır. Devlet, zorlu koşullar altında savaşın finansmanını sağlamaya çalışmıştır. Tarım, sanayi, ulaşım ve haberleşme ağı yönünden, böyle bir savaşın yükünü kaldırabilecek durumda olmayan devlet, savaş süresince çeşitli çözüm arayışları içine girmiştir. Savaş ekonomisinin bir gereği olarak, sahip olunan tüm kaynaklardan yararlanılmaya çalışılmış ve bu hususta Anadolu, her açıdan büyük öneme sahip olmuştur. Savaşın finansmanı ile ilgili karşılaşılan güçlükler hususunda, yurt içi ve yurt dışı kaynaklı olarak yapılan yardımlar da önemli katkı sağlamıştır. Bu çalışmanın amacı, Birinci Dünya Savaşı'ndaki taraflardan biri olarak Osmanlı Devleti'ne, savaşın finansmanını sağlayabilmesi için yapılan yurt içi ve yurt dışı kaynaklı yardımların incelenmesidir. Böylece bu yardımların, hem yurt içi hem de yurt dışı olmak üzere hangi kaynaklardan ve nasıl yapıldığı, miktarlarının ne olduğu, devletin bu yardımlarla ilgili yaklaşımı gibi tespitlere yer verilmiş olacaktır. Çalışmada metot olarak birincil kaynaklardan (Başbakanlık Osmanlı Arşiv belgeleri) hareketle, 1914-1918 yılları aralığındaki ilgili belgeler taranmış ve elde edilen veriler konu dahilinde değerlendirilmeye çalışılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Birinci Dünya Savaşı, Osmanlı Devleti, Savaşın Finansmanı, Yardımlar.

A Study On Aid to Ottoman Empire On Financing the World War I

Abstract

Keywords: In 1914, European countries split into two camps, the Central Powers and the Allies, and other countries rapidly fell under the influence of the division. Ottoman Empire, having close relations with Germany, also joined the Central Powers. The war drained Ottoman economy and Liberal economy trend was replaced by National Economy model. The government tried to finance both the war and agricultural, industrial and communication network systems under harsh conditions. As an economic consequence of the war, state tried to

benefit from all the resources and Anatolia in this respect was of great importance in every aspect. They also benefited from national and foreign aid to deal with hardships encountered. The purpose of this study is to search the national and foreign aid to Ottoman Empire as one of the sides of the war. In this way, we will be able to identify the sources of local and foreign aid, how they worked, the amount of aid and the state's approach towards it. As the method of the study, we started from primary sources (The Prime Ministry Ottoman Archives), scanned the related documents between the years 1914 and 1918 and made an evaluation of data within the context.

Keywords: World War I, Ottoman Empire, Financing the War, Aid.

Bölgesel Kalkınmada Rol Oynayabilecek Etkin Faktörler: Şırnak Üniversitesi

Prof.Dr. Ali Yılmaz Gündüz

ÖZ

Bölgesel kalkınma ile ilgili olarak gerek az gelişmiş ülkeler gerekse gelişmiş ülkeler son yıllarda yeni bir model olarak kalkınmanın belirleyici niteliğinde bilgiyi ön plana çıkartan çalışmalar yürütmüşlerdir. Bilginin, emek ve sermaye gibi klasik üretim faktörleri yerine üretim sürecine daha yoğun bir biçimde girdiği düşüncesi ağır basmaktadır. Bilginin elde edildiği yerler ise eğitim kurumları yani üniversitelerdir. Bir ülkenin ya da bir bölgenin kalkınması eğitilmiş insan gücüne verilen önemdedir. Kalkınma, bir toplumun sosyal, ekonomik ve kültürel bakımdan gelişmesi demektir. Kalkınmanın en önemli faktörü eğitilmiş insan faktörüdür. Eğitim, bir insanın kabiliyet ve davranışlarını geliştirmek, toplumun iyi değerlerini benimsetmek için yapılan işler, uygulanan yollardır. Eğitimin konusu insandır. İnsanda üniversitelerde yetiştirilmektedir. Üniversiteler, bulunduğu bölgeye ve şehre hem bilimsel hem de ekonomik katkı yapmakta şehrin gelişmesini hızlandırmaktadır. Üniversiteler, kuruldukları bölgede ekonomik kalkınmayı teşvik etmektedir. Yaptıkları harcamalar, istihdam ettikleri personel ve bağlantılı sektörlerle sağladıkları uyarıcı etkiler nedeniyle yerel ekonomilerin canlanmasında önemli etkilere sahiptirler. Ayrıca, üniversitelerin kuruldukları şehirlere daha pek çok açıdan da etkileri olmaktadır. Bu etkiler, şehirlerin nüfuslarında ve nüfus yapısındaki değişimler, şehir alanının büyümesi, birçok yeni istihdam alanlarının ortaya çıkması, emlak ve konut piyasasının canlanması, kentsel alan kullanımında önemli değişimlere neden olması gibi etkilerdir. 7203 km² alana sahip olan Şırnak İl'i tarihsel olarak çok eski bir geçmişe sahip bir il olmasına rağmen eğitim kurumları itibarıyla, Türkiye'de iller sıralamasında son sıralarda yer almaktadır. Bölgesel gelişme için önemli bir faktör olan Şırnak Üniversitesinin kuruluş tarihi 2008 yılıdır. Bu çalışmada Şırnak İl'inin sosyo-ekonomik durumu ve Şırnak Üniversitesinin il'e yaptığı katkı ele alınıp incelenecektir.

Anahtar Kelimeler: Bölgesel Kalkınma, İktisat, Politika, Şırnak Üniversitesi, Nüfus

Effective Factors to Play a Role in Regional Development: Sirnak University

Abstract

Keywords: Regarding regional development, both the underdeveloped countries and the developed countries have carried out studies that highlight the decisive nature of development as a new model in recent years. The idea that knowledge is more intensely entered into the

production process than the classical production factors such as labor and capital. The places where the information is obtained are educational institutions, ie universities. The development of a country or a region is of importance to the trained manpower. Development means the social, economic and cultural development of a society. The most important factor of development is the trained human factor. Education is a way to develop the skills and behaviors of a human being, and to implement the good values of society. The subject of education is human. It is grown in universities. Universities contribute to the region and the city in both scientific and economic ways and thus accelerate the development of the city. Universities promote economic development in their region. Their expenditures have a significant impact on the revival of local economies due to the stimulus effects they provide to the personnel and related sectors they employ. In addition, universities have many more impacts on the cities in which they are founded. These influences are influences such as changes in the population and population structure of the cities, the growth of the urban area, the emergence of many new employment areas, the revival of the real estate and housing market, and the significant changes in the use of urban space. 7203 km² which has historically been a very old history of Şırnak province, despite not having as educational institutions, located in the last row at the provincial ranking in Turkey. The year of establishment of Şırnak University, which is an important factor for regional development, is 2008. In this study, the socio-economic status of Şırnak Province and the contribution of Şırnak University to the province will be discussed.

Keywords: Regional Development, Economics, Politics, Şırnak University, Population

Coğrafi Bilgi Sistemleri (CBS) Analizlerinin Bölge Potansiyellerinin Belirlenmesi ve Kalkınma Üzerindeki Etkisi

Bedran Kaya - Doç.Dr. Mete Cüneyt Okyar

ÖZ

Mekânsal analizler; belli sınırlar içerisinde kalan bölgelerin problemlerinin kaynağının tespit edilmesi veya potansiyellerinin belirlenip değerlendirilmesi açısından önem arz etmektedir. 1960'lı yıllarda Kanada'da bu yönde geliştirilen Coğrafi Bilgi Sistemleri, mekânsal bilgilerin, verilerin ve mekânsal analizlerin sayısal ortamda sorgulanması, görüntülenmesi ve farklı formatlarda işlenilmesine olanak sağlar. Bu sistemler; bölgelerin toprak örtüsü, arazi kullanım tipi, nüfus yoğunluğu, ulaşım ve altyapı durumu, eğim ve bakı dereceleri, mülkiyet ve idari sınırlar vb. verilerinin tablo formatından görsel veya vektörel formatlara aktarılmasına olanak sağlar. Bu çalışmada da Coğrafi Bilgi Sistemleri araçlarından faydalanarak bölgelerin sektörel bazlı potansiyellerin belirlenmesi ve sürdürülebilir faaliyet önerileri ile sosyo-ekonomik kalkınma hedeflenmektedir.

Anahtar Kelimeler: Vektörel

Devlete Duyulan Güven Azalması Neyin Habercisi

Doç.Dr. Erhan Örselli - Dr. Öğretim Üyesi Erdal Bayrakçı - Öğr.Gör. Zekeriya Bilici

ÖZ

Günümüzde ne içinde yaşadığımız toplumda kurumlara ne de diğer bireylere güvenmeden yaşamımızı sürdürmemiz mümkün değildir. Nitekim güven her türlü birlikteliğin en temel koşuludur. Bir başka ifadeyle güven, bireylerin etkileşim halinde bir arada bulunmalarını, ilişkilerin sürekliliğini gücünü ve yoğunluğunu sağlayan en önemli faktördür. Bunun yanında devlet ile vatandaş arasında da sağlıklı bir ilişkinin kurulabilmesi için güven en temel unsurlardan birisidir. Devletin vatandaşa, vatandaşın da devlete ne kadar güven duyduğu veya güven duyması için gerekli faktörlerin neler olduğunun bilinmesi devlet ile vatandaş arasındaki ilişkinin daha sağlıklı bir zeminde yürümesini sağlayacaktır. Çünkü vatandaşlar, güven duydukları kurumlara karşı daha olumlu yaklaşmaktadırlar. Bireylerin söz konusu kuruma olan güvenleri arttıkça da bu kurumun performansını daha iyi bulmaları ve bunun yanında ise güven duyulmayan kurumlara karşı ise olumsuz bir kanaate sahip olmaları söz konusu olmaktadır. Son yıllarda birçok ülkede ve Türkiye’de devlete duyulan güven gözle görülür biçimde azalmakta ve vatandaşla devlet arasında oluşan bu güven açığı, devletin ve kurumlarının meşruiyetini olumsuz yönde etkilemektedir. Bu bağlamda, azalan güven, devletin ve kurumların meşruiyet algısını olumsuz yönde etkilemektedir. Modern devletler açısından ise meşruiyetin sorgulanması sürdürülebilir bir durum değildir. Bu açıdan değerlendirildiğinde güven azalması arzu edilen bir durum olmamakla birlikte, devlete ve kurumlara güven duyulmasını sağlamak kolay bir husus değildir. Çalışmada öncelikle güven olgusu ile vatandaşların devlete ve kurumlara duyduğu güven ile güven azalmasının nedenleri ele alınıp değerlendirilmeye çalışılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Güven, Devlet, Güven Azlığı, Türkiye

Current Account As An Exchange Rate Anchor: Could It Work?

Prof.Dr. Recai Aydın - Assoc. Prof. Dr. Khondker Aktaruzzaman

Abstract

Following the complete collapse of Bretton-Woods system in 1973, almost all developed economies abandoned all efforts to sustain a fixed exchange rate regime and adopted floating exchange rate regime. However, majority of the developing countries continued to use fixed exchange rate regime of some sort. Often, these countries faced with the inevitable need for a significant devaluation of their domestic currency as higher domestic inflation rates and changes in their international competitiveness made the fixed exchange regime very hard to sustain. As a result, during the 1980s and 1990s, many of these countries moved towards more flexible exchange rate systems with an anchor. Nominal exchange rate has been often used as an anchor in anti-inflationary programs in many countries. However, the effectiveness of using nominal exchange rates as an anchor in fighting against inflation is debatable. It failed in reaching desired targets in many experiments such as Chile in 1982 and Turkey in early 2000s. Capital flight and speculative attacks are generally considered to be a major threat to financial stabilization of the country under the open economy with fixed exchange regime. We propose a crawling peg or fixed nominal exchange rate using periodic current account values or targets rather than the inflation rate differentials as an anchor. In the past, current account was the major determining part of balance of payments. Capital and financial account was not that significant in size due to limited international capital and financial movements. However, with the globalization and electronic funds transfer technology, today capital account is much larger in size and has become more significant in the determination of market exchange rates. Portfolio investments (also known as hot money) are the main source of instability in the medium and longer run for relatively small and open economies like Turkey. The main idea is to create a cushion for potential unanticipated flight of hot money. We claim that speculative attacks can be avoided or fought more effectively if the central bank uses our proposed method.

Anahtar Kelimeler: Current Account, Portfolio Investments, Crawling Peg, Exchange Rate Regimes, Nominal Anchors

Dünya da E-Ticaret ve E-Ticaret Üzerine Bir SWOT Analizi

Dr. Öğretim Üyesi Şahin Çetinkaya

ÖZ

Hızla gelişen e-ticaretin olumlu ve olumsuz sonuçları vardır. E-ticaretin büyümesi, kayıt dışı ekonomi açısından da önemlidir. E-ticaret internet ile yayılma göstermiştir. Yapılan araştırmalar gösteriyor ki, 2016 yılı verilerine göre 7 milyar dünya nüfusunun 3 milyarlık kesimi aktif internet kullanıcısıdır ve bu kullanıcı sayısı çok hızlı bir şekilde artmaktadır. Örneğin, 2010 yılında 360 milyon civarında olan internet kullanıcı sayısı 2015 yılında 3,010 milyona ulaşmıştır. Gelişen teknolojiyle birlikte e-ticaret pazarına olan ilgi artmakta ve bu paralelde bilişim teknolojilerinin ekonomik boyutu da büyümektedir. Dünya da 2016 e-ticaret hacmi perakende sektöründe 2 trilyon dolara ulaşmıştır. E-ticaret ile birlikte istihdam, bilişim teknolojisi ve her alanda yapılmaya başlayan elektronik ticaretin önlenemez bir hızla büyüdüğü görülmektedir.

Anahtar Kelimeler: E-Ticaret, Entelektüel Sermaye, İnternet, Bilgi Ekonomisi, Bilgi Toplumu

Commerce and E-Commerce in the World On a SWOT Analysis

Abstract

Keywords: The rapidly developing e-commerce has positive and negative consequences. The growth of e-commerce is also important for the informal economy. E-commerce has spread with the Internet. The researches show that approximately 7 billion uses internet according to the 2016 data portion. This user number is increasing rapidly. For instance, while the user number is approximately 360 million in 2010, it reached 3 billion in 2016. With the developed technology the interest in e-commerce market and economic aspects of information technology amplifies this parallel. 2016 e-commerce volume in the world has reached 2 trillion dollars in the retail sector. So along with e-commerce, employment, information technology, and electronic commerce which has started to be made in every area are growing fast and unavoidably

Keywords: E-Commerce, Intellectual Capital, Internet, Information Economics, Information Society

Dünya Hayatını Değerlendirme Bağlamında Ticaretin Önemi ile İlgili Bazı Hadisler Üzerine Bir Değerlendirme

Dr. Öğretim Üyesi Nurullah Agitoğlu

ÖZ

İnsanoğlu, dünyaya başıboş ve amaçsız gönderilmediği gibi belli sorumluluklar ile muhatap olan bir varlıktır. Allah'a kulluk etmek gibi temel bir yükümlülüğü olan insanın, asıl hedefinin ahirette başarılı ve mutlu olmaya yönelik olduğu bir gerçektir. Aslında tüm ilahi dinler, ahirete iman esasına sahip olmuşlardır. Nitekim İslam dini de bunu, iman esaslarından biri olarak kabul etmiş ve insanlara izah etmiştir. Bu durum bazen dünya hayatı ile ahiret hayatının tamamen birbirinin zıddı iki âlem olduğu şeklinde anlaşılabilmiştir. Hâlbuki İslam'ın ana kaynakları olan Kur'an ve sünnete göre her iki âlem de birbirini tamamlayan, biri asıl varış yeri ve diğeri de hazırlık alanı hüviyetindedir. İslamiyet, dünya ve ahiret ilişkisinde de dengenin korunmasını esas almaktadır. Çünkü Hz. Peygamber (sas) bir yandan tembelliği, yerinde saymayı kötülerken, diğer yandan her iki dünya için çalışıp çabalamayı emretmiştir. Onun sünnetinde çalışmaya dayalı, hareketli ve canlı ticaret ilkelerinin önemsendiğini görmekteyiz. Bu tebliğde, Hz. Peygamber'in hadisleri içinden bazı örnek rivayetlerden yola çıkarak, onun ticarî hayata, ekonomik canlılığa ve bu bağlamda ahiret hedefinden sapmadan dünya hayatını değerlendirme ve imar etmeye yönelik mesaj ve ilkeleri üzerinde durulacaktır.

Anahtar Kelimeler: Dünya Hayatı, İslam, Ticaret, Hadis.

Economics in Jerusalem-Prospects and Challenges

Lect. Mohammed Jamoos

Abstract

East Jerusalem (EJ) has been subject to unceasing looting of its land, material and cultural heritage. The city has become the main target for building Jewish colonial settlements and infrastructure. By doing so, the occupying power has been creating an inevitable situation that blocks international community pressure to return to the pre-occupation status. These actions, which are trying to alter the character and status of the Holy City of Jerusalem” will be “null and void and must be rescinded forthwith. This study provides a situation analysis and needs assessment of the EJ economy. It is one of three complementary cluster reports. The first discusses human rights and the institutional setup, and the second one covers the social sector. The three reports represent the background work for the preparation of the Short- and Medium-Term Sectoral Development Agenda for EJ (SMSDA-EJ), which aims at responding to Jerusalemites’ developmental needs, combating the Israeli Occupying Authority’s (IOA) plans of Judaization, fostering the steadfastness of the EJ population, and safeguarding the Arab Palestinian identity of the city. The purpose of the ECR is to identify the main challenges and impediments which hamper EJ’s economic growth, jobs creation, and competitiveness. Economic growth and job creation are essential for the steadfastness of EJ’s population and for combating the IOA plans to evict East Jerusalemites out of their city by using different methods of pressure and coercion. Israel has maintained a regime that has literally paralyzed the Palestinian population’s ability to build their homes in the already small area allocated to them (only 13% of the area annexed right after the June 1967 occupation of the West Bank, including East Jerusalem, and the Gaza Strip. The IOA subjected Palestinians in EJ to the Israeli tax system (despite the large income gap between Palestinians and Israelis which currently stands at 1 to 9), while neglecting their basic infrastructure and public service needs. On average, the Israeli Municipality has allocated less than 10% of its budget to EJ’s residents who represent more than 37% of the population of the combined West and East parts of the city of Jerusalem. An Israeli National Insurance Institute report points out that more than 77% of Palestinians in EJ live below the poverty line, compared to only 23% of the West Jerusalem Jewish residents.

Anahtar Kelimeler: Jerusalem, Economic Growth, Poverty

Ehliyet ve Liyakat Sahiplerinin İktisadi ve İdari Görev Talebi: Hz. Yusuf Örneği

Arş.Gör. Mustafa Yıldız

ÖZ

Sosyal varlık olan insanların sevk ve idare edilmeye ihtiyaçları vardır. Ehliyet ve liyakat sahibi yöneticiler tarafından idare edilen toplumlarda adalet ve istikrarın hâkim olduğu; bunun aksine, ehliyetsiz ve liyakatsiz yöneticilerin idare ettiği toplumlarda ise adaletsizlik ve kaosun kol gezdiği sosyolojik bir vakıadır. Hz. Yusuf, Ahd-i Atık ve Kur'an-ı Kerim'de adı geçen, tarihin bir döneminde Mısır medeniyetinde kölelikten üst düzey devlet yöneticiliğine terfi eden bir peygamberdir. Yaşanan bazı hadiselerin ardından dönemin Mısır hükümdarı, idari iktisadi yetenek ve öngörüsünü fark ettiği Hz. Yusuf'a danışmanlık teklif etmiştir. Fakat Hz. Yusuf bilgi ve becerisine vurgu yaparak, hükümdardan günümüzdeki karşılığıyla ekonomi bakanlığı görevini talep etmiştir. Hz. Yusuf, kendisine verilen bu görevi uyguladığı başarılı politikalar neticesinde muvaffakiyetle ifa etmiştir. “Ehliyet ve Liyakat Sahiplerinin İktisadi ve İdari Görev Talebi: Hz. Yusuf Örneği” isimli bildirimizde, Hz. Yusuf üzerinden, idari ve iktisadi yeteneğin kaynağının vehbi olmakla beraber kesbi olma imkânı, idari görev üstlenenlerde aranması gereken kıstaslar, idari görev talep etmenin meşruiyet zemini gibi konular üzerinde durulacaktır.

Anahtar Kelimeler: Hz. Yusuf, Ehliyet, İktisat, Görev Talebi, İktidar.

Ekonomi Biliminin Yatay ve Dikey Gelişim Matrisi

Prof.Dr. Kenan Peker

ÖZ

Ekonomi bilimi kaynak kıtlığıyla başlamıştır. Doğa, emek, sermaye ve girişimcilik gelişmenin esas kaynaklarıdır. İnsanlar kaynakları azaltma, yeniden kullanma, geri dönüşüm ve tersine mühendislik şeklindeki bilimsel süreçlerde kullanılmışlardır. Ekonomi biliminin geliştirilmesiyle tarım ekonomisi, sanayi ekonomisi, biyo ekonomi, döngüsel ekonomi ve yenilik ekonomisi şeklinde ekonomiler ortaya çıkmıştır. Ekonominin yatay gelişmesi iş, işletme, işletmecilik fonksiyonları ve dev ekonomi şeklindeki süreçtir. Örneğin insanların tarımsal üretim fikirleri tarıma dayalı işletmeciliğin tarlalarda işletme şeklinde uygulanmasıyla başlamıştır. İşletmeciliğin esas fonksiyonları tarımsal üretim ve pazarlama şeklindeki tarım ekonomisini ortaya çıkarmıştır. Ekonomi Biliminin dikey büyümesi ise tarım devrimi, endüstri devrimi, elektronik devrimi, endüstri 4.0 ve toplum 5.0 şeklinde gerçekleşmiştir. Ekonomistlerin misyonu; insanlığın sosyo-ekonomik ihtiyaçlarının sürdürülebilirliğinde yardımcı olmak iken bu çalışmanın vizyonu 21 yüzyılın ortalarında ortaya çıkan yenilik ekonomisinin Dünya'nın sosyo-ekonomik problemlerinin çözümünde kullanılarak yaygınlaşmasıyla Değerler Ekonomisi oluşmasına yardımcı olmaktır. Çalışmanın hedefi kıtlıkla mücadelede bölüşüm savaşları yerine yenilik ekonomisi bilimiyle çözümler üretilmesine katkı sağlamaktır. Çalışmanın spesifik amacı; aksiyolojik yaklaşımla ekonomi biliminin tarihsel gelişimini tanımlamaktır. Maalesef gelişmekte olan çoğu ülkede ekonomi bilimine yaklaşımlar hala teolojik, pozitivist, epistemolojik ve ontolojik yaklaşımlar şeklinde yoğunlaşmaktadır. Bu çalışmada bilimin aksiyolojik yaklaşımı ve matrisler metot olarak kullanılmaktadır. Beklenen çıktılar ekonomi biliminin tarihsel gelişim matrisini yatay ve dikey gelişme şeklinde ortaya koymak ve yenilik ekonomisinin yayılmasını sağlamaktır.

Anahtar Kelimeler: Ekonomi Bilimi, Endüstri 4.0, Toplum 5.0

Vertical and Horizontal Growth Matrix of Economic Science

Abstract

Keywords: Economic science starts with resource scarcity. Nature, labor, capital, and entrepreneurship are main resources for growth. People have been using resources as process of scientific approach such as reduce, reused, recycle, and reverse engineering. Getting economic science moving bring out agricultural economics, industrial economic, bio economic,

circular economic, and innovation economic during the time period. The horizontal movement of economics was process of business idea + business + enterprises + management functions as giant economics. For example, people get start with agricultural production idea and established agricultural based business in the field as enterprises. The main management functions were production and marketing of agricultural products that called agricultural economics. Vertical development of economic science was depending on revolutions such as agricultural revolution, industrial revolution, electronic revolution, industry 4.0, and society 5.0. The mission of this study is to help humanity on the way of sustainability where social and economic needs occurs. The vision is to help solving all kind of problems by innovation where innovation economic exist in the middle of 21th century. The overall objective is to help wide separation of innovation economic instead of war. The specific objective of the study is to describe historical movement of economic science with axiological approach. Unfortunately, scientific approaches of economic science are still theological, positivist, epistemological, and ontological in the most developing countries. Axiological approach of science and matrix will be used as methods. Accepted results are to describe historical matrix of economic science for vertical and horizontal movement and dissemination of innovation economics.

Keywords: Economic Science, Industry 4.0, Society 5.0

Ekonomik Şiddetin Kadın İstihdamı Üzerine Etkisi Şırnak İli Örneği

Dr. Öğretim Üyesi Ayşe Esra Peker - Özge Tekbaş

ÖZ

İnsanlık tarihi ile birlikte oluşan şiddet olgusu birçok toplumsal ve bireysel unsurdan etkilendiği için karmaşık bir yapıya sahiptir. Şiddet, bir kişiye kuvvet ve baskı uygulayarak kişinin kendi iradesi dışında başka bir davranış yapmaya zorlanması şeklinde tanımlanmaktadır. Günümüz şartlarında şiddet birçok alanda karşımıza çıkmakta ve her yıl birçok insan şiddet yüzünden hayatını kaybetmekte ya da zarar görmektedir. Şiddetin uygulanması farklı şekillerde ortaya çıkmakta olup şiddet kötü, incitici sözler gibi sözlü olarak uygulanan şiddetten, fiziksel şiddete kadar uzanmaktadır. Şiddet türlerinden en az bilineni ekonomik şiddettir. Ekonomik şiddet, bir kişiye ait olan ekonomik kaynakları veya paranın düzenli olarak kişi üzerinde bir tehdit ve kontrol aracı olarak kullanılması veya kişinin ekonomik olarak mağdur edilmesi ekonomik şiddet olarak tanımlanmaktadır. Ayrıca ekonomik şiddet kişilerin çalışma ve gelir sağlama özgürlüklerinin kısıtlanması, mal alışverişlerinin engellenmesi, gelirlerine el konulması ve gelir sağlamak üzere çalıştırılmaya zorlanması gibi eylemlerde ekonomik şiddet olarak ifade edilmektedir. Bu bağlamda çalışmada Şırnak Üniversitesi'nde görev yapan kadın memurlara yönelik ekonomik şiddet temalı anket çalışması yapılarak istihdam üzerindeki etkisi ortaya konacaktır.

Anahtar Kelimeler: Ekonomik Şiddet, Kadın İstihdamı, Şırnak İli Örneği

Endüstri 4.0 Bağlamında; Sendikaların Geleceği "Sendika 4.0"

Dr. Öğretim Üyesi Hasan Uzun

ÖZ

Değişen teknoloji, üretim süreçleri ve ihtiyaçlar mutlak suretle yeni kurumların ortaya çıkmasına ya da var olan kurumların evrimleşmesine yol açmaktadır. Doğal olarak bu kaçınılmaz gerçeklik sendikacılığı da etkilemektedir/etkileyecektir. Yeni toplumsal dönüşüm, üretim sürecini ve çalışan profilini değişime uğratmıştır. Özellikle yaşanan bu köklü değişimler özelde ve kamuda; istihdamı ve sendikalaşmayı farklı boyutlara taşıyacaktı. Bu çerçevede, önümüzdeki istihdam süreçlerinde ve çalışan profilinde yaşanacak/yaşanan değişim rüzgarını önceden tahmin etmek ve bu doğrultuda çözüm önerileri üretmek sendikal faaliyetler hatta sendikaların varlığı için zorunludur. Dolayısıyla sendikalar öncelikle klasik sendikal faaliyetlerden sıyrılarak, yeni çalışan profiline uygun misyon/vizyon belirlemelidir. Bunun içinde öncelikle sendikalar, yeni çalışan profilini iyi tanımalı iyi analiz etmeli ve bu veriler ışığında yeni bir aksiyon sistemi/sistemleri geliştirmelidir. Çünkü hızlı tüketimi karşılamaya çalışan, hızlı üretim yapan bir çalışan profili ile karşı karşıyayız. Doğal olarak bu çalışan profilinin beklentileri, klasik çalışan profilinden çok farklıdır. Öyle ise, sürdürülebilir olmak veya kurumsal varlığını devam ettirebilmek değişimi yakalayabilmekten geçer. Sendikalar sadece örgütlenme ve toplu pazarlık stratejilerinin ötesine geçmek zorundadır. Schumpeter'in de ifade ettiği gibi, yaratıcı yıkımın/yıkım ekonomisinin dinamikleri doğru okunmalıdır. Aksi takdirde bu değişimden sendikalar olumsuz etkilenecektir. Çünkü sürekli değişen teknoloji, ekonomik faaliyetler, üretim süreçleri; kurumsal yapıları, tüketim kalıplarını, toplumsal ve bireysel beklentileri mutasyona uğratmaktadır. Kısacası sendikalar, endüstri 4.0'ın çalışan profil üzerinde gerçekleştirdiği, zihinsel ve emek değişimini görebilmeli ve doğru yorumlamalı ki proaktif olarak sürece dahil olabilsin.

Anahtar Kelimeler: Sendika, Endüstri 4.0, Değişim

Evliya Çelebi Seyahatnamesinde Doğu Anadolu Şehirleri

Dr. Öğretim Üyesi Nuran Altuner

ÖZ

Evliya Çelebi, Osmanlı coğrafyasını büyük ölçüde gezmiş gördüklerini, okuduklarını, duyduklarını ve yaşadıklarını kendine mahsus üslubuyla "seyahatname" adını verdiği bir eserde toplamıştır. 17.yüzyılda yaşamış olan Evliya Çelebi büyük bir seyyahdır. 1630 yılında gördüğü rüya neticesinde 50 yıl İstanbul'un dışına seyahatler yapmıştır. Yaptığı seyahatlerin büyük bir kısmını vezirlerin ve paşaların himayesi altında resmi sayılabilecek bir şekilde gerçekleştirmiştir. Gittiği şehirlerin tarihini, sosyolojisini, antropolojisini, filolojisini, edebiyatını kendi üslubuyla detaylandırmıştır. Mesela Evliya Çelebi Seyahatnamesinde Tatvan ve çevresi örnek verilecek olursa, kendine has ele alış biçiminden, özellikle ele aldığı yerlerdeki gündelik hayatı tasvir etmesi ve tarihi, ekonomik, siyasi-idari, askeri, demografik, dini ve kültürel durumu ortaya koyması açısından önemlidir. Sunulacak bildiride, Evliya Çelebi 'nin Seyahatnamesine göre, 17. Yüzyıldaki Doğu Anadolu şehirlerinin durumu anlatılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Evliya Çelebi, Seyahatname, Doğu Anadolu, Şehir, O Yedinci, Yüzyıl

Gelecek, Yeni Değerler ve Kavramlar

Doç.Dr. Haluk Yergin

ÖZ

Gelecek (Futures) kavramı altında birçok çalışma yapılmaktadır. Bu çalışmalar günümüzü değerlendirmek suretiyle geleceğe dair bir perspektif çizmeye çalışmaktadır. Normal ve olağan dönemin sona erdiğini ve post normal bir evreye ulaşıldığı ifade edilirken daha kaotik, daha, çatışmacı ve daha karmaşık dönem, üç “c” (complexity, chaos, contradictions) bu evreyi tanımlamaktadır. Artan çatışma haberleri, kronik hale gelen küresel çevre problemleri, giderek daha karmaşık hale gelen uluslararası ilişkiler, korumacılığın arttığı ticari ilişkiler, bu çalışmaları zorunlu hale getirmiştir. Bu çalışmaların mevcut durum göz önüne alındığında karamsar bir durumu yansıtması post normal dönemde olağan karşılanmalıdır. Bu çalışmada yaşanan mevcut durum ele alınarak geleceğe dair bir perspektif çizilmeye çalışılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Futures, Post Normal, Post Normal Age

Future, New Values and Concepts

Abstract

Keywords: There are many studies under the concept of Futures. These studies are trying to draw a future perspective by evaluating today. The term chaotic, more, confrontational and more complex, and three daha c (complexity, chaos, contradictions) define this stage when the normal and normal period is over and a post normal phase has been reached. Increasing conflict news, global environmental problems that became chronic, increasingly complex international relations, trade relations with increased protectionism have made these studies mandatory. Considering the present situation, these studies should be considered normal in the post-normal period. The current situation in this study has been addressed and a perspective on the future has been tried to be drawn

Keywords: Futures, Post Normal, Post Normal Age

Göçmen Gönderilerinin Finansal Gelişmeye Etkisi: Gelişmekte Olan Ülkeler Üzerine Dinamik Panel Veri Analizi

Doç.Dr. Şerife Özşahin - Doç.Dr. Gülbahar Üçler

ÖZ

Çalışmak amacıyla yurtdışında bulunan bireylerin anavatanlarında kalan ailelerine yaptıkları parasal transfer olarak tanımlanan göçmen gönderileri, özellikle düşük ve orta gelir grubunda yer alan ülkelerde doğrudan yabancı sermaye yatırımlardan sonra ikinci önemli döviz kaynağıdır. Göçmen gönderileri ekonomik ve finansal kriz dönemlerinde dahi dalgalanma göstermemesi ve istikrarlı bir kaynak olması dolayısıyla diğer sermaye akımlarından ayrılmaktadır. Özellikle son yirmi yıllık dönemde bu sermaye akımının hacmi ciddi boyutlara ulaşmış ve bu doğrultuda göçmen gönderilerinin büyüme, finansal gelişme, döviz kuru, yoksulluk gibi pek çok makroekonomik değişken ile ilişkisini inceleyen çalışmaların sayısında artış gözlenmiştir. Bu çalışma göçmen gönderilerinin finansal gelişmeye etkisini dinamik panel veri analiz yöntemleri ile araştırmayı amaçlamaktadır. Dünya Bankası 2017 yılı verilerine göre en fazla göçmen gönderisi alan 10 ülkenin 1986-2017 dönemi verileri üzerinden analiz yapılmıştır. Uzun dönem katsayı tahmin sonuçlarına göre göçmen gönderilerinin giriş yaptığı ülkenin finansal gelişimine pozitif katkı sağladığı tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Göçmen Gönderileri, Finansal Gelişme, Gelişmekte Olan Ülkeler, Dinamik Panel Veri Analizi

Günümüzde Karşılaşılan Ekonomik Krizler ve İslam İktisadının Vadettiği Çözümler

Prof. Dr. Arif Ersoy

ÖZ

Anahtar Kelimeler:

Gurbetçiler ve Suriyeli Mülteciler Temelinde Karşılaştırmalı Ekonomik Bir Yaklaşımla Göç Sorunu

Dr. Öğretim Üyesi Hasan Alpago

ÖZ

Bir toplumunun temelini oluşturan ekonomik, siyasi, sosyokültürel ve demografik yapı gibi unsurlar göç sonucu yapısal bir değişim ve dönüşüm süreci yaşar. Bu değişim göçün boyutu ve oranına bağlı olarak kendisini gösterir. Bu durum hem göç alan ve hem de göç veren ülkeler için geçerlidir. Bu gerçekliğe istinaden tarih boyunca göç ve mülteciler sorunu ülkelerin ekonomik, siyasi ve sosyokültürel yapılarını sarsmış, demografik değişim ve dönüşümlere yol açmıştır. Bu doğrultuda insanlar gönüllü göç ettikleri gibi zorla göçe tabi tutulmuşlardır. Bu durum Türkiye için ayrı bir önem taşımaktadır. Türkiye Cumhuriyeti kuruluşundan beri Batı medeniyetini ekonomik ve sosyokültürel ilerleme için bir model olarak temel almıştır. Bu bağlamda Batı Bloku ülkeleriyle ekonomik ve siyasi iş birliği yapmıştır. Bu doğrultuda Almanya 1961 yılında müttefik ülkelere “İşgücü Alımı Anlaşması” çerçevesinde Türkiye’den doğrudan işçi kabulü gerçekleşmiştir. Bu çerçevede Türkiye temelde göç veren bir ülke olarak kabul edilmiştir. Ancak 2011 yılında Arap Baharı’yla başlayan yoğun bir göç dalgası yaşanmıştır. Bunun sonucunda Suriye’den Türkiye’ye yaklaşık olarak 4 milyon insan göç etmiştir. Böylece Türkiye için 1961 yılında Avrupa’ya yönelen göçün getirdiği sonuçlar ile 2011 yılında Suriye’den gelen göç dalgası arasında amaç, ekonomik, sosyokültürel ve demografik yapı açısından büyük farklar gözlemlenmektedir. Türkiye bu göç dalgası sonucu “göç veren ülke” yerine “göç alan ülke” konumuna gelmiştir. Bu çalışmada, Türk vatandaşı göçmenler “Gurbetçiler” veya “Gastarbeiter” ile “Suriyeli göçmenlerin” durumu ekonomik ve sosyokültürel sonuçları bağlamında karşılaştırmalı bir yöntemle incelenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Entegrasyon, Ekonomik Entegrasyon, Göç, Mülteci, Sosyal Sorumluluk

An Investigation On the Turkish Immigrants in Europe and Syrian Refugees in Turkey With a Comparative Economic Approach

Abstract

Keywords: Migration can change the economic, political, sociocultural and demographic structure of a society. With other words such a factor can force a structural change and transformation process in the society depending on the size and proportion of migration. This applies both to original as well as target country of immigrants. In fact, throughout history,

migration and the problem of refugees have shaken the economic, political and sociocultural structures of countries and lead to changes. People have been forced to migrate as well as emigrated voluntarily. This is of particular importance for Turkey. Since the Republic of Turkey has adopted western society organizations as a model for economic and socio-cultural progress. In this context, the economic and political alliance has come to a core target with the western bloc countries. In this respect, in 1961 Germany invited millions of workers from Turkey in frame work of "Labor Exchange Agreement". On the other hand, there was an intensive migration wave that started with Arab Spring in 2011 especially into Turkey. As a result, approximately 4 million people emigrated from Syria to Turkey. This emigration caused several problems in the region, as a result its effects on the economic, political and socio-cultural structure of Turkey became a subject of public discussions, which cannot be overseen by EU and Syria. In this study, the immigration from Turkey to Europe in context of term "Guest Workers" or "Gastarbeiter" and the migration from Syria to Turkey under title "Syrian immigrant" have been examined from an economic and sociocultural context in a comparative method.

Keywords: Integration, Economic İntegration, Migration, Refugee, Social Responsibility

Hollanda Hastalığı

Rıdvan Batur

ÖZ

Hollanda Sendromu veya Aşırı Sıcak Para Hastalığı olarak adlandırılan Hollanda Hastalığı: Ani zenginleşme kaynağına kavuşan bir ekonomide mevcut üretim faktörlerinin diğer üretim alanlarından çekilip yeni kaynağa yönelmesi sonucunda toplam üretimde ortaya çıkan azalmayla birlikte yaşanan sanayisizleşme (de-industrialization) olgusunu ifade etmektedir. Bu terimin açıklamaya çalıştığı olguda kritik değişken, döviz bolluğu sonucu ulusal paranın aşırı değerli hale gelmesidir. Kimi ülkelerde bu döviz bolluğu doğal gaza, kimilerinde ise petrole veya doğal kaynak dışı stratejik bir mala sahip olunmasının bir sonucudur. Görülüyor ki, örnek bir vakadan bir terim türetiliyor ve örnek vakalar başka ülkelerde yenilendikçe bu terim giderek yaygınlık kazanıyor. Hollanda Hastalığı belirtilerinin görüldüğü hem gelişmiş hem de gelişmekte olan ülkelerde gerekli önlemlerin alınması durumunda bu hastalığın makro ekonomik etkileri düşünüldüğü gibi yıkıcı olmayacağı görülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Hollanda Hastalığı, Döviz Kuru, Sıcak Para

Iktisatta İslami Vakfın Önemi ve Vakıf Hakkında Oluşturan Şüphelere Reddiye

Öğr.Gör. Mohammad Rachid Aldershawi

ÖZ

فإن الوقف في الشريعة الإسلامية يُطلق على ما حُيس أصله وسُئلت ثمرته، بمعنى أن أصل المال الموقوف يكون ثابتاً لا يمكن التصرف به ببيع أو هبة ونحوها، ويكون الانتفاع بثمرته وغلته، وارتبط الوقف ارتباطاً وثيقاً بالعار، ومن ذلك وقف المساجد والمقابر والمستشفيات والمدارس، إضافةً إلى وقف المزارع والبساتين والأبنية بغرض استغلالها وتحصيل الربح منها، ويتم توزيع الغلّة على المستحقين، أما غير العار من المنقولات كالكتب والأجهزة والآلات ففي جواز وقفها خلاف بين الفقهاء، والراجح جوازه، حتى أجاز بعض الفقهاء وقف النقود أيضاً، وقد كان الوقف الإسلامي وما يزال يقوم بدور بارز في وقف حياة المجتمعات الإسلامية، وتبرز الأهمية الاقتصادية للوقف من خلال عرض مصارف الوقف، أي الجهات التي الناس أموالهم عليها، وفي مقالي سأعرض نماذج عديدة تُبرز تنوع الأوقاف الإسلامية، إذ ليست كل الأوقاف مقصورة على الفقراء، فهناك أوقاف لطلاب العلم، وأوقاف للمرضى، وأوقاف للمسافرين، وأوقاف للحرمين، وأوقاف للقائمين على المساجد والمدارس الشرعية، وأوقاف لأهل الذمة، وأوقاف للمجاهدين.... وبالإضافة إلى الوقف الخيري العام يوجد وقف خاص يطلق عليه الوقف الذري، كأن يُخصّص الوقف لذرية فلان فيكون خاصاً بهم، ومما يبين أهمية الوقف وقيّمته الاقتصادية طمغ ولالة الأمور عبر العصور في الأوقاف، ومحاولتهم للسيطرة عليها بمبررات عديدة، والسبب الأساسي من وراء ذلك ما يكون مع بيان مواقف للوقف من قيمة اقتصادية عالية تُسبّل لعاب الولاة والأمراء، وسأعرض في مقالي نماذج من هذه المحاولات العلماء من ذلك وكيفية دفاعهم عن الأوقاف الإسلامية، وللوقف الإسلامي خصائص اقتصادية عديدة منها: أن أراضي الوقف تكون في مراكز المدن، لأنها وُفت منذ زمن بعيد حين كانت المدن صغيرة، وقد أصبحت الآن في المركز فاكتسبت قيمة عالية، ومنها أن الوقف يتسم بالثبات والدوام لأن أصله لا يُتصرف به، وإنما يكون التنوع في أشكال الانتفاع به، وهذا الثبات يعطيه قيمة اقتصادية كبيرة. وفي مقالي سأعرض بعض الشبهات التي أثارها بعض الناس حول نظام الوقف في الإسلام وسأقوم بالردّ عليها، ومن ذلك قولهم: إن الوقف يبعث على الكسل، فالمنتفعون به يعتمدون على الوقف ويتركون العمل، وقولهم: إن الوقف يقضي على مزايا الملكية لأن الأرض الموقوفة لا يمكن التصرف بها بالبيع والهبة، وقولهم: إن أراضي الاهتمام بها، الوقف يعرض لها الخراب دائماً، لأن النظار والقائمين على الأوقاف يهملون شأنها لأنهم لا مصلحة لهم في وسارداً على هذه الشبهات رداً وافياً، وسأبين أن الوقف لا غنى عنه في المجتمعات الحديثة مما يؤكد أهمية الوقف ويفيد شبهات أعدائه.

Anahtar Kelimeler: Islami Vakıf, Ticaret, İktisat

İleri Üretim Teknolojileri ve Andon Uyarı Sistemleri

Arş.Gör. A. Sacid Aksoy

ÖZ

Ürün çeşitliliği artarken ürün yaşam sürelerinin kısaldığı yoğun bir rekabet ortamında işletmeler kaliteli ürünleri uygun maliyetlerle üretilip uygun fiyatlarla satabilmek noktasında rekabet avantajlarını koruyabilmek için üretim teknolojilerini güncel tutmak zorundadırlar. Bu amaç doğrultusunda ileri üretim ve yönetim teknolojilerinin adaptasyonu önem kazanmaktadır. Emek yoğun üretim teknolojilerinden teknoloji yoğun üretime geçiş vasıtasıyla işletmeler pazarda değişen talep yapılarına daha esnek bir şekilde cevap verebilecektir. Bu da kalite ve imajın artışıyla sonuçlanacaktır. Bu kapsamda; Bilgisayar Destekli Üretim Süreci Planlaması, Esnek Üretim Sistemleri, Yalın Üretim Sistemleri, Toplam Kalite Yönetimi, Sürekli Geliştirme Programı (Kaizen) gibi kavramlar iş dünyasının gündemini meşgul etmektedir. Bu minvalde çalışmamızda, temeli Toyota üretim sistemine dayanan ileri teknoloji anlayışına, yalın üretime ve bu bağlamda hem yönetim hem de üretim felsefesi olan, yine Toyota'da geliştirilmiş olan Jidoka anlayışına ve Jidoka'nın ileri üretim teknolojisi araçlarından olan andon uyarı panolarına değinilecektir.

Anahtar Kelimeler: Yalın Üretim, Jidoka, Andon

İlgili Rivayetler Bağlamında İslam İktisadı ve İslam İktisadının Temel İlkeleri

Dr. Öğretim Üyesi Mehmet Sait Uzundağ

ÖZ

İslam İktisadı, insan merkezli bir iktisadi yapının oluşmasını sağlamaya çalışan, temelinde Kur'an, Hadis, icma, kıyas, toplumun örf ve adetleri bulunan, çağın iktisadî meselelerine çözüm bulmaya çalışan, İslam'ın genel ilkelerine uygun olarak ekonomik bir uygulama alanı oluşturan, bir bilim dalıdır. Bu bağlamda gerek Kur'an'da gerekse de hadislerde adalet ve denge, sosyal adalet denklemine ahlâk, emeğe dayalı bir iktisat, infâk, zekât ve miras, sınıfsızlık, adil gelir dağılımı ve iktisadî istikrar gibi konulara vurgu yapıldığı ve özellikle de iktisatla alakalı hadislerin çoğunun ahlâka ve davranışlara dair hadisler arasında bulunduğu görülmektedir. Mezkur hadislerde fâiz yiyen, yediren, fâiz işinde çalışan ve şahitlik eden kimseler için lânette bulunulmuştur. “Aldatan bizden değildir” hadisinin de gösterdiği gibi, iktisadî hayattaki önemli bir ahlâkî problem dile getirilmiştir. Aynı şekilde, “Malı daha fahiş bir fiyata satmak için günahkâr olandan başkası stok yapmaz” hadisinin de gösterdiği üzere, piyasada malın dolaşmasına engel olan “stokçuluk” yapmak, bir müeyyide olarak hadislerde yasaklanmıştır. Bu tebliğde ilgili rivayetler bağlamında İslam iktisadı ve İslam iktisadının temel ilkeleri hakkında bazı açıklamalarda bulunulacaktır.

Anahtar Kelimeler: İslam İktisadı, Hadis, Ahlak,

İnanç-Davranış İlişkisi Açısından Müslümanların Tüketim Kültürü Sorunu

Dr. Öğretim Üyesi Yusuf Okşar - Dr. Öğretim Üyesi Abdullah Aydın

ÖZ

Popüler kültürün egemen olduğu ve tüketime dayalı yaşamın had safhaya çıktığı günümüzde diğer dinlere mensup bireyler kadar Müslüman toplumların da inanç-davranış ilişkisi açısından değerlendirildiğinde bir takım sorunlarla karşılaştıkları görülmektedir. Bu itibarla inancımızın gereği olarak bizde bulunması gereken hasletler ile popüler kültürün ve haddi zatında yozlaşmış kapitalizmin sunduğu tüketim alışkanlıkları arasında oluşan tenakuz/paradoks bir problem olarak karşımıza çıkmaktadır. Burada yer alan inanç-davranış ilişkisi kelam ilminin iman-amel birlikteliği olarak anlaşılmalıdır. Amelden kastedilen klasik kelami literatür açısından ağırlıklı olarak yapılması gereken ibadetler şeklinde anlaşılrsa da bizim açımızdan buradaki davranıştan kasıt birtakım ahlaki tutum ve eğilimlerdir. Yani akait sahasında yer alan klişe ve teorik bilgilerden daha ziyade inancın hayatın pratikleri açısından yansıması konunun temel çıkış noktasını oluşturmaktadır. Bu itibarla amacımız popüler kültürün temel ilkesi olan tüketim kavramını açıklamak ve inanç-davranış ilişkisi bağlamında da Müslümanların bu alışkanlıklarını değerlendirmektir. Ayrıca küresel zenginlik/varsıllık ile fakirlik/yoksulluk meselesi de itikadın ameli pratiklere etkisi açısından değerlendirilecektir. Tebliğimiz kuramsal/kavramsal çerçevede olacak ve hayatta süregelen tüketim alışkanlıkları örneklerinden faydalanılacaktır. Müslümanların, dinin; tasarrufu ve paylaşmayı, kanaati ve diğerkâmlığı emretmesi yanında ölçsüzce ve sekülerleşmenin verdiği rahatlıkla da tüketimde buldukları görülmüştür. Ayrıca Müslümanların dünyaya kendi inanç pratikleri açısından uyum sağlamak yerine, popüler kültürün dayattıklarını kanıksadıkları gözlemlenmiştir. Son olarak Müçtehitlerin ve mütekellimlerin değişen ekonomik ve iktisadi alışkanlıklar çerçevesinde çözümler üretmekten de bir hayli uzak oldukları anlaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Popüler Kültür, Kapitalizm, İnanç, Amel, Tüketim.

The Problem of Consumption Culture of Muslims in Terms of Faith-Behavior Relationship

Abstract

Keywords: Today, when popular culture is dominant and consumption-based life has reached the extreme level, it is seen that Muslim societies as well as individuals from other religions face a number of problems when evaluated in terms of belief-behavior relationship. In this

respect, as a necessity of our faith, we have to come across as a non-paradox / paradoxical problem that is formed by the necessities that must be present in our society and the consumption habits offered by the popular culture and the corrupt capitalism. The belief-behavior relationship here should be understood as the association of the science of faith. While the classical concept of Amal (action) is understood as the worship which should be done mainly in terms of literature, it is a moral attitude and tendencies for us from the point of view. In other words, the reflection of belief in terms of the practices of life rather than the cliché and theoretical knowledge in the field is the main starting point of the subject. In this respect, our aim is to explain the concept of consumption which is the basic principle of popular culture and to evaluate these habits of Muslims in the context of belief-behavior relationship. In addition, global wealth / wealth and poverty / poverty issues will be evaluated in terms of the effect of the faith on the practices. Our paper will be used in the theoretical / conceptual framework and the examples of ongoing life habits will be utilized. Muslims, religion; In addition to ordering and sharing, conviction and altruism; In addition, it is observed that Muslims adopt popular culture instead of adapting to the world in terms of their belief practices. Lastly, it was understood that the mujtahids and the others were far from producing solutions in the framework of changing economic and economic habits.

Keywords: Popular Culture, Capitalism, Faith, Amal, Consumption.

İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu Doğrultusunda Türkiye'deki Göçmenler ve Uyum Politikalarına Yönelik Bir Değerlendirme

Prof.Dr. Ferit İzci - Dr. Öğretim Üyesi Yıldız Atmaca - Arş.Gör. Didem Geylani

ÖZ

Tarihi bir göç geçmişine sahip olan Türkiye, devlet düzeninin bekası ve yerel halkın huzur ve güvenliği için kamu yönetimi politikalarında önemli ölçüde bir değişim süreci gerçekleştirmiştir. 2011 yılında yaşanan Suriye krizi sonucu ortaya çıkan kitlesel göç akımları ise bu politikalara bir ivme kazandırmıştır. Oluşturulan politikalar, insan hak ve özgürlüklerini ulusal ve uluslararası düzeyde muhafaza eden Türkiye Büyük Millet Meclisi (TBMM)'ne bağlı bir birim olan İnsan Haklarını İnceleme Komisyonunca takibe alınmakta ve rapor haline getirilmektedir. Bu çalışmada, TBMM İnsan Hakları İnceleme Komisyonu'nun en son 2018 yılında yayımlandığı göç ve uyum raporu incelenmiştir. Rapor kapsamında Suriyeli sığınmacılara uyum sürecinde sunulan hizmetler, uygulamadaki görünümüleriyle birlikte karşılaştırmalı olarak değerlendirilmiştir. Bu uygulamaya Van İl Göç İdaresi Müdürlüğü örnek olarak gösterilmiştir.

Anahtar Kelimeler: TBMM İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu, Uyum, Göç, Suriyeli Sığınmacı, Van

İslam Ekonomisi Perspektifinde Adil Ekonomik Düzenin Vergilendirme Esasları

Yasin Zararsız - Prof.Dr. İbrahim Halil Sugözü

ÖZ

Geçmişten günümüze devletlerin gelirlerinin büyük çoğunluğunu temin ettiği kaynak vergilerdir. Devlet, vergileri; yol, su, elektrik, sağlık gibi hizmet çalışmalarını yani kamu ihtiyaçlarını gidermek amacıyla topladığı gibi ülke güvenliğini sağlamak amacıyla da toplamaktadır. Devlet vatandaşlarından, kurum veya kuruluşlarından; kanun ve bunun getirdiği belirli ölçülerde, zorla ve karşılıksız olarak vergi toplamaktadır. Özellikle Kapital Dünya Ekonomisinin söz sahibi olduğu günümüz dünyasında devletler, halktan toplamış olduğu vergiler gelir dağılımında adaletsizliğe neden olmaktadır. Bu adaletsizliği gidermek için devletin vergileri toplarken halkın, kurum ve kuruluşların; gelir durumu, ödeme gücü vb. gibi durumları göz önünde bulundurması gerekmektedir. İşte bu çalışmada günümüz dünyasında devletlerin toplamış olduğu vergilerin toplum içerisinde gelir dağılımında adaletsizliğe nasıl neden olduğu belirtilmiştir. Buna bağlı olarak yine bu çalışmada; İslam Ekonomisi ışığı altında özellikle Türkiye üzerinden, Prof. Dr. Necmettin Erbakan'ın ekonomik doktrin olarak ortaya koyduğu, bir ekonomik sistem olan Adil Ekonomik Düzenin vergiyle ilgili esaslar baz alınarak günümüz vergi sistemlerinin, devletin vergi gelirlerinin gelir dağılımında meydana getirdiği adaletsizliğin giderilmesi için çözüm yolları sunulularak açıklanmaya çalışılmıştır.

Anahtar Kelimeler: İslam Ekonomisi, Adil Ekonomik Düzen, Vergi

İslam Ekonomisinde Sigortacılık Kavramına Teorik Bir Bakış

Esra Gözde Eren

ÖZ

Son yıllarda İslami finans ürünleri giderek gelişmektedir. Bu gelişmeyle beraber faizsiz ürünler uluslararası piyasalarda gittikçe ilgi görmektedir. Bunların arasında literatürde “İslami sigorta” olarak geçen “tekafül” kavramı gerek İslam ülkeleri, gerekse dünyadaki birçok ülke tarafından uygulamaları artmıştır. Faizsiz sigortacılık yada tekafül; sigortacılığın; faiz, belirsizlik ve kumar gibi etmenlerden arındırılmış bir alternatifi olarak karşımıza çıkmaktadır. Kısaca tekafül, faiz, aşırı belirsizlik ve kumar gibi İslam ticaret hukuku prensiplerine aykırı olan unsurları içermeyen sigorta olarak ifade edilebilir. Bu tür sigorta şirketleri toplanan primleri faizsiz yatırım araçlarına yatırmaktadırlar. Bu çalışmada faizsiz sigortacılığın tanımı, yapısı, işleyişi ve türleri teorik olarak ele alınmıştır. Ayrıca tekafül ve sigortanın tarihsel gelişimine, finansal sistemdeki yerine ve genel sigortacılık anlayışı ile faizsiz sigortacılık anlayışı arasındaki farklılıklarına yer verilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Faizsiz Sigortacılık, Tekafül, Sigorta,

İslam'da Ticaret ve İktisat Ahlakının Oluşmasında Hadislerin Rolü

Dr. Öğretim Üyesi Uğur Erman

ÖZ

Özet İslam dini ticaret anlayışını topluma hizmet, şeffaflık, dürüstlük anlayışı üzerine kurmuştur. Bunun için helal kazancı İslamın temel ilkesi saymış ve Müslümanın esas vazifeleri arasında kabul etmiştir. Toplumdaki ticaret anlayışının mezkûr temeller üzerine kurulabilmesi için de bir takım emirler ve yasaklar bırakmıştır. Bu emir ve yasakların bazılarını Kur'ânî emirler vasıtasıyla bazılarını da Hz. Peygamber (a.s.) vasıtasıyla vâzetmiştir. Allah'ın emir ve yasakları çerçevesinde helal ve haram açık bir şekilde bayan edilmiş ve insan nafakasını temin etmek için ticari faaliyetlerin helal yoldan temin edilmesini, bu ticari faaliyetlerin neticesinde elde edilen kazancın da savrulmamasını emretmiştir. Bu anlamda çalışmamızda Hz. Peygamber'in (a.s.) İslam toplumunda oluşmasını istediği ticaret ve iktisat ilkelerini ve bu anlamdaki islâmî öğretinin oluşmasındaki rolünü inceleyeceğiz.

Anahtar Kelimeler: Hadis, İslam, İktisat, Ticaret.

Kadının Çalışma Hayatındaki Yeri ve Önemi: Türkiye'nin Dünyadaki Konumu

Hakan Erkan

ÖZ

Ekonomi literatürün de kadının istihdamı ele alındığında Dünya ve Türkiye de özellikle 1980 yılı sonrası ekonomik, sosyal, siyasal alanda köklü değişimler yaşanmıştır. Bu değişim süreci kamunun ekonomik sistemdeki etkinliğinin azalması, tarımın göreceli olarak önemini kaybetmesine neden olmuştur. İktisadi yaşamda yaşanan krizler ve yapısal dönüşümler nedeniyle işsizlik olgusu hızla artmış ve toplumsal refah düzeyi bundan olumsuz etkilenmiştir. Bu durum toplumu kronik bir yoksulluğa itmiştir ve sosyal sorunların derinleşmesi yönünde baskı uygulamıştır. Ekonomide izlenen politikalar, yapısal sorular işsizliği azaltmada yetersiz kalmıştır. Dünya ve Türkiye de, kadın iş gücü piyasasında genişleyen ekonomi ve işsizlik sorunundan daha fazla etkilenmiştir. Dünya da ve Türkiye de kadın istihdamı karşılaştırmalı olarak ele alınmıştır. TÜİK' in yapmış olduğu istatistiklerden yararlanılarak yapılan bu çalışmada yıllar itibariyle kadınların iş gücüne katılımını artıran en önemli faktör eğitim düzeyindeki artışlardır. Küresel ekonomik entegrasyon ve değişen toplumsal değerlerin önemli bir payı eğitim düzeyindeki artışlar olduğunu ortaya koymuştur.

Anahtar Kelimeler: Kadın İş Gücü, Entegrasyon, İşsizlik

Kamu Personellerinin Tüketici Karar Verme Tarzlarına Etkisinin İncelenmesi (Şırnak İli Örneği)

Uğur Dayanan

ÖZ

Üretim faaliyetlerinin gerçekleştirilebilmesinin en önemli aktörlerinden biri hane halkıdır. Hane halkı tüketim ve tasarruf kararı vererek makro ekonomik göstergeleri etkileyip ekonomi karar alıcıların politikalarına yön vermekte ve ülkede piyasaların nabzına etki edebilmektedir. Bu araştırmada hane halkının büyük bir bölümünü oluşturan kamu personellerinin tüketici karar verme tarzlarına etkisi Şırnak ili için analiz edilmiştir. Analizde Türk halkının güven endeksine uyumu ve evrensel düzeyde geçerliliğinin test edilebilmesi açısından 1986 yılında Sproles & Kendall tarafından oluşturulan ve 40 soruluk orijinal Türkçe'ye uyarlanmış "Tüketici Tarzları Envanteri" kullanılmıştır. Gerçekleştirilen araştırmada katılımcıların %42,4' (263) ünün kadın, % 57,6 'sının (357) erkek kamu personeli olduğu; Bu personellerin %32,6'sının 1-3 yıl, %30,5'inin 4-6 yıl, %16,1'inin 7-9 yıl ve %20,8'inin 10 yıl ve üzeri kıdeme sahip olduğu;%48,7'sinin evli, %51,3'ünün bekar olduğu; %17,3'ünün 20-24 yaş,%32,6'sının 25-29 yaş ,%27,9'unun 30-34 yaş,%8,9'unun 35-39 yaş,%6,6'sının 40-44 yaş ve %6,8'inin 45 yaş üstü şeklinde dağılım gösterdiği sonucuna ulaşılmıştır. Araştırmadan elde edilen bulgular sonucunda ise moda odaklılık, dikkatsizlik, marka bağımlılığı, bilgi karmaşası, alışverişten kaçınma alt boyutlarında: Erkek ve kadın personellerin algularında; Marka odaklılık, moda odaklılık, dikkatsizlik, marka bağımlılığı, bilgi karmaşası, alışverişten kaçınma alt boyutlarında yaş gruplarına göre $p < 5$ anlamlılık düzeyinde ve Mükemmeliyetçilik, marka odaklılık, moda odaklılık alt boyutlarında kıdem değişkenine göre $p < 5$ anlamlılık düzeyinde anlamlı farklılıklar olduğu tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Hane Halkı, Tüketici Karar Verme Tarzları, Üretim

Kayıt Dışı Ekonominin Makro Değişkenler Üzerindeki Etkisi: Türkiye Örneği

Zahid Yaşar

ÖZ

Kayıt dışı ekonomi kamunun denetiminin altında bulunmayan her türlü ekonomik faaliyetlerin tümü olarak tanımlanır. Kayıt dışı ekonomi GSYH hesaplamalarından ayrı bırakılan ve kayıt altına alınamayan geliri oluşturan ekonomik faaliyetlerden kaynaklanmaktadır. Kayıt dışı ekonomi ülkelerin gelişmişliklerine bakılmaksızın hepsinde farklı düzeylerde olan evrensel bir olgudur. Günümüzde ülkelere büyük sorun teşkil eden kayıt dışı ekonomi neden, sonuç ve işleyişleri bakımından problem teşkil eden bir yapı göstermektedir. İlk kayıt dışı ekonomiyi ölçmeye yönelik çalışmalar 1958 yılında ABD'nin kayıt dışı ekonomisini ölçmeye yönelik Philip CAGAN tarafından yapılmıştır. Türkiye'de ise kayıt dışı ekonomi kavramı ilk olarak Prof. Dr. Osman ALTUĞ tarafından yapılmıştır. Çalışmada enflasyon, vergi yükü ve işsizliğin kayıt dışı ekonomi üzerindeki etkisi olduğu düşünülen değişkenlerin analiz edilmiştir. Buna istinaden 1971-2016 yılları arasındaki veriler oluşturulmuş ve zaman serileri analizi yapılmıştır. Analiz sonucunda 1971-2016 yıllarındaki vergi yükü değişkeninin kayıt dışı üzerinde tahmin edilen sonucun pozitif etkisi olduğu, işsizlik değişkeninin üzerinde tahmin edilen sonucunda pozitif bir etkisinin olduğu ve son olarak da enflasyon değişkeninin tahmin edilmiş sonucunda da pozitif etki bıraktığı saptanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Kayıt Dışı Ekonomi, Makro Değişkenler, Türkiye

Kent Muhafazakârlığı Bağlamında Bir Batı-Doğu Karşılaştırması

Dr. Öğretim Üyesi Abdullah Aydın - Dr. Öğretim Üyesi Yusuf Okşar

ÖZ

Muhafazakârlık, soyut ve ideal olmaktan ziyade tarihsel olarak miras kalanların tercih edilmesi şeklinde anlaşılabilir. Bu tercih, geleneksel olarak, toplumun organik bir anlayışına dayanmaktadır. Yani muhafazakârlık, toplumun yalnızca bağları zayıf bireyler topluluğu değil, birbirine yakın ve bireylerden oluşan canlı bir organizma olarak var olmasını ifade etmesi açısından önem arz etmektedir. Bu çalışmada kentleşme ve kentlileşmeyi birbirlerine göre çok farklı süreçlerden geçerek ve farklı zamanlarda yaşayan Batı-Doğu arasındaki farklılıklar ortaya konularak, muhafazakârlığın ne şekilde tezahür ettiği üzerinde durulacaktır. Bu bağlamda çalışmada geniş bir şekilde muhafazakârlık tanımı yapılarak, ardından kent muhafazakârlığı kavramı üzerinde durulacaktır. Son olarak çalışmanın amacı bir karşılaştırma yapılarak özellikle İslam dünyasının kentleşme sürecinin tarihsel değişimi anlaşılmasına çalışılacaktır. Bu amacı gerçekleştirmek üzere çalışma yerli ve yabancı kaynaklardan elde edilen birincil ve ikincil verilerden faydalanarak hazırlanacaktır.

Anahtar Kelimeler: Kent, Kentlilik, Doğu, Batı, Muhafazakârlık, Kent Muhafazakârlığı

A West-East Comparison in the Context of Urban Conservatism

Abstract

Keywords: Conservatism can be understood as the preference of those who are inherently inherited rather than abstract and ideal. This choice is traditionally based on an organic understanding of society. In other words, conservatism is important in terms of expressing the existence of society as a living organism which is not only a ties of weak individuals but also close to each other and individuals. In this study, we will focus on how the conservatism is manifested by revealing the differences between the urbanization and urbanization, and the differences between the East and the West. In this context, the concept of conservatism will be broadly defined and then the concept of urban conservatism will be emphasized. Finally, the aim of the study is to make a comparison and try to understand the historical change of the urbanization process of the Islamic world. In order to achieve this aim, the study will be prepared by using primary and secondary data obtained from domestic and foreign sources.

Keywords: Urban, Eastern, Western, Conservatism, Urban Conservatism

Kırsal Kentsel Nüfus, Türkiye’de Kırdan Kente Göç ve Cumhuriyetten Günümüze Göçü Önlemeye Yönelik Yaklaşımlar ve Uygulamalar

Prof.Dr. İbrahim Halil Sugözü

ÖZ

Türkiye’de kırsal nüfus Cumhuriyetten günümüze çok hızlı bir değişim göstermiştir. 1927 yılında yapılan sayımlarda kırsal nüfus toplam nüfusun yaklaşık yüzde 76’sını oluştururken, kalan yüzde 24 ise kentsel nüfusu meydana getirmektedir. Son dönem nüfus sayımlarında ise Aralık 2012 tarihinde yapılan kanun değişikliği ile ortaya çıkan büyük değişiklik dikkate alınmasa dahi bu oran tam tersine dönmüştür. Bu süreç, kent ile kırsal bölgeler arasında keskin bir farkın olduğu ülkemizde dikkatleri üzerine çekmiş ve sürecin doğal süreçten çok daha hızlı gerçekleştiği görülmüştür. Ayrıca tarım sektöründe yaşanan gerilemenin de süreçle ilgisinin bulunması kırdan kente göçü en önemli ekonomik ve sosyal sorunlardan biri haline getirmiştir. Bu sorunun ortadan kalkması ve sürecin en azından yavaşlaması için başta siyasi partilerin temsilcileri olmak üzere teorisyenler tarafından bazı yaklaşımlar ortaya atılmış ve bazı yaklaşımlar söz konusu siyasi partilerin iktidar olması sonucunda uygulanma imkanına sahip olmuşlardır. Çalışmada Türkiye’deki kırsal ve kentsel nüfusun büyüklüğü, Türkiye ve dünyada kırsal istihdamın yapısı araştırılmakta, Cumhuriyetten günümüze kırdan kente göçü önlemeye yönelik yaklaşımlar ve bu yaklaşımların uygulamaları ile ilgili siyasi çabalar ve sonuçları incelenmektedir. Türkiye’deki uygulamalar ve sonuçları incelendiğinde bu uygulamaların olumlu sonuçlara ulaştığını ifade etmek mümkün değildir. Zira kırsal ve kentsel nüfus göstergeleri de bu sonucu kanıtlar niteliktedir. Tarım sektörünün içinde bulunduğu durum da göz önüne alındığında sorunun ciddi boyutlara ulaştığı ortaya çıkmaktadır. Bundan dolayı acil bir eylem planı tasarlanmalı ve kent kırsal arasındaki dengeyi sağlayıcı yeni politikalar oluşturulmalı ve bir an önce uygulanmaya konulmalıdır.

Anahtar Kelimeler: Kırdan Kente Göç, Kırsal İstihdam, Numune Köy, Örnek Köy, Köykent

Kriz Algısı ve İktisadi Bahanelerin Yansıması

Dr. Öğretim Üyesi Ertan Beceren - Sevgi Aydın

ÖZ

Belki de ilk kriz şeklinde literatürde karşımıza çıkan Lale Çılgınlığı ya da Lale Balonu Krizidir. Ne var ki, o günlerden günümüze ve dahi belki de daha öncesinde Yusuf Suresindeki Hz. Yusuf'un rüya tabirindeki gibi, neredeyse 7 yılda bolluk 7 yılda kıtlık olarak krizlerin nüks ettiğine şahit olmaktayız. Gerçekten de, ister finans olsun ister istihdam ya da reel sektör krizi olsun nedeni ne olursa olsun iktisadi konjonktürel dalgalanmalara bağlı olarak ulusal ve uluslararası yansımalar küresel ekonominin cilveleri şeklinde çeşitli alanlarda kendini iyi ya da kötü de olsa hissettirmektedir. Ancak, bu değişim ve gelişmelere ve hatta yine krizlerin yarattığı dönüşümlere bağlı olarak, ulusların ve / veya uluslararası ortaklıkların alması gereken pozisyonların ve de konumlarının stratejik önemi oldukça dikkat çekicidir. Dolayısıyla, nedeni ve bölgesi her ne olursa olsun krizlerin yansımalarına bağlı olarak sektörel, kurumsal, parasal ve ürün endeksli, satış pazarlama stratejilerinin dahi buna göre inşa edilip uygulanacağı, hamleler atılması mecburiyeti doğmuştur. O nedenle de, her şeyden önce, kriz ve kriz kavramının nasıl algılandığı, işletmelerin krize yönelik aldığı tedbirler, ya da kriz nedeniyle oluşturdukları bahanelerin neye mal olduğu ve/veya olabileceği gerçeğinin gün yüzüne çıkartılması gerekmektedir. Buradan hareketle de, çalışmamızda, krizler ve kriz algıları ele alınarak, bu algılara bağlı kurumsal, sektörel bahaneler iktisadi anlamda tartışılmıştır. Bu anlamda öncelikle literatür taraması yapılarak, gerek kriz gerekse algı kavramı ile ilgili çalışmalara yer verilmiştir. Sonuç olarak, gerek yönetimin gerekse uzman kişiler olarak nitelendiren bilirkişilerin başta medya ayağıyla yapmış oldukları kriz öngörüsü, kriz oluşumu, krizlerin kırılma noktaları ile ilgili kriz söylentilerinin özellikle üretim, gelir, tasarruf, yatırım, istihdam ve işsizlik etkilerinin yanı sıra faiz ve döviz beklentileri ile ilgili yansımalar ve algı çatışmasına bağlı çarpıtmaların, iç ve dış ekonomide nasıl olumsuz etki yarattığı hususu, örneklerle ortaya konmuştur.

Anahtar Kelimeler: Kriz, İktisadi Kriz, Algı, İktisadi Bahaneler

Crisis Perception and Reflection of Economic Excuses

Abstract

Keywords: Perhaps the first crisis in the literature, as opposed to the Tulip Madness or the Tulip Balloon Crisis. However, from that day to the present day, and even before the Prophet

Hz. As in Yusuf's dream, we have witnessed the recurrence of crises as a famine in 7 years of abundance in almost 7 years. Indeed, national or international reflections, whether due to financial, employment or real sector crisis, due to the economic cyclical fluctuations, may feel good or bad in various areas in the form of global economies. However, the strategic importance of the positions and the positions of the nations and / or international partnerships is of great interest, depending on these changes and developments and even the transformations created by the crises. Therefore, no matter what the region and the region is due to the reflections of the crisis, sectoral, corporate, monetary and product indexed, sales marketing strategies will be built accordingly and implemented, the necessity of taking the action was born. Therefore, first of all, the concept of crisis and crisis is perceived, the measures taken by the enterprises towards the crisis, or what the excuses caused by the crisis have to be revealed and / or the fact that it can be revealed. From this point of view, in our study, crises and crisis perceptions are discussed and institutional, sectoral excuses related to these perceptions are discussed in the economic sense. In this sense, firstly literature review was conducted and studies on both crisis and perception concept were included. As a result, the crisis predictions of the crisis, the crisis, the crisis, the crisis, the crisis, especially the production, income, savings, investment, employment and unemployment effects, as well as interest and foreign exchange expectations related to expectations. examples of illusions and the distortions related to the conflict of perception have negative effects on the internal and external economy.

Keywords: Crisis, Economic Crisis, Perception, Economic Excuses

Kültür Rotalarının ve Türkiye’de Kırsal Kalkınma Aracı Olarak Kullanılabilme Olanakları

Prof.Dr. Sezgin Özden

ÖZ

Ülkemiz coğrafi yapısı ve doğal ve tarihi değerleriyle dünya turizminde dikkat çeken bir ülkedir. Bu değerler turizm sektörünün de temel girdilerinden birisi olarak kullanılmaktadır. Mevsimsel farklılıkların aynı anda yaşanabilmesi, biyolojik çeşitliliğin yüksek olması, Anadolu’nun tarih boyunca farklı medeniyetlere ev sahipliği yapması gibi daha birçok parametre ülkemizde turizme kaynak teşkil etmektedir. Kentleşmenin tüm dünyada hızla doğadan kopardığı insanların doğaya hissettikleri ihtiyaç duygusuyla doğa turizmi etkinleri hızlı büyüme göstermektedir. Bir doğa turizmi etkinliği olan kültür rotasında trekking son yıllarda özellikle kentli insanların talep ettikleri bir turizm türüdür. Kültür rotası; tarihi, kültürel veya doğal bir temayı içeren sürdürülebilir tek bir rota halinde ya da rotaların birleşimi” olarak tanımlanabilir. Türkiye’nin ilk trekking rotası olan Likya Yolu’nun 1999’da açılmasının ardından ülkemizdeki kültür yollarının sayısı hızla artmıştır. Bu rotalar tarih boyunca Anadolu’ya kök salmış farklı medeniyetler tarafından inanç, ticaret ve göç vbg. amaçlarla kullanılan çeşitli yolları takip ederek Anadolu’nun kültürel zenginliklerini ve doğal güzelliklerini yürüyerek keşfetmek isteyen kentliler için oluşturulmuş uluslararası standartlarda uzun yürüyüş yollarıdır. Türkiye’de uzunlukları farklı farklı 30’a yakın kültür rotası tescil edilmiştir. Kültür rotalarını yürüten gezginler özellikle köy evlerinde ya da çadırlarda konaklamakta, yöresel besinlerle beslenmekte ve bu yolla kırsala ekonomik katkıda bulunmaktadır. Türkiye turizm açısından hızlı gelişen bir ülke olmasına rağmen, turizmi deniz kıyılarından kurtaramadığı için turizm gelirleri de kırsal kesimin kalkındırılmasında kullanılamamıştır. Bu bildiride kültür rotalarının kırsal kesimin kalkınmasına katkıları incelenmiş ve bu turizm türünün yaygınlaştırılması için öneriler geliştirilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Trekking, Kültür Rotası, Kırsal Kalkınma

Küreselleşen Dünyaya Bölgesel Ekonomilerin Uyumu: Güneydoğu Anadolu Bölgesi Açısından Bir Değerlendirme

Prof.Dr. Cengiz Yılmaz - Doç.Dr. Tuncer Özdil - Araştırmacı Beyza Betül Şen

ÖZ

Günümüzde bir yandan uluslararası ticaretteki serbestleşme, diğer yandan Dünya ticaret hacmindeki artışın doğal sonucu olarak, ülkeler arasındaki sermaye hareketleri, ulaşım ve iletişim maliyetlerinde azalmalar, bilgi teknolojilerindeki ilerlemeler; firmalara neyin nerede nasıl üretileceği ve kime satılacağı konusunda çok geniş farklı tercihleri sunabilmektedir. Böylece bir yandan sınırları ulus ötesine taşınan endüstri ve firmalar hızla çoğalırken diğer yandan da piyasalardaki rekabet gittikçe artmaktadır. Dışa açılmayla birlikte ülke dışı yatırımların artışı uluslararası üretimi artırarak bir yandan ulusal piyasayı genişletirken diğer yandan da daha büyük ve geniş ölçekli bölgesel ve küresel piyasaların ortaya çıkmasına neden olmaktadır. Ayrıca hızla gelişen bilişim teknolojileri ülkeler arasındaki sınırları ortadan kaldırarak rekabeti dünya ölçeğine yaymış, böylece tüm dünya adeta bir köy görünümüne kavuşmuştur. Dünyanın herhangi bir yerinde gerçekleşen bir olay iletişim teknolojilerinin sağladığı olanaklarla hızla dünya ölçeğine yayılarak tüm bölge ve ülke ekonomilerini etkiler hale gelmiştir. Günümüzde bu sürece kısaca küreselleşme denmektedir. Küreselleşme süreciyle birlikte sermaye akışının yanı sıra bilimsel ve teknik gelişmelerin aktarımı kolaylaşırken, gelişmiş ülke işletmelerinin yoğun rekabetinin gelişmekte olan ülkelerin işletmelerini zor duruma düşürdüğü de bilinmektedir. Bu durumda; gerek ülke gerekse de bölge ekonomilerinin küreselleşmenin olumlu yönlerinden olabildiğince çok faydalanması ve olumsuz yönlerinden olabildiğince az etkilenmesi için uygun stratejilerin geliştirilmesi gerekmektedir. Bunun yanı sıra gelişmiş ve gelişmekte olan ülke ve bölge ekonomilerinin küreselleşme sürecinin dışında kalmaları da düşünülemez. Böyle bir düşünceyle çalışmamızda; küreselleşmenin olumlu ve olumsuz etkileriyle geliştirilmesi gereken uygun stratejiler genelde gelişmekte olan ülkeler ve bölge ekonomileri açısından, özelde ise ülkemiz Güneydoğu Anadolu Bölgesi ve Şırnak yöresinin ekonomik yapısı dikkate alınarak incelenmektedir. Uygun politika önerilerinin getirilmesi hedeflenmektedir.

Anahtar Kelimeler: Küreselleşme, Bölge Ekonomileri, Küreselleşme Endeksi, Güneydoğu Anadolu – Şırnak Ekonomisi

Küreselleşme Sürecinde Türkiye Ekonomisinde Sanayisizleşme ve Piyasalaşma

Dr. Öğretim Üyesi Hatice Aztimur

ÖZ

Küreselleşmenin hızlandığı 1990'lı yıllardan günümüze üretimin dünya coğrafyasındaki dağılımı yeniden belirlenmiştir. Ülkelerin mal ve sermaye piyasalarının serbestleştiği bu süreçte üretim ve tüketim yapıları yeniden biçimlenmiştir. 1980'li yıllardan itibaren mal ve sermaye piyasalarının serbestleşmesi ile piyasa ekonomisi özelliği kazanan Türkiye küresel işleyişe entegre olurken ulusal önceliklerini kimi zaman ikinci plana almak durumunda kalmıştır. Türkiye'nin de içinde yer aldığı ve yükselen ekonomiler/piyasalar olarak anılan grupta yer alan ülkelere bakıldığında özellikle 2000'li yıllarda imalat sanayi katma değerinde önemli düşüşler gözlenmektedir. Reel üretimin ölçülebildiği imalat sanayi katma değerinin GSYH içindeki payı ülkenin sanayileşme rotası hakkında bir fikir verebilecektir. İmalat sanayinin GSYH içindeki payının azalma trendine girmesi literatürde sanayisizleşme olarak değerlendirilmektedir. Bu çalışmada Türkiye'nin imalat sanayi verileri ve büyüme oranları değerlendirilerek sanayisizleşme ile ilgili bir tespit yapılmıştır. Aynı zamanda sanayisizleşmenin küresel sisteme entegrasyon sürecinde piyasalaşma ile ilişkisi kurulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Sanayisizleşme, Piyasalaşma, İmalat Sanayi

De-Industrialization and Marketization of Turkish Economy in the Globalization Process

Abstract

Keywords: Since the 1990s, when globalization accelerated, the distribution of production in the world geography has been redefined. In the process of liberalization of commodity and capital markets, the production and consumption structures of the countries were reshaped. Especially in the 2000's when we look at the group referred to as emerging markets Turkey is also included in are observed significant decreases in the value added of the manufacturing industry. The share of manufacturing industry value-added in real production in GDP can give an idea about the country's industrialization route. The decline in the share of the manufacturing industry in GDP is considered as de-industrialization in the literature. In this study, a determination is made using the Turkey's manufacturing data and growth rates related to deindustrialization. At the same time, the relationship between de-industrialization and marketization has been established in the process of integration into the global system.

Keywords: Deindustrialization, Marketization, Manufacturing Industry

Kur'ân ve Sünnet'e Göre Alım Satımda Şeffaflık İlkesi ve Bu İlkeyi Zedeleyen Şartların Yasaklanması

Dr. Öğretim Üyesi Mehmet Bağış

ÖZ

Kur'ân ve Sünnet kaynaklarından beslenen İslam, insan hayatının değişik alanlarında ortaya çıkan birçok probleme çözümler ürettiği gibi insanın toplumdaki diğer bireylerle arasında gerçekleşen ticari ilişkileri de düzene sokmuş ve kurallara bağlamıştır. Hiç şüphesiz ki ticaretin ana gayesi hem satıcı hem de alıcının karşılıklı rızaya dayanan alışverişlerinden menfaat elde etmeleri ve bu anlamdaki ihtiyaçlarının giderilmesidir. Bu gayenin gerçekleşebilmesi için de ticaretin, taraflarca şeffaf bir şekilde ve dürüstlük ilkesine dayalı olarak yapılması gerekmektedir. Gerek Kur'ân-ı Kerîm'de gerekse Hz. Peygamberin hadislerinde ticaretin karşılıklı rızaya uygun olarak şeffaf ve dürüst bir şekilde yapılmasını bildiren birçok emir bulunmaktadır. "Kur'ân ve Sünnet'e Göre Alım Satımda Şeffaflık İlkesi ve Bu İlkeyi Zedeleyen Şartların Yasaklanması" adlı bu çalışmamızda, İslam'ın şeffaflık ilkesine verdiği önemin yanı sıra alım satımda şeffaflığı zedeleyen şartlar üzerinde durulacak ve bu mesele, geçmişten ve günümüzden örnekler eşliğinde incelenecektir.

Anahtar Kelimeler: Kur'ân, Sünnet, Alım Satım, Şeffaflık, Şart

Kuzey Afrika Ülkelerinde Siyasal Risk-Dış Yatırım İlişkisi

Doç.Dr. Şerife Özşahin - Dr. Öğretim Üyesi M. Cüneyt Özşahin

ÖZ

Dış yatırım ile ekonomik büyüme arasında güçlü bir ilişkinin varlığı literatürde sıklıkla vurgulanmaktadır. Bununla birlikte dış yatırım çekmeye yönelik şartların neler olduğu konusunda yapılan çalışmalar, konunun yalnızca ekonomik boyutuyla yetinmektedirler. Bu çalışmada 6 Kuzey Afrika ülkesi için siyasal risk ve doğrudan yabancı yatırım arasındaki ilişki incelenmektedir. Bu doğrultuda söz konusu iki değişken arasındaki ilişki çeşitli ekonometrik metotlar yardımıyla anlaşılmaya çalışılmaktadır. Sonuç olarak 1996-2014 yıllarını kapsayan bu çalışmada siyasal riskin seçilen Kuzey Afrika ülkeleri için dış yatırımın belirleyicilerinden biri olduğu bulgulanmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Siyasal Risk, Dış Yatırım, Kuzey Afrika, Ekonometri

Madenî ve Kâğıt Paralarla İlgili Bir Risalenin Tanıtımı ve İslam İktisadı Açısından Değerlendirilmesi

Dr. Öğretim Üyesi Fatih Karataş

ÖZ

Sözü edilen risale, el yazması olup Feyzullah Erzen (1932-2002)'e aittir. Erzen, Şırnak'ın Güçlükonak ilçesine bağlı Fındık köyünde doğmuş, bölgedeki ve Suriye'deki zamanın âlimlerinden ders almış, yıllarca müderrislik yapmış ve gündemdeki bazı fikhî meseleler hakkında yaptığı çalışmalarını kaleme almış bir âlimdir. Telif ettiği risalelerinden birinde, altın ve gümüş dışındaki madenî ve kâğıt paralar ile ilgili İslam toplumunun gündeminde olan bazı meseleler hakkında izahlarda bulunmuştur. “Keşfu'l-Ervâk ‘an Ahkâmi'l-Fulûs ve'l-Evrâk” adlı bu el yazma risalesinde; madenî ve kâğıt paralar ile yapılan ticarî muamelelerde faizin gerçekleşip gerçekleşmeyeceği, bu paralarla yapılan karz (ödünç) işlemlerinde faizin cereyan edip etmeyeceği, bu paraların zekâtı ve bunlarla mudârabе şirketinin (emek-sermaye ortaklığı) kurulması konularında Şafiî fıkıh düşüncesi temelinde bilgi verilmiş, tahliller yapılmıştır. Dolayısıyla günümüzde önem arz eden bu iktisadî konular, el yazması bir risalede İslam fıkıh ve iktisat düşüncesi açısından incelenmiş ve bazı çözüm önerileri sunulmuştur. Önemine binaen söz konusu risale, hem tanıtılmayı hem de Hanefî fıkıh ve iktisat düşüncesi ile mukayese edilerek değerlendirilmeyi hak edecek şöhrete sahiptir.

Anahtar Kelimeler: Madenî ve Kâğıt Paralar

Manisa Toplu Taşımacılık İşletmesinin Ulaşım Etkinliğinin Veri Zarflama Analiziyle Ölçülmesi

Doç.Dr. Tuncer Özdil - Araştırmacı Beyza Betül Şen

ÖZ

Veri zarflama analizi - VZA; birbirinden farklı, çok sayıda girdi ve çıktıyı kullanarak etkinlik analizi yapan bir doğrusal olmayan programlama modelidir. En etkin karar verme birimine göre bir etkinlik sınırı belirleyerek diğer karar verme birimlerinin etkinliğini bu sınıra göre karşılaştırmalı olarak hesaplayan, farklı tür ve farklı sayıdaki girdi ve çıktıyı kullanarak etkinlik analizi yapan parametrik olmayan sayısal karar verme yöntemidir. Modelde, mevcut girdi kullanımıyla elde edilebilecek maksimum çıktının ne olacağı ya da mevcut çıktıyı elde edebilmek için minimum girdi kullanımının ne olacağı araştırılmaktadır. Söz konusu araştırma, ölçeğe göre sabit getiri varsayımının geçerli olduğu Charnes, Cooper ve Rhodes – CCR, ölçeğe göre değişken getiri varsayımının geçerli olduğu Bhanker, Charnes ve Cooper – BCC modelleriyle girdi ve çıktı yönelimli olarak incelenebilmektedir. “Birbirinden farklı çok sayıda girdi ve çıktının aynı anda değerlendirilebilmesi”, “etkin olan ve olmayan karar verme birimlerinin birbirinden ayrılarak referans niteliğinde etkin karar birimlerinin tanımlanabilmesi”, “girdi ve çıktılarının ortak birimle ifade edilemediği durumlarda dahi kullanılabilmesi” yöntemin en önemli üstünlükleridir. Veri zarflama analizinin kullanıldığı alanlardan birisi de araç rotalama problemlerinin etkinliğinin ölçülmesidir. Özellikle ulaşım alanında faaliyet gösteren işletmelerde ulaştırma etkinliği, veri zarflama analiziyle (VZA) ölçülerek birbirlerine göre etkin olmayan rotalar belirlenebilmekte ve bu rotaların etkin hale getirilebilmesi için neler yapılması gerektiğine karar verilebilmektedir. Bu çalışmada da veri zarflama yöntemlerinden girdi yönelimli CCR modeli kullanılarak, Manisa Büyükşehir Belediye’sine ulaştırma hizmeti veren toplu taşımacılık işletmesinin kullandığı rotaların etkinlik analizi yapılmıştır. Firmanın taşıma yaptığı 12 hat üzerinden girdi değişkenleri olarak sefer sayısı, hat uzunluğu, hat başına yakıt tüketimi, otobüs sayısı, sefer süresi, çıktı değişkenleri olarak ise, yolcu sayısı ve satış geliri kullanılarak yapılan analizde 12 hat içerisinde sadece iki hattın etkin olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Ayrıca etkin olmayan hatların etkin hale getirilebilmesi için gerekli hesaplamalar yapılarak bu hatların nasıl iyileştirilebileceğiyle ilgili öneriler de geliştirilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Veri Zarflama Analizi, Etkinlik, Toplu Taşımacılık

Meslek Yüksekokullarında Okutulan Ekonomi Derslerinin Uygulamada Kullanılma Düzeyi ile Ekonomi Bilgi Düzeyi Üzerine Bir Araştırma

Öğr.Gör.Dr. Gulden Gök

ÖZ

ÖZET Ekonomi biliminin kurucusu kabul edilen Adam Smith'e göre ekonomi bir servet ilmidir. Neoklasik iktisadın kurucusu olan Alfred Marshall'a göre ekonomi, sonsuz olan insan ihtiyaçlarının var olan kıt kaynaklarla karşılaşması ya da insanların refahlarını sağlanması yolunda harcadıkları her türlü çabaların bütünüdür. Ekonomi bilimi temelde insanı ilgilendirdiğinden, sınırsız insan ihtiyaçlarının karşılanma çabası insanı yaşam boyu ilgilendiren bir süreç olmaktadır. Bu süreçte kıt kaynakların kaynak israfına neden olmadan kullanılması ekonominin temel varsayımlarından biri olan karar almada akılcı davranılması(rasyonel behavior) ya da rasyonel davranış ilkesi gereğidir. Bu nedenle birer karar alma birimi olan bireyler, firmalar ve devlet kıt kaynakların ihtiyaçların karşılanması amacıyla kullanılmasında rasyonel davrandıklarında en yüksek faydaya ulaşabileceklerdir. Eğitim, bireyin davranışlarında kendi yaşantısı yoluyla ve kasıtlı olarak, istedik davranış değişikliği meydana getirme sürecidir(Ertürk1972). Bireye belli konularda verilecek eğitimin, onun ileriki yaşantısına yön vereceği ve karşılaşılabilecek sorunları çözümlene yetisi kazandıracığı kabul gören bir görüştür. Ekonomi eğitimi alan bireylerin, sınırsız ihtiyaçların giderilmesinde gelir, tüketim ve tasarruf gibi konularda rasyonel davranacağı, ekonominin işleyişi hakkında bilgi sahibi olacağı varsayılır. Bu amaçla çalışma Meslek Yüksekokulunda okutulan ekonomi derslerinde edinilen bilgi ve becerilerin, öğrencilerin güncel ekonomik olayları anlamak, tahlil etmek ve geleceğe yönelik rasyonel kararlar almak hedeflerinin belirlenmesinin yönelik olarak planlanmıştır. Çalışma ekonomi dersi alan her bölümden rastgele seçilen 50 şer öğrenci olmak üzere toplamda 300 öğrenciyle yüz yüze anket yöntemiyle gerçekleştirilmiştir. Çalışmada, SPSS 17 paket programı kullanılmış ve verilerin değerlendirilmesinde, frekans dağılımı, kıkare, t test, Anova, regresyon ve korelasyon analiz yöntemlerinden yararlanılmıştır. Çalışmadan elde edilen sonuçlar metinde tartışılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Anahtar Kelimeler: Ekonomi Eğitimi, Ekonomi Bilgi Düzeyi, Rasyonel Davranış

OECD Ülkeleri Merkez Bankaları Para Politikası: Altın Stokları Bağlamında Bir Değerlendirme

Halit Yürük

ÖZ

Son yıllarda meydana gelen ekonomik-politik istikrarsızlık ile birlikte hem ülkelerin merkez bankaları hem de uluslararası piyasalar, para politikalarında yüksek likiditeye sahip olan, risk oranı en düşük ve makul bir getiri oranı olan altın stoklarını önemli ölçüde etkilemektedir. Parasal sistemlerde Amerikan Doları ve Euro'nun itibarının sorgulanmaya başlandığı dönem ile birlikte altın güvenli bir liman olmuştur. Bu yüzden ülkelerin Merkez Bankaları, Uluslararası Para Fonu (IMF), Uluslararası Ödemeler Bankası (BIS) ciddi miktarlarda altın stokları yapmışlardır. Çalışma, 2008 Küresel Finans Krizi ve 2010 yılında Avrupa da baş gösteren küresel borç krizleri sonrası OECD (Ekonomik İşbirliği ve Kalkınma Örgütü) ülkeleri Merkez Bankalarının para politikası belirlemede toplam varlıklarında altın stok oranındaki değişim miktarlarını incelemeyi amaçlamaktadır. Elde edilen veriler, OECD ülke grubunda Türkiye, Meksika ve Güney Kore dışındaki ülkelerin altın stoklarında artış olmadığını göstermektedir. Diğer ülkelerde artış olmamasının sebebi özellikle Euro bölgesinde olan ülkeler ve ABD'nin parasal sistemlerde kendi para birimlerini korumayı ve politik/ekonomik güçlerini sürdürmeyi amaçlamalarıdır.

Anahtar Kelimeler: Altın Stoğu, OECD Ülkeleri, Imf, Bıs, Para Politikası

Olası Döviz Kuru Değişiminin Enflasyon Üzerindeki Etkisi: Türkiye Örneği

Zahid Yaşar

ÖZ

Türkiye yıllardan beri yüksek enflasyonla mücadele veren ve enflasyonu düşük seviyelere getirebilmek için birçok yola başvuran bir ülkedir. Gelişmekte olan ülkeler içinde döviz kurları ülke ekonomisine etki eden önemli bir faktördür; çünkü döviz kurunun fiyatlar genel düzeyi arasında yakın bir ilişki bulunmaktadır. Pass-Through olarak bilinen bu ilişki gelişmekte olan ülkelerin ekonomileri için enflasyonu kontrol etmede önemli bir yer tutmaktadır. Özellikle son dönemlerde sermaye hareketlerindeki değişimler döviz kurunu dengede tutmak için etkili olmaktadır. Bunun yanında Türkiye hem enflasyon oranlarını düşürmek hem de istikrarlı bir ekonomi için birçok politika yürütmektedir. Bundan dolayıdır ki enflasyon ve enflasyon hedeflemesi stratejisi 2002 yılından beri uygulanmakta olan politikalardan biridir. Bunun için döviz kurlarındaki dalgalanmalar gelişmekte olan ülkeleri Pass-Through etkisiyle etkilemekte ve enflasyonu istenilen seviyelere getirmede engel olmaktadır. Türkiye’de döviz kurlarındaki değişimlerin enflasyon sürecine etkisinin incelendiği bu çalışmada 2010:01-2018:03 dönemlerini kapsayan döviz kuru ile enflasyon arasındaki ilişki Autoregressive Distributed Lag. (ARDL) modeli ile ele alınmıştır. Modelden elde edilen bilgilere göre döviz kurlarındaki meydana gelen değişimlerin yurt içi fiyatlara etkisinin yüksek olduğu, ithalattaki fiyatların döviz kurlarındaki yükselişe bağlı olarak arttığı ve enflasyon oranlarına etki ederek yüksek olmasına neden olduğu sonucuna varılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Enflasyon Hedeflemesi Stratejisi, Döviz Kuru, Ardl

Osmanlı Ekonomisinde İktisadi Kontrol Aracı Olarak Narh Uygulaması

Abdulcebbar Güleç

ÖZ

Özet Osmanlı, yaklaşık olarak 600 yıl boyunca ve üç kıtada çok geniş bir coğrafyaya hükmeden bir imparatorluk olarak tarihte yer almıştır. Bir siyasi yapının uzun bir süre geniş bir coğrafyaya hükmetmesi, askeri ve idari alanlar başta olmak üzere iktisadi alanda da büyük bir güce sahip olması ile doğrudan orantılıdır. Bu noktada devletlerin uzun bir süre hükümlerini sürdürmelerinde ekonominin büyük bir payının olduğu yadsınamaz. Bu düşünceden hareketle Osmanlı İmparatorluğu'nun iktisadi yapısını güçlendirmek ve istikrarı sağlamak için birtakım ekonomik politikalar uyguladığı görülmektedir. Bu politikalardan birisi de narh uygulamasıdır. Bu uygulama ile devlet, kamu yararını gözeterek temel ihtiyaçları karşılayan mal ve hizmetlerin belirli sınırları aşmasının önüne geçmek için bunlara bir tavan fiyat belirlemektedir. Osmanlı'dan önceki Müslüman devletlerde de narh uygulaması olmakla beraber Osmanlı'da narh uygulamasının daha sıkı ve daha geniş bir kapsama sahip olduğu tarihi kayıtlardan anlaşılmaktadır. Osmanlı İmparatorluğu her ne kadar serbest piyasa ekonomisini benimsemiş olsa da kamu yararını düşünerek böyle bir uygulamayı tatbik etmeye çalışmıştır. Bu çerçevede çalışmamızda narh uygulamasının tarihsel sürecini, bu uygulamaya yönelik Müslüman alimlerinin yaklaşımlarını ve bu konuda mezhepler arasındaki düşünce farklılıklarını ele aldıktan sonra Osmanlı İmparatorluğu'ndaki uygulamasını ve iktisadi hayata etkilerini ele almaya çalışacağız. Anahtar Kelimeler: Osmanlı, İktisat, Adalet, Tüketim Malları, Narh.

Anahtar Kelimeler: Anahtar Kelimeler: Osmanlı, İktisat, Adalet, Tüketim Malları, Narh.

Parasal Durum Endeksi: 2008 Krizi Sonrası Türkiye’de Para Politikası Duruşu

Sidar Yürük

ÖZ

Özet Parasal durum endeksi merkez bankasının makroekonomik düzeyde iki parasal aktarım mekanizması olan reel döviz kuru ve faiz oranları üzerinden para politikası gidişatı hakkında bilgi veren bir endeks değeridir. Yaşanan ani faiz oranları ve döviz kuru değişikliklerinin küçük dışa açık ekonomilerde toplam talep(çıktı) ve enflasyona etkisini Parasal Durum Endeksi (MCI) politika aracıyla elde etmek mümkündür. Bu çalışmada; Türkiye gibi gelişmekte olan dışa açık ekonomilerde döviz kuru üzerinden yapılan stratejilerin, ekonominin gelecekteki koşullarını ne şekilde belirlediği ve para politikası duruşunun parasal durum endeksi üzerinden etkinliği incelenmektedir. 2006:01-2018:12 dönemlerine ait aylık elde edilen sanayi üretim endeksi, faiz oranları, tüketici fiyat endeksi, Borsa İstanbul 100 endeksi (BIST) ve reel efektif döviz kuru gibi beş makro düzeydeki değişken ile parasal durum endeksinin verdiği sinyallerin gelecekteki ekonomik tutumun belirlenmesi araştırılmaktadır. Çalışmada öncelikle parasal durum endeksinin ekonomi hakkında verdiği sinyallerin para politikası duruşu üzerinde önemine değinilmiş olup daha sonrasında parasal durum endeksi hakkında teorik bilgi, endeksin literatür taraması ve yapılan testlerin sonuçlarının açıklamalarına yer verilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Türkiye, Para Politikası, Parasal Durum Endeksi, Reel Döviz Kuru. Faiz

Perakendecilerin Kurumsal Sosyal Sorumlulukları

Arş.Gör. A. Sacid Aksoy

ÖZ

Rekabetin artması, küreselleşmenin olumlu veya olumsuz sonuçlarının insanlık düzeyinde hep beraber yaşanması, sınırsız üretim ve sınırsız tüketim anlayışı sebebiyle doğal kaynakların azalmaya başlaması neticesinde sürdürülebilir gelişme anlayışının öneminin ortaya çıktığı, çalışan haklarının daha da önemsenmeye başladığı, müşterilerini tatmin etmek uğruna onların sağlığıyla oynamanın yasalarla engellendiği ve bu konudaki toplumsal bilincin arttığı, tüketici hareketlerinin işletmeler üzerinde baskısını çoğalttığı, işletmelerin paydaşlarının sadece müşteriler ve hissedarlar değil; toplumun geneli, devlet, çalışanlar, ekolojik çevre, çalışma alanına göre uluslararası toplum, meslek odaları ve işletmenin faaliyetlerinden bir şekilde etkilenen diğer kişi ve grupların da paydaşlar olarak algılandığı günümüzde, bu alanlardaki hassasiyetin kurumsal düzeyde gerçekleşmesi gerektiği temeline dayanan kurumsal sosyal sorumluluk anlayışının, işletmeleri bu paydaşlara karşı hangi yönlerden sorumluluk almaya ittiğini irdelemek bu çalışmanın amacıdır.

Anahtar Kelimeler: Sürdürülebilirlik, Kurumsal Sosyal Sorumluluk, Paydaşlar

Sanayi Devriminin Osmanlı Ekonomisi Üzerindeki Etkileri ve Cumhuriyet Dönemine Yansımaları(1876-1938)

Dr. Öğretim Üyesi Bahattin Keleş

ÖZ

XIX. Yüzyılın ilk yarısında ortaya çıkan Sanayi devrimi sonucu ekonomileri gelişen Avrupa ülkeleri çevre ülkeleri bir pazar olarak kullanmaya başlamışlardır. Avrupa'da ortaya çıkan sanayi devrimi merkezden çevreye doğru bir ticaret akımının varlığını güçlü bir şekilde ortaya koymuş ve ilk olarak Osmanlı Devletini, Hindistan'ı ve Çin'i etkilemeye başlamıştır. Osmanlı Devleti bu sanayileşme devrimine ayak uyduramamış ve 1838 yılında İngiltere ile imzaladığı Balta Limanı antlaşmasıyla adeta Avrupa ülkelerinin bir açık pazarı haline gelmiş ve gün geçtikçe sanayisi çökmeye başlamıştır. Sanayi devrimi ile seri üretime geçen ve ürettiği mamulü ucuza mal eden Avrupa ülkeleri, bu malları çok düşük gümrükle Osmanlı ülkesinde satıyorlar ve çok büyük gelirler elde ediyorlardı. Kanuni döneminde ilk defa Fransızlara verilen kapitülasyonların 1740 yılında kalıcı hale gelmesi ve başka ülkelere de bu ayrıcalığın tanınması sonucunda, Osmanlı sanayisi Avrupa'daki yeni gelişmelere ayak uyduramamış ve tamamen devre dışı kalmıştır. Osmanlı devleti zaman içerisinde sanayi-i teşvik kanunları çıkardıysa da imalat sanayisinin hala klasik metotlarla yönetilmeye çalışılması, kalifiye eleman yetersizliği ve üretimdeki kalite düşüklüğü gibi sebepler yüzünden bu gerileme ve çöküş durdurulamamıştır. Cumhuriyet kurulduğunda Osmanlı Devleti'nden devraldığı ekonomik yapı tarıma dayandığından köklü bir ekonomik kalkınma için sanayileşme çok önemliydi. Cumhuriyet kurulduktan sonra 1923'den 1938 yılına kadar geçen süre zarfında ekonomi %8.72 oranında reel olarak büyümüştür. Bu gelişme öz kaynaklarla yapılmış ve Türkiye dış dünyadan kaynak transfer etmek suretiyle sadece kalkınma değil, Osmanlı döneminden kalma borçlarını da öz kaynaklarıyla ödemiştir. Atatürk döneminde uygulanan sanayi politikalarıyla üreten sektörler desteklemiş ve iç piyasayı elde tutularak, dış piyasalara yüksek rekabet gücü ile girmek suretiyle ulusal sanayi desteklenerek gelişmiştir. 1923 yılında yapılan İzmir İktisat Kongresi ile ekonomide yeni atılımlar ve hedefler belirlenmiş ve bu doğrultuda çalışılarak ekonomik kalkınmanın önü açılmıştır. Ülkenin bir çok yerine yeni fabrikalar kurulmuş ve özel sektörün de desteği aranmıştır. Bu bildirimizi dönemin kaynak eserleri ve tetkik eserlerini inceleyerek ele alacağız.

Anahtar Kelimeler: Sanayi Devrimi, Osmanlı Devleti, Türkiye Cumhuriyeti, iktisat Politikası

Seçim Ekonomisi ve Etkileri

Abdullah Demir

ÖZ

Seçim ekonomisi, siyasi çevrelerin seçime kısa bir süre (6 – 12 ay) kala uygulamak istedikleri ekonomik program olarak tanımlanabilir. Seçim dönemlerinde uygulanan ekonomik politikalar literatürde “Politik konjonktür hareketleri“ olarak adlandırılmaktadır. Siyasi çevreler seçim dönemlerinde yeniden seçilme veya daha çok oy alma ihtimalini artırabilmek adına genişletici ekonomik politikalar uygulama eğiliminde olurlar. Bu durum seçim öncesinde vergilerin azaltılması, kamu harcamalarının artırılması, mal ve hizmet fiyatlarının artmasının önlenmesi ve para arzının artırılması gibi ekonomik araçlar kullanılmaktadır. Bu çalışmada, siyasi çevrelerin seçim ekonomisi adı altında uygulama eğiliminde oldukları ekonomik programların neler olduğu, hangi araçlar kullanılacağını, ne hedeflendiği ve bu programların ekonomi üzerinde nasıl bir etki yarattığını Türkiye örneği üzerinde değerlendirilecektir.

Anahtar Kelimeler: Türkiye, Seçim Ekonomisi, Siyaset

Serbest Bölgeler ve Serbest Bölgelerin Türkiye Ekonomisine Katkısı

Mevlüt Paksu

ÖZ

Teknolojinin sürekli gelişmesiyle birlikte dünya ekonomisi hızlı bir değişim sürecine girmiş ve bu değişim ekonomide küreselleşme sonucunu doğurmuştur. Bu sonuçlardan biri olarak gelişen Serbest Bölgeler kavramı dünyada özellikle ihracata dayalı kalkınma stratejisini tercih eden ülkeler tarafından ihracatı artırmanın en önemli araçlarından birisi olarak görülmüştür. Bu uygulama çok uluslu şirketlerin karlarını artırmak amacıyla faaliyetlerini serbest bölgelere kaydırmasıyla da desteklenerek yaygınlaşmıştır. Serbest bölge uygulamaları ile amaçlanan kalkınmaya uygun ortamı yaratmak, geleceğin sektörlerini seçip teşvikleri onlara odaklamak yani yatırımları gerçekleştirecek yabancı sermaye ile teknolojiyi ülkeye çekip ülkenin dünya ekonomisinde söz sahibi olmasını sağlamaktır. Türkiye’de de serbest bölgeler bu amaçla kurulmuştur. Bu çalışmada Türkiye’de serbest bölgelerin tarihsel gelişimi ile Türkiye’de kurulan serbest bölgeler ve bu bölgelerin sağladığı avantajlar ile Türkiye ekonomisine olan katkılarına değinilecektir.

Anahtar Kelimeler: Serbest Bölgeler, Türkiye’de Serbest Bölgeler, Dış Ticaret.

Şırnak İlinde Hayvancılık Sektörü ve Sektörde Devletin Rolü: Şırnak İli Örneği

İhsan Demir

ÖZ

Türkiye’de hayvancılık sektörü Türkiye ekonomisinde bölgeler ve sektörler arası kalkınmanın sağlanmasında önemli bir faktördür. Hayvancılık artan nüfusun protein ihtiyacının karşılanması, bölgesel kalkınmanın finansman ihtiyacının karşılanması, ihracatın artırılması, sanayi sektörüne ham madde sağlaması, gizli işsizliği önlenmesi, sanayi ve hizmet sektörlerinde istihdam olanaklarının yaratılması ve kalkınma finansmanının öz kaynaklara dayandırılması açılarından önemli bir potansiyele sahiptir. Bundan dolayı küresel dünya ticaretinde, hayvancılık sektörünün gelişip ilerlemesi için uluslararası sektörlerle rekabet edebilecek politikalara yönelmesi büyük önem taşımaktadır. Hayvancılık bugün gelişmiş ülkelerde bir endüstri haline gelmiş ekonominin ayrılmaz bir parçası olmuştur. Hayvancılık sektörü Türkiye’nin her bölgesinde görülen yaygın bir ekonomik faaliyet kolu durumundadır. Sektör, istihdama, Gayri Safi Yurt içi Hasılaya ve gıda arz güvenliğine katkısının yanı sıra kırsalda temel geçim kaynaklarından biri olması nedeniyle de yüksek düzeyde önem arz etmektedir. Şırnak bölgesi açısından bakıldığında ;Ekonomik açıdan geri kalmışlığı, hayvansal üretimin kapalı ekonomi içinde yer alması ve terör olayları sonucu meraların boşaltılmasıyla artan göçler hayvancılığın gelişmesini sınırlayan önemli etkenlerdir. Ayrıca bölgede hayvan ıslahı, bakım, besleme ,hayvan hastalıklarıyla mücadele, verim düşüklüğü, örgütlenme ve pazarlama, eğitim, destekleme politikaları ve finansman kaynaklarına erişim alanlarında ciddi sorunlar bulunmaktadır. Bu çalışmada, Türkiye’de hayvancılık sektörünün bölgeler arası değerlendirilmesi, hayvansal kaynaklı gıdaların üretiminden tüketimine kadar kaynakların verimli kullanılması, hayvancılığın önündeki engelleri tespit etmek, hayvancılık sektörü üzerinde politika önerileri geliştirmek, özellikle Şırnak ilindeki hayvancılık sektörü incelenerek sorun ve çözüm önerilerinde bulunulacaktır.

Anahtar Kelimeler: Hayvancılık Sektörü, Bölgesel Kalkınma, Şırnak’ta Hayvancılık

The Role of the State in the Livestock Sector and Sector in Şırnak Province: The Case of Şırnak Province

Abstract

Keywords: the provision of development between regions and sectors in the livestock sector in Turkey's economy in Turkey to meet the needs of an important faktördür.hayvancılık protein

growing population, meeting the regional development financing needs, increasing exports, supply of raw materials to industry, the hidden unemployment, preventing the creation of employment opportunities in the industrial and service sectors and development finance has an important potential in terms of basing itself on equity. For global world trade, it is of great importance that the livestock sector is oriented towards policies that can compete with international sectors for the development and progression of it. The livestock sector is a case widely seen in economic activity in all regions of Turkey. In addition to its contribution to employment, gross domestic product and food supply security, it is of high importance as it is one of the main livelihoods in rural areas. From the point of view of Şırnak region; As a result of the evacuation of the pastures increased migration are important factors limiting the development of livestock. In addition, there are serious problems in the area of animal breeding, care, feeding, combating animal diseases, low productivity, organization and marketing, education, support policies and access to financial resources. In this study, assessing inter-regional livestock sector in Turkey, efficient use of resources far from production to consumption of foods of animal origin, to identify the barriers to farming, develop policy recommendations on the livestock sector in particular will be made in the livestock sector by examining the problems and solutions in Şırnak province.

Keywords: Livestock Sector, Regional Development, Animal Husbandry in Şırnak

Şırnak İlinin Sağlık Göstergelerinin TRC3 Bölgesi ve Türkiye Geneli ile Karşılaştırmalı Analizi

Dr. Öğretim Üyesi İbrahim Hüseyini - Celile Altay

ÖZ

İnsani gelişme endeksi ülkelerin kalkınmalarını en iyi temsil eden parametrelerden biridir. Her yıl Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı tarafından hesaplanan İnsani Gelişim Endeksinin üç göstergesinden biri sağlıktır. Bir ülke, bölge, il veya daha küçük yerleşim yerinde yaşayan bireylerin gerek önleyici gerekse hastalıktan sonra tedavi edici sağlık hizmetlerine ulaşma durumları bireylerin refah seviyeleri üzerinde oldukça etkilidir. Bu çalışmanın amacı Şırnak ilinin sağlık göstergelerini, TRC3 bölgesi ve Türkiye geneline göre karşılaştırmalı bir şekilde analiz etmektir. Bu amaçla tanımlayıcı istatistikler yardımı ile sağlık göstergeleri tablolar ve grafikler yardımı ile analiz edilmiştir. Yapılan analizler sonucunda Şırnak ilinin sağlık göstergelerinde son yıllarda önemli bir iyileşmenin olduğu tespit edilmiştir. Ancak Türkiye geneli ile karşılaştırıldığında, Şırnak ilinin birçok sağlık göstergesinde Türkiye geneline göre dezavantajlı olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Sağlık Göstergeleri, Şırnak, TRC3 Bölgesi

Şırnak Tarım Sektörü ve Türkiye Karşılaştırması

Ebru Oğuz - Esra Oğuz

ÖZ

Tarım sektörü, ülkelerin gelişmişlik düzeyi ne olursa olsun, tüm ülkelerin ekonomik hayatlarında önemli bir yere sahiptir. Çünkü insanların beslenebilmesi için gereken gıda maddeleri ile ham maddelerin temini tarım sektörüyle sağlanmakta ve bu sektörün de ikamesi bulunmamaktadır. Türkiye, özellikle Anadolu tarih boyunca çeşitli uygarlıklara ev sahipliği yapmış bir coğrafyadır. Bu uygarlıklarda tarımsal faaliyetler, bölgenin iklim çeşitliliği nedeni ile çok çeşitli alanlarda yoğun bir şekilde yapılmıştır. Bu uygarlıkların en önemlileri, Asurlar, Hititler, Selçuklular, Anadolu Selçukluları ve Osmanlılar olmuştur. İnsanların toprağı işleme, topraktan ürün elde etmesi ve hayvancılık yapması faaliyetlerine tarım denir. Topraklardan tarım alanı olarak yararlanma geniş ölçüde yer şekillerine ve iklime bağlıdır. Ülkemizde nüfusun önemli bir kısmı geçimini tarımdan sağlar. Ayrıca tarım, insanların temel besin maddelerini karşılaması, dış satımında önemli bir yere sahip olması ve ülkemizdeki birçok sanayi kolunun ham maddesini karşılaması nedeniyle ülke ekonomisindeki önemini korumaktadır. Çalışmada Şırnak ilinin Türkiye ile meyve, sebze ve tahılları karşılaştırılarak tarımda ekim alanı, üretim miktarı, verimlilik ve ağaç sayısı yönünden incelenecektir.

Anahtar Kelimeler: Tarım, Şırnak, Türkiye

Sirnak Comparison of Agricultural and Turkey

Abstract

Keywords: The agricultural sector, regardless of the level of development of countries, has an important place in the economic life of all countries. Because, the foodstuffs and raw materials required for the nutrition of the people are provided by the agricultural sector and there is no substitution for this sector. Turkey is an especially geography has hosted various civilizations throughout the history of Anatolia. In these civilizations, agricultural activities were carried out in a wide range of areas due to the climate diversity of the region. The most important of these civilizations were Assyrians, Hittites, Seljuks, Anatolian Seljuks and Ottomans. The activities of the people to process the soil, to obtain the product from the soil and to make livestock are called agriculture. The use of soils as agricultural land depends largely on landforms and climate. In our country, a significant part of the population provides for their livelihood from agriculture. In addition, agriculture, people to meet the basic nutrients, have an important place

in the export of the country and many of our country's raw material to meet the raw material of the country continues to be important in the economy. Working with the fruit of Sirnak province in Turkey, vegetables and cereals by comparing the agricultural cultivation area, production levels will be analyzed in terms of productivity and the number of trees.

Keywords: Agriculture, Sirnak, Turkey

Sözleşmeli Olarak İstihdam Edilen Öğretmenlerin Örgütsel Sinizm Algıları: Şırnak İli Örneği

Semra Ögel

ÖZ

Eğitim öğretim sisteminin en temel unsuru olan öğretmenler, toplumda yer alan bireylere vermiş oldukları eğitim ve öğretimin niteliğinin temel belirleyicileridir. Ülkemizde öğretmen yetiştirme ve geliştirme için geçmişten günümüze çeşitli politikalar izlenmiş, çeşitli çalışmalar yapılmıştır. 2016 yılından itibaren ülkemizde atanan öğretmenler sözleşmeli olarak istihdam edilmeye başlanmıştır. Çalışmada 2016 yılından itibaren atanan ve halen görevde bulunan sözleşmeli öğretmenlerin istihdam tipine karşı tutumları ve örgütsel sinizm düzeyleri incelenmiştir. Çalışma Şırnak İl merkezindeki okullarda 2016-2019 yılları arasında görev yapan sözleşmeli öğretmenlere kolayda örnekleme yoluyla anket yöntemi temel alınarak bir araştırma yapılmıştır. Hazırlanan anket formunda katılımcılardan, sözleşmeli öğretmenlik uygulamasının öğretmenler üzerindeki etkisini ve geliştirilen bu istihdam şekliyle beraber öğretmenlerin öğretmenlik mesleğine karşı örgütsel sinizm eğilimlerini ölçebilecek nitelikte hazırlanan soruların cevaplanması istenmiştir. Araştırmada elde edilen veriler frekans, bağımsız örneklem T testi ve korelasyon gibi istatistiksel işlemlerle analiz edilmiştir. Sözleşmeli öğretmenlik uygulamasının öğretmenler üzerindeki etkileri ve iş performansı, uygulama ile beraber öğretmenlerin sinizm düzeyleri gibi unsurlar incelenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Örgütsel Sinizm, Sözleşmeli Öğretmenlik

Sürdürülebilir Kalkınmada Turizmin Rolü : TRC 3 Bölgesi Örneği

Aylin Uğur

ÖZ

Turizm yalnızca ekonomik boyutu değil, bu boyutu etkileyecek olan sosyokültürel ve çevresel boyutlarının da ele alınması gerekir. Kùltürler arası tarihi ve doğal ilişkilerde de turizmin önemi tartışılmaz. Sürdürülebilir kalkınmada sektör bazında incelendiğinde amacına en uygun sektör turizm sektörü olarak değerlendirilir. Bu yönüyle ele alındığında turizm üzerinde kalkınma yönlü çalışmaları artırmıştır. Turizm bölge kalkınması için önemli bir adımdır. Bunun için gerekli tüm çalışmaların yapılması gereklidir. Turizmde üretilecek gerekli stratejilerin yerine getirilmesiyle tarihi ve doğal değerlerin mevcut potansiyeli taşıyan turizm fırsatlarından yararlanmayı olanaklı kılacaktır. Bu çalışmanın amacı sürdürülebilir kalkınmada sürdürülebilir turizmin yerinin incelenmesi ve güneydoğu Anadolu bölgesinin turizmin sürdürülebilirliği açısından gerekli stratejileri belirleyebilmek için, alan araştırmalarını gerekli görmüştür. Böylece turizmin gelişmeye etkisi ele alınmıştır. Yerel ekonomiye katkısının devamlılığı üzerine çalışmıştır.

Anahtar Kelimeler: Sürdürülebilirlik, Turizm, Kalkınma

Tarih Boyunca Peygamberlerin Yönetim ve Siyasetle İlişkileri

Doç.Dr. Necmettin Çalışkan

ÖZ

İnsanlara dünya ve ahiret mutluluğunu temin etmek üzere gönderilen İslam, hayra çağırma, iyiliği emretme ve kötülükten nehyetmeyi tüm inananlara bir görev olarak tevdi etmiştir. Bu sebeple yeryüzüne örnek şahsiyetler olarak gönderilen peygamberlerin mücadelelerinde birey ve topluma yön verme, en belirgin ortak paydalardan biri olarak karşımıza çıkar. Peygamberlerin yönetimle ilişkileri ve siyasi mücadeleleri bu tebliğin ana temasını oluşturmaktadır. Peygamberler bireysel ibadetlerle, tek tek bireylerle ilgilenmekle veya kendilerini kuşatan dar kapsamdaki çevreleriyle kendilerini sınırlandırmamışlardır. Aynı zamanda statükoyla mücadele etmişler, yönetime karşı meydan okumuşlar ve dönemlerinde cari olan mevcut fasit düzene karşı hak üzere tesis edilen alternatif sistemler getirmişlerdir. Kur'an-ı Kerim'de anlatılan Hz. Nuh, Hz. İbrahim, Hz. Yusuf, Hz. Musa, Hz. Davut, Hz. İsa ve diğer birçok peygamberin ortak özelliği; zulme/haksızlığa karşı çıkmalarıdır. Son Peygamber'in Medine'ye hicretinden hemen sonra yaptığı icraatların birçoğu da yönetim teşkil etmeye yöneliktir. Devlet mekanizmasının yönetildiği, sosyal faaliyetlerin yürütüldüğü, askeri kararların verildiği ve eğitim merkezi olarak kullanılan bir mescidin bina edilmesi, bu mescidin müdavimleri arasında kadrolaşma zemini olarak kardeşlik/muâhât uygulaması, devletin temel esaslarını oluşturan ve Medine vesikası olarak bilinen anayasa niteliğindeki belgenin yazımı, ekonomiyi düzenleme amacıyla pazar kurulması Hz. Muhammed'in bu çerçevede ortaya koyduğu ilk icraatlar olarak sayılabilir. Bu tebliğde peygamberlerin hayatlarından kesitler sunularak dönemlerindeki yönetimlere karşı yürüttükleri siyasi mücadeleler ele alınacak ve Hz. Muhammed'in mezkur dört icraatı değerlendirilecektir.

Anahtar Kelimeler: Hz. Muhammed, Peygamberler, Siyaset, Yönetim, Mücadele.

The Relationship of the Prophets With the Administraion and Politics in the Historical Process

Abstract

Keywords: Islam, sent to the people to ensure the happiness of the world and the Hereafter, has entrusted to all believers to call on good, to command goodness and to deny good. For this reason, directing the individual and the society in the struggles of the prophets sent to the earth as exemplary personalities emerges as one of the most obvious common denominators. The

relations of the prophets with the administration and their political struggles constitute the main theme of this communiqué. The prophets did not limit themselves to individual prayers, to care for individual by one by, or to their narrow circles surrounding them. At the same time, they have struggled with the status quo, have challenged against the administration and have introduced alternative systems that were established against the current system. The Prophet Noah, the Prophet Abraham, the Prophet Joseph, the Prophet Moses, the Prophet David, the Prophet Jesus and many other prophets in common; they are against oppression / injustice. Many of the actions of the Prophet Muhammad immediately after his emigration to Medina are aimed at forming a government. The establishment of a mosque in which the state mechanism is governed, social activities are carried out, military decisions are made and used as a training center. The establishment of the market can be regarded as the first actions of the Prophet Mohammed in this context. In this communion, the political struggles of the prophets against the administrations in their times will be discussed and the four mentioned acts of Prophet Muhammad will be evaluated.

Keywords: Prophet Muhammad, Prophets, Politics, Administration, Struggle.

Teknolojik Yayılmanın Sosyal ve Ekonomik Etkileri: OECD Ülkeleri Üzerine Bir İnceleme

Dr. Öğretim Üyesi Reyhan Cafrı - Dr. Öğretim Üyesi Ferhat Şirin Sökmen - Dr. Öğretim Üyesi Yunus Açı

ÖZ

Teknolojik yayılma, sosyal bir sistemin üyeleri arasında belirli kanallar aracılığı ile yeniliğin haber alınması süreci olarak tanımlanmaktadır. İktisadi literatürde ise Schumpeter yayılmayı, yeni ürün veya sürecin rakiplerce benimsenmesi olarak ifade etmektedir. Teknolojinin; bilgi ve iletişim teknolojileri/altyapısı, uluslararası ticaret, patentler, doğrudan yabancı yatırımlar, Ar-Ge harcamaları ve nitelikli eğitim gibi kanallar aracılığı ile yayıldığı düşünülmektedir. Teknolojik yayılma kanalları ile değişimlerin toplumlarda sosyo-ekonomik olumlu yansımalarının yanı sıra olumsuz yansımaları da günümüzde dikkat çekmeye başlamaktadır. Genellikle, teknolojinin büyümeyi arttıracığı yönünde veya yoksulluğu azalttığı yönünde bir sonuç beklenmektedir. Ancak, teknolojiye adaptasyon süreci, kredi kısıtları gibi faktörler teknolojinin olumsuz yanının da ortaya çıkmasına neden olmaktadır. Ayrıca, günümüzde otomasyon teknolojisindeki gelişmeler sonucunda robotların işgücünün yerini almaya başlaması da teknolojinin olumsuz yanlarının tartışılmasına neden olmaktadır. Bu bağlamda, çalışmada OECD ülkelerinde teknolojinin ekonomik büyüme, yoksulluk-gelir dağılımı, istihdam-işsizlik ve toplumsal yapı üzerindeki etkilerini karşılaştırmaları olarak incelemek amaçlanmaktadır

Anahtar Kelimeler: Teknoloji, Büyüme, Yoksulluk, İstihdam, OECD

Teknolojinin Kent Yaşamına Yansıması: Akıllı Kentler Bağlamında Değerlendirme

Doç.Dr. Erhan Örselli - Dr. Öğretim Üyesi Erdal Bayrakçı - Arş.Gör. Berfin Göksoy

ÖZ

Bilgi ve iletişim teknolojilerinde yaşanan değişim ve dönüşüm beraberinde insanoğlunun hayatını kolaylaştıracak birçok yenilik getirmiştir. Bununla birlikte devlet-vatandaş ilişkileri bağlamında kamusal hizmetlerin 7/24 bir anlayışla hızlı, etkin, kaliteli ve verimli sunulması gündeme gelmiştir. Zaman içerisinde nüfus yoğunluğunun da artmasıyla kentsel yaşamın karmaşıklaşması bunun yanında vatandaşların çeşitlenen ihtiyaçlarının karşılanması hususunda zorlukların yaşanması söz konusu olmuştur. İşte tam da bu noktada günümüzde teknolojinin kent yaşamını kolaylaştırabilecek ve daha kaliteli hale getirebilecek etkili bir çözüm yolu olup olamayacağı gündeme gelmiştir. Böylece hayatımıza giren teknolojinin kentlerdeki yansıması, kentin problemlerini teknolojiden faydalanarak çözmeyi amaç edinen “akıllı kent” modeli ile olmuştur. Bu doğrultuda çalışmanın amacı, kentler üzerinde bilgi iletişim teknolojileri vasıtası ile önemli bir değişime sebep olan ve vatandaşların hizmet alma kalitesini yükselteceğine inanılan akıllı kentlerin temel özellik ve bileşenlerini açıklayarak, dünya ve Türkiye’de iyi uygulama örnekleri üzerinden akıllı kent uygulamalarını ele alıp incelemektir. Bu amaçla çalışmada, ilk bölümde, akıllı kent tanımı, bileşenleri ve akıllı kent göstergelerine yer verilmektedir. İkinci bölümde ise uluslararası ölçekte uygulanan akıllı kent uygulamaları kısaca değinildikten sonra, bu uygulamaların ülkemiz yerel yönetim birimlerine ne derece yansıdığını analiz edebilmek için Türkiye’deki akıllı kent örnekleri ele alınmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Akıllı Kent, Akıllı Kent Bileşenleri, Bilgi ve İletişim Teknolojileri, Türkiye.

Tevbe Suresi Özelinde Kur'an'ın Diplomatik Dili ve Bunun Hayata Yansımaları

Dr. Öğretim Üyesi Ahmet Gül

ÖZ

Kur'an'-ı Kerim 23 yıllık nüzul serüveninde dil açısından farklı üsluplar kullanmıştır. Muhatabı dikkate alan bu üslup özellikleri siyasi ve içtimai konjonktürü daima gözetmiştir. Bu bağlamda Mekkî surelerin ilk nazil olanlarında takip edilen kesik sert, muhatabı korkuya ve düşünmeye sevk eden secili üslubu Medeni dönemde kendini nesrin rahat, akıcı ve duru anlatımına bırakmıştır. Nüzul döneminin son evresinde Müslümanların sayıca artması, askeri ve siyasi açıdan güçlü duruma gelmiş olan Medine İslam devletinin varlığı, ayetlerin üslubuna bu dönemin genel karakteristiğine tezat teşkil edecek şekilde daha sert, dikte ettiren ilzami bir üsluba dönüşmüştür. Başka bir deyişle üslup aslına raci olmuştur. Bu devlet bazında gayrimüslimlerle ilişkiyi düzenleme noktasında değişik yankılar bulmuştur. Binaenaleyh İslam zor durumdayken de güçlü durumdayken de hakkı gür bir sada ile haykırmıştır. Bu tebliğde Mekkî ve medeni surelerde tebarüz eden diplomatik üslup özellikleri genel bir bakıştan sonra Tevbe Suresi özelinde irdelenmeye çalışılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Üslup, Mekki , Medeni, Politik Üslup

The Role of Siirt University in Regional Development

Prof.Dr. Arzdar Kiracı - Emrullah Dilmaç

ÖZ

In the world along with the transition to the information economy with its effects; companies, regions and countries in development that produce information and use that information effectively in the creation (production) process are in an advantageous position. Because of this fact, universities that produce and disseminate information become the most important actors in regional development. Siirt University is one of the newly established and dynamic universities. In this study, Siirt Universities role in regional development is examined using information-based and economic-based sources. For this aim, questionnaires are distributed to Siirt province tradesman and students studying at Siirt University. Two different type of Surveys are created; one for 675 Siirt tradesman, one for 1325 Siirt University students, and answers are recorded using face-to-face interviews. The students are asked for what they spend in the city and about their opinions about Siirt University. The province tradesmen are asked for how they perceive the university and their view of the province's economy. Collected survey data is analyzed and various suggestions are proposed.

Anahtar Kelimeler: Siirt University, Siirt Province, Regional Development, Survey

Ticaret - Ahlak İlişkisi Bağlamında Hz. Peygamber Tarafından Yasaklanan Bazı Alış Veriş Türleri

Dr. Öğretim Üyesi Ahmet Özdemir

ÖZ

Özet İnsanoğlu toplum içinde yaşayan sosyal bir varlık olması hasebiyle günlük hayatta tüm ihtiyaçlarını tek başına karşılaması mümkün değildir. Dolayısıyla diğer insanların ürettikleri mal veyahut hizmeti alabilmek için hemen hemen herkes müşteri veya satıcı sıfatıyla az çok ticari hayata katılmaktadır. Toplumdaki kazanç yolların en başında da ticari faaliyetler gelmektedir. Bireysel ve toplumsal hayatta bu kadar önemli olan ticari faaliyetler, hak, hukuk ve adalet ilkelerine uygun bir şekilde yapıldığı zaman hem fert hem de toplum fayda görmektedir. Tersî söz konusu olduğunda ise bireysel ve toplumsal zarar söz konusudur. Hz. Peygamber, nübüvvetle görevlendirildiği dönemde ticaretle meşgul olan Arap toplumunun kendilerine has cahiliye döneminden kalma birçok ticari faaliyetleri vardı. Toplumda yaygın olarak yapılan bu alış verişlerin bir kısmı, İslam dininin getirmiş olduğu ahlaki ilke ve prensiplerle uyuşmadığı için Allah'ın peygamberi tarafından yasaklandı. Bu tebliğde özellikle hadis kaynaklarında Hz. Peygamber tarafından yasaklanan ticari faaliyetlerin neler olduğu tespit edilecek ve bu alış verişlerin temel özellikleri, ticaret-ahlak ilişkisi bağlamında incelenecektir. Böylece İslam ahlakına göre bir ticari faaliyette bulunması gereken temel ilke ve prensiplerin neler olduğu anlaşılacak olacaktır.

Anahtar Kelimeler: Ticaret, İktisat, Ahlak, Hadis,

Türkiye Bilgi Ekonomisine Geçişte Ne Ölçüde Başarılı Olmuştur?

Öğr.Gör. Seyhun Tutgun

ÖZ

Bu çalışmanın amacı Türkiye'nin bilgi ekonomisi performansının değerlendirmektir. Bu değerlendirme yapılırken bilgi ekonomisi kavramı ve tarihsel sürecine değinilmiştir. Türkiye'nin diğer ülkelerle olan karşılaştırması yapılarak dünyadaki durumu hakkında genel bilgiler verilmiştir. Ülkelerin bilgi ekonomisi performanslarını ölçmek için Dünya Bankası tarafından "Bilgi Değerlendirme Metodolojisi" ve Dünya Ekonomik Forumu tarafından "Ağ Hazırlık Endeksi" geliştirilmiştir. Bu geliştirilen yöntemlere göre yapılan karşılaştırmalarda Türkiye'nin bilgi ekonomisi konusunda giderek iyileştiği görülmektedir. Fakat yine de hala istenilen seviyeye ulaşmamıştır. Türkiye'nin bilgi ekonomisine geçiş sürecinin daha başarılı olabilmesi için yapılan AR-Ge harcamalarını arttırmalı, bilgi işçisi yetiştirme konusunda çalışmalarını hızlandırmalı ve son olarak bilgi ve iletişim teknoloji yatırımlarına ivme kazandırmalıdır.

Anahtar Kelimeler: Türkiye, Bilgi Ekonomisi, Türkiye ve Bilgi Ekonomisi

Türkiye Cumhuriyeti ile Türk Cumhuriyetleri Arasında Dil, Din, Kültür ve Eğitim Alanındaki İlişkiler

Dr. Öğretim Üyesi Bahattin Keleş

ÖZ

Türkiye ile Türk Cumhuriyetleri arasındaki ilişkiler 1991 yılında SSCB'nin dağılmasından sonra siyasi, iktisadi ve ticari alanlarda başladığı gibi dil, din, kültür ve eğitim alanlarında da başlamıştır. Bağımsızlığını kazanan Kazakistan, Kırgızistan, Özbekistan, Türkmenistan ve Azerbaycan'dan Türkiye'ye on binin üzerinde öğrenci eğitim almak için çeşitli üniversitelere gelmiştir. Bu öğrenciler lisans eğitimini tamamladıktan sonra kimisi kendi ülkesine dönerken bir kısmı yüksek lisans ve doktora eğitimi için kalmıştır. Türkiye Türk Cumhuriyetleri ile kültür ve eğitim alanında ilişkilerini geliştirmek için 6 Haziran 1991 tarihinde Kazakistan'da Ahmet Yesevi Üniversitesi, 30 Eylül 1995 tarihinde ise Kırgızistan'da Manas Üniversitesi açılmıştır. Türkiye ile Türk Cumhuriyetleri arasında ortak bir dil oluşturmak amacıyla 16-23 Mayıs 1992 tarihleri arasında Ankara'da Türk Cumhuriyetleri Eğitim Bakanlarının katıldığı bir kongre gerçekleştirilmiştir. Bu kongrede Türkiye ile Türk Cumhuriyetleri arasında ortak bir alfabenin kabul edilmesi üzerinde çalışılmıştır. Aynı toplantı Eylül 1992'de Kırgızistan'da tekrar yapılmıştır. Bugün Türk Cumhuriyetleri arasında Azerbaycan, Özbekistan, Türkmenistan latin alfabesine geçtiği halde Kazakistan ve Kırgızistan hala geçmemiştir. Türkiye ile Türk Cumhuriyetleri arasında dini alanda da ilişkiler devam etmektedir. Sovyetler döneminde birçok cami; gece kulübü, sinema ve dans merkezine dönüştürülmüştür. 1942 yılından önce Türk Cumhuriyetlerinde cami sayısı 30.000'in üzerinde iken bu sayı 1942'de 1200'e, 1966'da 400'e, 1976'da 300'e ve 1980'li yıllarda 146'ya düşmüştür. Türkiye, Türk Cumhuriyetleri bağımsızlıklarını kazandıktan sonra buralara imam, Kur'an-ı Kerim eğitimcileri ve din atışeleri göndermiştir. Türkiye, bu cumhuriyetlerde cami yapımına ve eski camilerin restore edilmesine de katkıda bulunmuştur. Bugün Kırgızistan'da Türk Diyanet Vakfı Oş kentinde bir ilahiyat fakültesi açmıştır. Ayrıca Manas Üniversitesi ve Ahmet Yesevi Üniversitesinde de ilahiyat fakülteleri vardır ve öğretim elemanları Türkiye'den gitmektedir. Biz bildirimizi uluslararası ilişkiler çerçevesinde belirlediğimiz konuyu hem sahada yaptığımız gözlemler hem de kaynak eserler ışığında hazırlamaya çalışacağız.

Anahtar Kelimeler: Türkiye, Türk Cumhuriyetleri, Dil, din, eğitim

Türkiye ve Dünyada Doğrudan Yabancı Yatırımların Gelişimi

Dr. Öğretim Üyesi İbrahim Hüseyini

ÖZ

İletişim ve ulaşımda meydana gelen hızlı gelişmeler özellikle 1980'lerden sonra küreselleşmenin hızlanmasını sağlamıştır. Bu durum üretimin parçalara bölünmesini beraberinde getirerek, ürünlerin bileşenlerinin farklı ülkelerde üretilmesine olanak sağlamıştır. Bu şekilde oluşan küresel değer zinciri, uluslararası şirketlerin maliyetlerini minimize edecek şekilde farklı ülkelerde yatırım yapmasını beraberinde getirmiştir. Uluslararası şirketlerin farklı ülkelere yaptıkları bu doğrudan yabancı yatırımlar, özellikle gelişmekte olan ülkelerin kalkınmalarına pozitif etkileri olmuştur. Bu yatırımlar bir yandan ülkenin üretim ve istihdamına katkı sunarken diğer taraftan bu ülkelere teknoloji transferini sağlamıştır. Bu bağlamda doğrudan yabancı yatırımların küresel ekonomide öneminin hızlı bir şekilde arttığı söylenebilir. Bu çalışmada dünyada ve Türkiye'de doğrudan yabancı yatırımların nasıl bir seyir izlediği tanımlayıcı istatistikler yardımı ile analiz edilmeye çalışılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Doğrudan Yabancı Yatırımlar, Ekonomik Büyüme, Küresel Değer Zinciri

Türkiye’de Bireysel Emeklilik Sisteminin Tasarruflar ve Sermaye Piyasaları Üzerindeki Etkisi

Arş.Gör. Can Verberi

ÖZ

Yaşlı nüfusun toplam nüfus içindeki payındaki artışı ve popülist politikalar, tüm dünyada Sosyal Güvenlik açıklarına neden olmuştur. Aynı zamanda, uzun vadeli fonlar yüksek büyüme oranı için zorunluluk olmuştur. Bu nedenle, özellikle ekonomideki liberalizasyon ile, devletler Bireysel Emeklilik Sistemini kullanmaktadır. Böylece, Bireysel Emeklilik Sistemi ile sosyal güvenlik yükü azalabilecek ve ekonomi daha yüksek büyüme oranı ve yatırım oranına sahip olabilecektir. Çalışmanın amacı, Bireysel Emeklilik Sistemini ve onun Türkiye’deki tasarruflar ve sermaye piyasaları üzerindeki etkilerini incelemektir. Ayrıca, Türkiye’deki tasarruf seviyeleri diğer ülkelerle karşılaştırılarak yorumlanacak ve Türkiye’deki tasarruf düzeyinin etkisi tartışılacaktır. Ampirik analizde, uzun süreli ilişkiler bulmak için Johansen Eşbütünlük Testi ve kısa dönemli nedensellik yönünü bulmak için ise VEC Granger Nedensellik Testi uygulanmıştır. Ampirik analizlerin sonuçları, Bireysel Emeklilik Sistemi’ndeki katılımcıların toplam fon tutarının uzun vadede şirket tahvillerini ve hisse senedi piyasasını olumlu yönde etkilediğini göstermektedir. VEC Granger Nedensellik Testi kısa dönemde Bireysel Emeklilik Sistemi’ndeki toplam katılımcı fon tutarından özel sektör tahvillerinin piyasa değerine doğru nedenselliğin var olduğunu ve Bist100 endeksinin Bireysel Emeklilik Sistemi’ndeki katılımcıların toplam fon tutarına neden olduğunu göstermektedir.

Anahtar Kelimeler: Bireysel Emeklilik Sistemi, Sermaye Piyasaları, Tasarruflar, Tahviller, Hisse Senedi Piyasası, Büyüme, Yatırım, Sosyal Güvenlik Sistemi

The Effects of Individual Retirement System On Savings and Capital Market in Turkey

Abstract

Keywords: Increases in share of elderly people in total population and populist policies led to Social Security deficit in all over the world. At the same time, long term funds are necessity for high growth rate Therefore, especially with liberalization in economics, Governments uses Individual Retirement System. Thus, Social Security Burden might decrease and economy might have higher growth rate and investment rate. The aim of study is to examine Individual Retirement System and its effects over savings and capital market in Turkey. In addition, Individual Retirement System in Turkey and USA and saving levels in Turkey will be

interpreted by comparing other countries and, effects of savings level in Turkey will debate. In empirical analysis, Johansen Cointegration Test and was applied for finding long run relationships and, VEC Granger Causality Test applied for finding short run causality way. Results of empirical analysis show that total amount of participant's funds in Individual Retirement System affect positively corporate bond and stock markets in the long run. VEC Granger Causality Test indicate that there is causality from , total amount of participant's funds in Individual Retirement System to market value of corporate bonds in the short run and, Bist100 index causes total amount of participant's funds in Individual Retirement System.

Keywords: Individual Retirement System , Capital Markets, Savings, Bonds, Stock Market, Growth, Investment, Social Security System

Türkiye’de Bireysel Kredilerin Ekonomik Büyümeye Etkisi

Dr. Öğretim Üyesi Ayşe Esra Peker - Esra Gözde Eren

ÖZ

2008 yılında yaşanan finansal kriz ile Türkiye’de büyüme hedefleri değişmiş, tüketim kaynaklı büyümeden tasarrufların verimli yatırımlara yönlendirildiği bir büyüme modeli benimsenmiş ve bu değişim Onuncu Kalkınma Planı’nda (2014-2018) ifade edilmiştir. Son yıllarda Türkiye’de derinleşen tasarruf açığı, cari açık ve özel sektör borçlarının artması ekonomide kırılganlık oluşturmasının yanı sıra makroekonomik istikrarı da tehdit etmekte ve hedeflenen büyüme modelinin uygulamasını zorlaştırmaktadır. Büyüme hedeflerine ulaşmak için bankacılık sektörü aracılığı ile kredi kanalının sıklıkla devreye sokulduğu görülmektedir. Ancak kredilerin kontrolsüz olarak genişlemesi Türk lirasının aşırı değerlenmesine, cari açığın artmasına ve yabancı sermaye girişiyle faizlerin yükselmesine neden olabileceğinden kredi genişlemesinin kontrolünün sağlanması büyük önem arz etmektedir. Bu bağlamda çalışmada bireysel kredi sisteminde yer alan taşıt kredisi, konut kredisi, ihtiyaç kredisi ve kredi kartlarının ekonomik büyüme üzerinde etkisinin ortaya konulması amaçlanmıştır. Çalışmada elde edilen bulgular doğrultusunda öngörülen verimli yatırımlarla hedeflenen büyümenin sağlanması için kredi kanalı politikalarının ne yönlü etkisi olduğu ortaya konmuş olacaktır

Anahtar Kelimeler: Ekonomik Büyüme, Bireysel Krediler, Johansen Eşbütünleşme Analizi

Türkiye’de Fıstıkçamı Yetiştiriciliği ve Sorunları

Prof.Dr. Sezgin Özden

ÖZ

Türkiye’de fıstıkçamı yetiştiriciliğinin temelinde fıstıkçamı (*Pinus pinea*) odunundan çok gıda sanayinde kullanılan çam fıstığı bulunmaktadır. Fıstıkçamı ağırlıklı olarak İzmir ili Bergama ilçesi Kozak yaylasında üretilmektedir. İçeriğinde sağlık için yararlı birçok besin bulunan çam fıstığı ülkemizde üretim ve ihracat açısından önemli bir yere sahiptir. Dünyada fıstık çamı üretimi 30 bin ton civarında iken bunun 1200 tonu Türkiye’de üretilmekte ve kalitesiyle dünya pazarlarında talep gören bir ürün özelliği göstermektedir. TÜİK’in 2018 yılı verilerine göre Türkiye’nin toplam fıstıkçamı ihracatı 593 ton olup en yüksek ihracat 300 ton ile İtalya ve 216 ton ile Almanya’ya yapılmıştır. Bu ihracattan toplam 21 milyon 390 € ihracat geliri elde edilmiş, İtalya’ya 10 milyon 799 bin € ve Almanya’ya 7 milyon 986 bin € ihracat yapılmıştır. Son on yılda fıstık çamı üretiminde dramatik düşüşler yaşanmakta ve üreticilerin gelir seviyeleri hızla düşmektedir. Bu bildiride bu üretim düşüşlerin nedenleri üzerinde durulmuş, ülkemiz için önemli bir sektör olan fıstıkçamı yetiştiriciliğinin yaşadığı darboğazlar ve bu darboğazları aşmak için geliştirilen öneriler tartışılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Fıstıkçamı, İhracat, İthalat, Kozak

Türkiye’de Sosyal Belediyecilik ve Sosyal Bütçe Uygulamaları: Van Büyükşehir Belediyesi Örneği

Berivan Gürbüz - Prof.Dr. İbrahim Halil Sugözü

ÖZ

Belediyeler; "fen ve imar işleri" ile beraber sosyal, kültürel, ekonomik ihtiyaçlarını da yerine getiren hizmetler üretmeye ve bu hizmetlere yönelik sosyal politikalar geliştirmeye başlamışlardır. Sosyal belediyecilik, çocuklara, gençlere, yaşlılara, kadınlara, toplumdaki tüm dezavantajlı gruplara yönelik özel hizmetler sunmakta ve özel politikalar üretmek olarak tanımlanır. Sosyal belediyecilikte amaç; yardıma ihtiyacı olanların ihtiyaçlarının karşılanması, sosyal sorunların ortadan kaldırılması, insanların mutlu, huzurlu, güvenli bir refah ortamında yaşamalarının planlanmasıdır. Sosyal politikaların uygulanmasına yönelik harcamalar, bütünsel olarak sosyal harcamalar olarak tanımlanabilir. Belediyelerin sosyal politikalar şemsiyesi altında yaptığı sosyal harcamalar, sosyal bütçe olarak değerlendirilebilir.5393 sayılı Belediye Kanunu ile 5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu’nun pek çok maddesinde, sosyal belediyeciliğe kanuni altyapı oluşturabilecek hükümler bulunmaktadır. Her iki kanun, belediyelere sosyal hizmet ve sosyal yardım konusunda genel yetki vermiştir. Bu bağlamda hazırlanan çalışmanın temel amacı Van Büyükşehir Belediyesi’nin sosyal hizmetlere ayırdığı harcamalar ile sosyal belediyecilik algısı ve öneminin ortaya konulmasıdır. Bu amaç doğrultusunda Van Büyükşehir Belediyesi bütçeleri ve faaliyet raporları doğrultusunda durum değerlendirmesi yapılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Sosyal Belediyecilik, Sosyal Bütçe, Sosyal Harcamalar, Van Büyükşehir Belediyesi

Uluslararası Ticaret Örgütleri ve Entegrasyonlar

Abdullah Deniz

ÖZ

Dış ticaret örgütleri iki veya daha fazla ülkenin kendi aralarında yaptıkları ticari anlaşmalardır. Ticaret örgütlerinde amaç gümrük tarifelerini azaltmak veya tamamen kaldırmaktır. Entegrasyonlar ise üye ülkelerin aralarında yaptıkları ticarete tarifeleri tamamıyla kaldırmayı amaçlamaktadırlar. Bu amaçla kurulan kuruluşlar kendi ülkelerinin ticaretini canlandırarak ülke halkının refah düzeylerini artırmayı amaçlamışlardır. Ticaret örgütlerinin tek amaçları elbette sadece ekonomi değildir, bunun yanında kalıcı barışı sağlamak ve bölgelerini ve dünyayı ilgilendiren kararlarda söz sahibi olabilmektir. Bu çalışmanın birinci bölümünde ticaret örgütleri ve entegrasyonlara kısaca değinilmiştir. İkinci bölümde ticaret örgütleri ve entegrasyonların oluşum sebepleri (Ekonomik sınırlandırmalar, kısıtlamalar, malların önündeki engeller, hizmetlerin önündeki engeller, sermaye engelleri) açıklanmıştır. Üçüncü bölümde ise ekonomik bütünleşmenin aşamalarına (tercihli ticaret anlaşması, serbest ticaret alanı, gümrük birliği, ortak Pazar, ekonomik ve parasal birlikler) yer verilmiştir. Sonuç kısmında ülkelerinin ekonomilerini ve buna bağlı olarak refah düzeyini yükseltmek isteyen hükümetlerin dünyadaki gelişmeleri doğru ve zamanında okuyabilmelerinden geçtiği sonucuna varılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Örgüt, Entegrasyon, Ekonomi, Refah Düzeyi.

Vergi Erozyonunun Türkiye'de Gelir Üzerinden Alınan Vergiler Kapsamında Etkileri

Hacı Acar

ÖZ

Vergi matrahında çeşitli nedenlerle meydana gelen aşınmalara vergi erozyonu denir. Dar kapsamda vergi erozyonu vergi harcamaları, vergi kaçakçılığı, vergiden kaçınma ve vergi kanunlarındaki boşluklar gibi nedenlerin sonucu olarak vergi gelirlerinde yaşanan gelir kayıplarını içermektedir. Geniş kapsamda ise vergi erozyonu, bu nedenlerin yanı sıra kayıt dışı ekonomi, mükellef psikolojisi ve enflasyon gibi unsurları da dikkate alarak vergi gelirlerinde yaşanan aşınmayı ifade etmektedir. Vergi kanunlarının yetersizliği, vergi erozyonunun nedenleri arasında yer alan vergiden kaçınmanın ve vergi kaçakçılığının artmasına neden olmaktadır. Bunun dışında iktidarların oy maksimizasyonunu sağlayabilmek için vergi politikalarını vergi harcamaları ve vergi afları üzerine kurmaları vergi erozyonunu tetikleyen bir başka nedendir. Sonuç olarak birden fazla sebeple birlikte gerçekleşen vergi erozyonu, vergi matrahını azaltmakta; bireysel ve kurumsal bağlamda vergi gelirlerini düşürmektedir. Bu çalışmada vergi erozyonu gelir üzerinden alınan vergiler çerçevesinde değerlendirilip; Türkiye'deki durumu incelenecektir. Son olarak çalışmada, vergi erozyonu konusundaki uluslararası gelişmeler ışığında gelecekte Türkiye'de vergi erozyonunu önlemeye yönelik politika ve tedbirler ortaya konulmaya çalışılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Vergi Erozyonu, Vergi Harcamaları, Vergi Kaçakçılığı, Vergiden Kaçınma, Aşınma.

Yaratıcı Yıkıma Eleştirel Bakış: Ahlaki Bireycilik Yaklaşımı

Evin Bayar - Doç.Dr. Mete Cüneyt Okyar

ÖZ

Özet Girişimcilerin ekonomik dinamizmi ayakta tutması, ülke üretiminde ve gelirinde çok önemli katkı sağlaması bir yana gerçekte bunu hangi yolla ve amaçla yaptığı büyük önem taşımaktadır. Bununla beraber toplumun genel refahı için nasıl bir yer edindiği de ayrıca incelenmesi gereken başka bir konu olarak karşılaşılmaktadır. İslam ekonomisinde girişimciliğin; toplumun genel refahıyla uyumlu bir biçimde gerçekleştirilmesi gerektiği, bunun da bireyin kendi çıkarına göre hareket etmesi yalnız başka bireyin veya üreticinin malına veya canına zarar vermemesi doğrultusunda özgür olduğu belirtilmektedir. Temelde iki ayrı başlık içinde incelenebilmektedir: İslam iktisadında girişimciliğin yeri ve klasik iktisatta girişimciliğin yeri. Fakat bu çalışmada Neo klasik iktisatta yer alan Avusturya okulunun aykırı çocuğu olarak bilinen önemli iktisatçılarından Joseph Schumpeter'in yaratıcı yıkım yaratan girişimcilerin sağladığı yenilik bağlamında açıklamaya çalışılmakta ve bu açıklama İslam ekonomisindeki girişimciliğin nasıl yer aldığıyla karşılaştırılmaktadır. Neo klasik iktisatta bireyin üretim hayatında rasyonel çıkarı doğrultusunda hareket ettiği ve üretici olarak yer aldığı piyasada kar maksimizasyonunu ve maliyet minimizasyonunu sağlamaya çalıştığı bilinmektedir. Neo klasik teoride, her bireyin kendi faydasına göre hareket ederek ekonominin tam istihdama erişeceği vurgulanmakla beraber Avusturya okulunda ve bu okulun iktisatçılarından Schumpeter' e göre ise fiyat ve piyasa mekanizmasıyla zaman içindeki değişimler ile olması gereken düzeye geleceği belirtilmektedir. J. Schumpeter ekonomik canlılık ve gelişimi, girişimcilerin yaratıcı bir yıkım yaratarak oluşturduğu yenilikte görmektedir. Günümüz kapitalizmi, ardından bir yıkım bırakarak oluşturdukları dinamik ve devingen sistem, üretim yenilikleri ve tüketimlerinde kendini göstermektedir. Bu çalışmada Schumpeter' in girişimciliğe bakışı İslam iktisadındaki girişimcilik bakış açısıyla ele alınarak aradaki farklılıklara dikkat çekilmektedir. Aynı zamanda günümüz modern üretiminde girişimcilik, ekolojik tahribatla beraber oluşan yeniliklerle yine aynı ekonomist tarafından bakışıyla değerlendirilmektedir. Anahtar kelimeler: Ahlaki Birey, Yaratıcı Yıkım, Yenilik, Girişimcilik

Anahtar Kelimeler: Anahtar Kelimeler: Ahlaki Birey, Yaratıcı Yıkım, Yenilik, Girişimcilik

Yeni Bir Yaklaşım: Sosyal, Ekonomik ve Siyasal Bakımdan Yetim Kavramı

Doç.Dr. Haluk Yergin - Şenay Özar

ÖZ

“Seni yetim bulup da barındırmadık mı? Seni yolunu kaybetmiş olarak bulup da yola iletmedi mi? Seni ihtiyaç içinde bulup da zengin etmedi mi? Öyleyse sakın yetimi ezme! Duha (6-9) Yetim, bir kavram ve toplumsal bir öge olarak tüm yaşayış ve inanç sistemlerinde anlam kazanmış ve çeşitli uygulamalarla toplumsal bir yara olarak görüldüğünden çözüm arayışlarına gidilen bir anlamı temsil etmektedir. Geleneksel olarak, yetim, bir kavram olarak babasını kaybetmiş kişiler için kullanılmaktadır. Yalnız kalmak anlamına gelen bu geniş ve derinlikli kavram, zaman içerisinde bu dar çerçevede ele alınmak suretiyle incelenmiştir. Oysa, kavram günümüz şart ve uygulamalarında esas bağlamından koparılmamak suretiyle güncellemeye muhtaç bir durumu yansıtmaktadır. Bu çalışmada yetim kavramı günümüz, ekonomik, sosyal, siyasal ve küresel anlamıyla ele alınarak güncel bir şekilde ele alınmıştır

Anahtar Kelimeler: Yetim, İslam,

A New Approach: the Concept of Orphan Social, Economic and Political

Abstract

Keywords: Has He not found thee an orphan, and given thee shelter? And found thee lost on thy way, and guided thee? And found thee in want, and given thee sufficiency? Therefore, the orphan shalt thou never wrong, Ad Duha (6-9) As a concept and a social factor, the orphan has a meaning in all life and belief systems and it is seen as a social wound with various applications and represents a meaning that is being sought for solutions. Traditionally, orphans are used for people who have lost their father as a concept. This wide and deep concept, which means staying alone, has been examined over time in this narrow framework. However, the concept reflects a need for updating by not breaking away from its main context in today's conditions and practices. In this study, the concept of orphan is dealt with in the present, economic, social, political and global sense.

Keywords: Orphan, Islam

Yoksulluk ve Çevresel Bozulma Arasındaki Etkileşim: Batman Örneği

Prof.Dr. Zehra Vildan Serin - Öğr.Gör. Hasan Dursun - Öğr.Gör. Osman Kavak

ÖZ

Çevresel bozulma kendini insanoğlu ile göstermiştir. Ancak insanoğlunun çevresel bozulma üzerindeki etkisi geçmişten günümüze kadar sürekli artmıştır. Küreselleşme ile birlikte çevresel bozulma üst düzeylere ulaşmış ve çevrenin kendini yenileme fırsatı olmadan eskilerine yenileri de eklenmiştir. Buna bağlı olarak sorunun çözümü amacıyla uygulanan politikalar mevcut çevresel sorunların karmaşık yapısı nedeniyle genellikle başarısız olmuştur. Günümüzde çevresel bozulma ile yoksulluk ilişkisi incelendiğinde dünya genelinde aynı tablo ile karşı karşıya kalınmaktadır. Yoksulluk-çevre bozulması arasındaki ilişki bizlere önemli doneler vermektedir. Günümüzde bu iki sorun kalkınmanın önünde önemli birer engel olarak görülmektedir. Bu çalışmada Batman ilinde; çevresel bozulma ve yoksulluk arasındaki etkileşim, çevresel bozulmanın nedenleri, nüfus, eğitim ve kişi başına düşen gelir faktörlerinin çevresel duyarlılıkla ilişkileri incelenmiştir. 2006-2017 yılları arasındaki eğitim, nüfus ve gelir verileri ışığında sözü geçen yıllar için karşılaştırma yapılarak yıllar içindeki değişim ve gelişim irdelenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Çevresel Bozulma, Yoksulluk, Batman

Interaction Between Poverty and Environmental Degradation: The Case of Batman

Abstract

Environmental degradation manifested itself with human beings. However, the impact of mankind on environmental degradation has increased continuously from the past to the present. With globalization, environmental degradation has reached high levels and new ones have been added without the opportunity of renewing the environment. Accordingly, the policies implemented in order to solve the problem have generally failed due to the complex nature of the existing environmental problems. Nowadays, when the relation between environmental degradation and poverty is examined, it is faced with the same table throughout the world. The relationship between poverty and environmental degradation gives us important data. Today, these two problems are seen as important obstacles to development. In this study, in Batman province; interaction between environmental degradation and poverty, causes of environmental degradation, population, quality of education and per capita income factors are investigated. In the light of the data of education, population and income between the years 2006-2017, the comparison and development within the years has been examined by comparing for the aforementioned years.

Keywords: Environmental Degradation, Poverty, Batman

اللاتكافؤ الاقتصادي الدولي وانعكاساته على تحقيق الأمن البيئي العالمي

Nureddin Felak

ÖZ

إن موضوع التهديدات البيئية وتأثيرها على الأمن البيئي تزداد أهمية خاصة مع التزايد المفرط لتلك التهديدات التي تؤثر تضمن أماننا على الإنسانية بشكل مستمر ومتصاعد مما استوجب وضع الاستراتيجيات الملائمة لتحقيق رشادة بيئية عالمية إنسانيا وبيئيا بكل أبعاده ومضامينه هذا الأخير أصبح الآن وأكثر من أي وقت مضى يورق بال المجتمع الدولي -سواء دول أو تلك المؤسسات والمنظمات التي تعنى بالحفاظ على البيئة محليا أو دوليا، كذلك الشمال أو دول الجنوب على حد سواء- برزت أهميتها كحقل نال هذا الموضوع الاهتمام البالغ والكبير من طرف الأوساط الأكاديمية المهمة بالدراسات البيئية والتي مركزي في العلاقات الدولية بعد الحرب الباردة. إن الحاجة المفرطة والمتزايدة للطاقة الأحفورية بالنسبة لاقتصاديات الدول الصناعية أصبحت تتسبب في الكثير من المتاعب البيئية والانبعاثات الغازية التي أثقلت طبقة الأوزون والكوكب عموما مما أفرز ظهور ما يعرف بعقلاء التصنيع في دول الشمال، وهي المجموعات التي تتشكل في هيئات تدعوا إلى مزيد من ترشيد الفئة إلى حد الاستخدامات الطاقوية والحفاظ على البيئة والكوكب، وضرورة الانتقال إلى الاقتصاد الأخضر. وقد نجحت هذه ما إلى جلب الدول نحو طاولة المفاوضات من أجل تحقيق تلك الغايات، وقد استجابت العديد من الدول لتلك المطالب بدول الشمال الصناعية بامتياز- الموضوعية بما في ذلك دول الجنوب والتي تعتبر في الغالب غير صناعية -إذا ما قورنت وما أثار حفيظة تلك الدول- الجنوب -هو كونها ليست المتسبب الرئيسي في تلك التهديدات البيئية، بل بالعكس من ذلك فهي . الأكثر تضررا من تلك نفايات الصناعات الكبرى ومساوئها، إضافة إلى ذلك أن هذا المر يجعلها غير قادرة على تحمل نفس الأعباء المالية والاقتصادية والسياسية مع تلك الدول الصناعية، مما استوجب الضغط على الدول الأكثر استهلاكاً للطاقة الملوثة وهي الدول الصناعية الكبرى يضاف إليها تلك اللوبيات الصناعية المختلفة بهدف بذل المزيد من الجهود وتوفير الأموال اللازمة لتقليل الاستهلاك المفرط لتلك الطاقة وبالتالي الحد من تلك الانبعاثات الغازية التي تهدد البيئة والإنسان على حد سواء.

Anahtar Kelimeler: اللاتكافؤ الاقتصادي الدولي وانعكاساته على تحقيق الأمن البيئي العالمي

الموارد المالية إدارتها وتنميتها في ضوء الكتاب والسنة

Doç.Dr. Mohammed Al İbrahim - Dr. Öğretim Üyesi Ahmet Özdemir

ÖZ

الإسلام أولى الحمد لله رب العالمين , والصلاة والسلام على سيد المرسلين , وعلى آله وصحبه أجمعين , وبعد : فإنَّ المال عناية كبيرة, وجعله أحد ضرورات الدين التي إذا قتل دونها كان شهيدا, ذلك أنَّ المال عصبُ الحياة , وعمودها الفقري من أجل هذا حثَّ المسلم على العمل والإنتاج , ليحقق لنفسه ما يريد من مأكَل وملبس ومسكن , ويمكنه به تحصيل الأجر , كما لو أنفقَه على أرحامه , وفي سبيل الله , وبناء المساجد , وتجهيز إن سلك الطرق المشروعة في كسبه وإنفاقه - والثواب- الغزاة , وغيرها. وقد يكون المال بيد المرء فيقوده إلى الهلاك, إذا تتبع جمع المال وتنميته بطرق ملتوية محرّمة , كالنَّعدي على أموال الناس , وأكلها بالباطل , عن طريق الرشا , والربا , والغش , والاحتكار , والقمار , والتجارة المحرّمة أو المنهي عنها شرعاً مما لا يجوز بيعه أو شراؤه . والمسلم يعلم أن المال مال الله , وما هو إلا نائب عنه ومستخلف فيه , وأنقوا مما جعلكم مستخلفين فيه - , فهو لا يتصرف فيه أخذاً وعطاءً إلا بمرضاة الله ورسوله , كما يتصرف الوكيل في مال موكله . والقرآن الكريم والسنة النبوية فيهما من النصوص ما يضبط تصرفات المسلم في نشاطه الاقتصادي إباحةً وحرمةً , لذا رأيت (الموارد) أن أكتب في (طرق كسب المال وسبل تنميته في ضوء الكتاب والسنة) ضمن المحور الثاني من محاور الندوة : (المالية : إدارتها وتنميتها في السنة النبوية

Anahtar Kelimeler: الموارد المالية= السنة النبوية= كسب المال

تقييم الأداء المالي للمصارف الإسلامية دراسة تحليلية لعينة من المصارف الإسلامية المدرجة في سوق العراق للأوراق
(2017 - 2008) İslamî Bankaların Finansal Performans Açısından
Değerlendirilmesi - (2008 - 2017) Yıllarında Irak Borsası Örneği-

Öğr.Gör. 1 فرهاد ميكانيل طاهر. Ferhad Mikail Tahir

ÖZ

المستخلص يعد تقييم الأداء المالي من الضمانات الأساسية واللازمة لنمو واستمرار المصارف
المصارف بصورة عامة والإسلامية منها بصورة خاصة، لذا قام الباحث بدراسة تطبيقية على القوائم المالية لعينة من
الإسلامية المدرجة في سوق العراق للأوراق المالية، على اعتبار أن القوائم المالية تعد مدخلات لعملية التحليل المالي، لذا
فانه من الضروري دراسة هذه القوائم وتحليلها وتفسيرها بما يساعد في عملية تقييم الأداء المالي
للمصارف الإسلامية وبالتالي تكون مفيدة في عملية اتخاذ القرارات. هدفت الدراسة إلى تقييم الأداء المالي المصرفي
للمصارف الإسلامية (عينة الدراسة) التي تعمل ضمن القطاع المصرفي الخاص من خلال (تحليل الموجودات، تحليل
المطلوبات، تحليل راس المال وحقوق الملكية، تحليل الودائع، تحليل الربحية وتحليل الملاءة المالية) عن طرق استخدام
والبالغ عددها (2008 مجموعة من النسب المالية، ومن خلال تحليل بيانات المصارف (عينة الدراسة) للفترة من (2017-
مصارف، والتي تشكل (50%) من مجموع المصارف الإسلامية المدرجة في سوق العراق للأوراق المالية، ومن (3)
ثم قام الباحث بتقديم مجموعة من المقترحات على ضوء الدراسة التطبيقية والنتائج التي تم التوصل
إليها.

Anahtar Kelimeler: المصارف الإسلامية، المالية، سوق العراق

(Muhasebe) مدى توافق المعالجات المحاسبية مع الاحكام الشرعية الاسلامية دراسة استطلاعية لعينة
İşlemlerinin İslamî Hükümlere Uygunluğu –Örnek Bir Anket-

Öğr.Gör. Raid Casim Mecid

ÖZ

المستخلص إن تراثنا الإسلامي في المحاسبة زخر بالمعلومات والأفكار والباحث في فقه الزكاة وفقه المعاملات والأنشطة التجارية وفي أعمال بيت المال والوقف الإسلامي يجد مفاهيم وأحكام تعالج المحاسبة وطبيعتها وفروعها المختلفة ففي مجال المحاسبة المالية تجد أن هناك مفاهيم ومبادئ محاسبية إسلامية تعالج موضوعات الشخصية المعنوية واستمرار المشروع والمحافظة على رأس المال ويقدم لنا الفقهاء ، مفهوماً واضحاً للثراء والربح وقياس الربح ويعالج الفقهاء موضوعات الأصول بأنواعها المختلفة من عروض فنية وعروض تجارية ونقود ويتحدثون عن مفهوم الأهلاك والإحلال والتقويم والتبويب لهذه الأصول كما ناقش الفقهاء رأس المال وهل رأس المال النقدي أو الحقيقي أو الإيرادي؟ وبالتالي لا بد لنا من دراسة كتابات علماء المسلمين السابقة بنوع من التعمق والتبصر والإضافة إليها بما يناسب وقتنا الحاضر بما يتفق وأحكام الشرع الإسلامي الاقتصاد الإسلامي ولعله من المجدي في هذا المقام إبراز بعض أحكام في المعاملات المالية والتي لا بد أن يلتزم بها كل من والمحاسبة الإسلامية كي تخدم هدفهم المشترك وهو إماراة الأرض وعبادة الله فيها حق عبادته

Anahtar Kelimeler: المحاسبة الإسلامية, المعاملات المالية

“Zekat Vergi midir?” ve “Zekat Vergi Yerine Geçer mi?” Sorularına İslam Ekonomisinden Bir Bakış

Yasin Zararsız - Berivan Gürbüz

ÖZ

Devletlerin veya yerel yönetimlerin yasalara ve bazı kurallara bağlı kalarak gerçekleştirdikleri hizmet karşılığında, hizmet ücretlerinin üstüne eklenerek para karşılığında toplanan vergi, tarih boyunca hemen her toplumda karşımıza çıkmaktadır. Zekat, İslam dininin beş şartından biri olup, sahip olunan mal ve paranın kırkta birinin her yıl sadaka olarak dağıtılmasıdır. Bu çalışmada İslam anlayışına göre “Zekat vergi midir?” ve “Zekat vergi yerine geçer mi?” sorularına cevap vermeye çalışılmıştır. Günümüzde Zekat ile vergi arasındaki ilişki tartışma konusu teşkil etmektedir. Dolayısıyla Müslüman toplumların yaşadıkları devletler içerisinde bu durum güncel ve gündemdeki bir ekonomik sorun olarak karşımıza çıkmaktadır. Zekat ile verginin arasındaki ilişkide, birbirinin yerine geçip geçmeyeceği konusunda iki ayrı görüş vardır. Zekatın vergi yerine geçeceği görüşünde olanlar; verginin niyet ile zekat yerine geçebileceği ve şariat hükümlerince alınan vergilerin de zekat yerine geçeceğini ileri sürerler. Zekatın vergi yerine geçemeyeceği görüşünde olanlar ise; zekatın şekil, şart ve amaç yönünden verginin yerine geçemeyeceğini ileri sürmektedir. Bu bağlamda, çalışmada İslamiyet ile var olan zekatın vergi yerine geçip geçemeyeceği konusuna İslam Ekonomisi perspektifinde açıklık getirilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Vergi, Zekat, İslam, Türkiye

2008-2018 Yılları Arasında Tms ile İlgili Öneri Şeklinde Yazılan Makalelerin Kronolojik Çalışması

Doç.Dr. Ramazan Yanık - Arş.Gör. Serpil Sumer

ÖZ

Standartlar oluşturuldukları alanda kaliteyi artırmakta, karşılaştırmanın yapılmasını kolaylaştırmakta ve tekdüzeliği sağlamaktadır. Muhasebe standartları muhasebe uygulamalarında yeknesanlılığı sağlayarak hem muhasebe kullanıcılarına hem de muhasebe uygulayıcılarına doğru, güvenilir, gerçeğe uygun bilgiler sağlamaktadır. Muhasebe alanında oluşturulan standartlar muhasebe mesleğini icra edenlere yol gösterici niteliktedir. Bilimsel bilgilerin üretilmesinde literatür taraması önemli bir yere sahiptir. Ülkemizde birçok alanda olduğu gibi muhasebe alanında da inceleme, araştırma, derleme vb. biçimlerde çalışmalar yapılmaktadır. Bu çalışmada 2008-2018 yılları arasında Türkiye Muhasebe Standartları konusunda öneri şeklinde yazılan makaleler içerik analizi yardımıyla incelenmiştir. Yapılan çalışmada, 2008-2018 yılları arasında literatürdeki 294 makalenin 22 tanesinin öneri şeklinde yazıldığı sonucuna ulaşılmıştır. Öneri şeklinde yazılan makalelerin konuları bilanço ve gelir tablosuna göre ayrı ayrı ele alınmıştır.

Anahtar Kelimeler: Tms/tfrs, Öneri Çalışması, İçerik Analizi

Ağırlık Kısıtlı Bulanık Veri Zarflama Analizi

Dr. Öğretim Üyesi Muhammed Maruf

ÖZ

Veri zarflama analizi, literatürde benzer girdi ve çıktılara sahip birden çok karar verme birimine ilişkin etkinlik analizi amaçlı yaygın olarak kullanılan bir yöntemdir. Akademi ve endüstride yaygın olarak kullanılan bir yöntem olmasına rağmen, kesin ve sayısal değeri tam olarak veriler gerektirmesi veri zarflama analizi yönteminin en önemli dezavantajı olarak ifade edilmektedir. Söz konusu dezavantajın ortadan kaldırılması için kesin değeri bilinmeyen sıralı ve sınırlandırılmış verilerle etkinlik analizi yapılmasına olanak sağlayan bulanık veri zarflama analizi yöntemi kullanılmaktadır. Ancak söz konusu yöntemle yapılan uygulamalar bulanık girdi ve çıktı değişkenlerinin karar verme birimlerinin etkinlik değerlerini ve sıralamalarını yüksek oranda değiştirdiğini göstermektedir. Hem bu sorunun ortadan kaldırılması hem de uygulayıcının girdi ve çıktı değişkenlerine önem ağırlığı belirleyebilmesine olanak sağlamak amacıyla bu çalışmada “Ağırlık Kısıtlı Bulanık Veri Zarflama Analizi” modeli önerilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Etkinlik Analizi, Veri Zarflama

Avrupa Birliği ve Türkiye’de Kadın İstihdamının Özel Politika Gerektiren Hususlar Çerçevesinde Karşılaştırılması

Öğr.Gör. Öznur Sevme - Doç.Dr. Milena Kichekova

ÖZ

Bu çalışmanın amacı, günümüz dünyasının gelişen ve değişen iş yaşamında Avrupa Birliği ülkeleri ile Türkiye’de kadın istihdamını özel politika gerektiren hususlar çerçevesinde karşılaştırmaktır. Son otuz yılda Avrupalı kadınların işgücüne katılma oranı sürekli artış gösterirken ülkemizde 1950’lerden 2003 yılına kadar sürekli olarak düşmüştür. 1995 yılından itibaren yürürlüğe sokulan özel politikalar ve iş güvenliği tedbirleri geçtiğimiz 20 yıllık süre zarfında beklenen sonucu verememiş, Türkiye kadın istihdamı konusunda Avrupa Birliği Üyesi ülkelerin oldukça gerisinde kalmıştır. Bu çalışmada, Avrupa Birliği ülkeleri ile Türkiye’de özel politika gerektiren hususlar olarak ebeveyn izinleri, emzirme kolaylıkları ve çocuk bakım hizmetleri karşılaştırmalı olarak incelenmiştir. Sonuç olarak, kadın istihdamına yönelik negatif tutumun değiştirilebilmesi için işletmelerde kadın yöneticilerin daha fazla istihdam edilmesine yönelik ek düzenlemelere ihtiyaç duyulduğu, özel durum gerektiren politikaların eğitim programları ile desteklenmesi gerektiği, özel politika ve iş güvenliği tedbirleri nedeniyle oluşan maliyetlerin işveren yerine devlet tarafından karşılanması, kadınların eğitim düzeyinin artması ile düşmesi beklenen doğurganlık hızının yenilenme oranının altında düşmesini engellemek için ilave teşviklere ihtiyaç duyulduğu değerlendirilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Özel Politika Gerektiren Gruplar, Kadın İstihdamı, Gebe ve Emziren Çalışan, Çocuk Bakım Hizmetleri, Risk ve Kontrol Tedbirleri

Comparison of Women's Employment in the Framework of Special Policy Matters in the European Union and Turkey

Abstract

Keywords: The aim of this study is to compare female employment in Turkey and European Union in today’s developing and changing busienss conditions in context of issues that require special policies. While women existence in European workforce increasing during last three decades, it significantly decreased in Turkey from 1950s to 2003. Special policies introduced since 1995 and additional job security measures didn’t yield expected results during the last two decades. This paper analyses special policies such as paternal leave policies, breastfeeding facilities at work and childcare services in European Union Countries and Turkey. As a result, this paper concludes that in order to change negative attitude towards female employment,

Turkey needs additional policies that impose a minimum number of women managers in companies, education programmes that support special policies, increase public expenditure on costs related to special policies and job security measures, and finally needs additional incentives in order to prevent fertility rate fall below replacement rate particularly among educated females.

Keywords: Special Policies, Female Employment, Pregnant and Breastfeeding Employees, Childcare Services, Job Security Measures.

Bir Hesabın Anatomisi: 103.Verilen Çekler ve Ödeme Emirleri (-) Hesabı Örneği

Doç.Dr. Erol Demir

ÖZ

1 Sıra No'lu Muhasebe Sistemi Uygulama Genel Tebliği ekinde yer alan tek düzen muhasebe hesap planı ve açıklamaları ile Kamu Gözetimi, Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumu tarafından kamuoyunun görüşlerine sunulan finansal raporlama standartlarına uygun hesap planı taslağında yer alan “103. Verilen Çekler ve Ödeme Emirleri Hesabı (-)”nın işleyişi incelendiğinde; işletmenin üçüncü kişilere bankalardan; çekle veya ödeme emri ile yapacağı ödemeler bu hesapta izlenmektedir. Bu hesapta izlenen çekler karşı tarafça her an tahsil edilebilir olan ancak henüz tahsil için bankaya verilmemiş çeklerdir. Verilen ileri tarihli çekler bu hesapta değil, kısa veya uzun vadeli yükümlülük olmasına göre, “322. Verilen İleri Tarihli Çekler” ya da “422. Verilen İleri Tarihli Çekler” hesabında izlenir denilmektedir. Özellikle taslak hesap planında yer alan “ileri tarihli çekler” ifadesinin bulunması ve düzenlenen ileri tarihli çekin 31.12.2020 tarihine kadar ödeme için ilgili bankaya ibrazının yasaklanarak ticari alanda vadeli çek uygulamasının fiilen başlatılması çalışmanın esas konusunu oluşturmaktadır. Bu itibarla; mevcut yasal düzenlemeleri eleştirmek veya sorgulamak yerine söz konusu ileri tarihli çek uygulamasının muhasebe ve vergi teorisi açısından doğuracağı etkileri incelemek temel amaç olarak belirlenmiştir. Bütün bu gelişmelere rağmen piyasada faaliyet gösteren ticari işletmelerin günlük ticari faaliyetleri kapsamında yaptıkları vadeli borç/alacak işlemlerinde bono veya poliçe yerine daha çok çek kullanmayı tercih etmeleri, Türk Hukuk Sistemi açısından çekin farklı bir boyutlar kazanmasına sebep olmaktadır. Her ne kadar çek ile ilgili Ticaret Kanununda vade esası bulunmasa da piyasa işlemlerinde kanunun hilafına vade esası kabul edilmiş ve günümüze kadar uygulanagelmıştır. Söz konusu uygulamayı yasama organı da kabul ederek 5941 sayılı Çek Kanunu'nun 3/8 maddesi ile fiili durumun yasal düzenlemesi yapılmış ve 31.12.2020 tarihine kadar çeklerin üzerinde yazılı keşide tarihinden önce ödenmek üzere muhatap bankaya ibrazının geçersiz olduğu yasa hükmüne bağlanmıştır. Yapılan bu düzenlemeler sonrası verilen ve/veya alınan çeklerin karşılıksız çıkması halinde işletme sahipleri, çekte olan yasal güven kapsamında kamu gücünü kullanarak alacağının bir kısmını tahsil etmek amacıyla mahkemeye başvurup çeki düzenleyip ödemeyen gerçek veya tüzel kişiler hakkında dava açmaktadırlar. Dava sonucunda ilgili mahkeme söz konusu kişiye önce hapis cezası vermekte sonra da bu cezayı para cezasına çevirmektedir. Sonuç itibarıyla yükümlülüğünü yerine getirmeyen gerçek ya da tüzel kişiden tahsil edilen bu para cezasının devlet yerine işletme sahiplerine ödenmesi gerekliliği ve ticari işlemlere konu çekte olan güveninin sarsılıp sarsılmayacağı sorularının cevabını bulma zorunluluğu vurgulanmalıdır.

Anahtar Kelimeler: Türkiye Ekonomisi, Genel Muhasebe, Verilen Çekler, Türk Ticaret Kanunu

Anatomy of An Account: 103 Checks Given and Payment Orders (-) Case Report

Abstract

Keywords: When the uniform accounting account plan and explanations included in the Annex of the General Communiqué No 1 on Accounting System Implementation and the functioning of the "103 Checks Given and Payment Orders Account (-)" in the draft account plan complying with financial reporting standards submitted to public opinion by the Public Oversight Accounting and Auditing Standards Authority are examined, it is seen that payments to be made to third parties via check or payment order from the banks are tracked in this account. Checks tracked in this account are checks that can be collected by the counterparty at any time, but are not yet submitted to the bank for collection. It is stated that the checks given are not monitored in this account, but based on being their short-term or long-term liability, are tracked in "322 Issued Postdated Checks" "422 Issued Postdated Checks" accounts. The main subject of the study is the statement of "postdated checks" in the draft account plan and the ban on the submission of the postdated check issued to the relevant bank for payment until December 31, 2020 that leads to the actual launch of the long-term check application in the commercial area. In this respect, instead of criticizing or questioning the existing legal regulations, the main objective has been determined as examining the effects to be brought about by the said postdated check application in terms of accounting and tax theory. Despite all these developments, that fact that commercial enterprises operating in the market more prefer to use checks instead of bills or policies in long term debt/receivable transactions within the scope of their daily commercial activities leads to checks gaining different dimensions with regards to the Turkish Legal System. Although there is no maturity date related to checks in the Commercial Code, the maturity date principle is accepted in market transactions contrary to the Code and has been applied to the present day. The legislative body has also adopted the said application and the legal status of the actual situation has been accepted made by Article 3/8 of the Check Law No. 5941 and until the date of 31.12.2020, submission of checks to related banks before the date of issue stated on the checks has been legally made invalid. Following these arrangements, in the event that the given and/or received checks bounce due to nonsufficient funds, business owners, to collect part of their receivables using public power within the scope of legal trust to check, are applying to the court and suing the real persons or legal entities who do not pay the checks they have issued. As a result of these lawsuits, the concerned courts first sentence the persons in question to imprisonment and then this sentences are transformed into fines. As a result, it is necessary to emphasize the necessity of paying the fines collected from the real or legal person who does not fulfill his obligation to the owners of the enterprise instead of the state and the requirement to find the answer to the question about whether the confidence in checks subject to commercial transactions will be shaken.

Keywords: Economy of Turkey, General Ledger, Given Checks, Turkish Commercial Code

BİST'te İşlem Gören İmalat Sektöründeki İşletmelerin Finansal Performanslarının CRITIC – CODAS Yöntemi ile Belirlenmesi

Dr. Öğretim Üyesi Engin Çakır

ÖZ

Bu çalışmada amaç, BİST'de işlem gören imalat sektörü işletmelerinin finansal performanslarının CRITIC (CRiteria Importance Through Intercriteria Correlation) yöntemi temelli CODAS (COmbinative DIstance-based ASsessment) yöntemi belirlenmesi ve karşılaştırılmasıdır. Çalışmada, finansal performans ölçümünün yapılabilmesi için işletmelerin finansal oranlarından yararlanılmıştır. Her bir şirkete ait finansal oranlar, 2015-2018 yılları arası yılsonu verileri ile ayrı ayrı hesaplanmıştır. Hesaplanan bu oranlar için; çok kriterli karar verme yöntemlerinden CRITIC yöntemi ile ağırlıklandırma yapılmış, CODAS yöntemi ile de imalat sektöründeki işletmelerin performans değerlendirilmesi yapılmıştır. Şirketlerin yıllar bazında sıralaması yapılarak, elde edilen sonuçlar arasında karşılaştırma yapılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Finansal Performans, Borsa İstanbul (Bist), İmalat Sektörü İşletmeleri, CRITIC Yöntemi, CODAS Yöntemi

Çalışma Hayatında Etiğin Önemi

Münir Zeyrek

ÖZ

Etik sözcüğü, Yunanca “karakter” anlamına gelen “ethos” sözcüğünden türetilmiştir. Etik kökenleri yaklaşık olarak 2500 yıl öncesine kadar uzanan bir kavramdır (Gül ve Gökçe, 2008). Etik, tüm alanlarda kullanıldığı gibi çalışma hayatında da yer edinen bir kavramdır. Çalışma hayatında etik kavramının tanımı toplumdan topluma değişkenlik göstermektedir. Etik, bir ahlak felsefesi, bir ahlak görüşü ya da anlayışıdır (Göksu, Çelik, Gül, 2008). Etik, moral değerlere uygun davranış standartları olarak tanımlanabilir. Etik dışı davranışlar ise bugün yasal olmasına karşın, gelecekte yasaklanması gereken ya da yasaklanacak davranışlar olarak ele alınabilir (Aydemir ve Demirci, 2007). Literatürde yer edinen tanımlardan hareketle etik, insanların tutum ve davranışlarının, içinde buldukları durumun, hal ve hareketlerinin, toplumla ve çevreleriyle olan etkileşimlerinin toplumdaki norm ve değerler bakımından incelenmesi sonucunda ahlaki yönden toplumun faydasına olup olmadığını araştıran felsefi bir terimdir. İş etiği, çalışma hayatında çalışanların hayatına yön veren, doğru ve yanlışları ortaya çıkaran bir disiplindir. Çalışma hayatında etik değerlere önem veren çalışanlar olmakla birlikte bunları dikkate almayan çalışanlar da bulunmaktadır. Bu bağlamda davranışlarıyla iş ortamında doğru işler yapan çalışanlara ihtiyaç duyulmaktadır. AMAÇ Literatür taraması yapıldığında dünya genelinde etik konusuyla ilgili yeterli sayıda çalışmanın olduğu görülmektedir. Etiğin literatürümüze yerleşmesi ise 1980’li yılların sonlarına uzanmaktadır. Örgütlerde huzurlu ve verimli iş ortamının sağlanması noktasında önem arz eden etik kavramının derinlemesine incelenmesinin faydalı olacağı düşünülmektedir. YÖNTEM Bu çalışmada yöntem olarak literatür taraması yapılmıştır. SONUÇ Çalışma hayatında etik, çalışanların yanı sıra çevreyi ve toplumu etkileyen önemli bir kavramdır. Etik kurallara uyulması, iş ortamında olumlu sonuçları doğurmaktadır. Bu durum çalışanların moral ve motivasyonlarını üst düzeye çıkarmakta, örgütsel bağlılık ve iş tatmin düzeylerini artırmakta, daha fazla çıktı elde etmelerini sağlamaktadır. Diğer yandan iş hayatında etik dışı davranışların sergilenmesi durumunda örgütlerde huzursuzluğun doğmasına, çalışanların işten ayrılmalarına neden olmaktadır. Bu bağlamda çalışma hayatında etik olmayan davranışların sergilenmemesi için gerekli önlemlerin alınması, gerekli eğitimler verilerek çalışanların bilinçlendirilmesi gerekmektedir.

Anahtar Kelimeler: Etik, Çalışma Etiği, İş Ahlakı

Çevrenin Sürdürülebilirliğine Örgütsel Davranış Yazınının Yaratıcı Katkısı: Yeşil Örgütsel Davranış

Doç.Dr. Ali Erbaşı

ÖZ

Çevre ile ilgili araştırmalar, son yıllarda birçok bilim alanının ilgisini çektiği gibi örgütsel davranış yazınında da ön plana çıkmaya başlamıştır. Yeşil konseptinin örgüt içindeki çalışan davranışları açısından kavramsallaştırılması, yeşil örgütsel davranış kavramını ortaya çıkarmıştır. Yeşil örgütsel davranış, çalışanların çevre dostu örgüt içi davranışlarıdır. Kavram, ulusal ve uluslararası yazın açılarından oldukça yeni olmasına rağmen içerdiği anlam ve çevreye vereceği katkı bağlamında oldukça büyük önem taşımaktadır. Çevrenin sürdürülebilirliğine katkı sağlamak için örgütler, çalışanlarının yeşil örgütsel davranış eğilimlerini artıracabilecek arayışlar içerisine girmek durumundadırlar. Bu araştırmanın amacı, örgütsel davranış yazınında oldukça yeni olan yeşil örgütsel davranış kavramına yönelik teorik bir çerçeve sunmaktır. Konunun alan yazında yeni olması ve bu konuda yapılmış araştırma sayısının oldukça kısıtlı olması gibi nedenler, yeşil örgütsel davranış kavramıyla ilgili teorik bir çerçeve oluşturmanın önemini ve literatüre yapacağı katkıyı ortaya koymaktadır.

Anahtar Kelimeler: Yeşil Örgütsel Davranış, Örgütsel Davranış, Sürdürülebilir Çevre

Demir Çelik Sektörünün Mevcut Durumu, Uluslararası Pazarlamada Yeri ve Öneminin Belirlenmesine İlişkin Araştırma

Öğr.Gör. Hüseyin Fatih Atlı

ÖZ

Geçtiğimiz yüzyılda demir çelik endüstrisi tarım toplumundan sanayi toplumuna geçişin önemli göstergelerinden biri olmuştur. Bu çalışmanın amacı Türkiye'deki demir çelik sektörünün mevcut durumu, uluslararası pazarlamada yerini değerlendirmek ve öneminin belirlenmesine ilişkin araştırma yapmaktır. Dünyada demir çelik endüstrisi ekonomik gelişmenin ve kalkınmanın öncü sektörü konumundadır. Demir çelik endüstrisi ekonomik sistem içerisinde alt detayları ile birlikte tüm sektörleri etkilemektedir. Temel hammadde hurda olduğu için Türkiye'de ham çelik üretimi daha çok ark ocaklı tesislerde yapılmaktadır. Türkiye'de demir çelik sektörü yaklaşık 150.000 kişiye iş olanağı sağlamaktadır. Türkiye'nin 2017 yılı ham çelik üretimi bir önceki yıla göre % 13,3 artışla 37,5 milyon ton olarak gerçekleşmiştir. Bu çalışmada demir çelik sektörünün mevcut durumu değerlendirilmiş olup sektörün geleceğine ilişkin çözüm önerileri sunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Türkiye, Çelik Üretimi, İhracat, İthalat.

Determination of Importance and the State of the Steel Industry in International Marketing

Abstract

Keywords: In the past century, the steel industry has been an important indicator of the transition from the agricultural society to the industrial society. The aim of Existing state of the steel sector in Turkey this study is to evaluate the role of international marketing and research for the determination of significance. Steel industry in the world is the leading sector of economic development and development. The steel industry affects all sectors with its sub-details within the economic system. Crude steel production in Turkey because it is the basic raw material scrap is mostly made in arc furnaces. Steel sector in Turkey provide employment to about 150,000 people. Turkey's crude steel production in 2017, according to the previous year, an increase of 13.3% was realized as 37.5 million tons. In this study, the current situation of the steel industry has been evaluated and solution proposals for the future of the sector are presented.

Keywords: Turkey, Steel Production, Export, Import.

Dönüşümcü Liderlik Tarzının Örgütsel Çift Yönlülük Üzerindeki Etkisi

Dr. Öğretim Üyesi Berat Çiçek

ÖZ

Günümüz işletmelerinin yeniliği keşfetme becerisiyle, yeniliği uyarlama becerisini aynı anda barındırması gerekliliğinden hareketle örgütsel çift yönlülük kuramı ortaya çıkmıştır. Böylelikle işletmelerin sadece bir yenilik ortaya koymasından ziyade, diğer paydaşlarca üretilen yeniliklerin uyarlanması da önemli bir unsur olarak ele alınmıştır. Lider ise konumu gereği organizasyonun işleyişine doğrudan etki edebilecek bir durumdur. Özellikle dönüşümcü lider, organizasyonun yapısına etki ederek gelecek hedeflerine ulaşmada büyük bir rol oynayabilmektedir. Bu çalışmada dönüşümcü liderlik türünün işletmelerin çift yönlülüğü üzerindeki etkisi irdelenmeye çalışılmıştır. Bu amaçla Malatya ilindeki organize sanayi bölgesinde faaliyette bulunan işletmelerin çalışanları ve yöneticileriyle nicel bir araştırma gerçekleştirilmiştir. Anket yöntemiyle toplanan verilerin analizinde dönüşümcü liderlik ile örgütsel çift yönlülük arasında bir ilişki olduğu görülmüştür. Araştırma bulgularının literatürü genişletmesinin yanı sıra gerek ilgili örnekleme gerekse de diğer sektörlere yönelik çözüm önerileri sunması beklenmektedir.

Anahtar Kelimeler: Örgütsel Çift Yönlülük, Dönüşümcü Liderlik, Organize Sanayi Bölgesi

Dünyada ve Ülkemizde Adli Muhasebe/Muhasebecilik

Öğr.Gör. İsa Kılıç

ÖZ

Ekonomi, hukuk, teknoloji, iletişim vb. birçok alanında yaşanan değişim, gelişim ve entegrasyonlar öteden beri uygulanarak gelen mesleklerin iç içe geçmesiyle yeni multidisipliner alanların doğmasını da sağlamıştır. Bu multidisipliner alanların birisi de adli muhasebe alanıdır. Branş ve meslek geçmişine bakıldığında genç bir branş/meslek sayılan adli muhasebe/muhasebeciliğin yakın zamanda ilgi gören alanlar arasında olacağı düşünülmektedir. Çünkü bilgi ve iletişim çağı; kayıtların elektronik ortamlarda tutulması, bu ortamlarda yapılan alış veriş gibi avantajların yanında bu alanda oluşabilen birçok finansal hata, hile veya finansal suç unsurları gibi olumsuzlukları da beraberinde getirmiştir. Adli Muhasebe, ekonomik olaylara bağlı olarak ortaya çıkan uyumsuzluklar ve ihlallerde, olayın gerçek yüzünün açığa çıkarılması ve doğru karara ulaşılmasını sağlamaya yönelik uzman görüşü geliştirmek üzere gerekli inceleme, araştırma ve soruşturmaların sistemli bir şekilde yapılması, bu amaçla gerekli kanıtların toplanması ve kanıtların analiz edilmesi için kullanılan teknik bilgi ve araştırmacılık şeklinde tanımlanmış olup dava destek danışmanlığı, uzman şahitlik ve hile denetçiliği gibi üç farklı faaliyette bulunmaktadır. Bu çalışmada, dünya da ve ülkemizde adli muhasebeciliğin; doğuşu, gelişimi, diğer bilim alanları ve meslekler ile olan ilişkilerine değinilerek, adli muhasebenin faaliyet alanları içerisinde olan dava destek danışmanlığı, uzman şahitlik ve hile denetçiliği hakkında bir literatür araştırması yapılarak bu alan/mesleğin geleceği hakkında önerilerde bulunulması amaçlanmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Muhasebe, Adli Muhasebe, Adli Muhasebecilik

Duygusal Bağlılık, Örgütsel Vatandaşlık Davranışı ve İşten Ayrılma Niyeti Arasındaki İlişkilerin Belirlenmesine Yönelik Bir Araştırma

Dr. Öğretim Üyesi Kemalettin Eryeşil - Dr. Mehtap Öztürk - Dr. Öğretim Üyesi S. Hikmet Gezici

ÖZ

Bu çalışmanın temel amacı, çalışanların sergiledikleri duygusal bağlılık, örgütsel vatandaşlık davranış ve işten ayrılma niyeti arasındaki ilişkileri ortaya koymaktır. Bu amaçla, Konya ilinde gıda sektöründe çalışan 394 işgören üzerinde görgül bir araştırma yapılmıştır. Araştırma sonucunda, duygusal bağlılık ve örgütsel vatandaşlık davranış arasında pozitif yönlü ve istatistiksel bakımdan anlamlı bir ilişki olduğu tespit edilirken, duygusal bağlılık ve örgütsel vatandaşlık davranışı ile işten ayrılma niyeti arasında negatif yönlü ve istatistiksel bakımdan anlamlı bir ilişki olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Ayrıca araştırma kapsamında, duygusal bağlılığın örgütsel vatandaşlık davranışını etkileyerek, işten ayrılma niyetini üzerinde etkisi olduğu tespit edilmiştir. Çalışmanın bulgularından hareketle, gıda sektörü çalışanlarının duygusal bağlılıklarını ve örgütsel vatandaşlık davranışlarını etkilemek suretiyle işten ayrılma niyetlerinin azaltıldığı ifade edilebilir.

Anahtar Kelimeler: Duygusal Bağlılık, Örgütsel Vatandaşlık Davranışı, İşten Ayrılma Niyeti.

Ege Bölgesi İncir İşletmelerinin İhracat Problemlerinin Belirlenmesi ve Çok Kriterli Karar Verme Yöntemi ile Değerlendirilmesi

Dr. Öğretim Üyesi Engin Çakır - Öğr.Gör. Erhan Koca

ÖZ

Ege Bölgesi, ülkemiz incir üretiminde %76'lık bir paya sahip olmasının yanında incir ihracatında da Türkiye'de ilk sırada yer almaktadır. İncir ihracatında öncü olmamıza karşın, elde ettiğimiz gelir ise düşüktür. Bu sebeple Ege Bölgesinde, incir sektöründe faaliyet gösteren işletmelerin ihracat problemlerinin belirlenmesi ve bu problemlerin önceliklendirilmesi bu çalışmanın konusunu oluşturmuştur. Çalışmada, öncelikle bu ihracatta problem yaratan faktörler ile bunlara bağlı alt faktörlerin ne olduğu uzmanlara danışılarak belirlenmiştir. Yine uzmanlara danışılarak, bu faktörlerin çok kriterli karar verme yöntemi ile önceliklendirilmesi yapılmış ve böylece incir işletmelerindeki ihracat problemlerine yol açan faktörlerin sıralaması elde edilmiştir. İncir işletmelerinin yaşadığı öncelikli ihracat problemlerinin önlenmesi / azaltılması noktasında gerekli mercilere bilgi aktarımı sağlanmıştır.

Anahtar Kelimeler: İhracat Problemleri, İncir İşletmeleri, Çok Kriterli Karar Verme, Problem Önceliklendirme

Farklı Üniversitelerde Öğrenim Gören Öğrencilerin Girişimcilik Eğilimleri Üzerine Bir Araştırma

Öğr.Gör. Erol Kılıçlı

ÖZ

Girişimcilik küresel ekonominin yaygınlaşmasından itibaren ekonominin en belirleyici faktörlerinden biri haline gelmiştir. Sahip olduğu bu öneme binaen girişimcilik üzerinde çeşitli çalışmalar yapılmıştır. İnsanın emek ve organizasyon bağlamın da üretim sürecinde bir faktör olarak rol alması girişimci bireylerin önemini ön plana çıkarmaktadır. Bu çalışma da Aksaray Üniversitesi ve Şırnak Üniversitesi İşletme Bölümlerinde öğrenim gören öğrencilerin girişimcilik eğilimleri ortaya konacaktır. 400 (dört yüz) öğrenci üzerinde yapılan araştırmada girişimcilik eğilimlerini ortaya çıkararak sonuçlar paylaşılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Girişimcilik, Aksaray, Şırnak, Girişimcilik Eğilimi, Üniversite

A Research on the Entrepreneurship Trends of Students Studying in Different Universities

Abstract

Keywords: Entrepreneurship has become one of the most decisive factors in the economy since the global economy has become widespread. There are many studies on entrepreneurship. Man's role in labor and organizational context as a factor in the production process emphasizes the importance of entrepreneurial individuals. In this study, entrepreneurship tendencies of students studying in Aksaray University and Şırnak University Business Administration Departments will be revealed. The results of the research on 400 (four hundred) students will be shared.

Keywords: Entrepreneurship, Aksaray, Şırnak, Entrepreneurship Trend, University

Finansal Krizlerin Reel Sektöre ve Bankacılığa Etkisi: Türkiye Örneği

Dr. Öğretim Üyesi Osman Yılmaz - İlkur Çiftçi

ÖZ

Globalleşme ile birlikte artan uluslararası ticaret, uluslararası ölçekte finansal işlemlerin adedini ve hacmini arttırması ile birlikte dünya ekonomisinin tüm mali, ticari aktörlerinin karşılıklı olarak etkileşimlerini ve bu etkileşimlerin etkisi artmıştır. Finansal piyasaların boyut ve hacminin artması finansal krizin çıkma, çıkan krizlerden etkilenme ihtimali ile birlikte bu krizlerin dalga boyunu yükseltmiştir. Makroekonomik ani değişiklikler krizleri, krizler makroekonomik bozulmayı tetiklemekte ve bozulmanın etkisini arttırarak, bankacılık ve reel sektörün finansman problemler yaşamasına neden olmaktadır. Finansal krizleri meydana gelme, gelişme ve dağılma mekanizmalarının etkili bir şekilde ortaya koyulabilmesi için, hem ekonomilerin istikrarlı bir yoldan gitmesi hem de daha önce krizlerin etkileri ve sonuçlarının detaylı şekilde incelenmesi ve sonraki krizlerin en az hasara neden olması için çalışmalar yapılması gerekmektedir. 24 Ocak 1980 tarihli “İstikrar Kararları” ile serbest piyasa ekonomisine geçen Türkiye’de 1994, 2001 ve 2008 olmak üzere üç büyük kriz yaşanmıştır. Bu krizler nedeniyle hem bankacılık hem de reel sektörde ciddi hasarlar oluşmuştur. Bu çalışmada finansal kriz teorilerine ilişkin literatür incelenerek; tanımı, özellikleri, türleri, nedenleri tespit edilmeye çalışılmıştır. Bu bağlamda Türkiye’de ve Dünyada belli başlı finansal krizler değerlendirilerek Türkiye’nin 1994, 2001 ve 2008 krizleri bankacılık ve reel sektöre ilişkin etkileri irdelenmiştir. Elde edilen bulgulara bağlı olarak görüş ve öneriler sunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Finans, Kriz, Türkiye, Reel Sektör, Bankacılık

Gayrimenkul Değerleme Firmalarında Kalite Yönetim Sistemi

Doç.Dr. Yeşim Aliefendioğlu - Neslihan Peker

ÖZ

Küreselleşme ve bilgi teknolojilerindeki gelişmeler sonucunda tüm piyasalarda rekabet koşulları artmıştır. Piyasalarda sürdürülebilirlik sağlamak ve rekabet avantajı elde etmek isteyen kuruluşlar için müşterilerin istek ve ihtiyaçlarına yönelik yüksek standartlarda hizmet sunmak ve ürün temin etmek önemli bir hedef haline almıştır. Bu hedefe ulaşma noktasında, müşterilerini kaliteli ürünler ve hizmetler ile memnun edilebileceğini fark eden tüm kuruluşlar için kalite yönetim sistemleri önemli bir odak noktası haline gelmiştir. Bu kapsamda, kalite, kalite yönetim sistemi ve kalite yönetim sistemlerinin küresel kabul görmüş standartlara uygunluğu örgütler açısından önemli çalışma alanlarından biri olmuştur. Kalite ve kalite yönetim sistemleri, ölçek ve sektör farkı gözetmeksizin tüm örgütler açısından önemli kavramlardır. Bu araştırmanın temel amacı, Türkiye gayrimenkul sektöründe önemli paydaşlardan biri olan gayrimenkul değerlendirme şirketlerinde uygulanan kalite yönetim sistemlerinin değerlendirilmesidir. Bu kapsamda Türkiye'deki gayrimenkul değerlendirme şirketlerinin kalite yönetim sistemlerine yönelik algısını ölçmek amacıyla değerlendirme firmalarına anket uygulanmış ve örnek uygulama yardımı ile şirketlerin kalite algısı ve uygulamaları açıklanmaya çalışılmıştır. Çalışmanın sonucunda; Türkiye'de faaliyet gösteren gayrimenkul değerlendirme şirketlerinde kalite yönetim sistemi belgesinin bulunduğu ancak, kalite yönetim sisteminin ne şekilde uygulanacağına ve sürdürülebilir kılınacağına ilişkin tam anlamı ile bilgi sahibi olan şirket sayısının oldukça az olduğu görülmüştür. Gayrimenkul değerlendirme şirketlerinde kalite yönetim sistemlerinin sürdürülebilir olması ve gayrimenkul değerlemesine yönelik çıktılarının standart, adil, tarafsız ve son kullanıcıların en iyi şekilde yararlanacağı veriler içermesi noktasında son derece önemli olan standardizasyon ve belgelendirmenin, Türk mevzuatı çerçevesinde tüm gayrimenkul değerlendirme şirketlerine yasal zorunluluk haline getirilmesi gerektiği değerlendirilmektedir. Ayrıca, gayrimenkul değerlendirme şirketlerinin kalite yönetim sistemleri ve bu sistemlere yönelik prosedürleri en az yılda bir kere haberli denetimler kapsamında ve yılda bir defadan fazla olmamak koşuluyla habersiz denetim metoduyla denetlenmesi gerektiği sonucuna varılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Kalite, Kalite Yönetim Sistemi, Gayrimenkul Değerleme Şirketleri

Quality Management Systems in Real Estate Valuation Organizations

Abstract

Keywords: As a result of the developments in globalization and information technologies, the competition conditions in all markets have aggravated. For organizations seeking to achieve sustainability and competitive advantage in the marketplace, it has become an important goal to provide services and products at a high standard for the needs and desires of customers. To this end, quality management systems have become an important focus for all organizations that realize that their customers can be satisfied with high quality products and services. In this context, the compatibility of quality, quality management system and quality management systems with globally accepted standards has become one of the important working areas for organizations. Quality and quality management systems are important concepts for all organizations regardless of scale and sector differences. The main objective of this study was to evaluate the quality management systems implemented in real estate appraisal companies, which is one of the major stakeholders in the real estate sector in Turkey. In this context, in order to measure the perceptions of real estate appraisal companies in Turkey towards quality management systems, a questionnaire was applied to appraisal companies and an attempt to explain quality perceptions and practices of companies with the help of the example application. As a result of the study, it has been revealed that most real estate appraisal companies operating in Turkey has a quality management system certificate, however, the number of companies with full knowledge about how to implement and maintain quality management systems is quite low. In order to ensure that quality management systems in real estate appraisal companies become sustainable and the outputs of real estate valuation are standard, fair, and impartial and include data that the end-users will benefit the best, the extremely important standardization and certification aspects should be made legally mandatory for all real estate valuation companies within the framework of Turkish legislation. In addition, it has been concluded that the quality management systems of real estate appraisal companies and their procedures related to these systems should be audited at least once a year under the scope of announced audits, and not more than once a year, unannounced audits.

Keywords: Quality, Quality Management System, Real Estate Appraisal Companies

Gençlerin Fast Food Tüketim Alışkanlıklarının Değerlendirilmesine İlişkin Bir Çalışma

Öğr.Gör. Hüseyin Fatih Atlı - Doç.Dr. Murat Toksarı

ÖZ

İnsanların sağlıklı bir şekilde yaşayabilmeleri için besin unsurlarının kalite ve miktar olarak yeterli düzeyde tüketilmesi ile mümkündür. Günlük yaşamın hareketliliği ve hızlı temposu insanların beslenme alışkanlıklarını da değiştirmiştir. Özellikle gençler fast food ürünleri daha çok tercih etmektedirler. Gençlerin fast food tüketme eğiliminde olmalarında çevresel unsurların etkisi bulunmaktadır. Bu çalışmanın amacı gençlerin fast food tüketim alışkanlıklarını değerlendirmek ve bir örneklem üzerinde araştırma yapmaktır. Bu çalışmada beslenme, fast food ve tüketim alışkanlıklarındaki değişim kavramları ele alınacak ve İskenderun şehir merkezinde yaşayan hedef tüketicilere yönelik olarak nicel araştırma yöntemlerinden anket yöntemi uygulanarak çıkan bulguların sonuçları değerlendirilecektir. İskenderun merkez de fast food tüketim alışkanlığı olan 1100 tüketici ile hem yüz yüze görüşülerek hem de online olarak yapılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Fast Food, Tüketici, Tüketim, Beslenme.

A Study On the Evaluation of Fast Food Consumption Habits of Young People

Abstract

Keywords: It is possible for people to live in a healthy way by consuming sufficient nutrients in terms of quality and quantity. The mobility and fast pace of daily life have also changed people's eating habits. Young people especially prefer fast food products. Environmental factors have an impact on young people's tendency to consume fast food. The aim of this study is to evaluate the fast food consumption habits of young people and to do research on a sample. In this study, the concepts of change in nutrition, fast food and consumption habits will be discussed. The center of Iskenderun has been carried out both face-to-face and online with 1100 consumers who are fast food consumption habits.

Keywords: Fast Food, Consumer, Consumption, Nutrition.

Intervening the Existence of Risk Management On Relationship of Audit Committee With Firm Performance

Dr. Öğretim Üyesi Sami Rm Musallam

ÖZ

Purpose – This research investigates the intervening the existence of risk management on relationship of audit committee with firm performance after the issuance of Palestinian Code on Corporate Governance (PCCG) in Palestine. Design/methodology/approach – The research utilizes a panel data of 31 companies listed in Palestinian stock exchange from 2010 to 2016. It also utilizes Structural Equation Modeling (SEM) model. Findings – The results of SEM model find that there is a significant positive effect of the existence of risk management, audit committee meeting, and audit committee financial expertise on firm performance. However, audit committee independence has a significant negative effect on firm performance. The results also find that the effects of audit committee meeting and audit committee independence are significant on firm performance through the existence of risk management. Theoretical implications – This research contributes to corporate governance literature by investigating the intervening the existence of risk management on relationship of audit committee with firm performance in Palestine as one of the youngest stock market in region that assists to examine the validity of agency theory in a young and small emerging market context. Practical implications – The results of this research are important to policymakers, shareholders and directors of companies to make their right decisions in order to protect the interest of stakeholders and increase the flow of capital and foreign investments. Originality/value – It is the first research to investigate the intervening the existence of risk management on relationship of audit committee with firm performance in Palestine.

Anahtar Kelimeler: Palestine, Risk Management, Audit Committee, Firm Performance

İşgören Kadınlara İşgörmez Sistemin Mükâfatı: Cam Tavan ve Cam Uçurum Olgularına Yönelik Bir Araştırma

Dr. Öğretim Üyesi Süreyya Ece

ÖZ

Toplumsal yaşamda etkin olan cinsiyet algısı çalışma yaşamına da yansımaktadır. Çalışma yaşamındaki cam tavan sendromu ve cam uçurum olguları, toplumdaki cinsiyete dayalı rol dağılımının bir sonucudur. Cam tavan sendromu, bir kadın çalışanın gerekli niteliklere sahip olmasına rağmen çalıştığı kurumda görünmez bir engel nedeniyle üst düzey konumlara yükselememesini ifade eder. Cam uçurum ise bir kurumda başarısızlık riski yüksek görevlere bir kadın çalışanın getirilmesidir. Bu çalışmada üniversite öğrencilerinin cam tavan sendromu ve cam uçurum olgularına yönelik görüşlerinin belirlenmesi amaçlanmıştır. Araştırma kapsamında hazırlanan anket formunun birinci bölümünde cam tavan sendromuna ilişkin ifadelerden oluşan bir ölçek bulunmaktadır. İkinci bölümde ise cam uçurum olgusunu tespit etmeye yönelik bir işletmeye ait olası iki farklı senaryo yer almaktadır. Öğrencilerden her senaryoya ilişkin bir yönetici adayını tercih etmeleri istenmiştir. Bu çalışma, ileride çalışma yaşamında söz sahibi olacak üniversite öğrencilerinin, mevcut çalışma yaşamında karşılaşılan cam tavan sendromu ve cam uçurum olgularına dair görüşleri hakkında bilgi edinilmesi açısından önem taşımaktadır.

Anahtar Kelimeler: Cam Tavan Sendromu, Cam Uçurum, Cinsiyet Ayrımcılığı, Stereotip

Kent Ekonomisini Etkileyen Bir Unsur Olarak Üniversite Öğrencilerinin Harcamaları ve Bir Araştırma: Şırnak İli Örneği

Burak Çekin - İdris Ürek

ÖZ

Kamu yatırımları kentlerin gelişimine doğrudan veya dolaylı birçok konuda katkı sağlamaktadır. Eğitim sektöründe, kamu yatırımlarının artması kentlerin ekonomik ve sosyal açıdan kalkınmalarını hızlandırmaktadır. Ülkemizde her geçen gün artan devlet ve özel üniversiteler hem istihdam hem de harcama açısından buldukları şehre önemli katkılar sunmaktadır. Üniversiteler istihdamın artması, ekonomide verimliliğin, toplumda ise bireysel gelirin artmasına yardımcı olduğu için pek çok sosyo-kültürel gelişimleri de beraberinde getirmektedir. Bu çalışmanın amacı Şırnak Üniversite'si öğrencilerinin yaptıkları harcamaların bölge ekonomisine katkılarını araştırmak, varsa aralarındaki bağlantıyı ortaya çıkarmaktır. Araştırmanın evrenini Şırnak üniversitesi öğrencileri oluşturmaktadır. Araştırma da veri toplama yöntemi olarak yüz yüze anket kullanılacak olup, elde edilen veriler SPSS paket programında analize tabi tutulacaktır.

Anahtar Kelimeler: Üniversite Öğrenci Harcamaları, Kent Ekonomisi, Sosyal Transfer Harcamaları, Şırnak

Kısa Vadeli Yabancı Kaynak Kullanımının İşletmelerin Aktif Karlılıkları Üzerine Etkisi: BİST Maden Sektörüne Yönelik Bir Uygulama

Öğr.Gör. H.Yusuf Güngör - Dr. Öğretim Üyesi M.recep Armutlu

ÖZ

Firmalar uzun vadede sermayelerini artırmak, kısa vadede yüksek karlar elde etmek istemektedirler. Bunların sağlanması birçok makro ve mikro değişkene bağlıdır. Finansman kararları özellikle ülkemiz gibi finansal piyasaların çok çeşitli olmadığı ve piyasalardan faydalanmanın zor olduğu, yüksek enflasyona sahip dolayısıyla yüksek faizlere sahip bir ekonomide karlılığı ve sermayenin değerini etkilemektedir. Özellikle Bu etkiler sektörden sektöre değişiklik göstermektedir. Çalışmada Borsa İstanbul'da işlem gören dört maden firmasının 2009-2018 yılları arasındaki çeyreklik verileri kullanılarak kısa vadeli borçlanma oranları, stok tutma süreleri ve aktif karlılığı arasındaki ilişki analiz edilmiştir. Elde edilen veriler regresyon analizi yöntemi ile analiz edilmiş ve kısa vadeli borçlanmanın aktif karlılığı üzerine etkisinin olumsuz olduğu sonucu ortaya çıkmıştır.

Anahtar Kelimeler: Aktif Karlılığı, Kısa Vadeli Borçlanma, Maden Sektörü

Kobilerde Tedarik Zinciri Yönetimde Stratejik Bilinç Düzeyi ve Performans İlişkisi Üzerine Bir Araştırma

Öğr.Gör. İsmail Güçlü - Dr. Emre Karakaş

ÖZ

Küreselleşme ve teknolojik gelişmelerde yaşanan değişimler dünyada pazarları birleştirirken hızlı ve büyük değişimlere neden olmuştur. İnsanların yaşam biçimleri ve tüketim alışkanlıkları değişti ve rekabetçi bir atmosfer içerisinde yaşamlarını sürdüren işletmeler içinde stratejik olarak yönetmesi gereken alanların önemi günden güne artmıştır. Rekabetçi üstünlük; geçmişe ait bilgilerin analiz edilerek izlenecek işletme rotasının belirlenmesi olarak algılanan stratejik bilinçle tüm süreçler etkin yönetilmesiyle mümkündür. İşletmeler faaliyet olarak belirli sınıflara ayrılırsalar da stratejik yönetim rekabetçi ortamlarda her işletme için hayati öneme sahiptir. İşletmeler öncelikle tamamen stratejik yaklaşımın bilincinde olmalı ve büyüyerek daha güçlü ve başarılı olmayı hedeflemelidir. Bütün süreçlerde stratejik uygulamalar özenle uygulanmalı ve özellikle tedarik zinciri yönetim süreçlerinde de stratejik uygulamalar bir bilinçle hayata geçirilmelidir. Böylece işletmelerin tedarik zinciri yönetimi stratejik bir yapıda olması performansa olumlu katkılar sağlar. Bu çalışma ile işletmelerin stratejik bilinç düzeyleri ile tedarik zinciri yönetiminde gösterdikleri stratejik bilinç düzeylerinin performansa etkilerinin ilişkisel boyutlarının belirlenmesi amaçlanmıştır. Etkin yaklaşımlar ile işletmelerin performanslarına katkı sunan iyileşme alanlarının boyutları belirlenmeye çalışılmıştır. Bu amaçla Samsun ilinde faaliyet gösteren kobilere anket uygulanmış ve 62 işletmeye ait anket değerlendirmeye alınmıştır. Bu çalışma sonucunda stratejik bilinci yüksek olan işletmelerin tedarik zinciri yönetiminde geliştirdikleri stratejik bilinç çalışmaları ile katma değerlerindeki değişimlerin işletme performansına olumlu etkileri ölçümlenmiştir. İşletmelerin stratejik bilinç düzeyleri ile tedarik zinciri yönetiminde uyguladıkları stratejik yaklaşımlar arasında farklı boyutlarda olsa da anlamlı bir ilişki olduğu sonucuna varılmıştır. Çalışma sonucu geliştirilen öneriler, oluşabilecek sorunların çözümüne yardımcı olacağı ve literatüre katkı sağlayacağı değerlendirilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Stratejik Bilinç, Tedarik Zinciri, Performans Yönetimi

A Research On Strategic Conscious Level and Performance Relationship With Supply Chain Management

Abstract

Keywords: People's lifestyles and consumption habits have changed, and the importance of areas that need to be strategically managed within enterprises that live in a competitive atmosphere has increased day by day. Competitive superiority; It is possible to analyze the information of the past and to manage all processes with the strategic awareness perceived as the determination of the route to be followed. Although businesses are divided into specific classes of activity, strategic management is vital to every business in a competitive environment. Businesses should first be fully aware of the strategic approach and aim to grow and become stronger and more successful. In all processes, strategic implementations should be implemented with due diligence, and strategic applications should be implemented in a conscious manner, especially in supply chain management processes. Thus, having a strategic structure in the supply chain management of enterprises provides positive contributions to performance. In this study, it is aimed to determine the relational dimensions of the effects of the strategic consciousness levels of the enterprises on the performance chain and their effects on the performance chain. With the effective approaches, the dimensions of the improvement areas that contribute to the performance of the enterprises have been tried to be determined. For this purpose, questionnaires were applied to SMEs operating in the province of Samsun and the survey for 62 enterprises was taken into consideration. As a result of this study, the positive impacts of the changes in value added on the operational performance were measured by the strategic consciousness studies developed by the enterprises with high strategic awareness in the supply chain management. It was concluded that there was a significant relationship between strategic awareness levels of enterprises and strategic approaches implemented in supply chain management.

Keywords: Strategic Consciousness, Supply Chain, Performance Management

Kurum Kültürü Açısından Kurumsal İtibar ve Yönetimi

Dr. Öğretim Üyesi İrfan Ertekin

ÖZ

Kurum ve kuruluşlar sosyal yaşamda, kamunun ve geniş hedef kitlelerin başta barınma, beslenme, güvenlik, eğitim, sağlık olmak üzere birçok temel ihtiyaçlarına cevap veren en önemli hizmet sağlayıcılarıdır. Dolayısıyla bir anayasal ve kamusal hizmet sağlayıcısı olarak kurum ve kuruluşlar bir toplumun en önemli bileşenleridir. Bu çalışmada, kurum ve kuruluşlar açısından oldukça önemli olduğuna inandığımız; kültür, kurum kültürü, itibar, kurumsal itibar, kurumsal itibar yönetimi vb. kavramlara açıklık getirilerek, kurum kültürü açısından kurumsal itibar yönetimi sürecinin nasıl işlevselleştirilmesi gerektiği üzerinde durulması amaçlanmıştır. Çalışmada konu ile ilgili olarak literatür taraması yapılmış olup, betimleme yönteminden faydalanılmıştır. Çalışma sonucunda, kurum ve kuruluşların toplumda var olarak sosyal paydaşlar arasında yer alması açısından kurumsal itibar algısının olmaz ise olmaz bir gerçeklik olduğu görülmüştür. Çalışma, kurum ve kuruluşların muhtemel yaşayabilecekleri her türlü kriz süreçlerinden sağlıklı çıkmak için üst yöneticiler nezdinde kurumsal itibar ve yönetimi konusunda farkındalık oluşturması açısından önemlidir.

Anahtar Kelimeler: Anahtar Kelimeler: Kurum, Kurum Kültürü, Kurum Kimliği, Kurumsal İtibar, Kurumsal İtibar Yönetimi

Corporate Reputation and Management in Terms of Corporate Culture

Abstract

Keywords: Organizations and institutions are the most important service providers that cover many basic needs of people and large target groups, especially in terms of housing, nutrition, security, education and health in public life. For this reason, organizations and institutions are the most important components of the society as constitutional and public service providers. In the present study, the purpose was to examine how corporate reputation process should be managed in terms of corporate culture by clarifying concepts like culture, corporate culture, reputation, management etc., which we believe to be very important for organizations and institutions. A literature review was carried out on the subject, and the Descriptive Method was employed in this study. As a result of the study, it was determined that corporate reputation perceptions are a vital reality in terms of taking place among the social stakeholders in the society for organizations and institutions. The study is important in that it creates awareness on

corporate reputation and management for top-level executives to overcome all crisis processes that institutions and organizations might experience.

Keywords: Institution, Corporate Culture, Corporate Identity, Corporate Reputation, Corporate Reputation Management

Lisans ve Yüksek Lisans Öğrencilerinin Etik Algıları Üzerine Bir Araştırma

Gülçin Çetinkaya Özdemir - Hümeysra Nur Hatipoğlu

ÖZ

Son yıllarda iş etiğine olan ilginin artması ve iş etiği konusunda bilinçlendirme çalışmaları sadece işletmelerde değil işletme okullarının müfredatlarında da yaygınlaşır hale gelmiştir. İşletmelerin potansiyel insan kaynağı olan öğrencilerin etik algısı en az işletme çalışanlarının etik algısı kadar önemli olmaya başlamıştır. Bundan dolayı işletme okullarında öğrenim görmekte olan öğrencilerin etik algılarını ölçmek amacıyla Marmara Üniversitesi'nde işletme eğitimi görmekte olan toplamda 230 lisans ve yüksek lisans öğrencisinin etik algısı, sekiz örnek olaydan oluşan "Etik Algı Ölçeği (Schaap,2013)" ile ölçülmüştür. Örnek olaylardan oluşan bu ankette, öğrencilerin farklı durumlar ve roller karşısındaki etik algıları ölçülmüştür. Lisans ve yüksek lisans, cinsiyet ve okul başarı durumuna göre oluşturulan hipotezlerde lisans ve yüksek lisans öğrencileri arasında anlamlı bir farklılık bulunmadığı gibi okuldaki başarı durumuna göre yapılan karşılaştırmada da anlamlı bir fark bulunmamıştır. Ancak cinsiyete göre yapılan karşılaştırmada kadın öğrencilerin erkek öğrencilere göre etik algılarında anlamlı bir fark olduğu ve kadın öğrencilerin etik algı düzeylerinin daha yüksek düzeyde olduğu belirlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Etik, Etik Algısı, Yükseköğretim

A Research On Ethical Perceptions of Graduate and Master's Students

Abstract

Keywords: Increasing interest in business ethics in recent years and raising awareness on business ethics have become widespread not only in enterprises but also in the curriculum of business schools. The ethical perception of the students, who are the potential human resources of the enterprises, is at least as important as the ethical perception of the employees. Therefore, 230 undergraduate and graduate students' perceptions of ethics were measured by in Ethical Perception Scale consisting of eight case studies. In this survey consisting of case studies, the ethical perceptions of students in different situations and roles are measured. No significant difference was found between undergraduate and graduate students. Also it wasn't found in the comparison of the achievement level in school. However, it was determined that there was a significant difference between female students and male students according to gender, and female students had higher ethical perceptions than male students.

Keywords: Ethics, Ethics Perception, Higher Education

Mali Denetimde Bulut Bilişim Uygulamaları Lübnan Ülkesindeki Trablüs İlinde Denetimciler ile Örneği

Doç.Dr. Ramazan Yanık - Prof.Dr. Uğur Yavuz - Ali Al Housain Al Eid

ÖZ

Bulut bilişim kısaca, kullanıcının internet aracılığı ile yazılım uygulamalarına, donanıma, veriye ve işlem gücüne erişmesini sağlayan bir teknoloji olarak tanımlanabilmektedir. Mali denetim gün geçtikçe daha fazla firmayı kapsamaya sonucunda muhasebe ve diğer işletme disiplinlerinde dönüşüm ve değişim başlattığı düşünülen bulut teknolojisinin benimsenmesi ve kabulü, ampirik bir zemin üzerine inşa edilerek tartışmaya açılması ilgi çeken bir konu olarak görülmektedir. Bu nedenle, bu çalışmanın Trablüs ilinde denetimcilerine göre denetim firmalarının bulut bilişim uygulamalarına bakış açısının belirlenmesi ve değerlendirilmesi amacını taşımaktadır. Çalışmanın amacını gerçekleştirilmesi için hem literatür çalışması yapılmış hem de veri toplama yöntemi olarak nitel araştırma türlerinden anket tekniği kullanılmıştır. Ulaşılabilirlik durumuna göre Trablüs'da 60 denetimciler ile bir anket gerçekleştirilmiştir. Çalışmanın sonucunda denetim firmalarının bulut bilişim uygulamalarını tercih etme nedenlerinin kaynakların daha esnek kullanımı, iş performansı ve verimliliğin artırılması ve iş sürekliliği ve felaketten kurtarma seçenekleri olduğu tespit edilmiştir. Ayrıca katılan denetimcilerine göre bulut bilişim uygulamalarını kullanmasının tercih etme avantajlarının yatırım maliyetinde düşüş sağladığı için firmaların gerekli başka alanlara yatırım yapmak konusunda esneklik kazanacaktır, kurumsal verimliliği artırır ve görevlerin uygulanmasını daha verimli hale getirir ve yatırım maliyetinde düşüş sağladığı için firmaların gerekli başka alanlara yatırım yapmak konusunda esneklik kazanacaktır olduğu tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Bulut Bilişim, Mali Denetim

Marka Yaşam Döngüsü ve Sosyal Medya İlişkisi

Dr. Öğretim Üyesi Osman Özdemir

ÖZ

Markalar günümüz ekonomik ortamında maliyet, zaman, kalite ve işlevsellik açısından rekabet edebilir olma zorunluluğu ile karşı karşıya kalmaktadır. Bu zorunluluk markaların kaynaklarını etkin kullanmalarında yardımcı olacak performans bilgilerini sağlayacak yeni yaşam dönemi çalışmalarını gündeme getirmiştir. Markalar için müşterilere değer sunmak önemlidir ve sunulan değer içeriğini markanın içinde bulunduğu dönem belirlemektedir. Bu çalışmada marka yaşam döngüsü ve sosyal medya başta olmak üzere duygu ve iletişim kavramları ile ilişkisine odaklanılmaktadır. Yapılan literatür araştırmalarında duygu, iletişim kavramları ile günümüzde sosyal medya sitelerinin markaları ve marka yaşam dönemlerini etkilediği anlaşılmıştır. Genel olarak marka stratejilerine yönelik bir kavram olarak kullanılan marka yaşam döngüsü kavramı, pazarlama faaliyetleri açısından markanın yaşam dönemini ortaya koymaktadır

Anahtar Kelimeler: Marka, Marka Yaşam Döngüsü, Sosyal Medya

Mistik Öğelerin Pazarlamada Kullanımı

Doç.Dr. Baran Arslan

ÖZ

Post modern pazarlama dönemi itibari ile kullanabilecekleri tüm öğeleri pazarlama faaliyetlerinde kullanan pazarlamacılar, tüketicilerin gizemli olana, bilinmeyene yönelik olan merak duygusunu da bir pazarlama aracı haline getirmişlerdir. Genelde inandıkları gerçeklere bağlı hareket eden tüketiciler, bilinmeyene çağıran, merak uyandırıcı serüvenlere sürükleyen mistik pazarlama araçları kullanılarak etkilemeye çalışılmaktadırlar. Tüketicilerin bilinmeyene olan merakı, bir şeyleri öğrenme ve çözümlemede tüketiciyi sürekli olarak ihtiyaç duyulan mal veya hizmetlere sahip olma noktasında telkin etmektedir. Gizemli alanlarda mistik öğelerin bir meta olarak kullanılması ile birlikte hem talep hem de arz saflarından gelen etkilerle pazar gittikçe büyümektedir. Fantastik ve mistik oyunların, Harry Potter serilerinin satış rekorları kırmasının temelinde tüketicilerin bilinmeze olan merakından kaynaklanmaktadır. Gizemli, bilinmeyen şeylere karşı ilgilenimi yüksek olan insanların tüketim potansiyelleri göz önüne alındığında mistisizmin ne denli büyük bir güç olduğu daha net olarak ortaya çıkıyor. Bu noktadan hareketle bu çalışmada mistik öğelerin pazarlamada kullanılması ile ilgili kavramlar ve tüm boyutları ile ele alınacaktır.

Anahtar Kelimeler: Post Modern Pazarlama, Mistik Öğeler

Muhasebe Alanında Teknoloji Kullanımının Öğrenciler Üzerindeki Etkileri

Dr. Öğretim Üyesi Özcan Demir - Enes Peker - Gözde Özmen

ÖZ

Globalleşen dünya ve gün geçtikçe bilgi teknolojilerinin hayatın her alanına özellikle iş alanlarına dâhil olması iş süreçlerinin değişimine, gelişimine olanak sağlamıştır. Teknolojik olanakların artması ve değişimlerin muhasebe alanına yansımaları öğrenme süreç ve tekniklerinin değişimi, bilgi teknolojilerinin bu alanda daha etkili olarak kullanılmasını zorunlu kılmıştır. Muhasebe alanının güncel durumlara göre ihtiyaç duyduğu teknolojinin kullanımı ile geçmişteki klasik ve geleneksel yöntemlerin karşılaştırılması, öğrencilerin değişen koşullara karşı düşüncelerini etkilemektedir. Muhasebe; yöneticilerin karar alma ve kontrol fonksiyonlarına yardımcı olmasının yanı sıra geleceğin planlanması için gerekli bilgileri bu sistem sayesinde oluşturmaktadır. Bu sistem bilgi teknolojilerinin hızla gelişmesi, verilerin kayda alınması ve raporlanması ile kısa zamanda çok hızlı ve etkin bir şekilde yapılabilir hale gelmesi, süreci olumlu yönde etkilemiştir. Muhasebe dünyasının ihtiyaç duyduğu hem güncel bilgilerle donatılmış hem de o alandaki teknolojiye hakim meslek elemanlarının yetiştirilmesi adına geleneksel eğitim yöntemlerinin teknoloji kullanımı ile desteklenmesi ve pekiştirilmesi gerekmektedir. Çalışmada muhasebe eğitimi alan üniversite öğrencilerinin teknolojiye yatkınlıkları ve bu alana bakış açıları test edilmiştir. Çalışmamız Fırat Üniversitesi ve İnönü Üniversitesi İ.İ.B.F öğrencileri üzerinde yüz yüze anket uygulaması ile gerçekleştirilmiştir. Çalışma sonuçları istatistiksel yöntemlerle değerlendirilerek sunulmaya çalışılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Muhasebe Eğitimi, Teknoloji, Bilgi Teknolojileri

The Effects of Technology Usage in Accounting Field On Students

Abstract

Keywords: The globalization of world and the integration of information technologies into all aspects of life, especially in business areas, have enabled the development and change of business processes. Increasing technological opportunities and reflection of changes in the accounting field has made it compulsory to use information technologies more effectively in this field. The comparison of traditional methods and the use of the technology required by the current situation in the field of accounting affect the students' thinking against changing conditions. In addition to assisting the decision-making and control functions of the managers, accounting provides the necessary information for the planning of the future through this

system. The rapid development of information technologies have made the recording and reporting of data very quickly and effectively in a short period which affected the process positively. Traditional training methods need to be supported and reinforced with the use of technology in order to educate professionals who are equipped with up-to-date information and who have the technology in the field. Our study was carried out with the questionnaire application to Economics and Administrative Sciences Faculty's students in Fırat University and İnönü University. The results of the study were evaluated by using statistical methods.

Keywords: Accounting Education, Technology and Information Technology

Muhasebe Meslek Mensuplarının Karşılaştıkları Sorunlar ve Beklentilerinin Analizi: Elazığ ve Malatya İlleri Uygulaması

Dr. Öğretim Üyesi Özcan Demir - Enes Polat

ÖZ

Muhasebe meslek mensubu, işletmelerin bilgi kullanıcıları durumunda olan kişi ve kuruluşların ihtiyaç duyduğu bilgileri üretirken toplumun çıkarlarını da göz önüne aldığı için önemli sorumluluklar taşımaktadır. Bu sosyal sorumluluk duygusunun getirmiş olduğu çalışma koşulları, meslek mensuplarının mesleki faaliyetlerinde bir takım sorunlarla karşılaşmalarına ve beklentilerine de yol açmıştır. Bu sorunların da tespit edilerek ortadan kaldırılmasına yönelik girişimlerde bulunulması gerekmektedir. Bu kapsamda da yapılan çalışmanın iki temel amacı bulunmaktadır. Bunlardan ilki, muhasebe meslek mensuplarının mesleki faaliyetleri esnasında karşılaştıkları sorunları tespit ederek, bu sorunların çözümü noktasında bağlı oldukları meslek odalarından beklentilerini ortaya koymaktır. İkincisi ise, muhasebe meslek mensuplarının karşılaştıkları sorunlara ve meslek odalarından beklentilerine ilişkin görüşlerinin, demografik özellikler ve faaliyet gösterilen ekonomik çevre açısından farklılık gösterip göstermediğini tespit etmektir. Bu amaçla hazırlanan anket formu Elazığ ve Malatya illerinde faaliyet gösteren muhasebe meslek mensuplarına uygulanmış ve elde edilen verilere göre muhasebe meslek mensuplarının mesleki sorun ve beklentilere genellikle katıldıkları gözlemlenmiştir. Ayrıca, meslek mensuplarının söz konusu mesleki sorun ve beklentilere ilişkin görüşlerinde de bazı demografik değişkenlere ve faaliyet gösterilen ekonomik çevreye göre anlamlı farklılıklar tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Muhasebe Meslek Mensubu, Meslek Mensuplarının Sorunları ve Meslek Mensuplarının Beklentileri.

Analysis of the Problems and Expectations of the Accounting Professional Mensions: Elazığ and Malatya Province Application

Abstract

Keywords: Accounting professional, information required by the persons and organizations that have information status of enterprises are produced. The working environment brought about by this sense of social responsibility led to some open encounters and expectations in the professional activities of the professionals. It is also a direction determinant that aims to eliminate these problems. In this comprehensive study, there are two basic designs. First of

these, I believe in the goals of the accountants, approaches the problems in this regard, depending on the solution of these problems determine the expectations from the professional chambers. Secondly, we are approaching the problems of professional accountants and we prefer to see whether they show your views on your expectations from the chambers of profession, your demographic characteristics and your environment-friendly situation in our fields of activity. In Elazığ and Malatya provinces, according to the data obtained from the audit professionals in the fields of activity, the occupational problems and expectations of professional accountants were observed. In addition, there are significant differences in terms of demographic variables and activities related to the environment and environment related to your interviews.

Keywords: Professional Accountant, Problems of Professional Members, Expectations of Professional Members.

Muhasebe Meslek Mensuplarının Staj Yapan Meslek Adaylarından Beklenti Analizi: Elazığ-Malatya Örneği

Dr. Öğretim Üyesi Özcan Demir - Gözde Özmen - Zülküf Narlıkaya

ÖZ

Günümüz işletmeleri teknik ve ekonomik gelişmelere paralel olarak gerek bürokrasi gerekse de iş yaşamında nitelikli gelişmelere uyum sağlayan insan kaynaklarına her zamankinden daha fazla ihtiyaç duymaktadırlar. Özellikle muhasebe mesleği için günümüzde lise düzeyinde ve lisans ya da ön lisans düzeyinde muhasebe eğitimi alındıktan sonra staj süreci başlamaktadır. Bu staj sürecinde meslek mensupları ile mesleğe adım atacak olan adayların iletişimi başlamakta ve bu iletişim sonucunda meslek mensuplarının adaylardan beklentileri ve istemleri ortaya çıkmaktadır. Bu noktada da adayların aldıkları eğitime dair teorik bilgilerini uygulama ve pratiğe dönüştürebilmeleri oldukça önemli olmuştur. Bu doğrultuda çalışmamız ile Elazığ ve Malatya illerinde SMMM Odasına kayıtlı olarak çalışan muhasebe meslek mensuplarının yukarıda bahsettiğimiz beklentilerini ortaya çıkarmak ve bu doğrultuda ortaya çıkacak verilerle adayların eğitim kalitelerinin yükselmesine katkı sağlamak amaçlanmıştır. Elazığ ve Malatya illerinde görev yapan SMMM araştırmannın evrenini oluşturmaktadır. Bu illerde görev yapan 900 adet muhasebe meslek mensubundan 240 tanesine ulaşılmış ve anket çalışması yapılmıştır. Uyguladığımız anket meslek mensuplarının verdikleri yanıtlar ile hipotezlerimizin test edilmesiyle şekillendirilmiştir. Yaptığımız bu testler doğrultusunda çalışmamızdan çıkardığımız temel sonuç meslek mensuplarının adaylardan daha fazla pratik iş yaşamına yönelik eğitim beklentileri bulunduğu, iş yaşamında sorumluluktan kaçınmamaları, teknolojik yenilik ve yazılımlara daha yatkın olmaları gerektiğidir. Meslek mensubu adaylarından piyasanın beklentilerini karşılayacak düzeyde donanıma sahip olmaları ve bu konuda yetişmeleri çalışmanın temel çerçevesini oluşturmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Muhasebe Mesleği, Smmm Stajı, Nitelikli Muhasebe, Muhasebe Eğitimi

Expectation Analysis of the Accounting Professionals From Internship Candidates: Example of Elazığ-Malatya

Abstract

Keywords: Today's enterprises as in line with technical and economic developments need more human resources than ever before to adapt to quality developments in both bureaucracy and business life. Internship process is start especially for accounting profession at high school level

and at the undergraduate or associate level. In this internship process, the communication of the candidates who will take the job with the profession starts and as a result of this communication, the expectations and demands of the members of the profession arise. At this point, it has been very important for the candidates to apply their theoretical knowledge to the application and practice of the education they received. In this context, it is aimed to reveal the above mentioned expectations of professional accountants who are registered to SMMM Chamber in Elazığ and Malatya provinces and to contribute to the increase in the quality of education of the candidates. SMMM who working in the provinces of Elazığ and Malatya constitutes the universe of the research. 240 of the 900 professional accountants working in these provinces were reached and a survey study was conducted. The questionnaire which we applied was shaped by testing the answers and hypotheses of the professions. In line with these tests, the main outcome of our work is that there are more expectations for practical work life than the candidates, should not avoid responsibility in business life and that they should be more prone to technological innovation and software. It is the basic framework of the study that they have the level of equipment to meet the expectations of the profession and this they are professional in this regard.

Keywords: Accounting Profession, Smmm Internship, Qualified Accounting, Accounting Education

Müşteri Değer Algısı ve Satın Alma Niyeti Arasındaki İlişki: Türkiye'deki Otomobil Sektörü Üzerine Ampirik Bir Çalışma

Dr. Öğretim Üyesi Osman Özdemir

ÖZ

Bu çalışmanın amacı, Türkiye'deki tüketicilerin otomobillere yönelik olarak algıladığı değerlerin satın alma niyetini nasıl etkilediğini anlamaktır. Otomotiv sektörü hem akademi hem de toplum için çekici bir konudur. Bu nedenle, şirketler müşteri değer algısı konusuna yönelerek ürünlerini otomobil kullanıcılarına tanıtmayı ve satmayı amaçlamaktadır. Araştırma modelinde müşteri değer algısı, tutum, güven, memnuniyet ve sadakat bulunmaktadır. Model, 209 kullanıcının anket verileriyle test edilmiştir. Bu çalışma, tüketicinin satın alma niyetini etkileyen müşteri değer algısının önemini göstermektedir. Tutum, güven, memnuniyet ve sadakatin tüketicinin satın alma niyetinde pozitif yönde etkisi olduğu tespit edilmiştir. Sonuç olarak, bu çalışmadaki tüm değişkenler birbirleriyle anlamlı ve pozitif yönde ilişkilidir. Bu sonuçlar, otomobil sektöründe yöneticilerin aktif olarak müşteri değer algısını dikkate almaları ve yönetmeleri gerekliliğini göstermektedir.

Anahtar Kelimeler: Müşteri Değer Algısı, Satın Alma Niyeti, Otomobil Sektörü

The Relationship Between Consumer Perceived Value and Purchase Intention: An Empirical Study of Automobile Sector in Turkey

Abstract

Keywords: The purpose of this study is to develop an understanding of how consumer perceived value CPV affect to purchase intention towards automobiles in Turkey. Automobiles are attractive for people and companies promote and sell their products to automobile users. Therefore, companies dwelt on CPV. Attitude, trust, satisfaction and loyalty are used as a mediator in research model. The model was tested and confirmed with the survey data of 209 users in Trc3 region. This study presents the importance of CPV which affects consumer's purchase intention. It was found that attitude, trust, satisfaction and loyalty are positively effective on consumer's purchase intention. Consequently, in this study all variables are positively related to each other. These results suggest that marketers need to take into account and manage actively (CPV) in automobile sector.

Keywords: Consumer Perceived Value, Purchase Intention, Automobile Sector

Öğretmenlerin Psikolojik Sermaye Algıları ile Mesleki Motivasyonları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi: Şırnak İlinde Bir Araştırma

Dr. Öğretim Üyesi Ferhat Uğurlu - Öğr.Gör. Sümeyra Ceyhan

ÖZ

Günümüz iş hayatının gelişiminde psikolojik sermaye, kim olduğumuzu ya da pozitif gelişim vasıtasıyla ne olabileceğimizi ortaya koyan insan kaynağının güçlü yönleri ve de bireyin pozitif psikolojik gelişim göstermesi hali şeklinde tanımlanmaktadır. Mesleki motivasyon ise, kurumda çalışan bireylerin mesleğini yerine getirirken, görev hedeflerine ya da maddi ve manevi ödüle ulaşma çabası içinde göstermiş olduğu davranış biçiminin psikolojik süreci olarak ifade edilmektedir. Bu çalışmanın temel amacı öğretmenlerin psikolojik sermaye algı düzeyleri ile mesleki motivasyon değişkenleri arasındaki ilişkiyi ortaya koymaktır. Araştırmada psikolojik sermaye ile alt boyutları olan öz-yeterlilik, umut, iyimserlik ve psikolojik dayanıklılık gibi pozitif özellikler ve mesleki motivasyon arasındaki ilişki sebebiyle araştırılmaya değer bir konu olarak düşünülmektedir. Bu yönüyle ortaya çıkan sonuçlar literatüre katkı sağlamanın yanı sıra öğretmenlerin psikolojik sermayelerinin mesleklerini icra ederken motivasyonlarına sağladıkları katkılar hakkında da ilgililere fikir verici bir niteliktedir. Aynı zamanda araştırma sonucunda elde edilen bilgilerin hem literatüre hem de uygulayıcılara fayda sağlayacağı düşünülmektedir. Araştırmanın evrenini 2018-2019 eğitim öğretim yılında Şırnak ili merkezinde görev yapmakta olan öğretmenler oluşturmaktadır. Veriler kolayda örneklem yöntemi ile belirlenen ...öğretmenlerden alınmıştır. Araştırmada veri toplama aracı olarak anket yöntemi kullanılmıştır. Elde edilen veriler SPSS 22.0 istatistiksel analiz paket programı ile analiz edilmiştir. Tüm değişkenlerin betimleyici istatistikleri kapsamında ortalamaları, standart sapmaları ve puan aralıkları incelenerek boyutlar düzeyinde var olan seviyeler ortaya konulmuştur. Ölçeklerin güvenilirlik ve geçerlilik analizleri yapılmıştır. Ayrıca değişkenler arasındaki ilişkileri belirlemek için korelasyon, T-testi ve tek yönlü varyans analizi (ANOVA) uygulanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Anahtar Kelimeler: Psikolojik Sermaye, Mesleki Motivasyon, Performans

Örgüt Kültürünün Mobbing Davranışı Üzerindeki Etkisi

Dr. Öğretim Üyesi Özlem Özen

ÖZ

Mobbingin nedenlerinden birisi örgütlerde oluşan kültürdür. Her örgütte olduğu gibi hiyerarşinin yaşandığı üniversitelerde de mobbing meydana gelebilmektedir. Bu çalışmada, bir yüksek öğretim kurumunda görev yapan 393 öğretim elemanından soru kağıdı ile toplanan veri analiz edilerek, örgüt kültürünün mobbing davranışı üzerindeki etkisi incelenmiştir. Örgüt kültürünün ve mobbingin alt boyutları arasındaki ilişkilere ait analizlerde, kişisel düzeyde ortaklaşa davranışçılık boyutunun, kendini gösterme ve iletişimin engellenmesi ile kişinin yaşam kalitesi ve mesleki durumuna saldırılar şeklindeki mobbing davranışları üzerinde negatif etkisinin olduğu gözlemlenmiştir. Örgütsel düzeyde ortaklaşa davranışçılık ve güç mesafesi boyutlarının, kendini gösterme ve iletişimin engellenmesi ile kişinin yaşam kalitesi ve mesleki durumuna saldırılar şeklindeki mobbing davranışları üzerinde pozitif etkisinin olduğu bulunmuştur. Bu çalışma ile elde edilen sonuçların, ortaklaşa davranışçı ve güç mesafesi yüksek örgüt kültürünün mobbing üzerindeki etkisini ortaya koyması, bu konuda araştırma yapmak isteyen ya da yönetim kademesinde çözüm önerileri geliştirmek isteyen öğretim elemanlarına ışık tutması bakımından katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Örgüt Kültürü, Mobbing, Ortaklaşa Davranışçılık, Güç Mesafesi

Örgütsel Adaletin Örgütsel Sinizm Üzerindeki Etkisinde Örgütsel Vatandaşlık Davranışının Aracılık Rolü

Dr. Mehtap Öztürk - Dr. Öğretim Üyesi Kemalettin Eryeşil - Dr. Öğretim Üyesi S. Hikmet Gezici

ÖZ

Bu çalışmanın amacı, çalışanların, örgütsel adalet algılarının örgütsel vatandaşlık davranışı ve örgütsel sinizme olan etkisini tespit etmek ve örgütsel adalet algılarının örgütsel sinizme olan etkisinde örgütsel vatandaşlık davranışının aracılık rolü olup olmadığını saptamaktır. Araştırma, Konya'da özel sektörde faaliyet gösteren büyük ölçekli işletmelerde çalışan 446 işgörenden oluşan bir örneklem üzerinden test edilmiştir. Araştırma sonucunda, örgütsel adalet ve örgütsel vatandaşlık davranış arasında pozitif yönlü ve istatistiksel bakımdan anlamlı bir ilişki olduğu tespit edilirken, örgütsel adalet ve örgütsel vatandaşlık davranışı ile örgütsel sinizm arasında negatif yönlü ve istatistiksel bakımdan anlamlı bir ilişki olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Araştırmada işgörenlerin örgütsel adalet algılarının örgütsel sinizmi azaltmasında örgütsel vatandaşlık davranışının etkili olduğu tespit edilmiştir. Ayrıca araştırmada, örgütsel adalet algılarının örgütsel sinizm üzerindeki etkisinde örgütsel vatandaşlık davranışının aracılık rolüne sahip olduğu görülmüştür. Araştırmanın bulgularından hareketle, işgörenlerin örgütsel adalet algılarının örgütsel vatandaşlık davranışını etkilemek suretiyle örgütsel sinizme dolaylı katkı sağladığı ifade edilebilir.

Anahtar Kelimeler: Örgütsel Adalet, Örgütsel Sinizm, Örgütsel Vatandaşlık Davranışı.

Özel Sağlık Kuruluşlarının Stok ve Hasılatlarının Uluslararası Muhasebe Standartlarıncı Raporlanması

Arş.Gör. İbrahim Çemberlitaş

ÖZ

Özel sağlık kuruluşları tüm dünyada olduğu gibi ülkemizde de devlet destekli sağlık kuruluşlarının hizmet yükünü önemli ölçüde azaltmaktadır. Kamuya sağlık hizmeti vermenin yanı sıra devlet destekli sağlık kuruluşlarından farklı olarak kâr amacı güden öze sağlık kuruluşları yaptıkları faaliyetlerin doğal bir sonucu olarak gelir elde etmektedirler. Gerek hizmet üretimi ve gerekse faaliyetlerinin tabiatı gereği bazı stoklara sahip olmaları sebebiyle özel sağlık kuruluşlarının stok ve hasılat hesapları oluşmaktadır. Uluslararası muhasebe standartları (UMS) ülkelerin ticari faaliyetlerinin kendi sınırlarını aşır küresel boyuta gelmesinin bir ihtiyacı olarak ortaya çıkmıştır. Muhasebe işlemlerinin ortak bir dili olan uluslararası muhasebe standartları ticari faaliyetlerin her sahasından olduğu gibi özel sağlık kuruluşlarının muhasebe kayıtlarının ve raporlarının dünya ile ortak bir kayıt sistemi olması anlamında önem arz etmektedir. Bu çalışma özel sağlık kuruluşlarının stok ve hasılat hesaplarının uluslararası muhasebe standartlarına göre raporlanmasını kapsamaktadır.

Anahtar Kelimeler: Uluslararası Muhasebe Standartları, Hasılat, Stoklar, Özel Sağlık Kuruluşları

Performansa Dayalı Olarak Personel Maaş Artış Oranının COPRAS Yöntemi ile Belirlenmesi

Dr. Öğretim Üyesi Engin Çakır

ÖZ

İşletmeler, enflasyon farkı ve/veya zorunlu artış oranının yanında personeli elde tutma ya da teşvik etme amaçlı maaşlarında artış yapabilmektedir. Yapılan bu maaş artışı çoğu işletme çalışanları tarafından adaletsiz görülmekte ve bu durum işletme içi huzursuzluğa yol açabilmektedir. İşletmelerin yaşadığı bu problem ile ilgili olarak çok kriterli karar verme yöntemi yardımıyla performansa dayalı maaş artışı bu çalışmanın konusunu oluşturmaktadır. Bu çalışmada, perakende sektöründe faaliyet gösteren bir işletmede satış temsilcisi olarak çalışan tüm personelin performanslarına göre maaş artış oranlarının COPRAS (Complex Proportional Assessment) yöntemi ile belirlenmiştir. Söz konusu maaş artış oranları ile ilgili olarak çalışanlara performans puanlarını gösterir çizelge ile kapalı zarfta imza karşılığı bilgilendirme yapılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Performans, Maaş Artış Oranı, Perakende Sektörü, Copras Yöntemi

Personel Güçlendirme ve Çalışanların İş Tatmini Arasındaki İlişki

Dr. Öğretim Üyesi Abdullah Oğrak - Dr. Öğretim Üyesi R.Vedat Sönmez - Roni Kemalöglü

ÖZ

Bu çalışmanın amacı, emeğe dayalı bir sektör olan aynı zamanda da hizmet sektörü bünyesinde yer alan otelcilik sektöründe personel güçlendirme ve çalışanların iş tatmini arasındaki ilişki araştırmaktır. Günümüz işletmeleri gelişen rekabet ortamında farklı organizasyon yapılarıyla ortaya çıkmaktadır. Organizasyonların piyasada, rekabet ortamında daha güçlü ve daha uzun dönemde devamlılığını sağlayan en önemli faktör ise şüphesiz çalışanlardır. İnsan kaynağının olmadığı bir yapıdan kalitenin, verimliliğin ve gelişimin yüksek olması beklenemez. Kalitenin ve gelişimin sürekliliği insan kaynağının etkin kullanılmasıyla doğru orantılıdır. Organizasyonlar etkinliğin seviyesini yükseltmek ve bunu aktif tutabilmek için personel güçlendirme çalışmalarına oldukça önem vermelidirler. Bu araştırma ile Van ilinde bulunan 4 ve 5 yıldızlı otel işletmelerinde personel güçlendirme ve çalışanların iş tatmini arasındaki ilişkinin nasıl olduğunu tespit etmeyi amaçlamaktadır.

Anahtar Kelimeler: Personel Güçlendirme, İş Tatmini, Motivasyon, İş Zenginleştirme

Reklam İçeriklerinin Çocuklar Üzerindeki Etkilerinin Etik Açıdan Değerlendirilmesi

Dr. Öğretim Üyesi H. İbrahim Şengün - Arş.Gör.Dr. Nurettin Mentuş

ÖZ

Reklam, tutundurma karma elemanlarından işletmelerin en sık kullandıkları yöntemlerden biridir. Satış artırıcı çabalardan olan reklam, işletmelere rekabet avantajı sağlamakla beraber ürün veya hizmetin tanınmasını veya hatırlanmasını sağlar. Bu bakımdan oldukça önemli olan reklam için işletmeler büyük bütçeler ayırmaktadır. Fakat, reklamların da özellikle hedonik tüketimi motive edici rolü artık daha sık gündeme gelmektedir. İnsanlar, reklamlardan dolayı ihtiyaç dışı tüketime yönelmekte bu da kaynakların israfına yol açmaktadır. Özellikle de çocukların aile üzerindeki ikna edici gücünü iyi yakalayan işletmeler, çocukların ilgisini çekmeye yönelik reklamlara yönelmektedir. Bu reklamların çocuklar tarafından ilgiyle takip edilmesi işletme açısından ürün veya hizmetin satılması anlamına gelse de çocuğun zihinsel ve fiziksel gelişimine olumsuz etkide bulunabilmektedir. Ayrıca aile bütçesini zor durumda bırakacak harcamalar yapılabilmektedir. Bu harcamalar nedeniyle borç batağına giren ailelerde sosyal ve psikolojik bir çok problem ortaya çıkabilmektedir. Bu çalışmada da Diyarbakır ilinde yaşayan ve 13 yaşından küçük çocuğu olan kişilere reklamların çocuklar üzerindeki etkilerini belirleyen faktörleri bulmaya yönelik bir takım sorular yöneltilmiştir. Gelen yanıtlar istatistik paket programına yüklenmiş olup veriler frekans analizi ve faktör analizine tabi tutulmuştur. Yüzyüze anket yöntemiyle seçilen 250 ebeveyne birtakım sorular yöneltilmiştir. Buna göre çocukların genel olarak reklamlardan dolayı bilinçsiz tüketime yönelebildikleri ve beyin fonksiyonlarını etkin kullanamadıkları sonucuna ulaşılmıştır. Ayrıca çocukların reklamlardan ötürü davranışlarının bozulabildiği ve reklamların fiziksel gelişimlerine de olumsuz etkide bulunabildiği görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: Reklam, Reklam Etiği

Sosyal Medyada Ölçüm

Dr. Selda Fındıklı - Dr. Mohammed Abbas - Emine Pınar Saygın

ÖZ

Gelişen teknolojilerin ortaya çıkardığı bir mecra olan sosyal medya işletmelerin yeni ama hızlı keşfettikleri bakir bir alandır. Şuan itibariyle şirket yöneticilerin çoğu sosyal medyanın pazarlama faaliyetleri açısından önemini fark etmektedir. Hatta birçok firma pazarlama etkinliklerinin büyük kısmını bu mecraya aktarmıştır. Bu hızlı gelişmenin tetikleyici faktörü uygulamacıların bu alanda yaptıkları her harekete bir karşılık bulmalarından kaynaklanan deneyimsel bir bilgidir. Kurumsal işletmelerin birçoğunun sosyal medyanın geçerliliğini ve sonuçlarının ölçülebilirliğini görmek istedikleri açıktır. Burada doğru sonuç üretmek tekrar eden bir yapının bilimsel olarak incelenmesi ve mümkünse sistematik temellere oturtulması faydalı bir yaklaşım olacaktır. Pazarlama bilimi bu noktada devreye girmeli online mecraı ölçmeye ve analiz etmeye yönelik çalışmalar yapmalıdır. Eğer yapılan çalışmalar sonucu anlamlı korelasyonlar bulunabilirse bu işletmelerin pazarlama faaliyetlerinin sonuçlarını görebilmeleri ve ona göre yeni yatırımlar yapabilmeleri adına önemli bir gelişme olacaktır. Geleneksel medyanın aksine kişisel tercihlerinizin, yaptığınız seçimlerin daha kolay kaydedildiği bir ortam olan sosyal medyada sayısal veri elde etmek daha kolay olsa da mutlaka sonuçları anlamlandıracak bir ekibin analizi şarttır.

Anahtar Kelimeler: Pazarlama, Sosya Medya, Ölçümleme

Sosyal Sermaye Üniversite Yaşamından Tatmini Nasıl Etkiler?

Dr. Öğretim Üyesi Metin Işık - Dr. Öğretim Üyesi Berat Çiçek - Dr. Yusuf Emre Karakaş

ÖZ

Üniversite denilince insanların zihninde ulvi bir algı oluşmaktadır. Bu algı boş yere değildir ve öyle de olmamalıdır. Bu algının temelinde yatan dinamiklere gelince üniversitelerden beklentilerin yüksek olmasıdır. Dışarıdan bakıldığında üniversitelerden beklenen yalnızca öğrenci yetiştirme faaliyetlerinin çok ötesindedir. Bilginin aktarılmasından ziyade üretimi işlevi de üniversitelere atfedilmiştir. Bunun yanı sıra içinde bulunduğu toplumun entelektüel ve sosyal sermayesine katkı sunması da beklenmektedir. Üniversitelerin ancak tüm bu işlevleri gerçekleştirebildiği takdirde gerçek anlamda bir işlevselliğinden bahsedilebilir. Öğrencilerin üniversite yaşamlarından tatminini etkileyebilecek birçok unsur olmakla birlikte, bu çalışmada yükseköğretim kurumlarının öğrencilerine sunduğu sosyal sermayenin etkisi ele alınmıştır. Bu bağlamda Muş Alparslan Üniversitesi ile Bitlis Eren Üniversitesi öğrencilerinin katılımlarıyla nicel bir araştırma gerçekleştirilmiştir. Anket yöntemiyle toplanan verilerin analizine göre üniversitelerdeki köprü kurucu sosyal sermaye ile üniversite yaşamından tatmin arasında oldukça güçlü bir ilişki olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Sosyal Sermaye, Üniversite Yaşamından Tatmin, Üniversiteler

Sürdürülebilirlik Raporlamasının Türkiye’deki Gelişimi: Yayınlanmış Sürdürülebilirlik Raporları Üzerinde Bir Araştırma

Öğr.Gör.Dr. Abdurrahman Gümrah

ÖZ

İşletmeler için son derece büyük öneme sahip olan paydaşların özellikle son yıllarda finansal bilgilerin yanı sıra finansal olmayan bilgilere de ihtiyaç duymaları işletmeler arasında finansal olmayan raporlamanın giderek yaygınlaşmasına neden olmuştur. Finansal olmayan raporlamalardan birisi de sürdürülebilirlik raporlarıdır. Sürdürülebilirlik raporları kuruluşların sürdürülebilir performanslarını ekonomik, çevresel ve sosyal açılardan paydaşlarına sunmalarında yararlanabilecekleri en etkili araçlar arasında yer almaktadır. Dünyada ve Türkiye’de sürdürülebilirlik raporu yayınlayan kuruluş sayısı gün geçtikçe artmaktadır. Bu bağlamda çalışmanın amacını Türkiye’de yayınlanmış olan sürdürülebilirlik raporlarının mevcut durumlarının tespit edilmesi oluşturmaktadır. Söz konusu amaç doğrultusunda çalışmada ilk olarak sürdürülebilirlik raporlaması ve Küresel Raporlama Girişimiyle ilgili temel bilgilere yer verilecektir. Sonrasında sürdürülebilirlik raporlamasının Türkiye’deki gelişimi detaylı şekilde incelenecektir. Çalışmanın son kısmında 2008 – 2017 yılları arası 10 yıllık süreçte Türkiye’de yayınlanmış olan 267 adet sürdürülebilirlik raporu belirlenmiş olan kıstaslar çerçevesinde içerik analizine tabi tutulacaktır. Çalışma sonucunda ulaşılan bulgular analiz edilip yorumlanarak raporlamanın Türkiye’deki gelişimine katkıda bulunulması hedeflenmektedir.

Anahtar Kelimeler: Sürdürülebilirlik Raporlaması, Durum Analizi, Sosyal Raporlama

Evolution of Sustainability Reporting in Turkey: Content Analysis of Published Sustainability Reports

Abstract

Keywords: In recent years, stakeholders who have very large priorities for businesses need to have non-financial information as well as financial information, which has led to increasingly non-financial reporting among businesses. One of the non-financial reporting is sustainability reports. Sustainability reports are among the most effective tools that organizations can use to deliver their sustainable performance to their stakeholders at the economic, environmental and social fronts. The number of organizations that publish sustainability reports in the world and Turkey is increasing day by day. In this context, the purpose of the study which was published

sustainability report constitutes the identification of the current situation in Turkey. For the purpose of this work, the first step will be to provide basic information on sustainability reporting and the Global Reporting Initiative. Afterwards, sustainability reporting growth in Turkey will be examined in detail. In the last part of the study, 2008 - 2017 years between 10-year period, 267 sustainability report which was published in Turkey, determined in accordance with criteria shall be subjected to content analysis. The findings achieved in the study, analyzed and interpreted, reporting aims to contribute to the development of Turkey.

Keywords: Sustainability Reporting, Situation Analysis, Social Reporting

Türk Dünyasında Nevruz Bayramı ve Türkiye’de Nevruz Bayramının Sosyal ve Kültürel Özelliklerinin Değerlendirilmesi (Hatay Örneği)

Öğr.Gör. Hüseyin Fatih Atlı - Dr. Öğretim Üyesi Hüseyin Kürşat Türkan

ÖZ

Türk Dünyasında Nevruz Bayramı Türklerin demirden dağı eriterek Ergenekondan çıkmalarını, tabiatın dirilişini ve baharın başlangıcını temsil ettiği için kutlanır. Gece ve gündüzün eşit olduğu 21 Mart Türklerin kullandığı 12 Hayvanlı Türk Takvimi ve diğerlerinde yılbaşı olarak belirlenmiştir. Nevruz Bayramı; Mart Dokuzu, Yeni Gün, Yumurta gibi değişik adlarla bilinmektedir. Günümüzde Türkiye’de nevrüz bayramlarında şölenler, yemek ziyafetleri, mezar ve türbe ziyaretleri önemli etkinlikler arasında yer almaktadır. Anadolu’da Türkmenler nevrüzde yaylalara çıkmaya başlarlar. Nevruz Bayramında yumurta boyama, börek, çörek, lokma dağıtımı da yapılmaktadır. Bu çalışmanın amacı, Nevruz Bayramının sosyal ve kültürel özelliklerini değerlendirmek ve bir örnek üzerinde araştırma yapmaktır. Bu doğrultuda çalışmada, Türk Dünyasında Nevruz Bayramı, nevrüz kavramı ele alınacak ve Hatay ilinde yaşayan insanlara nicel araştırma yöntemlerinden anket yöntemi uygulanarak çıkan bulguların sonuçları değerlendirilecektir.

Anahtar Kelimeler: Türk Dünyası, Nevruz Bayramı, Yeni Gün.

Nowruz Feast in the Turkish World and Assessing the Social and Cultural Characteristics of Nowruz Feast in Turkey (Hatay Example)

Abstract

Keywords: Nowruz Feast in the Turkish World is celebrated because it represents the emergence of the spring, the resurrection of nature and the beginning of spring by dissolving the mountain from the iron. March 21 is the first day of the year in Turkish communities. Nowruz Feast; March Nine, New Day, Egg etc. are known with different names. Today, the feast of Nowruz in Turkey entertainment, feasts, visits to graves and tombs are among the major events. Turkmens in Anatolia begin to climb to the plateau. Nowruz feast, egg painting, burrito, donut, bite distribution is also made. The aim of this study is to evaluate the social and cultural characteristics of the Nowruz Feast and to do research on a sample. In this study, the Nowruz Feast in the Turkish World, the concept of nowruz will be discussed and the results of the findings will be evaluated by applying the survey method from the quantitative research methods to the people living in the province of Hatay.

Keywords: Turkish World, Nowruz Feast, New Day.

Türkiye Hastanelerinin Profesyonel Yönetime Geçişinde Başhekimlik ve Hastane Yönetiminin Reorganizasyonu

Doç.Dr. Nesrin Gökben Beceren - Dr. Öğretim Üyesi Ertan Beceren

ÖZ

Bilindiği üzere, kurulduğundan beri hastanelerin misyonu, sağlık hizmeti sunmaktır. Her ne kadar misyonları, sağlık hizmeti olsa da, günümüzde değişen ve gelişen teknoloji olmak üzere, hasta ve hasta yakınlarının artan beklentileri, değişen sağlık hizmetleri politikaları ve daha da önemlisi, geri ödeme ve finansal değişiklikler nedeniyle hastanelerin artık kar amacı da güden birer işletme haline dönüştüklerini gözlemlemekteyiz. Hastanelerdeki bu değişim ve dönüşüm, mevcut yönetim sisteminin yetersizliği nedeniyle, pek çok hastane ciddi mali sıkıntıların içine düşmesine neden olmuştur. Bu durum ise, hastane yönetimi adı altında farklı bir yönetim şeklinin, farklı bir kavramın doğmasını beraberinde getirmiştir. Nitekim, Sağlık Bakanlığı'na bağlı Devlet Hastanelerinin yönetim ekibine bu konu ile ilgili eğitimler almak zorunlu hale getirilmiştir. Buradan hareketle de, hem kar amacı gütmeyi hem de anayasal hak olan sağlığı korumayı bir arada yapabilme başarısını sağlamanın mevcut hastane yönetimi uygulamaları ile mümkün olamayacağına anlaşılması, hastane yönetiminde reorganizasyon kavramının doğmasına neden olmuştur. Dolayısıyla, dünyadaki hastane yönetimi uygulamaları incelendiğinde, tıbbi işleyişin düzenlenmesini sağlayan, yönetim basamağı ile işletme bazında finans kaynaklı işleyişin düzenlendiği yönetimin bir arada birbiri ile sıkı ilişki içerisinde olduğu dikkat çekicidir. İşte bu çalışmamızda da, kuruluşundan bu güne hastaneleri, hastane yönetimlerini irdeleyerek, yaptığımız araştırma ile de mevcut hastane yönetimindeki aksaklıkları ve hastanelerin içinde buldukları durumu tespit ederek; sorunların büyük kısmının hastanelere kaynak sağlama konusunda olduğunu göz önüne sererek; bunların, giderilmesi için günümüz koşullarına uyan, işletme bilincine sahip yeni bir yönetim şeması ile hastanelere yol göstermeyi amaçladık.

Anahtar Kelimeler: Reorganizasyon, Hastane Yönetimi, Yönetim Organizasyonu

Reorganization of the Chief Physician and Hospital Management in the Transition to Professional Management of Turkey Hospital

Abstract

Keywords: As it is known, the mission of hospitals since its establishment is to provide health services. Although the missions, health care services, and the changing technology of today,

and the increasing expectations of patients and their relatives, changing health services policies and, more importantly, reimbursement and financial changes, the hospitals now turn into profitable businesses we observe. This change and transformation in hospitals has led to many financial hardships due to the lack of existing management system. In this case, a different management under the name of hospital management has brought about a different concept. As a matter of fact, it has become obligatory to receive training on this subject to the management team of the State Hospitals affiliated to the Ministry of Health. From this point of view, understanding the fact that both the profit-making and the protection of health, which is the constitutional right, cannot be possible with the existing hospital management practices has led to the emergence of the reorganization concept in the hospital management. Therefore, it is noteworthy that when management practices in the world are examined, it is noteworthy that the management which regulates the medical operation and the management stage and the management of the financial source on the basis of the enterprise are in close contact with each other. In this study, in this study, hospitals, hospitals, hospitals, hospitals, and the current hospital management disruptions by examining the status of hospitals in detecting their situation; highlighting that most of the problems are about providing resources to hospitals; we aimed to guide the hospitals with a new management scheme that is in the business mind to meet their current conditions.

Keywords: Reorganization, Hospital Management, Management Organization

Türkiye’de Bağımsız Denetim Kuruluşları Tarafından 2013–2018 Yılları Arasında Yayınlanan Şeffaflık Raporlarının Karşılaştırmalı Analizi

Öğr.Gör.Dr. Abdurrahman Gümrah - Doç.Dr. Ahmet Tanç

ÖZ

Türkiye’de 2013 yılında Kamu Yararını İlgilendiren Kuruluşlara bağımsız denetim faaliyeti sunan denetim kuruluşlarının mevzuatta belirtilen şekil ve içeriklere göre şeffaflık raporu yayınlamaları zorunlu hale getirilmiştir. Şeffaflık raporu, bağımsız denetim kuruluşlarının gerçekleştirdikleri faaliyetlerde şeffaflığı sağlamak amacıyla ortaya çıkmış bir raporlama aracıdır. Yatırımcılar ve diğer çıkar grupları bağımsız denetim firmaları tarafından gerçekleştirilen denetimlerin kalitesi, bağımsız denetim firmasının kalite kontrol sistemi ve şeffaflığı konularında bilgi sahibi olmak istemektedirler. Bu yüzden söz konusu çıkar grupları kapsamında yer alan kişi ve kuruluşlar, alacakları kararlarda bağımsız denetim firmaları tarafından hazırlanan şeffaflık raporlarını dikkate almaktadırlar. Ancak yayınlanmış olan şeffaflık raporlarının bir kısmı incelendiğinde, rapordaki yer alan bilgilerin denetim kuruluşlarının şeffaflıklarına ilişkin bilgileri yıllar itibariyle güncelleyemediklerini göstermektedir. Bir başka ifadeyle “denetim kuruluşları tarafından yayınlanan şeffaflık raporları yıllar itibariyle sunulan bilgi içeriği açısından birbirinin aynısı mı?” sorusunu akıllara getirmektedir. Bu bağlamda çalışmanın amacını 2013–2018 yılları arasındaki beş yıllık süreçte Türkiye’de yayınlanmış olan şeffaflık raporlarının içerik açısından değişimini tespit etmektir. Söz konusu amaç doğrultusunda beş yıllık süreçte yayınlanmış olan şeffaflık raporları bağımsız denetim kuruluşlarının kalite güvence sistemleri, sürekli eğitim politikaları, bağımsızlık ilkesine uyum ve kalite kontrol sistemleri başlıkları altında analiz edilecektir. Araştırma sonucunda söz konusu şeffaflık raporu başlıklarının hangisi ya da hangilerinin yıllar itibariyle aynı içeriklere sahip olduğu veya mevcut durumu yansıtacak şekilde güncellemeye tabi tutulduğu tespit edilecektir. Araştırma sonucunda ulaşılan bulgular yorumlanarak Türkiye’de şeffaflık raporlamasının amacına uygun bir şekilde, daha etkin uygulanmasına yönelik çözüm önerileri de sunulacaktır.

Anahtar Kelimeler: Bağımsız Denetim Kuruluşları, Şeffaflık Raporu

Uluslararası İşletmecilikte Markalaşma Süreci: Gıda Sektöründe Al-Şerif Marka Örneği

İdris Ürek - Burak Çekin

ÖZ

Günümüzde ulaşım, iletişim ve teknolojiye yaşanan hızlı gelişmeler, uluslararası ticarete ülkeler arasındaki sınırları ortadan kaldırmaktadır. Ekonomik rekabetin yoğun yaşandığı iş dünyasında, farklılaşmak, yenilenmek ve değişime uyum sağlamak vazgeçilmez bir olgu haline gelmiştir. Yerel markalara sahip olan işletmeler, rekabet gücünü, pazar paylarını ve maliyet avantajlarını kaybetmemek için, uluslararası pazarlara açılarak küresel marka olma yolunda ilerlemek istemektedirler. İşletmeler uluslararası markalaşma sürecinin aşamalarını planlı ve etkin uygulayarak sürdürülebilir bir büyüme yakalayabilirler. Bu büyüme, yerel markayı önce bölgesel daha sonraki aşamada küresel marka seviyesine ulaştırabilecektir. Bu çalışmanın amacı; marka ile markalaşmanın önemini ortaya koymak ve uluslararası markalaşma sürecinde işletmelerin uygulayabileceği stratejileri açıklamaktır. Cizre’de gıda sektöründe faaliyet göstermekte olan Topal Group’ a ait Al- Şerif markasının gelişim süreci incelenecektir.

Anahtar Kelimeler: Marka, Uluslararası Markalaşma, Uluslararası İşletmecilik, Al- Şerif

Üniversite İkliminin Girişimcilik Eğilimine Etkisi

Dr. Öğretim Üyesi Metin Işık

ÖZ

Dünya ekonomisinde girişimcilik faaliyetleri ve girişimciler çok büyük bir öneme sahiptir. Gün geçtikçe daha da büyüyen bu önem girişimcilikle ilgili çalışmaların da cazibesini diri tutmaktadır. Girişimcilik faaliyetlerine yönelik yapılan çalışmalarda girişimciliğin doğuştan gelen bir özellik mi olduğu yoksa sonradan kazanılabilecek bir yetenek mi olduğu tartışma konusu olmuştur. Bu yönüyle sonradan alınacak eğitimlerle girişimci olunabileceği görüşü ağır basmıştır. Bu durumda yükseköğretim kurumlarının rolü üzerinde durulmaya başlanmıştır. Çünkü üniversiteler, öğrencilere eğitim imkanları sunmanın yanı sıra öğrencilerin sosyolojik ve kültürel eğilimlerine de katkılar sunabilmektedir. Özellikle iyi bir üniversite iklimi oluşturulabildiğinde bu katkılar daha da değerlendirilerek toplumsal faydaya dönüşebilmektedir. Bu çalışmada üniversite ikliminin öğrencilerin girişimcilik eğilimi üzerindeki eğiliminin incelenmesi amaçlanmıştır. Bu bağlamda Bitlis Eren Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi'nde nicel bir araştırma yapılmıştır. Anket tekniğiyle toplanan verilerle üniversite ikliminin ve öğrencilerin girişimcilik eğilimi düzeyinin ortaya konulması ve aralarındaki ilişkinin tespiti hedeflenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Üniversite İklimi, Girişimcilik Eğilimi, Bitlis Eren Üniversitesi

Üniversite Öğrencilerinin Girişimcilik Eğilimlerinin Demografik Özellikleri Bakımından İncelenmesi: Batman Üniversitesi Öğrencileri Üzerine Bir Araştırma.

Dr. Öğretim Üyesi Osman Yılmaz - Yusuf Aydemir

ÖZ

Globalleşen, dijitalleşen dünya ve buna bağlı olarak gelişen yeni yönetim, üretim ve paylaşım modelleri, kamu ve özel sektör istihdamını da değiştirmektedir. Devletlerin küçülmesi veya küçülmek zorunda olması hem kamunun yükümlülükleri hali hazırda öğrenci olan yeni neslin ekonomik öz yeterliliği bakımından girişimciliği gerekli kılmaktadır. Girişimcilik kişisel özelliklerin yanında demografik özelliklerle de ilişkilidir. Demografik çevrenin girişimcilik niyeti ile etkileşim içerisinde olması beklenir. Bu çalışmada ülke ve kişi öz yeterliliğine; üretim yapma, istihdam sağlama, ticari gelir, ülke bütçesine katkı vb... etkileri ile katkı sağlayan girişimciliğin öncülü olan girişimcilik niyetine demografi ve çevre etkileri tespit etmek ve çözüm önerileri sunmak amacıyla 14 adet hipotez geliştirilmiştir. Çalışmanın evreni Batman Üniversitesinde öğrenim gören öğrencilerdir. . Girişimcilik niyetini etkileyen demografik ve kişisel özelliklerin tespit etmek ve hipotezleri test etmek için; tesadüfi yöntemle seçilen öğrencilere, 1.000 adet geçerli anket formuna ulaşıncaya kadar birebir anket uygulaması yapılmıştır. Anket iki bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde girişimcilik niyeti seviyelerini ölçmek üzere geliştirilen Girişimcilik Niyeti Ölçeği, ikinci bölümde katılımcıların demografik özelliklerini tespit etmek için 18 soruluk kişisel demografik sorular bulunmaktadır. Anket aracılığıyla toplanan veriler SPSS programı aracılığıyla Cromba alfa değeri, güvenilirlik değeri, frekans analizleri, T testi ve ANOVA testleri analiz edilerek değerlendirilmiş ve yorumlanmıştır. Öğrencilere ve kamuoyuna görüş ve öneriler sunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Girişimcilik, Demografi, Girişimcilik Niyeti

Ürün ve Süreç İnovasyonunu Etkileyen Bir Faktör Olarak Destekleyici Liderlik ve Bir Araştırma

Dr. Öğretim Üyesi Ramazan Vedat Sönmez

ÖZ

Firmalar karlılıklarını sürdürmek ve yoğun rekabet ortamında pazar payını korumak için büyük çaba harcamakta, değişik yol ve yöntemleri kullanmaktadırlar. Firmalar bu amaçlarını gerçekleştirmek için kullandıkları önemli bir unsurda inovasyon faaliyetleridir. İnovasyon faaliyetleri firmalarda iç ve dış çevre unsurları tarafından etkilenmektedir. Firmalarda inovasyon çalışmalarını etkileyen bir diğer husus, belirlenen amaç etrafında üyeleri birleştiren liderliktir. Bu çalışmamızın amacı ürün ve süreç inovasyonu faaliyetlerinin destekleyici liderlik tarafından etkilenip etkilenmediğini tespit etmek, varsa aralarındaki bağlantıyı ortaya çıkarmaktır. Araştırmanın ana kütesini Gaziantep organize sanayi bölgesinde faaliyette bulunan Eruslu plastik şirketi üretim biriminde çalışan 98 iş gören oluşturmaktadır. Anket yöntemi kullanılarak yapılan araştırmada elde edilen verilerin değerlendirilmesinde frekans dağılımı ve çoklu regresyon analizlerinden yararlanılmıştır. Araştırmada; destekleyici liderliğin ürün ve süreç inovasyonu üzerinde anlamlı bir etkiye sahip olduğu sonucu elde edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Anahtar Kelimeler: İnovasyon, Ürün İnovasyonu, Süreç İnovasyonu, Liderlik, Destekleyici Liderlik

Supporting Leadership As a Factor Affecting Product and Process Innovation and a Research

Abstract

Keywords: Companies make a great effort to maintain their profitability and protect their market share in the intense competition. An important element that companies use to realize these goals is innovation activities. Innovation activities in companies are influenced by internal and external environmental factors. Another element that impacts innovation efforts of companies is the leadership that unites members around the intended purpose of the company. This study aims to determine whether product and process innovation activities are affected by supportive leadership and, to reveal the relationship between them, if there exists. Ninety-eight employees working in the production unit of the Eruslu plastic company operating in Gaziantep organized industrial zone participated in the study. The frequency distribution and multiple regression analysis were used to analyse the data gathered based on questionnaire method. The

study revealed that supportive leadership has a significant impact on product and process innovation.

Keywords: Key Words: Innovation, Product Innovation, Process Innovation, Leadership, Supportive Leadership

Vergi Kayıp ve Kaçaklarının Önlenmesinde Türkiye’de Görev Yapan Muhasebe Meslek Mensuplarının Görev ve Sorumlulukları

Öğr.Gör. Erkan Uzun

ÖZ

Devletler, vatandaşlar tarafından seçilen hükümetler tarafından yönetilmektedirler. Yönetim kavramı bu noktada önemli olmaktadır. Yönetim kavramını hükümetler, vatandaşlarını yönlendirebilme süreci olarak ifade etmelidir. Dahası, vatandaşlarına daha iyi imkanlar sunmalı ve onların refah seviyesini yükseltmelidir. Türkiye olarak, refah düzeyinin artırılması ve vatandaşlara daha kaliteli ve kalıcı hizmet sunulması kamu gelirlerinin artırılması ile gerçekleşecektir. Ülkeler, vatandaşları için yapmış olduğu kamu harcamalarını, elde ettikleri kamu gelirlerinden karşılamaktadır. Dolayısıyla, kamu gelirlerinin sürekli ve eksiksiz olarak elde edilmesi, kamu harcamalarının devamlı olmasını sağlayacaktır. Kamu gelirlerini oluşturan kaynaklar dikkate alındığında, bu gelirler arasında en büyük finansman kaynağı olarak vergi gelirleri ilk sırayı almaktadır. Vergi gelirlerinin elde edilmesini engelleyen vergi kayıp ve kaçakları her ülkenin ortak sorunu olarak görünmektedir. Vergi kayıp ve kaçakların önlenmesinde hem hükümet hem de vatandaşlara büyük bir sorumluluk düşmektedir. Vatandaş vergisini toplayamayan bir hükümetin yatırım yapamayacağı düşüncesine sahip olmalıdır. Bu bilince sahip vatandaşta, vergisini zamanında ve tam olarak ödemelidir. Aynı şekilde devlet vatandaşından geliri oranında vergi talep etmeye dikkat etmelidir. Ayrıca, kurumların ödeyeceği vergiyi tespit eden muhasebe meslek mensupları da vergiden kaçınma veya vergi kaçırma düşüncesinden mükelleflerini uzak tutmalıdır. Bu çalışmada, vergi kayıp ve kaçaklarının nasıl ortaya çıktığı, mükelleflerin bu yollara neden başvurduğu ve bu kayıp ve kaçakların önlenmesi için muhasebe meslek mensuplarına düşen sorumluluklar açıklanacaktır.

Anahtar Kelimeler: Vergi Kaybı, Vergi Kaçağı, Muhasebe Meslek Mensupları

Tasks and Responsibilities of Accounting Professionals Working in Turkey in Preventing Tax Losses and Evasion

Abstract

Keywords: States are managed by governments elected by citizens. The concept of management is significant at this point. The concept of government governments, should express as process of directing their citizens. Moreover, should offer better opportunities to own

citizens and increase their welfare level. As Turkey, will take place increasing the level of welfare and submission better quality and permanent service to citizens with increase of the public revenues. Countries, meets from public revenues obtained public spending who they have made for their citizens. Thus, will consistently ensure that public expenditures, obtaining continuous and complete public revenues. When consider the sources of public revenues, tax revenues are the first as the most important source of finance among these revenues. Tax losses and evasion that preventing the receipt of tax revenues are a common problem in every country. In preventing tax losses and evasion, both government and citizens have a great responsibility. Citizens, should have the idea that a government that could not collect taxes is not able to invest. Citizens, should pay their taxes on time and in full with this consciousness. Likewise, the state should pay attention to demanding tax on the rate of income from citizens. In addition, accounting professionals who determine the tax payable by institutions, must keep their taxpayers away from the idea tax avoiding or tax evasion. In this study, will explain how occur tax losses and evasion, why taxpayers resort to these methods and the responsibilities of professional accountants to prevent these losses and evasion.

Keywords: Tax Losses, Tax Evasion and Professional Accountants

Yerel Kalkınma Sürecinde Kadın Girişimcilerin Rolü ve Etkinliği

Öğr.Gör. Öznur Sevmeye

ÖZ

Tüm dünyada ve Türkiye’de son yıllarda kadın girişimci sayısındaki artış dikkati çekmektedir. Ancak yine de bunun arzu edilen düzeyde olduğunu söylemek güçtür. Özellikle ülkemizde kadının toplumsal rolünün güçlendirilmesine yönelik çalışmalar yapıyor olsa da gerek siyaseten gerekse toplumsal olarak kadının yeterince temsil edilmediğini söylemek yerinde olacaktır. Ülkemizde kadın girişimcilerin özelliklerini, sorunlarını ortaya koyan çalışmalar bulunmakla birlikte; kadın girişimci sayısını artırmaya ve geliştirmeye yönelik araştırmalara ve projelere olan ihtiyaç da devam etmektedir. Kadın girişimcilerin rolleri özellikle yerel kalkınma sürecinde kendini göstermelidir. Yerel kalkınma için yerel aktörlerin yeterince ekonomik hayatta yer alması gerekmektedir. Türkiye gibi gelişmekte olan ülkelerde yerel kalkınmada istenilen sonuçların alınamıyor olmasının başlıca nedenlerinden biri de kadın girişimcilerin ekonomik hayata yeterince giremiyor olmasıdır. Gelişmekte olan ülkelerde; eğitim düzeyinin düşüklüğü, toplumun önyargıları, cinsiyet eşitsizliği algılamasının güçlü olması gibi etkenlerin giderek kadınların aleyhine işlediği yönündeki gözlemler kadının yerel kalkınmadaki rolü ve işlevini gündeme getirmekte ve bunun da ancak kadının girişimciliğin artırılması ile mümkün olacağı haksız bir iddia olmayacaktır. Bu çalışmada kadın girişimcilerin yerel kalkınmadaki rolü irdelenecektir. İstanbul’da İstanbul Aydın Üniversitesi, İşkur ve KOSGEB’in uygulamalı girişimcilik eğitimine katılan kadın girişimciler çalışmanın evrenini oluşturmaktadır. Örneklem büyüklüğü ana kütle çerçevesinin 1/5 ’ini oluşturmaktadır. Elde edilen bulgular ışığında yerel kalkınmanın gerçekleştirilmesinde kadın girişimcilerin rolleri ve etkinlikleri üzerine değerlendirmeler yapılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Kadın Girişimciler, İşkur, Kosgeb, Yerel Kalkınma

The Role and the Effectiveness of Women Entrepreneurs in Local Development Processes

Abstract

Keywords: In recent years in the number of the number of women entrepreneurs increase is noteworthy. However, it is not at the desired level. Especially in our country is an ongoing effort to strengthen the social role of women, but women are not adequately represented politically and socially. In our country, there are studies demonstrating the problems of women

entrepreneurs. However, the need for research and projects to increase the number of women entrepreneurs continues. The role of women entrepreneurs in particular should show up in the local development process. In order to achieve local development, local actors should participate in the economic life. Local development in developing countries such as Turkey, one of the main reasons why the desired results can not be adequately participate in the economic life of women entrepreneurs. Women entrepreneurs can not participate enough in economic life, in developing countries such as Turkey. This is one of the reasons why the desired results can't be obtained in local development. In developing countries; low level of education, society's prejudices, brings to factors such as gender inequality of women is strong against the growing perception that observes the process towards development and function of the role of women in local agenda. This study will examine the role of women entrepreneurs in local development. In Istanbul Aydın University, İşkur and KOSGEB's practical entrepreneurship training women entrepreneurs constitute the universe of the study. Assessment will be made on the roles and activities of women entrepreneurs in the realization of local development.

Keywords: : Women Entrepreneurs, İşkur, KOSGEB, Local Development

Yeşil Çalışan Kavramı ve Dünyadaki ve Türkiye'deki Genel Durum

Doç.Dr. Ali Erbaşı - Gülsüm Akdeniz

ÖZ

Dünya ticaretinde yeşil odaklı ürünlerin bir ihtiyaç olarak algılanmaya başlanmasıyla birlikte bu alandaki yatırımların ve dolayısıyla istihdamın önemli ölçüde arttığı görülmektedir. Dünyada özellikle yenilenebilir enerji alanında istihdam olanakları artış göstermekte olup, buna bağlı olarak çok sayıda istihdama yönelik yeni kariyer fırsatları ortaya çıkmaktadır. Dünyadaki yeşil çalışanlara ilişkin niceliksel verilere yönelik çeşitli araştırmaların yapıldığı ve raporların hazırlandığı görülmekle birlikte, nispeten Türkiye'de daha kapsamlı çalışmalara ihtiyaç duyulmaktadır. Bu çalışmanın amacı, literatürde yeşil yakalı, yeşil işgücü, yeşil işgören, yeşil işler yapan gibi farklı kavramlarla ifade edilen yeşil çalışan kavramına ilişkin teorik bir çerçeve sunmak ve yeşil çalışan bağlamında dünyadaki ve Türkiye'deki genel durumu ortaya koymaktır. Yeşil çalışan istihdamına yönelik mevcut durumu tespit etmek, yeşil kavramının son derece önem kazandığı günümüzde gelecek yönelimli stratejilerin kurgulanması açısından büyük önem taşımaktadır.

Anahtar Kelimeler: Yeşil Çalışan, Dünyadaki Durum, Türkiye'deki Durum

دور رأس المال البشري في تحقيق أهداف مناهج مستقبل الصناعة المصرفية (دراسة تحليلية لعينة من العاملين في مصارف كردستان العراق)

Bankacılık Endüstrisinin Gelecekteki Yaklaşımlarının Hedeflerine Ulaşmasında Beşeri Sermayenin Rolü (Irak Kürdistan Bankalarındaki İşçi Örneklerinin Analitik Bir İncelemesi)

Dr. Öğretim Üyesi Mudhaffar M. Noori

مستقبل الصناعة تناولت الدراسة تحليل واقع القيم الثقافية للرأس المال البشري وعامل التكنولوجيا، و إلى معرفة واقع المصرفية في العراق. تواجه المصارف في عراق اليوم تحديا كبيرا، اذ تعمل في بيئة عمل معقدة متقلبة وسريعة التغيير اقتصادياً وسياسياً واجتماعياً، وتتسم هذه البيئة بالمنافسة القوية والانفتاح والتطورات المتسارعة والعولمة واقتصاديات السوق بيئة اليوم هو ثبات الحر وبروز الميزة التنافسية المرتكزة أساساً على النموذج الإداري الفعال، فالسمة الأساسية التي تميز متغير واحد هو التغيير وان المصارف إذا ما أرادت العيش في هكذا بيئة فإن عليها أن تمتلك المقومات الأساسية التي تمكنها بيئتها كلاً متكاملًا، من النمو والاستمرارية والبقاء انطلاقاً من حقيقة مفادها أن المصارف لا تعيش في فراغ بل إنها تشكل مع المعاصرة، ويؤثر رأس مالها البشري جميع العاملين ويتأثر به. بسبب التغييرات الناتجة التي تحصل في بيئة المصارف تتجه إلى والتي تستند في جوهرها على عنصر رأس المال البشري الذي يمثل البنى التحتية لها. فإن على المصارف أن زيادة الاعتماد على الأفراد العاملين بالدرجة الأولى. يتكون مجتمع هذه الدراسة من الإداريين و العاملين في مصارف محافظة أربيل ومحافظة دهوك، ويقدر عدد أفراد العينة بحوالي (90) فرداً، ووزعت استمارات استبانته الدراسة على هذه العينة، وجرى استرجاعها، وقد تبين أن عدد الاستمارات الصالحة للتحليل الإحصائي (65) استمارة، وجرى تحليلها باستخدام الأدوات الإحصائية المناسبة واتسمت العينة وفقاً للبيانات التي قدمها أفرادها من خلال الاجابة على استمارة الاستبيان.

Anahtar Kelimeler: رأس المال البشري، مستقبل الصناعة المصرفية

The Role of Human Capital in Reaching the Future Approaches of the Banking Industry (An Analytical Study of Workers' Examples in Iraqi Kurdistan Banks)

Abstract

The study dealt with the analysis of the reality of the cultural values of human capital and technology factor, and to know the reality of the future of the banking industry in the Kurdistan Region. The banks in Kurdistan Region today face a great challenge. They work in a complex, volatile and rapidly changing economic, political and social environment. This environment is characterized by strong competition, openness, rapid developments, globalization, free market economies and the emergence of competitive advantage based on the effective administrative model. The basic theme that characterizes the environment today is the stability of one variable, variation. If banks want to live in such an environment, they must to have the basic fundamentals that enable them to grow, continue, and survive from the fact that banks do not

live in a vacuum, but that they form an integral whole with their human capital and affect each other. Because of the resulting changes in the contemporary banking environment, which are essentially based on the human capital component that represents their infrastructure. The banks should move to increase the dependence on individuals working in the first place. The population of this study consists of administrators and employees in the governorates of Erbil and Dohuk governorates. The number of sample members is estimated at (90) individuals. The questionnaire was distributed on this sample and it was retrieved. The number of valid forms of statistical analysis was (65) Analyzed by using the appropriate statistical tools. The sample was characterized according to the data provided by its members by answering the questionnaire.

Keywords: Human Capital, the Future of the Banking Industry

Belediyelerde Örgüt Kültürü

Dr. Öğretim Üyesi Hikmet Salahaddin Gezici

ÖZ

İnsan ile birlikte var olan olgular içerisinde zikredebileceğimiz kültür, örgüt ve yönetim birbirleriyle sıkı bir biçimde ilişki içerisinde olmanın yanı sıra insan hayatını derinden etkilemekte, yönlendirmekte ve yaşam koşullarını biçimlendirmektedir. İnsan yaşamının ayrılmaz parçaları olarak yaşam sürdüren organizasyonlar ve kurumlar çeşitli dinamikler ekseninde şekillenmektedir. Söz konusu dinamikler içerisinde 1980’li yıllardan itibaren literatürde yaygın bir biçimde özellikle işletme yönetimi ve davranış bilimlerinin odaklandığı örgüt kültürüne yönetimlerin hedeflerine ulaşabilmesi çerçevesinde önem atfedilmektedir. Son çeyrek asırda kamu yönetiminde yaşanan köklü değişimle birlikte işletme yönetiminin kullandığı yol ve yöntemler kamu kurumları tarafından izlenir olmuştur. Kamu yönetimi paradigmasında yaşanan değişim beraberinde yerel yönetimlerin ehemmiyetinin artması ve rollerinin çeşitlenmesi sonucunu getirmiştir. Toplumun çok büyük bir kesimine hizmet sunan ve bireylerin gündelik yaşamlarını derinden etkileyen yerel yönetimler içerisinde belediyeler, kamu yönetiminde yaşanan köklü değişimlerle birlikte daha fazla ön plana çıkmıştır. Belediyeler değişen koşullara uyumu, paydaşlarıyla eş güdümlü biçimde faaliyetlerini yürütmeyi ve en önemlisi de toplumun değişen taleplerine cevap verebilmeyi sağlamak için esnek, motivasyonu yüksek ve kendi şartları çerçevesinde en iyi sonucu üretebilecek bir örgüt yapısını tesis etmesi gerekmektedir. Faaliyetlerinin büyük bir kısmını hizmet sunumu oluşturan bir örgütün, çalışanlarıyla “biz” ruhunu yakalayabileceği güçlü bir örgüt kültürüne ihtiyacı vardır. Özetle, belediye yönetimi anlayışında yaşanan büyük dönüşümle birlikte belediyelerde örgüt kültürü önemli bir husus haline gelmiştir. Kamu yönetimi alanında birçok faktörün bağımlı değişken konumunda olması nedeniyle şekillendirilmesi önemli zorluklar taşırken, örgüt kültürü kurum yönetimi tarafından şekillendirilebilir muhteviyata sahip olması nedeniyle kamu kurumlarında yakalanılacak başarıya ulaşmada önemli bir aktör olarak görülmesi mümkündür. Bu bağlamda örgüt kültürü belediyelerin hedeflerine ulaşmasında önemli bir araç olarak daha çok incelenmesine ihtiyaç duyulmaktadır. Bu çalışma, belediyelerde örgüt kültürünün inşasına ve biçimlendirilmesine dikkat çekmeyi, unsurlarını ve sınırlılıklarını ortaya koymayı ve bu bağlamda literatüre katkı yapmayı amaçlamaktadır.

Anahtar Kelimeler: Belediye, Örgüt Kültürü

Fırsat Eşitliği Bağlamında Kırsalda Okuyan Öğrencilerin Avantajları

Araştırmacı Erkan Keleş - Dr. Öğretim Üyesi Rasim Tösten

ÖZ

Bu araştırmanın temel amacı kırsal kesimde okuyan öğrencilerin, kent merkezinde okuyan öğrencilere göre avantajlı durumlarını incelemektir. 1739 Sayılı Milli Eğitim Temel Kanuna göre eğitim ilkelerinden birisi fırsat eşitliğidir. Bu doğrultuda her ne kadar fırsat eşitliği bir ilke olarak kabul edilse de son dönemlerde hızlı değişimin ve okullaşma oranındaki hızlı artışın fırsat eşitliğini önemli ölçüde etkilemiş olduğu düşünülmektedir. Ulusal alanyazın incelendiğinde kırsal kesimde okuyan öğrencilerin durumlarıyla ilgili olarak genellikle negatifliklere odaklanıldığı, pozitifliğin arka planda tutulduğu görülmektedir. Birçok parametrede bakıldığında bu durumun gerçeklik payı da yüksektir. Fakat kırsal kesimlerde okumanın da beraberinde getirdiği birtakım güzellikler olduğu göz önünde bulundurulmalıdır. Bu çalışmayla kırsal kesimde okuyan öğrencilerin pozitif yönlerinin öne çıkarılması, farklı bir bakış açısı oluşturacaktır. Araştırma bu yönüyle önem arz etmektedir. Araştırma nitel yöntemli olup betimsel tarama modelindedir. Araştırma kapsamında yapılandırılmış görüşme formu kırsalda ve kent merkezinde çalışan öğretmenlere uygulanmıştır. Araştırma sonunda öğretmenler kırsalda okuyan öğrenciler için sınıf mevcudunun çoğunlukla az olması, çevre güvenliği ve zararlı alışkanlıklardan korunma ihtimalinin yüksek olması, sağlıklı beslenme, ulaşım kolaylığı, doğayla barışık yaşam ve teknolojinin olumsuzluklarından daha az etkilenme gibi avantajlar olduğunu öne çıkarmıştır.

Anahtar Kelimeler: Kırsalda Okuyan Öğrenciler, Fırsat Eşitliği, Köy Öğrencileri

Advantages of Students Studying in the Countryside in the Context of Opportunity Equality

Abstract

Keywords: The main objective of this research is to study the advantageous situation for students studying in rural areas according to the students studying in the city center. According to the Basic Law of national education numbered 1739, one of the principles of education is equality of opportunity. Although the equality of opportunity is considered as a principle, it is thought that the rapid increase in recent times and the rate of schooling has shaped this balance. In the Study of national field type and research, it is seen that students studying in rural areas are often focused on negativity and positivity is kept in the background. In this study, the

positive aspects of students studying in rural areas will create a different perspective. Research is important in this aspect.

Keywords: Students Studying in the Countryside, Equal Opportunities, Villages

İyi Yönetişim İlkeleri ve Türk Kamu Yönetiminde İyi Yönetişim Uygulamaları

Dr. Öğretim Üyesi Arzu Yıldırım

ÖZ

Değişen ve gelişen dünyada teknolojik gelişmelerin de hız kazanarak artık insan hayatının vazgeçilemez bir unsur haline gelmesi, ulaşım, iletişim ve bilgiye ulaşım olanaklarının artması ve yaşanan tüm bu gelişmelerin dünyanın her yerinde aynı zamanda görülmesi, dünyayı küçük bir köy haline getirmektedir. Böyle olunca insanlar daha çok mal ve hizmet beklentileri içerisine girmekte, insanların yaşantıları değişmektedir. Ortaya çıkan tüm bu değişimlerle beraber dünya sosyal, kültürel ve ekonomik yönden bir dönüşüm içine girmiştir. Yönetim insanlığın var oluşundan beri ortaya çıkmıştır. Bu yaşanan dönüşümle beraber yönetim anlayışında da yeni gereksinim ve beklentilere cevap verecek yeni bir yönetim anlayışının ortaya çıkması gerekmektedir. Bu yeni yönetim anlayışı da hiç kuşkusuz “iyi yönetim” olarak adlandırılmaktadır. Bu yeni anlayışa göre yöneten ve yönetilen arasındaki önceden beri var olan keskin ayırım ortadan kaldırılmakta ve yönetilenler birer paydaş olarak kabul edilmekte, yönetimin bir parçası olarak kabul edilmektedir. Bu yenilik vatandaş beklentilerinin daha etkin, daha ekonomik ve daha verimli şekilde gerçekleştirilmesini sağlamaktadır. İyi yönetişimin sağlanması için ortaya konulan katılımcılık, açıklık, hesap verilebilirlik, hukukun üstünlüğü, eşitlik, etkinlik, cevap verebilirlik, stratejik planlama vs. gibi temel ilkeler yönetimin değişmesinde ve yönetişim anlayışına geçilmesinde vazgeçilmez unsurlar olarak yer almaktadır. Bu kapsamda tüm dünyada kamu yönetimi üzerinde yeni yönetişim anlayışıyla ilgili çalışmalar yapılmakta sistemin yetersizlikleri giderilerek günün ihtiyaçlarına cevap verebilecek bir duruma getirilmesi için çalışmalar yapılmaktadır. Yönetişim sayesinde kararların daha adil ve hakkaniyete uygun bir şekilde alınması sağlanmaktadır. Yetkilerin kötüye kullanılmasının önüne geçilmektedir. İyi yönetişim aslında bir kültürdür denilebilir, bir yaşam biçimidir. İyi yönetişimin kendinden bekleneni gerçekleştirebilmesi için, teknolojik gelişmeleri yakından takip etmesi gerekmektedir. Türkiye, yaşanan bu yönetim anlayışına uyum sağlayabilmek amacıyla yeniden yapılandırma süreci başlatmış ve bu kapsamda özellikle 2000’li yılların başından itibaren kamu yönetimiyle ilgili yoğun olarak reformlar yapma yoluna gitmiştir. Bu noktada çalışmanın amacı, iyi yönetişim ilkelerinin unsurlarını açıklayarak, kamu yönetiminde meydana getirdiği değişimleri incelemektir. Ayrıca, iyi yönetişim ilkelerinin Türk kamu yönetimi için önemi üzerinde durulacaktır.

Anahtar Kelimeler: Yönetişim, İyi Yönetişim, Yeni Kamu Yönetimi Anlayışı.

Neo-Liberal Çağda Sosyal Politikalar: OECD Ülkeleri Üzerinden Bir Değerlendirme

Dr. Öğretim Üyesi Hasan Mahmut Kalkışım

ÖZ

1980’li yıllarla birlikte uygulanmaya başlayan neo-liberal politikalar ve küreselleşmenin etkisiyle birlikte ulus devletler, bir taraftan uluslararası yapılanmalar öbür taraftan ise yerel güçler taraftan ciddi oranda bir tazyikle karşı karşıya kalmıştır. Bu tazyik, devleti yetki ve görevlerinin azaltılmasına yönlendirmiştir. Fakat sosyal alandaki görevlerin terkedilmesi sorunlu bir alan olarak değerlendirilebilir. Çünkü liberal politikaların ürettiği problemler ve sosyal sorunlar bizatihi liberal sistemin varlığını tehdit edebilecektir. Bu arayış, her ne kadar sosyal politikaların merkezi idare dışındaki gerek yerel yönetimler ve gerekse sivil toplum örgütleri tarafından yürütülmesini bir alternatif olarak sunsa da, bakıldığında merkezi idarenin bu alandan çekilemediği görülmektedir. Bu itibarla çalışmada öncelikle son dönem sosyal politika anlayışındaki değişim ve dönüşüm ele alınacaktır. Bu yapılırken aktörler ve bu politikaların yürütülme yöntemleri analiz edilecektir. Ardından OECD ülkeleri üzerinden karşılaştırmalı bir analiz yapılacaktır. Çalışmanın temel hipotezi, neo-liberal çağda merkezi yönetimlerin sosyal politika alanından çekilemediği şeklindedir.

Anahtar Kelimeler: Neo-Liberalizm, Sosyal Devlet, Sosyal Harcamalar, Oecd

Osmanlı'dan Cumhuriyete Üst Düzey Yönetici Eğitimi

Dr. Öğretim Üyesi Mustafa Altunok

ÖZ

İktisadi ve toplumsal bir örgütlenme tarzı olarak beliren yönetsel gerçekliğin kurumsallaşması, bu gerçekliğin inşası ve icrası bakımından özel önem taşımaktadır. Siyasal sistemler, yönetsel kurumlar ve bir bütün olarak sosyal gerçeklik alanı öznel aracılığıyla anlam kazanmaktadır. İster iktisadi, ister sosyal veya siyasal sistemden bahsediliyor olsun yönetsel gerçeklik alanına ilişkin her bir düzlemin başat aktörü yani öznesi o düzlemdeki yönetici kadrolardır. Yönetici kadrolar ise, içinde anlam kazandıkları tarihsel-kültürel birikimle ve onun formal yansıması olan eğitim kurumları aracılığıyla kimlik kazanırlar. Tarihte ilk yönetim okullarından biri olarak kabul edilmesiyle özel öneme haiz Enderun kurumsallaşması, Osmanlı yönetsel hayatının omurgasını teşkil etmekte ve bu kurumsal yapının kimliği üzerine yürütülen tartışmalar çoğunlukla kronik veya dönemsel kritik düzleminde ele alınmaktadır. Oysa böylesi bir yapının kurumsallaşması, özellikleri ve ivme kazandırdığı dönüşüm dinamikleri açısından işlevselliğinin sorgulanması ayrıca dikkate değer görünmektedir. Günümüz Türkiye'si'nin yönetici kadrolarının yetiştirilmesi noktasında ise, bir başka Osmanlı kurumu olarak Mektebi Mülkiye'nin ayrı bir yeri olduğu aşikârdır. Bu çalışma Amerika başta olmak üzere gelişmiş Batı'nın, modellemesine özel bir ilgi gösterdiği Enderun kurumsallaşmasını hareket noktası olarak; Encümen-i Daniş, Tercüme Odası, Mektebi Mülkiye ve oradan TODAİE'ye uzanan Türkiye'de yönetici eğitimi meselesini tarihsel bir perspektifle ve ilişki olarak sorgulamayı amaçlamaktadır. Bu yönüyle çalışma bir kronik denemesi değildir. Çalışmanın temel problemi yönetici eğitimi ve yönetsel gerçeklik ilişkiselliğine dayanmaktadır. Çalışma yönetici kadrolar ve onları biçimlendiren mekanizmalar anlaşılardan yönetsel gerçekliğin anlaşılamayacağı argümanına dayanmaktadır. Bu bağlamda çalışmada Türkiye'de yönetici eğitiminde yaşanan dönüşümün temel kırılma noktaları referans alınarak sorunlu boyutları tartışmaya açılacaktır. Tüm bu kapsam dahilinde düşünüldüğünde gerek metodolojisi, gerekse ortaya koyduğu sorular itibarıyla alanda yürütülecek yeni çalışmalar için bir hareket noktası olmak ve alana ilgi duyan teorisyen ve pratisyenlere, yönetici eğitimi meselesine dair sorular sordurabilmek çalışmanın alana katkısı olarak kabul edilecektir.

Anahtar Kelimeler: Yönetici Eğitimi, Mülkiye, Enderun, Sbf

Sosyal Devlet Anlayışında Belediyecilik: Şırnak Belediyesi Örneği

Hasan Açar

ÖZ

Kapitalist sistemlerde liberal ekonominin getirdiği serbest piyasa teorisi bireyler arasında adil gelir dağılımını ayarlayamayıp makas aralığını artırırken 19. yüzyılın son yarısında getirilen sosyal devlet anlayışı ile sosyal ve ekonomik olarak "dezavantajlı gruplar" a temel hizmet vermeyi taahhüt etmiştir. Sosyal politikalar tarih boyunca çeşitli kurumlar tarafından uygulanmıştır . Ancak değişen insan ihtiyaçları ve beraberinde ortaya çıkan kentsel durumlar ve sosyal beklentiler neticesinde bu hizmetleri gereksinim duyan bireylere, en yakın yerde sunulması zorunluluğu ortaya çıkmıştır. Bunun sonucunda yerel yönetimler kapsamına giren belediyeler bu görevi üstlenmiştir. Son yıllarda Türkiye'de yenilenen belediye mevzuatı ile belediyelere sosyal belediyecilik alanında kapsamlı yetkiler verilerek sosyal devlet anlayışındaki rolü giderek artırılmıştır. Bu çalışmada Türkiye'de sosyal belediyecilik anlayışı, vatandaşın memnuniyet derecesi ve karşılaşılan sorunlar ele alınıp Diyarbakır Büyükşehir Belediyesi örneğinden hareketle belediyelerin sosyal politikada ki yerleri incelenmiştir. Yapılan anket çalışmasıyla; ilgili belediye çalışanlarının ve hizmetten faydalanan bireylerin sosyal belediyecilik hizmetlerinden beklentileri ve yapılan hizmetin etkinliği sayısal değerlerle tanımlanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Sosyal Devlet, Sosyal Belediyecilik, Sosyal Refah, Yerel Kalkınma

Sosyal ve Ekonomik Kalkınmada Yerel Kaynakların Rolü: Cudi Dağı Örneği

Dr. Öğretim Üyesi Sami Kalaycı - Aziz Akın

ÖZ

Günümüzün küreselleşen dünyasında, ülke gündemlerini sürekli olarak meşgul eden temel sorunlardan birisi de kalkınma sorunu olmuştur. Bu sorun, ülkeleri hem sosyal hem de ekonomik olarak kalıcı olacak şekilde çözüm arayışlarına itmiştir. Çünkü refah alanında ülkeler kendi birey ve toplumlarının karmaşıklaşan ve çeşitlenen beklentilerini karşılayabilecek temel kaynağını kalkınma olarak görmüşlerdir. Bu çerçevede kalkınma konusunda uzun bir süredir mücadele veren Türkiye de çeşitli yöntemler kullanarak bu alanda çözümler geliştirmeye çalışmaktadır. Gelişmekte olan dünya ülkeleri arasında gösterilen Türkiye, uzun bir tarihi geçmişi, farklı kültürel zenginlikleri ve coğrafyasındaki çeşitli doğal kaynakları ile hem sosyal hem de ekonomik yönden hızlı kalkınmayı yakalayabilecek birikim ve imkânlaraya sahip bir ülkedir. Fakat Türkiye'nin günümüzdeki sosyal ve ekonomik gelişim süreci, sahip olduğu doğal kaynak ve imkânlar gelişmiş ülkelere kıyasla daha yavaş ve geride kalmıştır. Bu mevcut duruma örnek gösterilebilecek noktalardan bir tanesi de Doğu ve Güneydoğu Anadolu bölgelerinde yer alan Şırnak ilidir. Hz. Âdem'den sonra insanlığın ikinci atası Hz. Nuh Peygamber'e ev sahipliği yapmış olan Şırnak, gerek sahip olduğu sosyal ve tarihi kültürel zenginliği gerekse de sınırları içerisinde yer alan Cudi Dağı ile hem ilin hem de ülkenin sosyal ve ekonomik kalkınmasında etkili olabilecek bir kaynaktır. Ancak bu denli büyük potansiyel ve olanaklara rağmen bu imkân ve kaynaklar henüz etkili bir şekilde değerlendirilememiştir. Dolayısıyla bu çalışmada güçlü bir yerel kaynak niteliği taşıyan Cudi Dağı'nın hem tarihi ve kültürel hem de ekonomik yönden sahip olduğu kaynaklara dikkat çekilerek sosyal ve ekonomik kalkınmayı etkileyebilecek rolü ele alınmıştır.

Anahtar Kelimeler: Kalkınma, Cudi Dağı, Yerel Kaynak, Sosyo-Kültürel Kalkınma, Şırnak.

Türkiye Kamu Hastaneleri Kurumu ve İl Kamu Hastaneleri Birlikleri ile Gelişen ve Sona Eren Sağlık Sistemi

Öğr.Gör.Dr. Sibel Gök

ÖZ

Her çağda önemini koruyan sağlık kavramının, son yıllarda yeri ve önemi farklı bir nitelik kazanmıştır. Sağlık ve sağlıklı yaşam bütün dünyada bir trend haline gelmiştir. İnsanlar eskisinden olduğundan daha fazla sağlıklı yaşama değer vermekte ve sağlıklı bir yaşam sürebilmek için sağlık hizmetini almaya ihtiyaç duymaktadır. İhtiyaç duyulan bu sağlık hizmetinin ise öteden beri az çok devlet eliyle ulaştırılmaya çalışıldığı bilinmektedir. Ancak son yıllarda sağlık hizmetlerinin gerek üretiminde gerekse yönetiminde çeşitli değişiklikler/reformlar gündeme gelmiş ve sağlık sistemini yeniden yapılandırma çalışmaları başlatılmıştır. Türkiye’de ise sağlık sisteminin yeniden yapılandırılması çalışmalarından biri olan “sağlıkta dönüşüm programı” 2000’li yıllarda başlamış ve halen devam etmektedir. Sağlıkta Dönüşüm programının bir ürünü olarak ise Sağlık Bakanlığına bağlı olarak Türkiye Kamu Hastaneleri Kurumu ve Kurumun taşra teşkilatı olarak da İl Kamu Hastaneleri Birlikleri oluşturulmuştu. Bu çalışmanın amacı, yaklaşık altı yıllık (2011/-2017) bir dönemde faaliyet gösteren Türkiye Kamu Hastaneleri ve İl Kamu Hastaneleri Birlikleri ile birlikte gelişen ve sona eren sağlık sistemini genel olarak değerlendirmektir.

Anahtar Kelimeler: Sağlık Sistemi, Sağlıkta Dönüşüm Programı, Türkiye Kamu Hastaneleri Kurumu, İl Kamu Hastaneleri Birlikleri.

Türkiye’de Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sisteminin Yansımaları

Doç.Dr. Erhan Örselli - Öğr.Gör. Zekeriya Bilici - Dr. Öğretim Üyesi Erdal Bayrakçı

ÖZ

İlk Türk devletlerinden günümüz Türkiye’sine yönetim tarihimiz incelendiğinde farklı hükümet modellerinin uygulana geldiği görülmektedir. Cumhuriyetin kurulmasından sonra parlamenter sisteme geçiş söz konusu olmuş; özellikle 1961 anayasasının kabul edilmesinden sonra Türkiye’de Westminster tipi parlamenter hükümet sistemine geçilmiştir. Uzun bir süredir parlamenter sistemle yönetilmesine rağmen Türkiye’de, çok partili siyasal yaşama geçildiği 1950 yılından günümüze kadar uzun soluklu ve istikrarlı hükümetlerin kurulabildiğini ve yönetildiğini söylemek oldukça güçtür. 24 Haziran 2018 öncesi 65 hükümetin göreve geldiği düşünülürse, cumhuriyet hükümetlerinin görev sürelerinin oldukça kısa süreli olduğu ve hatta ortalama bir buçuk yıl ile sınırlı olduğu rahatlıkla ifade edilebilir. 1980 yılların başında Türkiye’de başkanlık sistemine geçilmesi ile ilgili bazı tartışmalar gündeme gelmiş olsa da başkanlık sistemine geçiş çok uzun bir süre; 16 Nisan 2017 tarihinde yapılan anayasa referandumu sonrası mümkün olabilmektedir. 24 Haziran 2018 tarihinde yapılan erken seçimle birlikte cumhurbaşkanlığı hükümet sistemi fiilen yürürlüğe girmiştir. Günümüzde başkanlık sistemi aralarında bazı farklılıklar bulunsa da birçok ülkede uygulanmaktadır. Bu farklılıklar ülkelerin tarihi geçmişi, siyasi kültürü, coğrafi konumu ve ekonomik anlayışı gibi bazı faktörlerden kaynaklanmakla beraber, sistemin işleyişi ve mantığı aynıdır. Türkiye’de cumhurbaşkanlığı sistemine çok kısa bir süre önce geçilmiş olduğu göz önüne alınırsa, sistemin kendi içinde gelişerek zamanla ortaya çıkacak eksiklerini tamamlamaya çalışacağı değerlendirilmektedir. Bu bağlamda çalışmanın konusu ve amacı Türkiye’de cumhurbaşkanlığı hükümet sistemi ve sistemin özelliklerinin incelenmesi olarak belirlenmiştir. Bu doğrultuda çalışmada Cumhurbaşkanlığı hükümet sisteminin genel hatları ve ülkemiz yönetim sistemine yansımaları ele alınacaktır.

Anahtar Kelimeler: Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sistemi, Parlamenter Sistem, Devlet, Türkiye.

Türkiye’de Modern Hukuk Eğitiminin Kurumsallaşması

Dr. Öğretim Üyesi Julide Gül Erdem - Dr. Öğretim Üyesi Mustafa Altunok

ÖZ

Tarihsel olarak devletin en temel görevlerinden biri adaleti sağlamak olarak belirmiştir. Bu görev zaman içerisinde hukuksal bir formasyona dönüşmüş ve binlerce yıllık devletli toplum sürecinde hukuk kurumsallaşması gelişimini sürdürmüştür. Bir toplumda adaleti tesis edebilmenin ilk koşulu ise adaleti gerçekleştirecek nitelikli hukukçulardan ve adalet mekanizmasından oluşan gelişkin bir hukuk sistemine sahip olabilmektir. Elbette buna ulaşmak kolay olmamıştır. Bu bağlamda bir toplumdaki egemen hukuk anlayışını bilen, bir yargılama sürecinde adaletle hüküm verebilecek ve onun eksikliklerini görerek geliştirilmesine katkı sunabilecek hukuk öznelerine ihtiyaç vardır. İyi işleyen bir hukuk sistemi iyi hukukçularla iyi hukukçular ise kurumsallaşmış bir hukuk sistemi ile mümkündür. Toplumların gelişkinlikleri ise hukuk sistemlerinin gelişkinlikleriyle yakından ilgilidir. Bir topluma ait hukuk anlayışı onu oluşturan pek çok tarihsel faktörden etkilenmekte; iktisadi, politik, dinsel veya teknik gelişmelere bağlı olarak farklılaşabilmektedir. Bu farklılaşmada devletler ve toplumlar arası etkileşimler de çok zaman belirleyici olmakta toplumların hukuk sistemlerinin zamanla belli bir yönde değişmesi veya evrilmesine zemin hazırlamaktadır. Modern hukuk sistemlerinin merkezinde nitelikli bir hukuk eğitimi özel önem taşımaktadır. Diğer dünya örnekleri gibi bizim hukuk sistemimiz de kurumsallaşma açısından önemli kırılma aşamalarından geçmiştir. Bu çalışma Dünya ile etkileşim içerisinde Osmanlı İmparatorluğu’nun son döneminden günümüze hukuk eğitiminde yaşanan dönüşümü ana hatları ve temel kırılma noktaları itibarıyla incelemeye odaklanmaktadır. Bu kapsamda dönemin ruhunun hukuk formasyonuna nasıl yansıdığı kısmen karşılaştırmalı olarak ele alınacaktır. Çalışmanın temel amacı Türkiye’de Modern hukuk eğitiminin inşa sürecine projeksiyon tutarak onu oluşturan saikleri yakalamaya çalışmaktır. Bu anlamda yeterince ilgi görmemiş bu konuda temel bir tartışma ortaya koyabilmek bile bilimsel anlamda bir katkı olarak kabul edilecektir.

Anahtar Kelimeler: Hukuk Eğitimi, Mecelle-Ahkâm-i Adliyye, Mekteb-i Hukuk, Ankara Hukuk Mektebi, Hukuk Fakültesi

Türkiye’de Okul İklimi Üzerine Yapılan Araştırmaların İncelenmesi: Bir Meta-Sentez Çalışması

Sıddık Acet - Dr. Öğretim Üyesi Rasim Tösten - Doç.Dr. Hacı İsmail Arslantaş

ÖZ

Bu araştırmanın amacı, Türkiye’de okul iklimi üzerine yapılan araştırmaların incelemesi yapılarak ortak ve farklı yönlerini belirlemek; okul ikliminin eğitim kurumlarındaki yerini açıklamaktır. Bu araştırma içerik analizi çalışmaları içerisinde yer alan bir meta-sentez çalışmasıdır. Meta-sentez, aynı konu üzerine yapılan çalışmaların tema veya ana şablonlar oluşturularak eleştirel bir bakış açısıyla yorumlanması ve sentezlenmesidir. Araştırma Türkiye’de 2008-2018 yılları arasında gerçekleştirilen 14 makale, 5 tez ve 6 bildiri olmak üzere toplam 25 çalışmayı kapsamaktadır. Verilerin toplanmasında “okul iklimi” anahtar kelimesi temel alınmıştır. Okul iklimi ile ilgili çalışma sonuçları değerlendirildiğinde öğrenci başarısı, öğrenci öğretmen ilişkileri gibi öğrenciyle ilgili faktörlere; güvenli okul, okulda zorbalık statüleri, okullarda saldırgan davranışlar gibi okul güvenliğiyle ilgili faktörlere; okul yöneticilerinin liderlik rolleri, öğretmen liderliği, öğretim liderliği gibi liderlik faktörlerine; yönetim süreçlerinde ast üst ilişkileri, örgütsel sağlık, örgütsel bağlılık, okul özerkliği gibi örgütsel davranışlarla ilgili faktörlere ve son olarak okul etkililiğine ilişkin konulara odaklanılmıştır. Genellikle nicel yöntemli ve ilişkisel çalışmalar ağırlıktadır. Örgüt ikliminin okullar için önemi çeşitli yönleriyle sıklıkla vurgulanmıştır.

Anahtar Kelimeler: İklim, Okul İklimi, Meta-Sentez

Türkiye’de Okul Kültürü Üzerine Yapılan Çalışmalarının Analizi: Bir Meta-Sentez Çalışması

Emrullah Pala - Doç.Dr. Hacı İsmail Arslantaş - Arş.Gör. Bünyamin Han

ÖZ

Bu araştırmanın amacı, Türkiye’de son 10 yılda okul kültürü alanında yayımlanmış çalışmaları incelemek, bu çalışmaların hangi yol ve yöntemlerle yapıldıklarını, okul kültürünün hangi boyutlarla incelendiğini, bu çalışmalar yapılırken ne tür veri toplama ve veri analiz yöntemleri kullanıldığını, ne tür bulgulara ulaşıldığını ve bu bulgulardan yola çıkılarak nasıl sonuçlar elde edildiğini detaylı bir biçimde ortaya koymaktır. Bu araştırma nitel araştırma yöntemleri içerisinde en sık kullanılan yöntem türü olan bir içerik analizi çalışmasıdır. Bu araştırmanın içerik analizi meta-sentez tekniği kullanılarak yapılmıştır. Araştırmanın örneklem grubu; Türkiye’de 2008-2018 yılları arasında okul kültürü alanında yayımlanmış makalelerden, “okul kültürü” anahtar kelimeleriyle “DergiPark” ve “Google Akademik” veri tabanlarından yapılan aramalar sonucunda alınmış 37 adet makaledir.

Anahtar Kelimeler: Okul, Kültür, Meta-Sentez

Türkiye’de Ormanlık Örgütünün Yapısı Nasıl Olmalı?

Prof.Dr. Sezgin Özden

ÖZ

Türkiye’de ormancılık örgütünün nüvesi sayılan Orman Genel Müdürlüğü’nün (OGM) kuruluş tarihi 1839 kabul edilir. Her ne kadar çağdaş ormancılık anlayışına göre bu örgütlenmenin ormancılıkla dolaylı yoldan ilgisi varsa da, ormanlardan hazineye gelir sağlanması fikri ilk olarak bu tarihte ortaya çıkmıştır. Günümüze kadar ormancılık örgütü farklı örgütlenme modelleri denemiştir. Merkezden yönetimin esas kabul edildiği bu anlayışla ormancılığın birçok sorununu çözmek mümkün olmamıştır. Bu çalışmada çağdaş yönetim ilkelerine dayanan, performans değerlendirmesini esas alan, motivasyon, ödül, ceza gibi araçların etkin kullanıldığı, özerk bir örgütlenme ve yönetim modelinin önerildiği bir model üzerinde durulmuştur. Bu modelin temel ilkeleri; işletmeler ve çalışanlar arasında rekabete ve motivasyon dayanan, yöneticilere özgürlük ve esneklik tanıyan, bilgiyi, uzmanlığı ve araştırmayı öne çıkaran, politik ve merkezi kararları dışlayan, yöresel koşullara uygun kararlar verilmesini sağlayan, özellikle taşrada havza bazında bütün ormancılık faaliyetlerini tek bir otorite altında toplayan, demokratik katılımcı ve özerk bir örgüt yapısı şeklinde formüle edilmiştir. Bu modelde OGM, Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğü (DKMP), Ağaçlandırma Genel Müdürlüğü (AGM), Orman Toplum İlişkileri Genel Müdürlüğü (OTGM) ve Ormancılık Bilimleri Akademisi şeklinde örgütlenmiş bir model tartışılmıştır. Bu modelin mevcut durumla karşılaştırılması yapılmış ve merkezden yönetimin esas alındığı mevcut sistemin aksine, daha dinamik, sorun odaklı ve çağdaş yönetim anlayışına uygun bir öneri ortaya konulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Kamu Yönetimi, Ormancılık, Örgütlenme Modeli, Bürokrasi

Türkiye’de Yeni Sağlık Sistemi: Yönetim ve Örgütlenme Bağlamında Bir Değerlendirme

Öğr.Gör.Dr. Sibel Gök

ÖZ

20. yüzyılın son çeyreğinden bu yana Türkiye’de sağlık sisteminde değişim ve dönüşüm yaşanmaktadır. Sağlık sistemindeki bu reform süreci, Sağlık Bakanlığının işlevinden sağlık hizmetinin yönetim ve teşkilat yapısına kadar birçok alanda önemli değişiklikleri beraberinde getirmiştir. Sağlıkta meydana gelen bu reform süreci “sağlıkta dönüşüm projesi” olarak isimlendirilmektedir. Bu proje kapsamında, Sağlık Bakanlığı bünyesinde 2012 yılında Türkiye Kamu Hastaneleri Kurumu ve kurumun taşra birimleri olarak İl Kamu Hastaneleri Birlikleri kurulmuştur. Ancak 2017 yılında 694 sayılı KHK ile kurum ve birliklerin faaliyetlerine son verilerek yeni bir sağlık sistemi dönemine geçilmiş olundu. Bu çalışmanın amacı, bu değişim ve dönüşüm kapsamında ortaya çıkan ve yeni bir model olarak sunulan Türkiye Kamu Hastaneleri Kurumu ve İl kamu Hastaneleri Birliklerinin sona ermesiyle başlayan “yeni sağlık sistemi”nin örgütsel ve yönetsel yapısı ile ilgili olarak bilgi vermek ve genel olarak da yeni sağlık sistemini tartışmaktır.

Anahtar Kelimeler: Örgütsel Yapı, Yönetim, Sağlıkta Reform, Sağlık Yönetimi, Yeni Sağlık Sistemi.

Uluslararası Çevre Rejimlerinde Yaptırım Mekanizması ve Çevre Konusundaki Uluslararası Hukuki Sorumluluk Sözleşmeleri

Arş.Gör. Haluk Kurtuluş

ÖZ

Çevre sorunlarını çözüme süreci sadece gerekli politikaların belirlenmesi ve çevre rejimlerinin oluşturulması ile bitmemektedir. Rejimler oluşturulduktan sonra uygulamaya ve daha da önemlisi sürecin denetlenmesine ilişkin çeşitli boşluklar oluşmaktadır. Bu tür sözleşmelerin uyum sorunları ortaya çıktığında yeterli yaptırım mekanizmalarına sahip olmadıkları görülmektedir. Yaptırım mekanizması, taraf devletlerin sözleşmelere uyum konusundaki isteği ve kapasitesine bağlı kalmaktadır. Dolayısıyla tüm insanlığı etkileyebilecek kararlar devletlerin iyi niyetine bırakılmaktadır. Ancak şu bir gerçektir ki, çevre sözleşmelerine taraf olan devletler birçok nedenden dolayı sözleşme hükümlerini uygulamamakta ya da uygulayamamaktadır. Böyle bir tablonun ortaya çıkmasındaki en temel sebeplerinden biri, çevre sorunlarının genellikle ekonomik çıkarlarla çatışmasıdır. Bu kapsamda çalışmada çevre için hukuki sorumluluğun ne anlama geldiği tartışılmış, uluslararası çevre hukuku açısından hukuki sorumluluğun gelişim seyri irdelenmiş ve Avrupa Konseyi tarafından oluşturulan Çevreye Zarar Veren Faaliyetlerden Doğan Hasarlar İçin Hukuki Sorumluluk Sözleşmesi ile Tehlikeli Atıkların Sınır Ötesi Taşımının ve Bertarafının Kontrolüne İlişkin Basel Konvansiyonu'nun 12. Maddesi gereği oluşturulan, Sorumluluk ve Tazminata Dair Basel Protokolü değerlendirilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Çevre Hukuku, Uluslararası Çevre Rejimleri, Hukuki Sorumluluk, Uluslararası Hukuk, Yaptırım.

Uluslararası Uyum Kuramları ve Türkiye’de Çok Kültürlülük

Dr. Öğretim Üyesi Yeliz Polat - Ayşe Yılmaz

ÖZ

Toplumlar zaman içerisinde özellikle kitlesel göç akınlarının yaşanmasıyla aynı topraklar üzerinde farklı kültür, etnik, dilsel ve dinsel olarak çeşitlilik göstermeye başlamışlardır. Devletler, bu çeşitlilik karşısında bazı yaklaşımlar geliştirmişlerdir. Bu çerçevede, devletler ilk olarak tek kültürel düşünceye özgü bir mücadele vererek egemen kültürün dışındaki diğer kültürleri yok etme ya da egemen kültürün tüm değer ve kurallarını diğer kültürlerle dayatarak asimilasyona dayalı yaklaşım ortaya koymuşlardır. Zamanla, ulus devletinin benimsemiş olduğu düşünce yapısına getirilen eleştiriler ve toplumlarda çok kültürlü yapıların tanınma çabaları toplumsal uyum kuramlarının ikincisi olan çokkültürlülük yaklaşımını meydana getirmiştir. Bu çalışmada, çokkültürlülük anlayışının Türkiye’deki uygulanabilirliği tartışması konusu edilmiştir. Literatürde çokkültürlülük düşüncesi ağırlıklı olarak azınlık ve etnik unsurlar üzerinde ele alındığı görülse de bu çalışmada çokkültürlülük yaklaşımını uluslararası göç bağlamında ele alınmıştır. Çalışmada literatür taraması ile elde edilen veriler ışığında Türkiye’deki çokkültürlülük uygulamalarının çözümlenmesi amaçlanmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Toplumsal Uyum, Asimilasyon, Çokkültürlülük, Uluslararası Göç, Türkiye.

Velilerin Eğitim Kavramına İlişkin Algıları: Bir Metaforik Çalışma

Dr. Öğretim Üyesi Yunus Emre Avcı - Mustafa Yücel

ÖZ

Eğitim-öğretim kavramları benzerlikleriyle beraber özellikle öğretimi tamamlamamış bireylerde sıklıkla karıştırılmakta ve birbirinin yerine kullanılmaktadır. Eğitimin ifade edilegelen bilimsel tanımları olmakla birlikte eğitimin en önemli paydaşlarından biri olan velilerce ne anlam ifade ettiği önemli görülmektedir. Çünkü ulusal ve uluslararası hukuki belgelere ve kanuni hükümlere göre veliler, çocuklarının eğitim öğretim tercihi konusunda yetkili kılınmış kimselerdir. Her ne kadar 12 yıllık eğitim zorunlu olsa da okul türünün belirlenmesinde ve öğretime ara verilerek devam edilmesinde yine veliler yetki sahibidirler. Çocuklarının eğitim-öğretimi hayatı üzerinde bu kadar etkili olan ebeveynlerin eğitimi nasıl algıladığı nasıl bir eğitim arzu ettiğini de ortaya koymak için gerekli görülebilir. Bu kapsamda araştırmada velilerin eğitim algıları metaforik bir yolla ortaya konulmaya çalışılmıştır. Araştırmanın amacı velilerin eğitim algılarını metaforik olarak ortaya koymaktır. Araştırmanın çalışma gurubunu çocukları, Siirt ve Batman merkezde yer alan; okulöncesi, ilkokul, ortaokul ve liselerde eğitim gören 180 veli oluşturmaktadır. Araştırma kapsamında anket formu hazırlanmış olup her bir veli ile yapılan yüz yüze görüşmelerle veriler toplanmıştır. Verilerin analizinde nitel araştırma yöntemlerinden betimsel analiz tekniği kullanılmıştır. Veliler eğitim kavramını; ev, hayat, ağaç, güneş, su, kitap, çiçek, gibi metaforlarla açıklamıştır. Velilerin oluşturduğu metaforlar; koruyup kollama, işleme yetiştirme, temel ihtiyaç, kurtarıcılık, güzellik, kategorileri altında toplanmıştır. Velilerin oluşturdukları metaforlar temel alındığında; eğitim kavramının birbirinden farklı birçok metaforla açıklandığı görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: Veli, Eğitim Algısı, Metafor

Yerel Yönetimler Politika Kurulunun Yapısal ve İşlevsel Boyutlarının İncelenmesi

Prof.Dr. Ferit İzci - Dr. Öğretim Üyesi Vedat Yılmaz

ÖZ

Dünyada akıl almaz bir şekilde gelişen bilim ve teknolojiye bağlı olarak değişen ve gelişen yönetim anlayışına duyarsız kalmayan Türkiye’de yönetim anlayışında yeni düzenlemelere giderek çağa ayak uydurmaya çalışmaktadır. Bu bağlamda kararların hızlı ve etkin bir şekilde alınması amacıyla parlamenter hükümet sistemi terk edilerek Cumhurbaşkanlığı hükümet sistemine geçiş yapılmıştır. Cumhurbaşkanlığı hükümet sistemine geçiş sonrası 1 nolu Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi yayınlanarak Cumhurbaşkanlığı Politika Kurulları oluşturulmuştur. Çalışmada, Cumhurbaşkanlığı hükümet sistemi kapsamında 10 Temmuz 2018 tarihinde Resmi Gazetede yayımlanarak oluşturulan Cumhurbaşkanlığı politika kurulları ve özellikle bu kurullar arasında, yerel yönetimler ve kentleşme alanlarında politikalar oluşturmak üzere kurulan Yerel Yönetimler Politika Kurulunun yapısal ve işlevsel boyutları hakkında bilgilendirmeler yapılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Cumhurbaşkanlığı Politika Kurulları, Yerel Politika Kurulu, Yerel Yönetimler

Investigation of Structural and Functional Dimensions of Local Governments Policy Committee Abstract

Abstract

Keywords: In a way inconceivable in the world due to advances in science and technology the management approach in the management philosophy has changing. In this context, new arrangements have been made in Turkey. With editing the Parliamentarian government system was abandoned and the presidency government system was created in order to make decisions quickly and effectively. After the transition to the presidential government system, the Presidential Decree No. 1 was issued and the Presidential Policy Boards were formed. In this study, Presidency policy committees formed by publishing in the Official Gazette on July 07, 2018 and especially among these committees will be informed about the structural and functional dimensions of the Local Governments Policy Committee established to form policies on local governments and urbanization.

Keywords: Cumhurbaşkanlığı Politika Kurulları, Yerel Politika Kurulu, Yerel Yönetimler

Yerel Yönetimlerde Personel Sisteminde Yeni Dönüşümler

Dr. Öğretim Üyesi Arzu Yıldırım

ÖZ

Küreselleşmenin etkisiyle tüm dünyada bir değişim ve gelişim çabası ön plana çıkmaya başlamıştır. 1980'li yıllarla birlikte artan rekabet ortamı, özelleştirme, şeffaflık, etkinlik, verimlilik gibi kavramlar gündeme gelmeye başlamıştır. Yönetim anlayışında farklılıklar ortaya çıkmaya başlamıştır. Yeni yönetim anlayışı, geleneksel yönetim anlayışından farklı olarak daha esnek çalışma, çalışanların yönetime ve karar alma süreçlerine katıldığı, performans sistemine dayalı bir yönetim anlayışını kabul etmektedir. Bu değişim rüzgarından yerel yönetim birimleri de etkilenmiştir. Yerel yönetim birimleri halka en yakın birimler olarak önemini sürekli olarak korumaktadır. Yerel yönetim birimleri de yaşanan bu değişim sürecinden etkilenmiş, personel yönetimi konusunda özel sektörde yürütülen personel yönetimi anlayışından etkilenecek personel yönetimi anlayışından insan kaynakları yönetimi anlayışına doğru bir geçiş olmuştur. İnsan kaynakları yönetimi anlayışı insan unsurunu ön plana almakta, vatandaşların ihtiyaçlarının daha fazla giderileceğine ve daha fazla memnun edileceğine inanılmaktadır. Bu çalışmada, yerel yönetimlerde personel yönetimi konusunda yapılan değişiklikler ele alınacaktır. Özellikle yapılan reformlardan istenilen sayı ve nitelikte personel bulma konusuna çözüm getireceği düşünülen norm kadro uygulaması üzerinde durulacaktır.

Anahtar Kelimeler: İnsan Kaynakları Yönetimi, Personel Yönetimi, Norm Kadro, Yerel Yönetimler.

Yönetimde Otorite ve Takdir Yetkisinin Anayasal Meşruiyeti

Prof.Dr. Ferit İzci

ÖZ

İster özel, ister kamu olsun, yönetme eyleminin olduğu her yerde otorite vardır. Otorite, emir ve talimatların gereğini yerine getirtme özelliği veya yetkinin kullanılma biçimidir. Otoritenin meşruiyeti, yönetme sıfatına haklılık sağlayan geniş tabanlı bir düşüncenin oluşudur. Siyasal iradenin emri altında çalışan ve onun politika ve kararlarının yürütülmesinde en önemli araç olan kamu yönetiminin otoritesinin de anayasal gerekçe ve sınırlarının genel kabul görmesi şarttır. Kaynağını anayasadan alacak olan idari otoritenin temel göstergesi takdir yetkisidir. Ancak, takdir yetkisinin doğru anlaşılması ve kullanılması konusunda genelde sorunlarla karşılaşmaktadır. Bu sorunların iki temel nedeni vardır; birincisi, otorite ve takdir yetkisinin anayasal meşruiyeti konusunda tam bir inanç ve açıklığın olmaması, ikincisi ise, takdir yetkisinin sınırlarının hem idareciler hem de yönetilenler tarafından tam olarak bilinmemesidir. Bu yüzden, çalışmada önce anayasal devlette yönetimin otoritesinin meşruiyeti incelenmiş, hemen akabinde de yönetimin takdir yetkisinin kapsamı ve yasal sınırlarının ne olması gerektiği tartışılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Meşru Otorite, Takdir Yetkisi, İdarenin Sorumluluğu, Anayasal İdare

Constitutional Legitimacy of Authority and Discretion of Administration

Abstract

Keywords: There is authority wherever there is the act of governance, whether private or public. Authority is the ability to fulfill the requirements of orders and instructions or use of competence. The legitimacy of the authority is the existence of a broad-based thought that gives the right to rule. The constitutional grounds and limits the authority of the of public administration, which are the most important means of working under the direction of political authority and carry through the conduct of its policies and decisions, have to be accepted generally. The main indicator of the administrative authority that will get its source from the constitution is discretion. However, problems are often encountered in the understanding and use of discretion. There are two main reasons for these problems; the first is that there is no complete belief and openness about the constitutional legitimacy of authority and discretion, and the second is that the limits of discretion are not fully known by both the administrators and the rulers. Therefore, the legitimacy of the authority of the administration in the

constitutional state was first examined in the study, and then the scope of the discretionary power of the administration and the legal limits should be discussed

Keywords: Legitimate Authority, Discretion of Authority, Responsibility of Administration, Constitutional Administration

Afet Yönetiminin Zarar Azaltma Faaliyetleri Kapsamında Eğitimin Rolü

Arş.Gör. Haluk Kurtuluş

ÖZ

Coğrafi konumu itibariyle ülkemizin doğal, insan kaynaklı ve teknolojik afetlerle karşı karşıya kalma riski her zaman vardır. Özellikle 1999 yılında yaşanan Marmara Depremi ve 2011 yılında yaşanan Van Depremi ile birlikte afet olgusunun günlük hayatımızın akışını birdenbire nasıl değiştirebileceği gözler önüne serilmiştir. Yaşanan bu acı tecrübeler, geçmişten günümüze afetlerin ne denli yıkıcı bir etki yaptığını bir kez daha göstermiştir. Yıkımın boyutunu arttıran en önemli sebeplerden biri, yeterli afet bilincine sahip olmayışımızdan kaynaklı, afetlerin olası zararlarının kişisel hatalar ile katlanmasıdır. Bu sonuç, afet bilincinin aşılmasında afet eğitiminin ne kadar önemli olduğunu ortaya koymaktadır. Bu kapsamda çalışmada, afet yönetiminin bir evresi olan zarar azaltma faaliyetleri çerçevesinde, afet bilincinin oluşturulmasında eğitimin önemi üzerinde durulacak, ülkemizde uygulanmakta olan afet eğitimine yönelik çalışmalar incelenip değerlendirilecektir.

Anahtar Kelimeler: Anahtar Kelimeler: Deprem, Afet Yönetimi, Afet Önlemleri, Afet Farkındalığı.

CBS Tabanlı Analitik Hiyerarşi Yöntemiyle Şırnak İli'nin Kentsel Büyüme Potansiyeli

Öğr.Gör. Yakup Anıt

ÖZ

Dünya genelinde hızlı nüfus artışı ve kırdan kente göçlerin artması; kırsal alanların azalması ve kent nüfusunun artması ile sonuçlanmıştır. Bu perspektif insanı ve doğal dokuyu bütünüyle etkilemektedir. Yerleşim alanlarındaki, kentsel nüfusun kontrolsüz artışı geri dönüşü olmayan sonuçları beraberinde getirmektedir. Bu sebeple, kentin büyümesi ve yerleşim yapısının belirlenmesi gelecekte uygun yerleşim alanları sağlayabilmek için büyük öneme sahiptir. Bu çalışmanın amacı, Coğrafi Bilgi Sistemleri (CBS) ile birlikte Analitik Hiyerarşi Yöntemi (AHY) yardımıyla, Şırnak İli'nin uygun yerleşim alanlarının ve gelecekteki kentsel gelişim alanlarının daha iyi kavranmasını ortaya koyan bir harita oluşturmaktır. Kentteki değişimin gözlemlenmesi, etkin bir çevre planlamasının yapılması, kentsel politikaların oluşturulması, kırsal ve kentsel alanların olası gelişiminin tahmin edilmesi için Analitik Hiyerarşi Yöntemi (AHY) günümüzde yaygın olarak kullanılmaktadır. Şırnak, yeniden inşa sürecinden sonra hızlı bir kentsel büyüme ve kentleşme sürecine girmiştir. Sonuçlar, yakın bir gelecekte de kentsel yayılımın devam edeceğini göstermektedir. CBS ve AHY yöntemi aracılığı çıkarılan yerleşime uygunluk haritası kentleşmenin boyutunu, uygun yerleşim alanlarının nasıl değişeceğini, doğal afetlere duyarlı alanların tespitini ortaya koymaktadır.

Anahtar Kelimeler: Kentleşme, Ahy, Coğrafi Bilgi Sistemleri (CBS), Şırnak

Kapitalizmin Mekânsal Üretimi Bağlamında Boş Zamanın İmarı: Diyarbakır'da Şehir Parkları Örneği

Arş.Gör. Ahmet Vedat Koçal - Hakan Güzelsoy

ÖZ

Kapitalist üretim biçimi ve ilişkileri, bireyi, üretim süreci içerisinde emek-işgücü ve dışında kendisi olarak bölünmüş bir kişilik haline getirirken, onun günlük yaşayışının zamanlamasını da aynı parçalara bölmüş olmaktadır. Bu kapsamda birey, üretim sürecinde bulamadığı aileyle zaman geçirme, dinlenme, sosyalleşme, bakım, gezme gibi kişisel etkinliklerini gerçekleştirme zamanı ve imkânı bulmuş olur. Böylece, üretim dışı görünen zaman, aslında, bireyin üretimdeki yerini yeniden almak için hazırlanışını içermesi bakımından, üretim sürecinin içinde yer almakta ve pasif kısmını oluşturmaktadır. Sonuçta, boş zaman, üretim dışı görünürken, gerçekte üretimin yeniden üretiminin ve sürdürülebilirliğinin bir aracı olmaktadır. Üretim araçlarının, biçimlerinin ve ilişkilerinin doğrudan belirlediği alanlardan biri olan ve bu haliyle, ekonomi politik rejimin mekânsal üretimi ve yansıması olan kentler ve kentleşme süreçleri, günümüzde, neo-liberal kapitalizmin gereksinmelerine göre gerçekleşmekte, bu kapsamda, kentsel imar ve diğer kamu hizmetleri, bu gerçekliğe uygun yürütülmektedir. Kentsel alanlar konutsal, endüstriyel, ticarî bölgelerin genişlemesiyle hızla büyürken, bireylerin üretim dışı zamanlarını değerlendirmeleri için, New York'ta Central Park, Londra'da Hyde Park örneklerinde olduğu gibi, geniş kitlelerin kullanabileceği büyük kentsel park alanları üretilmektedir. Bu, aynı zamanda, işgücünü oluşturan bireylerin, üretim mekânı olan kentlerden, üretimi aksatacak mesafede ve zamanda uzaklaşmalarını sağlamaya yarayan bir alternatifi oluşturmaktadır. Türkiye'de de, son yıllarda, merkezî ve yerel yönetimlerin, kentsel politikalarında, şehir parklarına ve rekreasyon alanlarına özel bir önem verdikleri ve bu anlayışı, İstanbul'da Yenikapı, Kazlıçeşme ve Ankara'da Gölbaşı Şehir Parkı, Millet Bahçeleri gibi güncel örneklerde olduğu gibi, imar politikalarının ve siyasal propagandalarının başat bir unsuru haline getirdikleri gözlenmektedir. Bu durumun, son yıllarda nüfusu bir milyonun üzerine çıkarak metropolleşme aşamasına varan Diyarbakır şehir merkezinde de yansımasını bulduğu, Sümer Park, Rihan Parkı, Koşuyolu Parkı, Park Orman, Göletli Park, Tema Park, Park 75, Kent Meydanı, Dicle Vadisi Tema Parkı, Kardeşlik Parkı, Hazreti Süleyman Parkı gibi örneklerin yakın zamanda yerel toplumun hizmetine sunumu ile, gözlenmektedir. Bu çalışma, Diyarbakır'da, ikibinli yıllarda yaşanmakta olan kentleşme süreci ve imar politikası kapsamında, yerel yönetimler eliyle uygulanan şehir parkı modelini, küreselleşmenin bölgesel etkileri altındaki yerel kapitalistleşme sürecinin bir görünümü ve ürünü olarak ele almak, Henri Lebevre'nin, David Harvey'in ve Manuel Castells'in kentleşmeye ilişkin görüşlerinin kuramsal ışığında tartışmak amacıyla hazırlanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Kapitalizm, Boş Zaman, Kentleşme, Diyarbakır

Reconstruction of the Leisure Time in the Context of the Spatial Production of Capitalism: the Case of City Parks in Diyarbakir

Abstract

Keywords: While dividing his/her personality as labor in the process of production and himself/herself outside it, the capitalist mode of production and relations divides the the timing of individual's daily life into the same pieces. In this context, the individual finds out time and opportunity to perform his/her personal activities such as spending time with his family, resting, socializing, caring and traveling. Thus, the time which appears as out of the production, is involved in the production process and constitutes its' passive part in fact, as it includes the re-preparation of the individual to re-take place in production, As a result, leisure time is a means of reproduction and sustainability of production in fact, when it appears out of production. Cities and urbanization processes, which are one of the areas directly determined by the tools, modes and relations of production, and which are the spatial production and reflection of the economic political regime, are recently exist according to the needs of neo-liberal capitalism, and in this context, urban reconstruction and other public services carried out in accordance with this reality. While urban areas are growing rapidly with the expansion of residential, industrial, and commercial areas, large urban park spaces are produced for large masses, for individuals to evaluate their non-production times, such as the Central Park in New York and Hyde Park in New York. Therewithal, this creates an alternative for the individuals who make up the labor to ensure that they do not move away from the cities which are the places of production, at the distance and time that would hinder production. In Turkey too, in recent years, it is observed that the central and local governments give a special importance to city parks and recreation areas in their urban policy, and they make this approach become a dominant element of urban policies and political propaganda, as in current examples such as the Yenikapi and Kazlıçeşme in Istanbul, Golbasi City Park in Ankara, and National Gardens. It is observed that this situation is also reflected in the city center of Diyarbakir, which has reached the stage of metropolization in recent years with its population exceeding one million, with the presentation of the examples such as Sümer Park, Rihan Park, Koşuyolu Park, Park Forest, Pond Park, Theme Park, Park 75, City Square, Dicle Valley Theme Park, Brotherhood Park, Hazreti Suleyman Park in the recent past. This study is prepared to aim to handle the city-parks model implemented by local administrations in the context of urbanization process and urban planning policy in Diyarbakir in the twenties, as a view and product of the local capitalization process under the regional effects of globalization, and to discuss it in the theoretical light of Henri Lebefvre, David Harvey and Manuel Castells' views on urbanization.

Keywords: Capitalism, Leisure Time, Urbanization, Diyarbakir

Kentleşme Sürecinde Meydana Gelen Nöropsikiyatrik Değişimler

Dr. Öğretim Üyesi İhsan Çetin

ÖZ

Kentleşme sürecinde hızla inşa edilen yapıların yaşam alanlarını daraltması, altyapıların yetersiz kalması nedeniyle su baskınlarının yaşanması ve trafik sıkışıklığı gibi çeşitli stres kaynakları psikoz, öfke kontrol problemleri, anksiyete, duygudurum bozuklukları ve madde kullanım bozukluklarının dâhil olduğu birçok psikiyatrik hastalığın gelişiminde potansiyel risk faktörleri olarak rol oynarlar. Yapay ışığa uzun süre maruz kalmayla ilişkili beyin türevli nörotrofik faktör ekspresyonunun azalması, depresyon oluşmasında temel mekanizma olduğu ifade edilen noradrenalin ve serotoninin dâhil olduğu monoamin nörotransmitter düzeylerindeki dengenin bozulması; pineal bezden salınan melatonin ve sirkadiyen ritm ile birçok nöropsikiyatrik düzensizlikle ilişkili uyku bozukluğunun oluşmasında rol oynayan hipotalamustaki suprakiazmatik nükleusun farklılaşması kentleşme sürecinden olumsuz etkilenen bireylerde gözlenen değişimler olarak ifade edilebilir. Kentleşme sürecinin, bireylerin sosyolojik ve psikolojik sağlığı üzerindeki olumsuz etkisinin altında yatan faktörlerin belirlenerek insanlar üzerindeki olumsuz etkisini engellemek için gerekli tedbirlerin alınması depresyon, duygudurum bozukluğu ve madde kullanım bozukluğunun da dâhil olduğu problemlerin önlenmesi için önemli bir strateji olabilir.

Anahtar Kelimeler: Kentleşme, Nöropsikiyatri, Depresyon, Dopamin

E_tedarik Zincirine Yönelik İşletmelerin Algı ve Beklentileri Üzerine Bir Araştırma

Öğr.Gör. İsmail Güçlü - Öğr.Gör. Şemsettin Uluçam

ÖZ

İletişim ve teknolojik gelişmeler tüm dünyayı tek bir pazara dönüştürmüştür. Bu dönüşüm ticari ve sosyal alanda ülkelerin sınırlarını ortadan kaldırmıştır. Değişim çeşitli boyutlardaki rekabete karşı ayakta kalabilmek ve büyümek için işletmeleri teknolojik alanda çeşitli uygulamalara itmiştir. İşletmeler e_uygulamalar ile tüm süreçlerinde stratejik yaklaşımlar geliştirmiştir. Faaliyetlerin rekabet edilebilir düzeyde yürütülmesi için işletmeler tedarik süreçlerinin yönetilmesinde ise bilişim sistemlerini etkin kullanmaya başlamışlardır. Geleneksel olarak işbirlik süreçlerini yürüten işletmelerin aksine etkin ve verimli süreçlerin kalite düzeyi yüksek minimum hata ile yürütülmesi için bilişim sistemleri aktif kullanılmalıdır. Bu yaklaşımla rekabet avantajı için büyük faydalar sağlanabilir. İşletmelerin tedarik zinciri ağında bulunduğu konum itibarıyla gerçekleştireceği ilişkilerde e_uygulamalara yönelik oluşturacak olumsuz hususların belirlenip önlem alınması önemlidir. Bu çalışma işletmelerin e_tedarik zinciri yönetimi uygulama boyutlarını, algılarını ve beklentilerini ölçümlemek amacıyla yapılmıştır. Çalışma kobi statüsünde faaliyet yürüten Samsun ilindeki 60 işletmeye anket uygulanarak gerçekleştirilmiştir. Çalışma sonucunda algıda farklılıklar olsa da işletmelerin e_tedarik zinciri yönetimine yönelik olumlu düşündükleri ve yaşanan engellerin ise genel ortalamasının aynı olduğu tespit edilmiştir. Tedarik zinciri üyeleri arasındaki ilişkilerin yürütülmesinde e_uygulamalara yönelik oluşabilecek sorunların çözümüne yönelik önerilerle bilimsel katkı sağlanacağı değerlendirilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Tedarik Zinciri Yönetimi, E Tedarik, E İş

Investigation On the Perception and Expectations of Business Chains for E_supply Chains

Abstract

Keywords: Communication and technological developments have turned the whole world into a single market. This transformation has eliminated the borders of countries in the commercial and social sphere. The change has pushed enterprises into various applications in the technological field in order to survive and grow against various sizes of competition. Businesses have developed strategic approaches in all processes with e_applications. In order to conduct the operations at a competitive level, enterprises have begun to use information systems

effectively in the management of procurement processes. Traditionally, information systems should be used actively in order to carry out effective and efficient processes with a high level of quality with a high level of error. With this approach great benefits can be provided for the competitive advantage. It is important to determine the negative issues that will create for the e_applications in the relations to be realized by the location of the enterprises in the supply chain network. This study was conducted in order to measure the dimensions, perceptions and expectations of the companies' e-commerce chain management application. The study was carried out by applying a questionnaire to 60 enterprises in the province of Samsun operating in the status of SME. As a result of the study, although the differences in perception were perceived, it was determined that the enterprises thought positively about the management of the supply chain and the obstacles experienced were the same as the overall average. It is evaluated that scientific contribution will be provided through the suggestions for solving the problems that may occur in the implementation of the relations between the supply chain members

Keywords: Supply Chain Management, E Supply, E Business

Plastik Sektöründe Tersine Lojistik Maliyetlerinin Faaliyet Tabanlı Maliyetleme Yöntemi ile Hesaplanması

Dr. Öğretim Üyesi Gülay İrak - Mürüvet Acar Karaboğa

ÖZ

Tersine lojistik, eskimiş, kullanılmayan, modası geçmiş, yaşam ömrü bitmiş ürünlerin toplanıp yeniden üretime dahil edilmesi veya imha edilmesi gibi süreçleri ifade etmektedir. 21. Yüzyılda dünyamızın sürdürülebilir yaşamında, gerek yürürlükteki yasalarda çevreyle ilgili düzenlemeler gerekse ekonomik ve ekolojik faydaların yanı sıra artan sosyal sorumluluk bilinci nedeniyle işletmelerde tersine lojistik faaliyetleri önem kazanmıştır. Özellikle tersine lojistik faaliyetlerini uygulayan işletmelerde, müşteri tatminini gerçekleştirmek, fiyat ve maliyetleri en doğru şekilde belirlemek için gerçekleşen tersine lojistik faaliyetlerinin analizi ve bu faaliyet maliyetlerinin gerçeğe en yakın şekilde hesaplanması önemlidir. Bu çalışmanın amacı, işletme yöneticilerinin göz ardı etmemesi gereken önemli konulardan biri olan tersine lojistik sürecinde gerçekleştirilen faaliyetlerin maliyetlerinin en doğru şekilde hesaplanmasıdır. Bu kapsamda Mardin’de plastik atıkların geri dönüşümünü sağlayan bir işletmede tersine lojistik faaliyetlerinin maliyeti Faaliyet Tabanlı Maliyetleme (FTM) yöntemi ile hesaplanmış ve elde edilen sonuçlar işletmenin kullandığı geleneksel maliyetleme yöntemi sonuçlarıyla karşılaştırılarak değerlendirilmiştir. Çalışmanın sonucunda, FTM yöntemi ile hesaplanmış, tersine lojistik süreci sonunda elde edilen 1. ve 2. Kalite plastiğin maliyetlerinin, geleneksel yöntemden farklı olduğu görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: Tersine Lojistik, Faaliyet Tabanlı Maliyetleme, Plastik Atık Maliyet Yönetimi

Calculation of Reverse Logistics Costs in Plastic Sector by Activity Based Costing Method

Abstract

Keywords: Reverse logistics means the processes in which outdated, unused, outworn products are collected; the life of which have ended, and they are re-included in production or they are disposed of. In the 21st century, in the sustainable life of our world, reverse logistics activities have gained importance due to environmental regulations in the laws in force as well as economic and ecological benefits as well as increased social responsibility awareness. In particular, it is important to analyze the reverse logistics activities in order to realize customer

satisfaction and to determine the most appropriate price and costs in enterprises applying reverse logistics activities and to calculate these operating costs. The aim of this study is to calculate the costs of activities in the most correct way that are carried out within the reverse logistics processes, which is one of the important subjects that the companies should not ignore. Within this scope, costs of reverse logistics activities have been calculated through Activity Based Costing (ABC) Method in a business ensuring recycling of plastics wastes in Mardin, and the results obtained have been compared with the traditional costing method used by the company and they have been assessed. As a result of the study, it has been seen that the costs of 1st and 2nd quality plastics obtained at the end of reverse logistics process through ABC method, are different from those of the traditional method.

Keywords: Reverse Logistics, Activity Based Costing, Plastic Waste Cost Management

Türkiye’de Lojistik Merkezlerin Önemi ve Şırnak İlinin Lojistik Merkez Olma Potansiyelinin SWOT Analizi Yöntemi ile Değerlendirilmesi

Dr. Öğretim Üyesi Ferhat Uğurlu

ÖZ

Globalleşen Dünya’da artan ticaret hacmi ile birlikte lojistik sektörünün önemi artmıştır. Lojistik bir ürünün üretim aşamasından tüketiciye ulaşmasına kadar olan süreçlerin tamamını kapsar. İşletmelerin lojistik faaliyetlere harcadıkları maliyetler incelendiğinde, lojistik maliyetler işletme maliyetlerinin önemli bir kısmını oluşturmaktadır. Bu bağlamda küresel ticaretin artmasıyla birlikte artan yük taşımalarıyla birlikte, bu taşıma faaliyetleri ile ilgili tüm etkinliklerin, iyi yönetilmesi ve organize edilmesi amacıyla ortak bir alan içerisinde kümelenmeyi gerekli kılmıştır. lojistik merkezler; kombine taşımacılıkta ulaştırma kanallarının geliştirilmesi ve ulaşım modları arasında etkin koordinasyon sağlanması, depolama, bakım-onarım, yükleme-boşaltma, elleçleme gibi faaliyetlerin daha az maliyet ve daha etkili bir şekilde gerçekleştirilmesi amacıyla kurulan tesislerdir. Ülkemiz coğrafi konumu açısından , Dünya’da lojistik bir merkez olma potansiyelini barındırmaktadır. Bu açıdan Türkiye’de bütün taşıma modlarının kullanılabilir olması ve Avrupa kıtasını Asya kıtasına bağlayan geçiş güzergahında yer alıyor olması, Türkiye’yi lojistik sektörü açısından çok önemli kılmaktadır. Bu çalışmada Türkiye’de lojistik merkezlerin önemini ortaya koymak ve Şırnak ilinin lojistik merkez olabilme potansiyeli SWOT analizi yöntemi ile değerlendirilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Anahtar Kelimeler: Lojistik, Lojistik Merkezler, Lojistik Üs, Lojistik Maliyetler

Güneydoğu Anadolu Bölgesine Yapılacak İlave Yenilenebilir Enerji Yatırımlarının Bölgeye Sağlayacağı Ekonomik Kazançlar

Doç.Dr. Coşkun Karaca - Uzman Alaattin Bingül

ÖZ

Günümüzde kalkınmasını tamamlamak isteyen bölgelerin ulusal gelirden daha fazla pay almak için birbirleriyle mücadele içinde olduğu görülmektedir. Bu süreçte kaynakları rasyonel biçimde tahsis edemeyen bölgeler; ekonomik ve sosyal bazı sorunlarla karşılaşmakta, bölge nüfusuna yeterli istihdam olanakları sağlayamamaktadır. Bu çalışma Güneydoğu Anadolu Bölgesinde elektrik üretiminde yenilenebilir enerji payının artırılması halinde yenilenebilir enerji sektörüne yapılacak ilave yatırımların istihdamda sağlayacağı artışı tahmin etmektedir. Ancak bu artışın tahmin edilebilmesi için öncelikle Güneydoğu Anadolu Bölgesinde hangi yenilenebilir enerji kaynağının daha fazla potansiyele sahip olduğu belirlenmelidir. Eğer bu belirlenebilirse Bölge kaynaklarının optimal olmayan yenilenebilir enerji yatırımlarına gitmesi önlenmiş olacaktır. Bu nedenle bölgeye yapılacak ilave yatırım büyüklüğü içerisinde her bir yenilenebilir enerji kaynağına ne kadar pay ayrılacağı çok kriterli karar verme yöntemine göre belirlenmiştir. Çok kriterli karar verme yöntemi sonuçlarına göre belirlenen yenilenebilir enerji yatırım büyüklüklerinin ülkedeki istihdama yapacağı katkı ise Ulusal Enerji Laboratuvarı (NREL) tarafından geliştirilen İstihdam ve Ekonomik Kalkınma Modeline (JEDI) göre tahmin edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Güneydoğu Anadolu Bölgesi, Yenilenebilir Enerji, Yatırım, İstihdam

İşçi Kıdem Tazminatında Özellikli Durumlar ve Muhasebeleştirilmesi

Dr. Öğretim Üyesi Semih Serkant Aktuğ - Dr. Öğretim Üyesi Tunay Aslan

ÖZ

Bu bildiri kapsamında Kıdem tazminatının muhasebeleştirilmesi irdelenmektedir. Kıdem tazminatını iş sözleşmesi kanunda sayılı hallerde sona eren işçiye (ölümü halinde mirasçılara) belirli bir süre çalışmış olması şartıyla, hizmet süresine ve ücretine bağlı oranda, işçinin işyerine bağlılığı göz önünde tutularak, işveren tarafından ödenmesi gereken bir işten çıkış veya ayrılış tazminatı niteliğindeki bir para olarak tanımlamak mümkündür. İş dünyasında işçilerin hakkı işverenin ise bir yükümlülüğü olan kıdem tazminatı belirli koşulların gerçekleşmesi durumunda ortaya çıkmaktadır. Kıdem tazminatı ödemelerinde tavan ücret uygulaması esas olup ödenmesi gereken tutar hesaplamasında işçinin son ücreti esas alınmaktadır. Düzenli olarak ödenen prim, ikramiyeler ve yapılan yardımlar kıdem tazminatı tutarına eklenmektedir. Kıdem tazminatları gelir vergisinden muaf ancak damga vergisine tabidir. Kıdem tazminatlarında tahakkuk esas değil ödemenin fiilen gerçekleşmesi durumunda gider olarak kaydedilmelidir. Ödemede esas olan fesih tarihi itibari ile tazminatın ödenmesidir. Ancak uygulama zaman zaman şirketlerin mali yetersizliklerinden dolayı kıdem tazminatları çek veya senet olarak vadelere bölünmekte ve ileri tarihte ödenmektedir. Böyle durumlar 180/280 Gelecek Aylara/Yıllara Ait Giderler hesabında aktifleştirilen tutarlar ödeme tarihinde gider hesaplarına intikal ettirilmelidir.

Anahtar Kelimeler: Kıdem Tazminatı, Muhasebe, İş Kanunu

Türkiye’de Fosil Enerji Bağımlılığının Neden Olduğu Ekonomik ve Çevresel Maliyetler

Doç.Dr. Coşkun Karaca - Uzman Alaattin Bingül

ÖZ

Ülkelerin ekonomik büyümesi için vazgeçilmez bir kaynak olan enerji, yanlış kullanıldığında çevresel ve ekonomik problemlere neden olmakta ve halkın yaşam kalitesine zarar vermektedir. Günümüzde yaygın olarak kullanılan enerji kaynağı petrol, doğalgaz ve kömür gibi tükenbilir nitelikteki fosil yakıtlardır. Ancak bu kaynakların kullanımıyla birlikte açığa çıkan zehirli gazlar büyük ölçekli hava kirliliğine neden olmakta; küresel ısınma, iklim değişikliği ve asit yağmurları gibi küresel çevre felaketlerine yol açmaktadır. Ülkelerin fosil yakıt bağımlılığı, çevreye verdiği zararlara ilave olarak, ekonomik anlamda da ülkelere önemli maliyetler yüklemektedir. Fosil yakıt bağımlılığı ekonomi üzerinde dört temel koldan etkisini göstermektedir. Bunlar enerji ithalinin neden olduğu ödemeler dengesi açıkları, kaçırılan istihdam fırsatları ve çevresel zararların neden olduğu zararları onarım maliyetleridir. Bu denli olumsuzluklarına rağmen ülkelerde fosil yakıtlar yaygın olarak tüm sektörlerde kullanılmaktadır. Bu çalışma ile fosil yakıtların zararları ortaya konulacak ve Türkiye’de fosil yakıt bağımlılığının azaltılabilmesi için alternatif çözüm önerileri getirilecektir.

Anahtar Kelimeler: Fosil Yakıt Bağımlılığı, Ekonomik Maliyet, Çevresel Maliyet, Çözüm Önerileri

Vergi Denetiminde Etkinliğin Sağlanması Açısından Temel Finansal Tablolar Analizinin Rolü ve Önemi

Dr. Öğretim Üyesi Mehmet Dağ - Dr. Öğretim Üyesi Tunay Aslan

ÖZ

Vergi, devlet tarafından başta kamu hizmetlerini finanse etmek amacıyla mali güçlerine göre gerçek ve tüzel kişilerden karşılıksız olarak ve devletin egemenlik gücüne dayanarak yasayla alınan bir gelir kaynağı olarak tanımlanabilir. Kamu harcamalarının finansmanında temel gelir kaynağı olan vergilerin tahsilinde etkinliğin sağlanması kamu harcamalarının kamu gelirlerince karşılanabilmesi açısından temel bir gereklilik olarak kabul edilmektedir. Etkin bir vergi denetimi, vergi tahsilat oranlarında artışı sağlamak açısından belirleyici rol oynamaktadır. Muhasebe sistemi ve temel finansal tablolar vergi denetiminin etkinliği açısından oldukça önemli bir role sahip olup bu tabloların vergi denetiminde nasıl kullanılacağına bilinmesi gerekmektedir. Temel finansal tablolar üzerinden işletmelerin finansal yapısı, faaliyetlerindeki etkinliği ve kârlılığı ölçülebilmektedir. Buna göre söz konusu tabloların etkin vergi denetimi açısından büyük bir önem taşıdığı ifade edilebilir. Bu çalışmada öncelikle vergi denetimi hakkında bilgiler verilecek, daha sonra vergi denetiminde etkinliğin sağlanması açısından temel finansal tablolar analizinin rolü ve önemine değinilecektir.

Anahtar Kelimeler: Vergi, Vergi Denetimi, Mali Tablolar

Endüstriyel ve Sensitif Uygulamalarda Neden Süper İletken Malzemeler Kullanmamız Gerekliyor?

Dr. Asaf Tolga Ulgen - Doç.Dr. Gurcan Yıldırım - Prof.Dr. Ömer Özyurt - Doç.Dr. Yusuf Zalaoglu

ÖZ

1911'de keşfedilen süperiletkenlik olgusu, belirli bir geçiş sıcaklığı altında tam olarak sıfır elektriksel direnç değeri ve kritik manyetik alan değerinden (Meissner etkisi) altında tamamen diamagnetik olma gibi iki temel özelliği vardır. Bu özelliklerden dolayı özellikle ilk karakteristik özellik için malzemelerin teknoloji ve ekonomi uygulama alanlarında belirleyici olmasını sağlar. Ayrıca, parasal kaynak tedariki üzerine kurulan finansal destek gibi, bu tür materyaller ülke ekonomisine tam destek vermektedir. Bu çalışmada, endüstriyel (fabrikalardaki güç kalitesi koşullandırma, manyetik ayırma, elektrik şebekesine dayalı manyetik enerji depolama) ve süperiletken malzemelerin hassas (nükleer manyetik rezonans görüntüleme, süperiletken kuantum girişim cihazları ve biyomanyetik) uygulama alanlarının etkisini Bu çalışmada, endüstriyel (fabrikalardaki güç kalitesi koşullandırma, manyetik ayırma, elektrik şebekesine dayalı manyetik enerji depolama) ve süper iletken malzemelerin hassas (nükleer manyetik rezonans görüntüleme, süperiletken kuantum girişim cihazları ve biyomanyetik) uygulama alanlarının etkisini enerji üretim-tüketim planları ve enerji yönetimi üzerinde daha yüksek akım ve manyetik alan taşıma kabiliyeti yönünden araştırıyoruz. Özellikle, hassas uygulama alanları boyunca süper iletken bileşiklerin çok büyük miktarda kullanılması, cihazların büyüklüğü ve elektrikten tasarruf edilen para için çok merak uyandırıcıdır. Dahası, geleneksel miktatısların yerine para tasarrufu yapmamıza sağlayacak süperiletken miktatısların kullanımı önemli bir gerçektir. Bu açıdan bakıldığında mevcut çalışmamızda dünya ekonomisinde süperiletken malzemelerin yeni, inovasyon değeri olan ve uygulanabilir piyasa alanları için öncü bir çalışma olacaktır.

Anahtar Kelimeler: Süperiletkenlik, Güç Ekonomisi ve İnovasyon

Why We Need to Use Superconducting Materials in Industrial and Sensitive Applications?

Abstract

Keywords: Superconductivity phenomenon discovered in 1911 is shortly divided in two fundamental concepts: (I) exactly zero electrical resistivity value under a certain transition

temperature and (II) perfectly diamagnetic feature smaller than such a value of critical magnetic field value (Meissner effect). Thus, especially the first characteristic property enables the materials to be good candidates for technology and economics application fields. Namely, like a financial support founded on the monetary resource provision, these kinds of materials thoroughly provide support for the national economy. In this work, we investigate directly the effect of industrial (power quality conditioning in factories, magnetic separation, utility-based superconducting magnetic energy storage) and sensitive (nuclear magnetic resonance imaging, superconducting quantum interference devices and biomagnetism) application fields of superconducting materials with higher current and magnetic field carrying ability on the energy production-consumption plans and energy management. Particularly, throughout the sensitive application areas the usages of superconducting compounds in very large magnets seem to be very intriguing for the size of devices and money saved in electricity. Moreover, we declare that the substitution of conventional magnets for the superconducting one allows us to save money eventually. In this respect, the current work will be a pioneering study for new, novel, innovation and feasible market areas of superconducting materials in the universe economy.

Keywords: Superconductivity, Power Economy and Innovation

Hacetin Evrimi

Doç.Dr. Hicran Hanım Halaç - Halit Halaç

ÖZ

İnsanoğlunun ilk zamanlardan beri nerelerde yaşadığını hep merak etmiş, barınak ve konut kavramlarının gelişimlerini takip etmiş ve konut tiplerinin oluşumunda coğrafyanın etkisini kavradıktan sonra da bunları karşılaştırarak entelektüel zenginliğimizi artırmaya çalışmışızdır. Herkes tarafından bilinen, ancak telaffuz dahi edilmeyen, olmazsa olmaz kahramanları deşelemenin yollarını araştırarak ve konut diye ifadelendirdiğimiz yapının içine nasıl hapsedildiklerini keşfetmeye çalışacağız. Bahsi geçen kahramanlardan bu çalışmada bahsedilecek olan tuvaletin; M.Ö. 3000 yıllarından günümüze, heladan klozete dönüşme sürecini kronolojik bir dizgi ile irdelemeyi hedefledik. Anlaşılacağı gibi, insanoğlu ihtiyacını giderme derdine çareyi ancak beş bin yılda bulabilmiştir. Tüm tarihsel süreçte toplumların kentlerinde ve insanların bireysel yaşamlarında bu illet ile nasıl mücadele ettiklerine tanık olmuş, ne gibi problemler yaşandığı ve bu problemlerin çözümlerine dair ne gibi çalışmalar yapıp, bu çalışmaların hangi gelişmelere sebep olduğu görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: Hacet, Tuvalet, Hela, Klozet, Kanalizasyon

Şırnak'ın Jeotermal Enerji Potansiyeli ve Ekonomik Değeri

Prof.Dr. M. Tahir Nalbantçılar

ÖZ

Şırnak ilinde sular, kömür gibi birçok doğal kaynağa sahiptir. Bu kaynaklardan en önemlisi yeryüzüne farklı sıcaklıklarla boşalan su kaynaklarının yer aldığı jeotermal sahalardır. Kentin değişik bölgelerine yayılı olan bu kaynaklar Güçlükonak, İkizce, Balveren ve Beytüşşebap'ta yer almaktadır. Bunlar kaynak başı ölçümlerinde Güçlükonak'ta 63,5 0C, İkizce'de 22,7 0C, Balveren'de 27,3 0C ve Beytüşşebap'ta 44 0C sıcaklıklara ulaşan jeotermal akışkana sahiptirler. Farklı debi ve hidrokimyasal özelliklere sahip bu kaynaklar Şırnak ili için son derecede önemli ekonomik katma değere sahiptir. Doğal güzelliklerin yanısıra terapi amaçlı termal turizm ile seracılık faaliyetleri için yararlanılabilecek bu kaynaklar, ilin başta turizm, ticaret ve sağlık sektörlerine katma değer sağlayacaktır. Dünya ekonomisinde en hızlı gelişen sektörlerden biri haline gelen turizm sektörü, özellikle Türkiye gibi gelişmekte olan ülkeler açısından ekonomik kalkınmanın bir aracı olarak görülmektedir. Termal turizm faaliyetleri, kitlesel ve ekonomik turizm faaliyetlerine göre daha fazla geceleme dolayısıyla da daha fazla harcama gerektiren bir turizm faaliyetidir. Bu çalışmada; Şırnak ilinde önemli bir ekonomik potansiyele sahip jeotermal kaynakların değerlendirilmesiyle gelişecek termal turizm ve bu bağlamda gerçekleşen turistik hareketlerin, il ekonomisini nasıl etkilediğinin ortaya konulması ve bu etkilerden hareketle yerel halk, yerel yöneticilere konunun öneminin aktarılması amaçlanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Jeotermal Enerji, Turizm, Ekonomi, Şırnak

Geothermal Energy Potential of Sirnak and Economic Value

Abstract

Keywords: Şırnak has many natural resources, such as waters, coal. The most important of these sources are geothermal fields where the water resources that are discharged to the earth at different temperatures. These sources, which are spread across different parts of the city, are located in Güçlükonak, İkizce, Balveren and Beytüşşebap. They have a geothermal fluid at the source of the measurements, which reaches 63,5 0C in Güçlükonak, 22,7 0C in İkizce, 27,3 0C in Balveren and 44 0C in Beytüşşebap. In addition to natural beauties, these resources, which can be used for thermal tourism for therapeutic purposes and greenhouse activities, will provide added value to the tourism, trade and health sectors of the city. Which has become one of the

fastest growing industries in the world economy, the tourism sector, especially in terms of economic development is seen as a means of emerging countries such as Turkey. Thermal tourism activities are a tourism activity which requires more spending due to the more overnight and economic tourism activities. In this study; The aim of this study is to show how thermal tourism will be developed by evaluating geothermal resources which have a significant economic potential in Şırnak province and how the touristic movements in this context affect the provincial economy.

Keywords: Geothermal Energy, Tourism, Economy, Şırnak

Türkiye ve Güneydoğu Anadolu TTO/TGB'lerin Milli Ekonomiye ve Sanayiye Sağladığı Katkılar

Prof.Dr. Mehmet Emin Erkan - Öğr.Gör. Talha Bayır - Dr. Ferhat Uğurlu - Dr. Mehmet Haskul - Dr. Asaf Tolga Ulgen

ÖZ

Kalkınma sorunu ile birlikte soyso-ekonomik ve kültürel oluşumlar arasındaki farklılıkların giderek artmasını önlemek amacıyla geçmişten günümüze birçok kalkınma politikaları uygulanmaya çalışılmıştır. 1990'lı yılların başında Avrupa Birliği (AB)'de artan rekabet ortamı ve politik etkilerle bölgesel kalkınma alanındaki çalışmalar hızlı bir artış göstermiş ve bu çalışmalara paralel olarak ortak bir ortamda Avrupa Bölgesel Kalkınma Ajansları Birliği kurulmuştur. Türkiye'nin Avrupa Birliği (AB)'ne katılımı süresince bölgesel gelişme politikalarının da dahil edilmesiyle Kalkınma Ajansı Ofislerine 2003 yılında başlamıştır. 2008 yılı sonuna gelindiğindeyse toplamda 26 kalkınma ajansı faaliyetleriyle başlatılmıştır. Ülkemizde, 2011 yılında "Üniversitede Yenilikçiliğin ve Girişimciliğin Tetiklenmesi Amacıyla Politika Araçlarının Geliştirilmesi" başlığında desteklenmesine karar verilen Teknoloji Transfer Ofisleri (TTO), doğru bir vizyon ile üniversitelerde geliştirilen teknolojinin ticarileştirilmesi, üniversite-sanayi (KÜSİ) işbirliklerinin artırılması ve akademik araştırmaların lojistiğinin sağlanması temelleri üzerine kurulmaktadır. Aynı senelerde kurulan birçok bölgesel kalkınma ajansları da bu kapsamda söz konusu kararı destekleyen çağrıya çıktılar ve günümüzde aynı kararlılıkla TTO ve TGB (Teknoloji Geliştirme Bölgeleri) yapılarını desteklemektedirler. Günümüzde yaşanan hızlı değişim için kuvvetli bir ekosistem ve güçlü bir organizasyon kurmamız gerekmekte ve birlikte iş yapabilme kültürümüzü geliştirerek bu ekosistemi canlı tutmaya ihtiyacımız vardır. Biz araştırmamızı yaptığımız bu çalışmada, Türkiye'deki ve Güneydoğu Anadolu (GA) Bölge TTO ve TGB'lerin milli ekonomiye yaptığı destek türleri, miktarları ve programları üzerine araştırmalarını yaptık, bununla birlikte ülke ve bölge sanayisine sağladığı katkıları genel bir çerçevede değerlendirerek karşılaştırdık. Bu çalışmamızda, son 20 yıl için GA Bölgesinde yapılan saha çalışmalarını değerlendirmeleri verilecek olup, aynı zamanda Türkiye'nin 2023 hedefleri doğrultusunda bölgesel bir yol haritası oluşturulacaktır.

Anahtar Kelimeler: Milli Ekonomi, Kamu-Üniversite-Sanayi İşbirliği, Güneydoğu Anadolu Teknoloji Transfer Ofisi ve Teknoloji Geliştirme Bölgeleri

Aile Sağlığı Merkezi Uygulaması; Türkiye ve Almanya İçin Karşılaştırmalı Bir Analiz

Prof.Dr. Yeter Demir Uslu - Fatma Azizoglu

ÖZ

Sağlık hizmetlerine erişimin sağlanması ve koruyucu sağlık hizmetlerine önem ve öncelik verilmesi cumhuriyet döneminden itibaren ülkemizin, 20. yüzyılın ikinci yarısından itibaren de Dünya Sağlık Örgütü'nün sağlık hizmetleri hedefleri arasında yer almaktadır. Koruyucu hekimlik teşkilatını kurmak ve köy ve köylüleri sağlık teşkilatına kavuşturmak, 1946 yılında açıklanan Birinci On Yıllık Milli Sağlık Planı'nın öncelikli maddeleri arasında yer almıştır. Günümüzde, sağlık hizmetlerinin aile ve toplumsal yönelimli, sağlığı koruma ve sürdürmeye odaklanan, ulaşılabilir, entegre ve bütüncül olarak, ekip hizmeti ile maliyet etkili olarak yürütülebilmesi için iyi oluşturulan koruyucu sağlık hizmetinin ulusal düzeyde etkin yürütülmesi bir zorunluluktur. Bu çalışmada, Sağlıkta Dönüşüm Programı ile dönüştürülen ve 2005 yılında pilot uygulama ile hayata geçirilen Aile Hekimliği Uygulaması'nın ve Almanya Aile Hekimliği Uygulamaları güncel sağlık göstergeleri ve yayınlanmış makaleler doğrultusunda güçlü ve zayıf yönleri, tehdit ve fırsatları değerlendirilmiştir. 2017 yılı verilerine göre hekime müracaatın %33'ü birinci basamak sağlık hizmeti veren kurumlara yapılmış olup oluşturulan birimler ile birinci basamak sağlık hizmetlerine yeniden işlerlik kazandırılmıştır. Birinci basamakta hizmet erken tanılama, önleme, etkili ve erken müdahale ve sürekli izlemi gerektirir. Bu doğrultuda, bulaşıcı hastalıklar, aşılama, gebe ve çocuk izlemi sonuçlarında nispeten olumlu iyileşmeler raporlanmaktadır. Diğer yandan, zorunlu sevk sisteminin olmaması, birinci basamakta etkili hizmet verecek nitelikli insan gücü yetersizliği gibi yapısal nedenlerle aile hekimliğine müracaat sayıları artmasına rağmen üst basamaklara yapılan müracaat sayıları azalmamaktadır. Zorunlu sevk sisteminin cumhuriyet döneminden itibaren ülkemizde gerçekleştirilememesi bir tehdit olarak da değerlendirilebilir. Almanya, 9 Kasım 1989'da Berlin Duvarı'nın yıkılıp Batı ile Doğu Almanya'nın birleşmesinden itibaren 16 eyaletten oluşan bir federal parlamenter cumhuriyettir. Federal yapının varlığı, sağlık hizmetlerinin denetim ve uygulama süreçlerinde kendine has durumları meydana getirmektedir. Literatürde Bismarck modeli olarak yer alan Alman ekolü sigorta yaklaşımı, İngilizlerin Beveridge modeliyle beraber dünyada en çok kabul gören 2 modelden birisidir. Bismarck'ın ortaya koyduğu sigorta ve sosyal güvenlik sistemi birden çok sigorta üzerinden prim toplanması esasına dayanır. Vatandaşlar sağlık kuruluşu seçme özgürlüğüne sahiptirler. Fakat aile hekiminden başlayan silsile izlenmezse sevk zinciri haricinde yapılan işlemler için kişi cebinden ödemek durumundadır. Eğer önce aile hekimine başvuru yapılır ve hekimin sevk ile uzman hekime veya hastaneye başvurulursa sigorta kapsamındaki işlemler için kişinin ödeme yapmasına gerek kalmamaktadır. Sigorta sistemine dâhil ayakta tedavi hizmeti sunan hekimlerin maaşları hizmet başına ödeme şeklinde yapılmaktadır. Hekimler ücretlerini sigortadan almakta, hastane hekimleri ise genelde maaşlı olarak çalışmaktadır. Sonuç olarak bu çalışmada, iki ülke aile hekimliği uygulamaları güçlü ve zayıf yönleri, tehdit ve fırsatları açısından karşılaştırıldığında, hizmetin sunumu, sevk zincirinin işletilmesi, aile hekimliğinin finansmanı, nüfusa dayalı aile hekimi sayısı, sigorta şirketlerinin etkinliği gibi konularda farklılıkların bulunduğu neticesine ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Anahtar Kelimeler, Aile Sağlığı, Aile Hekimi, Sağlık Politikaları

Elazığ 112 Acil Sağlık Hizmetleri İstasyonlarında Görev Yapan Sağlık Çalışanlarında İş Streslerinin İşten Ayrılma Niyetine Etkisi

Doç.Dr. Muhammet Düşükcan - Dr. Eray Ekin Sezgin - Enes Kaya

ÖZ

Günümüzün önemli sayılabilecek sorunları arasında yer alan stres ve işten ayrılma niyeti, iş hayatında etkisi ve sonuçları itibariyle üzerinde durulması gereken bir konudur. Küreselleşen dünyada rekabetçi iş yapısına dayalı olarak, ortaya çıkan yeni görev ve görev tanımları, iş hayatındaki stresi ve buna bağlı işten ayrılma niyetini incelenmesi gereken bir konu olarak öne çıkartmaktadır. Özellikle 112 Acil Sağlık Hizmetleri İstasyonlarında görev yapan sağlık çalışanlarının hasta/yaralılara anlık müdahale etmek zorunda kalması, çok fazla stres yaşamalarına sebep olmakta ve bu durumun işten ayrılmalarına neden olabilmektedir. Bu doğrultuda, bu çalışma ile 112 Acil Sağlık Hizmetleri İstasyonlarında Görev Yapan Sağlık Çalışanlarının iş stres düzeylerinin işten ayrılma niyeti üzerindeki etkisinin ortaya konulması amaçlanmıştır. Elazığ 112 Acil Sağlık Hizmetleri İstasyonlarında Görev Yapan Sağlık Çalışanları, araştırmanın evrenini oluşturmaktadır. Elazığ İl Sağlık Müdürlüğü'nden alınan verilere göre bu istasyonlarda toplam 506 sağlık çalışanı istihdam edilmektedir. Hedef ana kütleye ulaşmanın içerdiği zorluklar nedeniyle; hedef daraltılmış ve random yöntemine göre ana kütle tanımlama yoluna gidilmiştir. Ulaşılabilir ana kütleyi yaklaşık 219 çalışanın temsil edeceği düşünülmektedir. Çalışmada nicel araştırma yöntemi kullanılmış ve veriler yüz yüze anket tekniği ile elde edilmiştir. Çalışmada kullanılan başlıca analizler; betimleyici istatistikler, güvenilirlik analizleri ve regresyon analizleri şeklindedir. Yapılan regresyon analizi sonucunda, çalışanların iş stres düzeylerinin işten ayrılma niyeti üzerinde bir etkisinin olduğu tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: İş Stresi, İşten Ayrılma Niyeti, 112 Acil Sağlık Hizmetleri

The Effect of Job Stresses On the Intention to Leave in Healthcare Workers At Elazığ 112 Emergency Health Services Stations

Abstract

Keywords: Stress and the intention to leave which are among the important problems of today are an issue that should be emphasized in terms of the effect and consequences in business life. New jobs and job definitions arising competitive business structure in a globalizing world bring forward the study of the work stress and related intention to leave. In particular, the fact that healthcare workers working in 112 Emergency Health Services Stations have to intervene

immediately to patients/casualties causes them to experience a lot of stress and this may cause them to intention to leave from organization. In this context, the aim of this study was to determine the effect of job stress levels of healthcare workers who work in 112 Emergency Health Services Stations on the intention to leave. Elazığ Healthcare Workers who work in 112 Emergency Health Services Stations constitute the universe of the research. According to the data obtained from the Elazığ Provincial Health Directorate, a total of 506 health workers are employed in these stations. Due to difficulties in reaching the target population universe, the target was narrowed and the main method was defined according to the random method. It is thought that it will represent the accessible mass of approximately 219 employees. . In this study, the quantitative research method has been used and data obtained through the face-to-face survey technique. In this study, the main statistical analyses used are descriptive statistics, reliability analysis and regression. As a result of the regression analysis, it was determined that the job stress levels of the employees had an effect on the intention to leave.

Keywords: Job Stress, Intention to Leave, 112 Emergency Health Services

Hastanelerde E-Devlet Uygulamalarının Kullanımı Üzerine Karşılaştırmalı Bir İnceleme: Dicle Üniversitesi Hastaneleri ve Memorial Diyarbakır Hastaneleri Örneği

Doç.Dr. Yılmaz Demirhan - Uzman Mümtaz Korkutan

ÖZ

Sanayileşme, teknoloji ve küreselleşmenin etkisi ile dünya ülkeleri her açıdan gelişmek için birbirleri ile ciddi bir yarış içindedirler. Bu yarışın önemli göstergelerinden biri vatandaşlara sunulan kamusal hizmetlerin kalitesi ve memnuniyet düzeyidir. Bu nedenle her devlet vatandaşlarına sunduğu kamusal hizmetleri en az maliyetle, en hızlı, en kaliteli ve en yüksek memnuniyet düzeyi ile ulaştırmaya gayret göstermektedir. Devletler bunu sağlamak için de çeşitli yol ve yöntemlerden istifade etmektedirler. Uzun süre boyunca devletler klasik yöntemlerle kamusal hizmetleri kamu binalarından vatandaşlarına ulaştırmaya çalışırken son yüzyılda bilgi ve iletişim tabanlı teknolojilerin gelişmesi ile hizmet sunumunda alternatif seçenekler ortaya çıktığı gibi hizmet sunumu başka bir boyuta evirildi. İnternete bağlı bilgisayarlar sayesinde ülkelerin pek çoğunda özellikle kamusal hizmetlerin bazı süreçleri klasik hizmet sunum yönteminden farklı olarak vatandaşların ayağına götürülmeye başlanmıştır. E-Devlet olarak tanımlanan bu hizmet sunumu önce özel sektör alanında gelişmiş daha sonra devletler de ayrıntılı olarak bundan yararlanmaya çalışmıştır. Elektronik olarak sunulan kamu-özel hizmetlerine bakıldığında, e-devletin kullanım alanları günlük yaşam, uzaktan yönetim ve politik katılım olarak üç başlık altında sınıflandırmak mümkündür. Ayrıca E-devlet uygulamaları; bilgi verme hizmetleri, iletişim hizmetleri ve on-line hizmetler olarak da sınıflandırılmaktadır. Türkiye’de de 1960’lı yıllardan itibaren kamusal hizmetlerin sunumunda bilgisayarlar, 1990’lı yıllardan itibaren ise internet ve bilgisayar bileşimine bağlı elektronik devlet uygulamaları yaygın bir şekilde kullanılmakta olup, bugün bu kullanım sayısal hem de hizmet kalitesi bakımından önemli bir aşamaya gelmiştir. Çok sayıda kamusal hizmete veya hizmet süreçlerine kamu binalarına gidilmeden internete erişimin olduğu her yerden bilgisayar veya mobil telefonla ulaşmak olanaklı hale gelmiştir. Elektronik hizmet veya devlet uygulamaları sadece kamusal alanda değil özel sektör alanında da başarılı bir şekilde uygulanmakta hatta özel sektörün bu kullanımda çoğu zaman öncülük ettiği de bilinmektedir. Önceki satırlarda da belirtildiği gibi her kamu hizmetinin kalitesi vatandaşlar için önemlidir. Ancak bunlardan bir kısmı özellikleri itibari ile diğerlerine oranla daha önemlidir. Sağlık hizmetleri de çoğunlukla hayati değere sahip olduğundan onların hızlı, etkili ve kaliteli sunumu da hem devlet hem vatandaşlar için öncelikli bir öneme sahiptir. Bu nedenle kamu sağlık hizmet sunucuları klasik yöntemlerin dışında e-devlet gibi bilgi ve teknoloji tabanlı hizmet sunum yöntemlerini en önce kullanan kamu örgütleri arasında yer almaktadırlar. Bu çalışmada kamu ve özel hastanelerde elektronik devlet uygulamalarının kullanım düzeyi araştırma konusu yapılmaktadır. Karşılaştırma yapmak amacıyla Diyarbakır ilinde bulunan Dicle Üniversitesi hastaneleri ile Diyarbakır Memorial Hastanelerinin elektronik uygulamalarının karşılaştırılması ve bu hizmetlerin memnuniyet düzeyi incelenecektir. Çalışmada önce adı geçen kuruluşların

web siteleri karşılaştırılacak ardından gerekirse hizmet sunucuları ve hizmeti alanlarla bu web sitelerin fayda ve memnuniyetine dair görüşme veya anketler yapılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Sağlık, E-Devlet, Kamu Kurumları, Özel Sektör

A Comparative Study On the Use of E-Government Practices in Hospitals: the Case of Dicle University Hospitals and Memorial Diyarbakir Hospitals

Abstract

Keywords: With the impact of industrialization, technology and globalization, the countries of the world are in a serious race with each other for development. One of the important indicators of this race is the quality and satisfaction level of public services offered to citizens. Therefore, every state strives to deliver the public services it offers to its citizens with the lowest cost, fastest, highest quality and highest satisfaction level. States have also benefited from various ways and methods to achieve this. While the states have been trying to deliver public services from public buildings to the citizens through classical methods for a long time, service provision has evolved to another dimension as alternative options emerged in the provision of information and communication-based technologies in the last century. Thanks to computers connected to the Internet, in some of the countries, some processes of public services have been started to be taken to the foot of the citizens, unlike the classical service delivery method. This service, which is defined as E-Government, first developed in the private sector and then the states tried to benefit from it in detail. When we look at the public-private services provided electronically, it is possible to classify the usage areas of e-government under three headings as daily life, remote management and political participation. In addition, E-government applications; information services, communication services and on-line services. Presentation on my computer for the public service starting from the 1960s Turkey since the 1990s, while is used widely in electronic government applications connected to the Internet and computer composition, but today this use has become an important milestone in digital as well as in terms of service quality. It has become possible to access a large number of public services or service processes from anywhere without access to public buildings via a computer or mobile phone. Electronic service or state applications are implemented not only in the public sphere but also in the private sector, and it is known that the private sector often leads in this use. As stated in the previous lines, the quality of every public service is important for citizens. However, some of them are more important than others. Since health services are often vital, their fast, effective and high-quality delivery is of primary importance for both the state and citizens. For this reason, public health care providers are among the public organizations that use information and technology-based service delivery methods, such as e-government, except classical methods. In this study, the usage level of electronic state applications in public and private hospitals is investigated. In order to make a comparison, comparison of electronic applications of Dicle University hospitals and Diyarbakir Memorial Hospitals in Diyarbakir and their satisfaction levels will be examined. In the study, the websites of the aforementioned institutions will be compared and if necessary,

interviews or surveys will be conducted on the service providers and service recipients and the benefits and satisfaction of these websites.

Keywords: Health, E-Government, Public Institutions, Private Sector

Onkoloji Hastalarının Sağlık Çalışanları ile İletişimi Üzerine Bir Araştırma

Dr. Öğretim Üyesi Fuat Korkmazer

ÖZ

Hızlı değişimlerin yaşandığı günümüzde hasta-sağlık çalışanı ilişkisinde bazı farklılaşmalar meydana gelmiştir. Hastaların beklentileri ve hasta-sağlık çalışanı ilişkisine bakış açıları giderek değişmiş, beklentilerinin eskiye nazaran daha yüksek olması ile birlikte daha fazla bilgi sahibi olmaları da hasta-sağlık çalışanı ilişkisini zorlaştırmıştır. Bu çalışma; sağlık çalışanlarının onkoloji hastalıkları tanı ve tedavi aşamasındaki hastalar ile iletişimini anlamak, hastaların da bu konu ile ilgili duygu ve düşüncelerini öğrenmek amacıyla yapılmıştır. Araştırma Ankara'da bir Kamu Hastanesinde onkoloji poliklinik ve kliniklerinde Aralık 2018-Ocak 2019 tarihleri arasında gerçekleştirilmiştir. Çalışma sonucunda hastaların süreçte yoğun olarak endişe ve korku içinde oldukları görülmüştür. Hastaların yaşadığı yoğun duygularla birlikte kurumun işleyişi ile ilgili prosedürlerden kaynaklanan zorluklar iletişim problemlerinin yaşanmasına neden olmaktadır. Bu birimlerde çalışacak personel iyi seçildikten sonra iyi bir insan ilişkileri yeteneğine sahip olması için de eğitilmelidir.

Anahtar Kelimeler: Hasta, Sağlık Çalışanları, İletişim

Sağlık Alanında Öğrenim Gören Öğrencilerin Akademik Motivasyon Algılarının İncelenmesi: Muş Alparslan Üniversitesi Örneği

Dr. Öğretim Üyesi Fuat Korkmazer

ÖZ

Motivasyon, insan davranışlarını etkileyen önemli bir güçtür; kişiyi belirli bir hedef ya da amaca doğru harekete geçirerek, çalışmaya teşvik etmektedir. Motivasyon özellikle eğitim hayatında öğrenciler, iş hayatında ise çalışanlar açısından oldukça önem arz etmektedir. Akademik olarak motive olan öğrenciler; derslere sürekli katılım göstermekte, derslere yönelik olumlu tutumlar sergilemekte, akademik başarı ve performansları olumlu şekilde etkilenmektedir. Ayrıca motivasyon düzeyi yüksek öğrenciler eğitim kurumuna karşı daha olumlu tutum sergileyerek daha düşük kaygı düzeyine sahip olmaktadır. Bu çalışma: Muş Alparslan Üniversitesi'nde sağlık ile ilgili bölümlerde okuyan öğrencilerin motivasyon düzeyini belirlemek ve sosyo kültürel özelliklerin motivasyon üzerindeki etkisini belirlemek amacıyla yapılmıştır. Veri toplamak amacıyla katılımcılara Akademik Motivasyon Ölçeği anketi uygulanmıştır. Araştırma sonucunda öğrencilerin motivasyon düzeyinin sosyo demografik özelliklere göre farklılık gösterdiği, motivasyon derecesi ortalama puanının 3,78 çıktığı görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: Motivasyon, Akademik Motivasyon, Öğrenci

Sağlık Hizmetlerinin Ortodoks Pazarlama ve Sosyal Pazarlama Anlayışı Açısından Değerlendirilmesi

Öğr.Gör.Dr. Gazal Cengiz - Öğr.Gör. Dicle Özcan Elçi

ÖZ

Çalışmada pazarlama anlayışının tarihsel süreç içerisindeki değişimi ile beraber ürün kavramının somut olma durumundan soyut olma durumuna evrilmesi ele alınarak sağlık hizmetlerinin bu anlamdaki yeri üzerinde durulmaktadır. Ürün belirli bir ihtiyacı ve isteği doyurma özelliği bulunan ve değişime konu olan her şey olarak tanımlandığında sağlık sektöründe sunulan tüm hizmetler de para karşılığında alınıp satılabilen birer meta olarak değerlendirilebilir olmaktadır. Bu durumu açıklayan Ortodoks pazarlama anlayışına karşılık, toplumun gündeminde olan konuların çözüme kavuşturulması ana sorunsalını temel alan sosyal pazarlama bakış açısıyla değerlendirilmesi üzerinde durulmaktadır. Ayrıca sağlık hizmetleri ürünlerinin özelleştirme politikaları çerçevesinde Ortodoks pazarlama bakış açısıyla tanımlanması ve bu çerçevesinde değerlendirilmesinin etik açıdan değerlendirilmesi yapılmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Ortodoks Pazarlama, Sosyal Pazarlama, Sağlık Hizmetleri, Sağlık Pazarlaması

Üniversite Öğrencilerinin Hastane Tercihlerini Etkileyen Faktörlerin Tespit Edilmesine Yönelik Bir Araştırma

Dr. Öğretim Üyesi Ertuğrul Bayer - Öğr.Gör. Mehmet Cengiz

ÖZ

Ülkemizde son yıllarda gerçekleştirilen sağlık hizmetleri sunumundaki reformlar; Sağlık Bakanlığı merkez ve taşra teşkilatlarında ve aynı zamanda sağlık bakım hizmeti sunan kuruluşlarının yapısında birçok yeniliklerin ortaya çıkmasına neden olmuştur. Sağlık bakım hizmeti sunan kuruluşların çeşidinin ve sayısının artması bu reformların en önemli sonucudur. Özellikle şehir hastanelerinin kurulması ve şehir hastanelerinde ileri düzeyde konforlu sağlık bakım hizmetlerinin kompleks bir şekilde sunulmaya başlanması, hastaların kamu hastanelerine bakış açılarının değişmesini sağlamıştır. Kamu hastaneleri, özel hastaneler ile rekabet edebilir hale gelmiştir. Bu değişim ve yapılanma hastaların hastane tercihlerini etkileyen faktörlerinde değişmesine ve çeşitlenmesine de neden olmuştur. Bu kapsamda, bu araştırmada; üniversite öğrencilerinin bir sağlık sorunu ile karşılaştıklarında hastaneleri tercih ederken hangi özellikleri göz önünde bulundurduklarının ve tercihlerini olumlu ya da olumsuz yönde etkileyen faktörlerin neler olduğunun tespit edilmesi amaçlanmıştır. Bu amaçla, Isparta Uygulamalı Bilimler Üniversitesi Eğirdir ve Sütçüler Meslek Yüksekokulu öğrencileri üzerine anket uygulaması gerçekleştirilmiş ve elde edilen istatistiki veriler değerlendirme kapsamına alınmıştır.

Anahtar Kelimeler: Hastane, Rekabet, Kamu Hastaneleri ve Özel Hastaneler, Hastane Tercihi.

Üniversite Öğrencilerinin Perspektifinden Hastanelerin Kurumsal İmaj Algılarını Etkileyen Faktörlerin Tespit Edilmesine Yönelik Bir Araştırma; Isparta Uygulamalı Bilimler Üniversitesi Sütçüler MYO Örneği

Öğr.Gör. Mehmet Cengiz - Dr. Öğretim Üyesi Ertuğrul Bayer

ÖZ

Hasta memnuniyetinin sağlanması ve yükseltilmesi günümüz şartlarında sağlık hizmetleri sunan kuruluşlar açısından en önemli başarı ölçütlerinden biri haline gelmiştir. Hasta memnuniyetinin sağlanmasında ve aynı zamanda hasta sadakatini sağlayacak uzun dönemli bir hasta-hastane ilişkisinin oluşturulmasında; sağlık kuruluşunun toplum nezdindeki kurumsal imaj algısının rolü her geçen gün önem kazanmaktadır. Bir sağlık kuruluşunun toplum tarafından algılanan imajı ne derecede yüksek ise ilgili kurumun tercih edilebilirliği de o derece de yüksek olacaktır. Bu araştırmada, üniversite öğrencilerinin bakış açısıyla sağlık hizmeti sunan kuruluşların kurumsal imaj algılarını etkileyen faktörlerin araştırılması, aynı zamanda sağlık hizmeti sunan kuruluşların kurumsal imaj algılarının olumlu veya olumsuz bir şekilde değerlendirilmesine neden olan faktörlerin ve bu faktörlerin etki düzeylerinin belirlenmesi amaçlanmıştır. Bu amaçla, Isparta Uygulamalı Bilimler Üniversitesi Sütçüler Meslek Yüksekokulu öğrencileri üzerine anket uygulaması gerçekleştirilmiş ve elde edilen istatistikî veriler değerlendirme kapsamına alınmıştır.

Anahtar Kelimeler: Hasta Memnuniyeti, İmaj, Kurumsal İmaj, Sağlık Kuruluşlarında Kurumsal İmaj.

28 Şubat Sürecinin Ardından, Dini Grupların Tasfiye Edilerek Ortaya Çıkan Boşluğun FETÖ Tarafından Doldurulmaya Çalışılması.

Ceyhan Erener

ÖZ

Türkiye'nin bir Müslüman ülke olması ve Anadolu coğrafyasının yüzyıllardan farklı medeniyetlere ev sahipliği yapması beraberinde birçok dini cemiyet, grup ve tarikatları oluşturmuştur. Türkiye'nin dini grupların ve cemiyetlerin varlığı yadsınamaz bir gerçekliktir. Doğal olarak dini gruplar hem insanların yaşam biçiminde hem de devlet mekanizmasında çok önemli bir rol oynamıştır. Dini grupların devlet mekanizmasına olumlu katkı yapabileceği gibi aynı zamanda dini kendi çıkarları için kullanan örgütlenmelere malzeme olmaktadır. FETÖ örgütlenmesi buna bir örnek oluşturur. Dini bir örgüt cemaat, veya cemiyet olarak ortaya çıkan örgüt daha sonra gerçek yüzünü göstererek devletin güvenliği için bir tehdit oluşturmuştur. 28 Şubat 1997 post modern darbe girişimi Türkiye'nin yakın siyasi tarihini etkileyen en önemli yapı taşlarından biri olmuştur. Bu süreçte muhafazakâr grupların birçoğu tasfiye edilirken, birçoğu da itibarsızlaştırmıştır. Bu sürecin ortaya çıkmasında birçok faktör neden olmakla birlikte temel etken ülkede yaşanan siyasi istikrarsızlık ve koalisyonların başarısız olması, 28 Şubat sürecinin oluşmasına temel etken oluşturmuştur. Yaşanan bu süreçte oluşan dini otorite boşluğundan faydalanan dini görünümlü olan FETÖ tarafından doldurulmuştur. Bu süreçten sonra devletin en önemli kademelerine yerleşmeye başlayan FETÖ son yirmi yılda çok ciddi anlamda devlet kadrolarına sızmaya başlamıştır. Düzenlenecek olan uluslararası programda Türkiye'de FETÖ örgütünün 1997 post modern darbe girişimi sonrası oluşturan dini otorite boşluğunun nasıl doldurduğu ve bunu boşluğu doldururken ne gibi argümanları kullandığı anlatılırken yaptıkları bir işten sonra nasıl kendini sakladıkları anlatılacaktır. Bu konferansta 28 şubat dönemine giden süreç detaylı olarak ele alındıktan sonra, AK parti dönemi ile birlikte günümüze kadar olan süreç dini gruplar boyutundan ele alınacaktır.

Anahtar Kelimeler: Cemaat, Fetö

Toplum, Siyaset ve Roman: “Yılan Hikâyesi” Romanında “Köylü”nün Umutu: Demokrat Parti

Doç.Dr. Fatih Arslan - Öğr.Gör. İlker İşler

ÖZ

Roman; yazarının sadece bir olay, durum üzerine yaşadığı duyguların ya da düşündüklerinin basit toplamının üzerinde bir edebi türdür. Özellikle toplumsal yaşamı etkileyen her şey, edebiyattaki karşılığını, çoğunlukla romanda bulmuştur. Bu bakımdan; Cumhuriyet sonrası Türk toplumsal ve siyasal yaşamının önemli kilometre taşlarından olan “Çok Partili Hayata Geçiş (1946)”, Türk romanındaki karşılığını özellikle, Toplumcu Gerçekçi sanat anlayışını benimsemiş romancıların eserlerinde görür. Bu çalışmanın amacı; Toplumcu Gerçekçi Türk romancılarından biri kabul edilen Samim Kocagöz’ün, “Yılan Hikâyesi” adlı romanında, Demokrat Parti’nin özellikle ilk yıllarında, Türk köylüsü için neden bir “umut” olarak görüldüğüne dair çözümlenmeler ve değerlendirmeler yapmaktır.

Anahtar Kelimeler: Toplumcu Gerçekçi Roman, Siyaset, Samim Kocagöz, Yılan Hikâyesi, Umut

1960 Darbesi Sonrasında Yapılan İlk Genel Seçim Sonuçlarına Göre Şırnak'ın Siyasi Durumu

Öğr.Gör.Dr. Mehmet Serkan Şahin

ÖZ

14 Mayıs 1950 tarihinde yapılan seçimler sonucunda iktidara gelen Demokrat Parti 1954 ve 1957 milletvekili genel seçimlerini de kazanarak iktidarını sürdürdü. 27 Mayıs 1960 günü gerçekleştirilen askeri darbe on yıllık Demokrat Parti iktidarını sona erdirdi. Darbeyi gerçekleştiren Milli Birlik Komitesi Demokrat Parti iktidarının Cumhurbaşkanı ve Başbakan başta olmak üzere tüm yöneticilerini yargılamaya başladı. Yüksek Adalet Divanı adı verilen mahkemenin yaklaşık bir yıl devam eden yargı süreci sonucunda Başbakan Adnan Menderes ile iki bakanın idam edilmesi Türk demokrasi tarihine unutulmaz bir leke bıraktı. Yargılamalar devam ederken çok partili siyasi hayata dönüş için ilk adımlar da atılmaya başlandı. Kapatılan Demokrat Parti yerine yeni siyasi partiler kuruldu ve hazırlanan yeni anayasa referandum sonucunda halk tarafından kabul edildi. Söz konusu anayasa ile Millet Meclisi'nin yanında Cumhuriyet Senatosu adı ile yeni bir yasama organı kuruldu. Halk 15 Ekim 1961 günü darbe sonrası oluşturulan yeni parlamento sisteminin üyelerini belirlemek için sandığa gitti. Cumhuriyet Halk Partisi ve Cumhuriyetçi Köylü Millet Partisi'nin yanı sıra kapatılan Demokrat Parti'nin oy mirasını hedefleyen Adalet Partisi ile Yeni Türkiye Partisi'nin katıldığı seçimler demokrasiye geçiş sürecinin sağlıklı yürümesi açısından son derece önemli idi. 1961 seçimlerinin sonuçları aynı zamanda halkın darbeye ve sonrasında yaşanan gelişmelere yönelik tepkisinin okunabilmesi açısından da son derece önemli bir işleve sahipti. Bu çalışmada o yıllarda Siirt'e bağlı bir ilçe olan Şırnak'ta yapılan 1961 Milletvekili ve Senato üyeliği seçimlerinin sonuçları belirtilen işlev göz önünde tutularak incelenecektir. Şırnak seçim sonuçları aynı zamanda bölge ve ülke sonuçları ile de karşılaştırılarak analiz edilmeye çalışılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Şırnak, 1961 Genel Seçimleri, Millet Meclisi, Cumhuriyet Senatosu, Cumhuriyet Halk Partisi, Yeni Türkiye Partisi

Bölgesel Güç Mücadelesi Bağlamında Katar Diplomatik Krizi ve Türkiye'nin Denge Politikası

Arş.Gör. Mehmet Nazım Uygur - Arş.Gör. Hüseyin Aksu

ÖZ

Her ülkede ekonomik büyüme ve etkin dış politika uluslararası sistemde güçlü olabilmek için iktidar tarafından temel hedef olarak belirlenir. Bu nedenle ülkeler birbirleri ile giriştikleri güç mücadelesinde, birbirlerine karşı ya da güç mücadelesine dolaylı etki edebilecek üçüncü taraflara karşı ekonomik veya siyasi yaptırımlar uygulayabilmektedir. Katar ile Körfez ülkeleri ve bu ülkelerin dışarıdaki müttefikleri arasında yaşanan diplomatik kriz de bu durumu işaret etmektedir. Katar'ın zengin petrol ve doğalgaz rezervlerine sahip olması, dünyanın en büyük sıvılaştırılmış gaz (LNG) ihracatçısı olması ve bu tür kaynakları diğer körfez ülkelerine muhalif sayılabilecek politikalar üretmek için kullandığı iddiası Katar krizini tetikleyen temel unsurdur. Somut olarak 2010 yılından sonra Katar'ın yönünü Müslüman Kardeşler ve ona yakın gruplara çevirdiği iddiası krizin yaşanması sürecinde en temel gerekçe olarak sunulmuştur. Suudi Arabistan, İran ve Türkiye gibi bölgesel güç olma mücadelesi veren ülkeler söz konusu krizde bölgedeki pozisyonlarını daha da güçlendirmek ya da güçlerini kaybetmemek için krize doğrudan veya dolaylı olarak dahil olmuşlardır. Türkiye de bölgedeki etkinliğini arttırmak için hem Katar'a yardımda bulunmuş hem de taraflar arasında arabuluculuk girişiminde bulunmuştur. Bu çerçevede çalışma, Katar Krizi sürecinde Türkiye'nin tutumu ve Türkiye tarafından kurulan askeri üssün Katar, Türkiye ve bölge de çıkarları olan diğer güçler açısından ne ifade ettiği konusuna odaklanmaktadır. Katar krizi sürecinde Türkiye'nin bu girişimi, önümüzdeki süreçte bölgede etkinliğini arttırmasına ve iki ülke arasında siyasi ve ekonomik ilişkilerin daha çok gelişmesine katkı sunacağı düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Türkiye, Katar, Diplomatik Kriz, Bölgesel Güç, Denge Politikası

Çin Felsefe ve Düşüncesinin Antik Kentlerine Yansımaları

Arş.Gör. Turgay Ovalı - Arş.Gör. Haluk Kurtuluş

ÖZ

Bu bildirinin amacı mekân ile düşünce arasındaki ilişkinin ve etkileşimin Antik Çin kentleri üzerinden aktarılmasıdır. Bu amaçla, bildiride önce Çin felsefesini oluşturan temel kavramlar olan Konfüçyanizm, Taoizm, Mohizm, Yüz Düşünce Okulu ve Legalist düşünce akımları tarihsel süreç içinde ele alınacak, ardından sözü geçen bu akımların, ortaya çıktıkları ve revaçta oldukları dönemlerde Antik Çin'in kentlerine hem fiziksel ortam olarak hem de sosyal alanlardaki kent yaşamı olarak nasıl yansıdığına değinilecektir. Bildiri iki yönlü bir çalışmayı birleştirmesi açısından multidisipliner bir araştırma niteliği taşımaktadır. Bir yandan Çin felsefesini oluşturan akımların dayandığı Değişimler Kitabı, Tarih Kitabı, Ayinler Kitabı, Yol ve Erdemler Kitabı, Konfüçyüs'ün Konuşmalar'ı, Mencius'ün ve Zhuang Zu'nun Kitabı, Efendi Mo'nun Kitabı, Efendi Shang'ın Kitabı gibi kurucu metinlerden kente ve yönetimine dair pasajlarla birlikte, ortak yaşama alanlarının oluşumu ve gelişimine dair alıntılar sunulurken diğer yandan bu pasajların ve alıntılarının fiziki mekâna yansımaları olarak kent formunun nasıl oluştuğuna çeşitli görsellerin yardımıyla birlikte değinilecektir. Başka bir ifadeyle, çalışma bir yandan antropoloji ve felsefe tarihi ile öte yandan arkeoloji ve kent tarihi ile ilgilidir. Bildiride, toplumların yaşadığı anlamlar dünyasının maddesel olarak dışavurumunu sembolize eden kent mekânının biçimlenmesi, kent formu ile toplumsal ilişkiler sistemi arasında kopmaz bir bağ olduğunun vurgulanması, bu açıdan kent formunu bağımlı değişken, onu hazırlayan ilişkilerin ise bağımsız değişken olarak sorgulanması ve ikisi arasındaki ilişkinin niteliğinin ortaya konulması, Antik Çin kentleri ve bu kentleri üreten toplumun değerler sistemi arasındaki ilişki ve etkileşiminin incelenmesi şeklinde ortaya konulmaktadır. Bunun için Çin felsefesinin kurucu metinleri ve Antik Çin kentleri belli bir bütünsellik içinde birlikte okunmaya tabi tutulmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Antik Çin Kentleri, Çin Felsefesi, Mekan-Düşünce İlişkisi.

Çok Partili Hayata Geçişte Siirt Milletvekilleri ve Faaliyetleri (1946-1950)

Dr. Yalçın Doğan

ÖZ

II. Dünya Savaşı'nın sona ermesiyle dünya genelinde bir "değişim rüzgârı" varlığını gösterdi. Bu durum Türkiye'yi de etkisi altına aldı. Siyasette de tek parti döneminin sonu yaklaşmaktaydı. 1946'da kurulan Demokrat Parti halkın ilgisini çekmeye başladı. Ülkede artık CHP ile birlikte DP'de yeni bir siyasi seçenek olarak durmaktaydı. CHP'nin teşkilatlanmadığı bölgelerde DP faaliyetlerine hız verdi. Bu durumu aleyhinde gören CHP 1946 Genel Seçimlerini erken tarihe aldı. Neticede ülkenin çoğu yerinde olduğu gibi Siirt'te de CHP kazanarak varlığını sürdürdü. Bu dönem Etem İzzet Benice, Sabri Çeliktug, Ali Rıza Esen, Lütfi Yavuz Meclis'e seçilen Siirt Milletvekilleri idi. Araştırma konusu kapsamında 1946-1950 yılları arasında TBMM' de yer almış Siirt Milletvekillerinin biyografileri, genel ve bölgesel faaliyetleri, sorunlara karşı ilgi ve katkıları, sosyal, kültürel, eğitim, güvenlik ve sağlık konularına ilişkin, Meclis'teki görüşmeler, soru önergeleri, alınan kararlar ve kanunlar incelenecek. Tüm bu konuların ülke ve bölge sorunlarına yansımaları karşısında Siirt Milletvekillerinin takındıkları tavırlar da araştırma konusu içerisinde değerlendirilecektir.

Anahtar Kelimeler: 1946 Seçimleri, Tbm, Siirt Milletvekilleri, Chp, Dp

Demokrat Partinin İç Muhalefeti Karşısında Sarolist Formül

Dr. Öğretim Üyesi Murat Yıldız

ÖZ

Cumhuriyetin kuruluşundan itibaren 1950 yılına kadar Türk siyasetinde uzun yıllar tek parti olarak iktidarı da elinde bulunduran Cumhuriyet Halk Partisi, uygulamaları ve jakoben yapısı ile halk ile arasında her geçen gün artan bir uçurum oluşmuştur. Çok partili hayata geçişin de etkisiyle oluşan bu muhalefet sandıklara yansımış, 1946 seçimleri ile önce meclisi Demokrat Parti ile paylaşmış ve 1950 yılında Demokrat Partinin ezici üstünlüğü ile iktidarı kaptırmıştır. Demokrat Partinin iktidara gelişi, halkın yoğun teveccühü ile taçlandırılmıştır. Ancak iktidarın getirmiş olduğu güç zehirlenmesi Demokrat Partiyi de etkilemiş ve 1950’li yılların ikinci yarısından itibaren bu başarı sekteye uğrayarak düşüşe geçmeye başlamıştır. Ekonomik verilerin düşüşe geçişi, parti içerisinde de bir takım çatlaklara sebep olmuştur. Öyle ki bu çatlaklar parti içerisinde muhalif bir grubun oluşmasına kadar gitmiş ve hükümet bu muhalif grubun şiddetli muhalefeti ile karşı karşıya kalmıştır. Muhalif grup, Dışişleri Bakanı Fatih Rüştu Zorlu ve Maliye Bakanı Hasan Polatkan hakkında ortaya atılan yolsuzluk iddiaları karşısında bakanları istifa etmeye mecbur bırakacak kadar etkili bir muhalefet haline gelmiştir. Bu süreçte kabine yüzünden zor durumda kalan Başbakan Menderes, çaresiz bir şekilde istifasını Cumhurbaşkanı Bayar’a sunacak iken, araya giren Devlet Bakanı Mükerrerem Sarol, kendi soyadı ile özdeşleşecek bir çözüm bularak Menderes’i istifa etmekten kurtarmıştır. Mükerrerem Sarol, Avrupa’da aldığı eğitim neticesinde bir tıp doktoru olarak geldiği Türkiye’de Menderes ile tanışarak 1950 yılında siyasete girmiş ve etkili ve zeki bir siyasetçi olarak Menderes’in yakın çalışma ekibi içerisinde yer almıştır. Sarol, Menderes’e kürsüye çıkarak ateşli bir konuşma yapıp, kabinesi için değil sadece kendi adına güvenoyu istemesini söylemiştir. Menderes, kürsüye çıkmış ve yaptığı etkileyici konuşmayla gereken desteği partisinden almıştır. Böylece Bayar, hükümeti kurma görevini Menderes’e vermiş, böylece Demokrat Parti iktidarı kaldığı yerden siyasi hayatına devam etmiştir. Bu çalışmanın amacı, Demokrat Partinin yaşadığı iç muhalefet neticesinde ortaya çıkan gruplaşmalara karşısında Mükerrerem Sarol ’un ortaya attığı ve “Sarolist Formül” olarak tarihe geçen siyasi hadiseyi, meclis tutanakları, gazete, dergi ve tetkik eserler ışığında ayrıntılı bir biçimde ortaya koymaktır.

Anahtar Kelimeler: Mükerrerem Sarol, Sarolist Formül, Sarol Formülü

Feodalizmin Kapitalizme Evrilmesi Çerçevesinde Jacquerie Ayaklanması ile Sarı Yelekliler Ayaklanmasının Karşılaştırılması

Hasan Açar

ÖZ

Tarihin olay ve olgularına yön veren siyasal, sosyal ve ekonomik düşünce akımları değişen evreler halinde topluma mal olagelmıştır. Ana akım fikirlerden biri olan kapitalizm sanayi devrimine kadar ilkel hali olan feodalizm kabuğuyla hayatta kalmıştır. Daha çok toprak mülkiyeti ve işletimine dayalı olan bu sistem soylu ve köylü gibi sınıfsal farklılıklara yol açmıştır. Bu evrede sınıflar üstünlüğünü kullanarak ekonomik, sosyal ve siyasal alana hakim olup diğer sınıflar üzerinde egemenliğini sağlamıştır. Toprak sahibi soyluların toprağı işleten köylüler üzerindeki sınıfsal baskılar çok sürmeyip isyanlara yol açmıştır. İşte Fransa'nın kuzeydoğusunda 1358' de meydana gelen Jacquerie Ayaklanması bu durumun bir özeti niteliğindedir. Feodalizmin son yüzyıllarda sanayi devrimiyle kapitalizme evrilmesiyle kapitalizmin modern feodalizm olarak yeni sınıfsal yapılar olan burjuvazi ve işçi sınıfı gibi sınıfsal yapılara yol açması halkı bir kotada eritmeyip sınıfsal çatışmaları sonlandıramamıştır. Peki son yüzyılın isyanlarından olan Sarı Yelekliler sınıfsal bir çatışma mı yoksa bir ekonomik dengesizlik ürünü müdür ? Jacquerie ayaklanması ile benzerlikleri nelerdir? İdeolojik bir temelde midir yoksa sınıflar arası bir adaletsizlik ilkesinden mi kaynaklanıyor ? Türkiye'ye yansması nedir ve nasıl değerlendirilmektedir ? Bu sorular çerçevesinde Fransa'nın da ekonomik ve siyasal yapısı göz önünde bulundurularak Jacquerie Ayaklanması ile Sarı Yelekliler ayaklanması benzerlik ve farkları ile kapitalizm çemberinde irdelenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Sivil İtaatsizlik, Toplumsal Olay, Burjuvazi, Kundaklama

Göç, Suç ve Güvenlik Üçgeninde Irkçılık ve Zenofobi

Mahmut Mete - Dr. Öğretim Üyesi Bekir Gündoğmuş

ÖZ

İnsanlık tarihi ile yaşıt olan göç olgusunun interdisipliner olmasının dışında modern dönemde farklı dinamikler barındırması; uluslararası ilişkiler, siyaset bilimi ve sosyoloji bilimlerinin dikkatini celbetmektedir. Yüzyılımızda gerçekleşen kitlesel hareketliliklerin hedef ülkelere yoğun etkileri ve toplumlar arası tesirinin artması; konunun toplumsal bütünlük, ırkçılık ve zenofobi ekseninde incelenmesini zorunlu kılmaktadır. Bilhassa son asrın ehemmiyetli meselelerinden Suriye Savaşı sonrası yaşanan göç dalgalarının sistematik teorilere konumlandırılmasının zorluğu, Batı ülkelerinin bu olguya yaklaşımı ve onu temel değerlere karşı tehdit olarak görenlerin oranında gözlemlenen artış, son tahlilde ulus devletinin sınır ve kimlik endişeleri, göç mefhumunun güvenlik boyutu ile incelenmesi mecburiyetini doğurmuştur. Çalışmada, göçün güvenlik boyutunun göç eden ve hedef ülke açısından değerlendirilmesi amaçlanmıştır; literatür taramaları ile elde edilen bulgular ve gelişmelerin gözlemlenmesi sonucunda konunun suç, ırkçılık ve zenofobi ile ilişkisi irdelenmiştir. Türkiye ve Avrupa’da yapılan çalışmalara atfen göçün devletleri ve uluslararası kurumları güvenlik önlemlerine zorlayan bir faktör olarak “ırkçılığı tetikleyici” özelliği analiz edilecektir.

Anahtar Kelimeler: Göç, Suç, Güvenlik, Irkçılık, Zenofobi

Hibrit Savaş Unsurlarının Erken Kullanımı: Sıradışı Bir Terör Örgütü FETÖ Vakası (Early Usage of Hybrid War Elements: An Unusual Terror Group FETO Case)

Dr. Öğretim Üyesi Hüseyin Arslan

ÖZ

Savaşlar her tarihsel dönemin önemli olgularındandır. Bu olgu, çeşitli formlarda yeniden doğabilen ve üzerinde mutabık kalınan paradigmaları kökünden değiştirebilen bir gerçekliği içinde barındırmaktadır. Dolayısıyla savaşların bir doğasının ve evriminin bulunduğunu söylemek mümkündür. Savaşlar konjonktürel şartlara göre evrim geçirebilmekte ve geleneksel sınırların dışına çıkabilmektedir. Bu yüzden dönemsel olarak farklı tür/nesil savaş çeşitleri karşımıza çıkmaktadır. Bunlardan birisi de yeni tür bir savaş tekniği olarak sahaya sürülen hibrit savaşlarıdır. Hibrit savaş teriminin kavramsal olarak yakın zamanlara kadar doğrudan kullanılmadığı görülmektedir. Buna karşın yönetsel olarak hibrit savaş unsurlarının dolaylı bir şekilde kullanıldığı ve bu durumun savaş olgusu kadar eski olduğu yapılan çalışmalarla ortaya konmuştur. Hibrit savaş, birçok savaş çeşidinin, esnek ve gelişmiş düşman tarafından o andaki şartlara en uygun şekilde ve aynı anda kullanıldığı bir savaş türü olarak kabul görmektedir. Bu açıdan hibrit savaşın en belirgin özelliği, düzensiz harp taktiklerini ve yüksek teknolojileri beraber kullanma kapasitesinin olmasıdır. Hibrit savaşta teknolojiye kadar uzanan çok çeşitli yöntemler ve bu yöntemleri uygulayan savaşçılar vardır. Bunlar en iyi teknolojik imkanlarla donatılmış olmakla birlikte dinî, ideolojik, etnik ve kendini tatmin motivasyonlarıyla hareket eden gerilla, terörist ve yabancı savaşçılar da olabilmektedir. Bu tebliğdeki amaç da dini istismar ederek radikalleştirdiği militanlar eliyle 15 Temmuz 2016'da Türkiye'yi işgal etme teşebbüsünde bulunan Fethullahçı Terör Örgütü (FETÖ)'nün hibrit savaş unsurlarını nasıl kullandığını analiz etmektir. Hibrit savaş unsurları açısından FETÖ'ye bakıldığında en çok kullanılan yöntemlerin başında takiiye yapmak (kendini gizlemek), Makyavelist ve pragmatist hareket etmek ön plana çıkmaktadır. Bu unsurların arasına kerametler, olağanüstü haller, rüyalar, fetvalar, himmet toplama, hücre yapılanmasının sağlandığı ışık evleri ve bu evlerde biat usulüyle beyinleri yıkanan altın nesil vb. aparatlar serpiştirilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Hibrit Savaş, Takiyye, Makyavelizm, Pragmatizm.

Ideolojik Bir Konumlandırma “Problemi” Olarak Milli Görüş

Dr. Öğretim Üyesi Işıl Arpacı

ÖZ

1970’lerin başından itibaren Türk siyasal hayatında yer etmeye başlayan Milli Görüş’ün siyasal yelpazede konumlandırılmasına ilişkin tartışmalar, her ne kadar 1990’lardan itibaren yoğunlaşmış olsa da, İslami kimliğinden kimsenin kuşku duymadığı Milli Görüş, milliyetçilikten yeşil komünizme, üçüncü dünyacılıktan muhafazakârlık ve İslamcılığa uzanan geniş bir tanımlama alanına sahip olmuştur. Milli Görüş, ekonomik açıdan ileri sürdüğü “ufki devletçilik” bağlamında “yeşil komünist”; adındaki milliğe atıfla “milliyetçi”; anti-emperyalist ve Batı karşıtlığına dayalı içeriğiyle “üçüncü dünyacı”; Cumhuriyet devrimlerine mesafeli duruşuna bağlı olarak “muhafazakâr” olarak nitelenmiştir. Tüm bunlara ek olarak 1994 yerel yönetimler seçimiyle başlayan seçim galibiyetlerinin önemli ölçüde tetiklediği ve 28 Şubat 1997’ye uzanan tartışmaların odağına yerleşen “sisteme yönelik tehdit” kaygısının merkeze aldığı “İslamcılık”, Milli Görüş’ün ideolojik olarak konumlandırılması sorununa yeni bir perspektif daha eklemiştir. Tüm bu yaklaşım farklılıklarından yola çıkılarak bu çalışmada Milli Görüş’ün ideolojik analizine odaklanılmıştır. Bu kapsamda Milli Görüş’ün ilişkilendirildiği her bir konumun ana unsurları, Milli Görüş’ün temel aksiyomları, iddiaları ve uygulamaları açısından irdelenerek uyumlulukları ve/veya uyumsuzlukları neden-sonuç ilişkisi içinde ortaya konulmaya çalışılacaktır. Böylelikle Milli Görüş’ün siyasi yelpazenin neresinde durduğuna ilişkin bir sonuca ulaşılmaya çalışılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Milli Görüş, İdeoloji

Medeniyet Kurucu Temel Dinamikler Ekseninde Bir Siyaset Felsefesi Geliştirmek

Öğr.Gör. Mehmet Latif Bakış

ÖZ

İnsanlık tarihi boyunca medeniyet kavramı ile zıddı olduğu düşünülen barbarlık birlikte ele alınmıştır. Barbarlık, kaba kuvvet, yıkıcılık, istila, yerleşik düzen düşmanlığı, kabalık gibi anlamlar yüklenerek tarif edilmiştir. Medeniyet ise, yerleşik düzen kurabilmek, meslek ve sanat sahibi olmak, düzenli, yasalı, adil rejimler kurabilmek, ahlak ve hukuk ile kayıtlı olmak, kültür, sanat, bilim ve felsefe ile uğraşır nesilden nesile bu bilgi ve kabiliyetleri aktarabilmek gibi anlamlara gelir. Medeniyetle çağrışım yapan ve ilk akla gelen kavramlardan biri de kültürdür. Kültür, insan varlığı için tanımlanması ve betimlenmesi hem en kolay hem de en zor kavramdır. Zorluğu, o kültürün içinde olanların onun farkında olmamalarından ileri gelmektedir. Medeniyet ve kültürün akla getirdikleri bir diğer kavram ise şahsiyettir. Şahsiyet, kişiyi o kişi yapan özellikler ve benimsenen değerler bütünüdür. Şahsiyet varlığına dönüşmüş olan insan ferd-i yegâne'dir, tek nüshadır. Yegâne nüsha veya biricik olarak tanımlanan insanlardan (bireylerden) oluşan bir toplum ve o toplumun siyasî idaresi, inşâ ve medeniyet kuruma düşüncesi ekseninde, birbirleriyle uyumluluk arz etmek durumundadır. Siyasî devlet yapısının kurumsal yapısı (Eğitim, Hukuk, Ekonomi, Din, Ordu) ile bunların insandaki karşılığı olan ferdî değerlerin (Bilgelik, Adalet, Şecaat, Merhamet, Cesaret) birbirine uygunluğunun olması, tam olmaları, amacına ve anlamına uygun işleyebilmesi erdem olarak zaruret arz etmektedir.

Anahtar Kelimeler: Medeniyet, Kültür, Erdem, Siyaset, Ahlâk

Develop a Political Philosophy in the Foundation of the Founder Basic Dynamics

Abstract

Keywords: Throughout the history of humanity, the concept of civilization and barbarism which are thought to be the opposite are discussed together. Barbarism, brute force, destructiveness, invasion, established hostility, rudeness, such as the meanings have been described. Civilization means to establish a settled order, to have a profession and art, to establish regular, lawful, fair regimes, to be registered with morality and law, to deal with culture, art, science and philosophy and to transfer these knowledge and abilities from generation to generation. One of the first concepts that comes to mind is the culture which associates with civilization. Culture is the easiest and the most difficult concept to define and describe human existence. Its difficulty arises from the fact that those within that culture are

not aware of it. Another concept brought to mind by civilization and culture is personality. Personality is the person that makes that person and the values that are adopted. The person who has turned into a personality is the only one. A society consisting of people (individuals) defined as the only copy or unique, and the political administration of that society, must be compatible with each other in the context of the idea of construction and civilization. The institutional structure of the political state structure (Education, Law, Economy, Religion, Army) and the individual values which are the human equivalent of them (Wisdom, Justice, Schecaat, Mercy, Courage) have to be compatible with each other, to be complete, to function in accordance with the purpose and the meaning of necessity as a virtue It is.

Keywords: Civilization, Culture, Virtue, Politics, Morality

Nedenleri ve Sonuçlarıyla Seçim İttifakları

Arş.Gör. Hüseyin Aksu

ÖZ

Seçim ittifakları, seçimler öncesinde siyasal partilerin ortak bir platform çatısı altında seçime girme, ortak bir liste oluşturma yoluyla adayları belirleme veya bazı seçim çevrelerinde biri diğerinin lehine seçimden çekilmesiyle ortaya çıkan bir olgudur. Seçim öncesi kurulan ittifaklar seçim sonrasında da devam ettirilebilir. Seçim sisteminin barındırdığı orantısızlıklar, yüksek seçim barajı muhalefet partilerinin potansiyel olarak genişleyerek iktidar alternatifi imajına sahip olması ve bu sayede daha fazla sayıda seçmen çekebilme amacı partileri ittifak kurmaya iten başlıca nedenlerdir. Bu sayede büyük partilerin seçim sisteminin orantısızlıkları yoluyla daha fazla sandalyeye sahip olabileme avantajı zayıflarken, küçük partiler parlamentoda temsil imkanı bulabilmekte, hatta tek başına iktidar alternatifi olamayan muhalefet partileri blok halinde bir güç oluşturabilmektedir. Önceleri bir siyasi partinin diğer parti listesinden girmesi gibi daha çok gayri resmi biçimde görülen seçim ittifakları, 2017 yılında yapılan bir düzenlemeyle Dünya'nın birçok ülkesinde olduğu gibi Türkiye'de de yasal olarak uygulanma imkanı bulmuştur. 2018 Cumhurbaşkanlığı ve Milletvekili seçiminde *Cumhur İttifakı* ve *Millet İttifakı* biçiminde görülen ilk ittifak örnekleri seçim ittifakının nedenleri ve sonuçlarına ilişkin ilgiyi artırmıştır. Bu minvalde çalışmada farklı ülkeler ve Türkiye örneği bağlamında seçim ittifaklarının nedenleri ve sonuçlarına odaklanılarak seçim ittifaklarının siyasal sürece etkileri tartışılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Siyaset, Seçimler, Seçim İttifakları, Türkiye

Osman Bölükbaşı'nın Demokrat Parti İktidarına Yönelik Eleştirileri

Dr. Öğretim Üyesi Murat Yıldız

ÖZ

İkinci Dünya Savaşı sonrası Türkiye'nin çok partili hayata geçişi, siyasal hayattaki monotonluğu bir nebze de olsa ortadan kaldırmış, Türk siyasi hayatında renkli görüntülere sahne olmuştur. İkinci Dünya Savaşı sonrası ABD'nin de desteklediği çok partili liberal dönem, tek partili rejimin sonu olmuştur. Bu süreçte ilk olarak Nuri Demirağ tarafından 1945 yılında Milli Kalkınma Partisi kurulmuş ve ardından meşhur dörtlü tavrı ile kurulan Demokrat Parti Türk Siyasi hayatına damgasını vurmuştur. Demokrat Partinin kuruluşunda yer alan önemli isimlerden biri de Türkiye'de milliyetçi cephenin çok partili hayattaki öncüsü sayılabilecek Osman Bölükbaşı olmuştur. Eğitimi yurt dışında tamamlayarak yurda dönen Bölükbaşı, Demokrat Parti bünyesinde siyasete atılmış ve bilgi ve tecrübelerini bu alanda değerlendirmek istemiştir. Bölükbaşı, Demokrat Parti I. Kongresinden sonra ortaya çıkan anlaşmazlıklar ve 21 Temmuz Beyannamesi ile Demokrat Parti ve CHP'nin birbirine danışıklı bir biçimde davranarak işlerini yürüttüğünü iddia ederek Demokrat Partiden ayrılmıştır. 1948 yılında Millet Partisinin kurucuları arasında yer almış ve 1950 seçimlerinde Millet Partisinin tek milletvekili olarak meclise girmiştir. 1954 yılına kadar tek başına hem Demokrat Partiye, hem de CHP'ye getirdiği eleştiriler ile siyasi iktidarlara tabiri caizse ayar vermeye çalışmıştır. Millet Partisinin kapatılması üzerine sırasıyla Cumhuriyetçi Millet Partisi ve Cumhuriyetçi Köylü Millet Partisinde siyasi hayatına devam etmiştir. Osman Bölükbaşı, müthiş hafızası ve etkileyici hitabet sanatı ile saatler süren konuşmalarıyla kısa zamanda Türk Siyasetinin öne çıkan isimleri arasında yer almış ve Anadolu insanının beğenisini kazanmıştır. Bu çalışma, Osman Bölükbaşı'nın Demokrat Parti İktidarına karşı muhtelif konularda getirdiği eleştirileri ele alıp, dönemin siyasi atmosferinde, meclis tutanakları, gazete, dergi ve tetkik eserler ışığında iktidar muhalefet ilişkilerini ele almaktadır.

Anahtar Kelimeler: Osman Bölükbaşı, Millet Partisi, Cumhuriyetçi Köylü Millet Partisi

Role of Urban Governance in New Urban Politics: Turkey Case

Dr. Md Moynul Ahsan

ÖZ

After the 1980's the world is more focused on market-oriented or market-dependent approaches. Space-based of these approaches so-called "New Urban Politics" has received the least importance in governance perspective. Two Turkish cities such as Istanbul and Ankara are performing important role in local to international competition. Again, Bursa and Izmir are gaining their sufficiency towards global city perspective. State-led, privatized as well as public-private gentrification, inadequate talent pool based system, are facilitating to make profits from the refashioning of urban environments for capitalist group. Therefore, right to the city, participation, partnership indicators more generally good urban governance indicators in Turkish cities are playing important role in the area of new urban politics. Thus, the study focused the role of urban governance according to the perspective of new urban politics specifically in Istanbul and Ankara. This study found that adequate forms of urban governance with continuous learning for innovation and competitiveness of a knowledge driven economy may stabilize New Urban Policies in Turkey. Again, implementing participatory indicators during the decision-making process can support redistributive urban policies towards the success of Turkish cities as global cities.

Anahtar Kelimeler: Urban Governance, Global City, Gentrification, Right to City

Seçmen Tercihlerinin Şekillenmesinde Askeri Müdahalelerin Etkisi Üzerine Bir İnceleme

Arş.Gör. Mehmet Nazım Uygur

ÖZ

Demokrasi tarihi boyunca iktidarlar sadece seçimle görevlerini kaybetmemişlerdir. İktidarların el değiştirmelerinin en antidemokratik yöntemlerinden biri darbelerdir. Darbeler demokrasiyi ve onun en temel ilkelerinden biri olan seçimlerde toplumun siyasal iradesini herhangi bir baskı altında olmadan kullanabilme özgürlüğünü ortadan kaldırmaktadır. Türkiye’de 27 Mayıs, 12 Mart, 12 Eylül, 28 Şubat ve 15 Temmuz müdahaleleri, demokrasinin devamlılığı ve seçmen tercihlerinin belirlenmesinde önemli dönüm noktaları olarak kabul edilebilir. Her bir askeri müdahale sonrasında seçmenlerin tercihlerinin nasıl şekillendiğini incelemeyi amaçlayan bu çalışmada; darbe öncesi ve sonrası seçim sonuçları analiz edilerek, darbelerin siyasal tercihler üzerindeki etkisinin mukayeseli olarak incelenmesi amaçlanmıştır. Bu kapsamda, 27 Mayıs’tan 15 Temmuz’a darbe öncesi ve sonrası seçim sonuçları, seçmen tercihlerinin siyasi yelpazede konumlanması, farklılaşması ve ürettiği siyasal sonuçları bakımından analiz edilecektir. Böylelikle askeri darbelerin, seçmenler ve yeni siyaset arayışları bağlamındaki sonuçlarına ilişkin somut verilere ulaşılması planlanmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Askeri Müdahale, Siyasal Tercih, Seçim, Darbe

The Challenges of Building Modern Arab Countries

Dr. Öğretim Üyesi Ismail Zerrouga

ÖZ

Arab countries are facing challenges of transformation to democracy and building modern states, according to an Arab political science expert. Democracy has been a genuine and authentic demand by the Arab people and cannot be imported or imposed from outside as it is not something that can be executed on the spur of the moment by decrees or administrative measures. It is an intrinsic development which requires a social environment, a culture that respects the individual and the public liberties and a level of economic progress, With this paper i t will be tried to answer the following problem of why the Arab countries continue to devote the logic of reliance on rents and the problem of distribution according to the requirements of his identities embodies the social inequality and is unable to develop and build the models of modern countries

Anahtar Kelimeler: Arab Countries

The General Situation of Islamic World: Iranian Perspective

Dr. Öğretim Üyesi Faramarz Taghilou

ÖZ

In contemporary history, the general weakness and deterioration of Muslim countries against the emergence of new Western and Eastern powers, accompanied with the intervention of these emerging powers in the affairs of Islamic countries, is one of the most important problems and crises that underlie the emergence of Islamic political movements and the emergence of revolutions such as the Islamic Revolution of Iran in 1979. The emphasis on the non-interference of the emerging western and eastern powers in the intellectual, cultural, social, economic and political spheres of Muslim countries have been the main ideals of the Islamic Revolution in Iran. In the course of the Islamic Revolution in Iran, some of the most important slogans of the revolutionary people was the slogan of “No to East, No to West, but only the Islamic Republic” and also the slogan “Independence, Freedom and Islamic Republic”. It seems that the main axis of these slogans has been independence from the interference of East or West in various cultural, social, economic and political spheres of the country. Accordingly, one of the central messages of the Islamic Revolution to the Islamic world, as well as one of the main policies of the Islamic Republic during the forty years of the revolution, was the rejection of any kind of imperialism and domination of global superpowers in Islamic countries, and also the rejection of any kind of dependence of Muslim societies to world imperialism. Justice and the struggle against the cruel inequalities in the global arena between powerful countries and the deprived countries are also considered as one of the manifestations and aspects of independence in the discourse of the Islamic Republic. Because of this independence and the emphasis on the unity and convergence between the countries of the Islamic world against the domination of great powers, the Islamic Republic of Iran has been exposed to various types of hostilities since the beginning of the Islamic Revolution. In response to these brutal pressures and sanctions imposed on the Islamic Republic of Iran and other Islamic countries by world powers, in particular the United States, the Islamic Republic calls for convergence and cooperation between Islamic countries to neutralize such pressures and sanctions. Iran and Turkey, as two important and decisive countries in the Islamic world, have always emphasized the independence of the Islamic countries and the convergence and cooperation between them in different fields.

Anahtar Kelimeler: Islamic World, Iran, Turkey

Toplumsal Kabul ve Uyum Süreci Bağlamında Suriyeli Göçmenler

Dr. Öğretim Üyesi Bekir Gündoğmuş - Ayşe Gayırnal

ÖZ

Tarihsel süreçte Türkiye'nin karşı karşıya kaldığı en yoğun göç hareketliliği, iç savaşın yaşandığı Suriye kaynaklı olmuştur. Yaklaşık 4 milyon Suriyelinin Türkiye'ye kitlesel göçü göçmenler ve yerleşik toplum açısından çok yönlü etkileşimleri beraberinde getirmiştir. Türkiye'nin sınır şehirlerinden birisi olan Şırnak, göçmenlerin geçiş güzergahında olması nedeniyle bu süreçten yakından etkilenen iller arasında yer almaktadır. Bu çalışma, Şırnak'ta ikamet eden Suriyeli göçmenlerin toplumsal kabul ve uyum düzeyine odaklanmaktadır. Bu bağlamda göçmenlerin en fazla yoğunlaştığı Cizre ilçesinde 150 aile ile yüz yüze anket uygulaması gerçekleştirilmiştir. Suriyeli göçmenlerin sosyal, ekonomik, kültürel sorunlarına değinilen araştırmada, entegrasyon sürecinde eğitim, sağlık, ekonomi ve sosyal ilişkiler kapsamında yaşanan sorunlar üzerinde durulmaktadır. Literatürde Şırnak'ta yaşayan Suriyeli göçmenlere yönelik ilk çalışma olma özelliği taşıyan araştırma sonucuna göre; Şırnak'ta ikamet etmeyi tercih eden göçmenlerin çoğunluğunun yerli toplum ile aynı etnik kökenden gelmeleri nedeniyle uyum süreci konusunda Şırnak'ta ciddi düzeyde sorunlar ile karşılaşmadıkları görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: Suriye, Göçmenler, Şırnak, Uyum, Toplumsal Kabul

Türk Siyasi Hayatında Çok Partili Dönem ve Meslek Odaları Siyaset İlişkisi (1950-1954)

Öğr.Gör.Dr. Yusuf Yıldırım

ÖZ

Ülkemizde 1950 yılında Demokrat Parti (DP) nin iktidara gelmesiyle siyasal alanda çok partili anlayış kendini gösterdi. Dünya konjonktüründe meydana gelen gelişmelerden Türkiye'nin de etkilendiği söylenebilir. Ekonomik ve toplumsal hayatta yaşanan gelişmeler meslek odalarının önemini arttırmıştır. Ülke içinde önemli birer kurum haline gelen meslek birlikleri farklı kesimlerinden oluşan üyeleriyle siyasi partilerin ilgisini çekmeye başlamıştır. Bu ilginin nedenleri arasında meslek odalarının geniş bir tabana sahip olması, oda üyelerinin toplumun büyük bir çoğunluğu tarafından tanınması, odaların yetki ve sorumluluk alanları itibarıyla üyeleri üzerinde etkili olması gibi hususlar gösterilebilir. Çalışma da, bu noktadan hareket ederek 1950 ve 1954 yılları arasında Türk siyasi hayatında meydana gelen gelişmeler doğrultusunda meslek odaları ve siyasal iktidar arasındaki ilişkiyi incelemeyi ve bu duruma ilişkin bir değerlendirme yapmayı amaçlamaktadır.

Anahtar Kelimeler: Demokrat Parti, Siyasi Hayat, Meslek Odaları

Türk Siyasi Hayatında Tek Partili Dönem ve Meslek Odaları Siyaset İlişkisi (1923-1950)

Öğr.Gör.Dr. Yusuf Yıldırım

ÖZ

Sivil toplum kuruluşları arasında belirtebileceğimiz meslek odaları toplumsal sürekliliğin sağlanmasında önemli bir paya sahiptir. Ülkemizde Tanzimat dönemiyle başlayan batı yönlü gelişme hareketleri etkisini meslek birliklerinin oluşumunda da göstermiştir. Meslek odalarının oluşturulmasına yönelik Abdülaziz döneminde (1861-1876) gündeme gelen çalışmalar sonucunda ilk ticaret odalarımızdan biri 1867 yılında Isparta’da kuruldu. Sonraki yıllar itibariyle 1879’da Tarsus’ta, 1881 yılında İnebolu’da, 1882 yılında İstanbul’da olmak üzere ülkenin farklı şehirlerinde kurulmaya devam etti. Meslek odalarının günümüz uygulamalarına ilişkin düzenlemelerinin Cumhuriyet dönemiyle başladığı söylenebilir. Türkiye’de değişim hareketlerinin yaşandığı Cumhuriyet’in ilk dönemlerinde yönetimde olan Halk Fırkası bir taraftan “modernleşme” yönünde inkılaplar gerçekleştirirken bir taraftan da bu uygulamaları topluma benimsetmeye çalışmıştır. Çalışma da, bu noktadan hareket ederek 1923 ve 1950 yılları arasında Türk siyasi hayatında meydana gelen gelişmeler doğrultusunda Cumhuriyet’in ilk dönemlerinde meslek odaları ve siyasal iktidar arasındaki ilişkiyi incelemeyi ve bu duruma ilişkin bir değerlendirme yapmayı amaçlamaktadır.

Anahtar Kelimeler: Halk Fırkası, Siyasi Hayat, Meslek Odaları

Türkiye’de Özelleştirme Süreci ve Mücadele Örnekleri: Şeker Fabrikaları Örneği

Ramazan Yılmaz

ÖZ

Türkiye ekonomisi için önemli bir yere sahip olan KİT’ler (Kamu İktisadi Teşebbüsleri) yirminci yüzyılın son çeyreğine kadar ulusal bazlı önlemler ve politikalar uygulanırken, küreselleşen dünya piyasası ile devlete ekonomik olarak ağır yük olduğu düşüncesi niteliği taşıyan KİT’lerin özelleştirilme sürecine başlanmıştır. Türkiye bu döneme kadar KİT’lerle ilgili uygulanan politikalardan gerekli verimi alamadığını düşündüğünden, gerek ekonomik istikrar gerekse de üretimde süreklilik için özelleştirme politikalarına başvurmuştur. Türkiye’de ki bu özelleştirme politikalarında gerek beklenen ekonomik kalkınmanın yakalanılamaması gerekse de üretimde artış yerine bir azalmaya yol açması ve işsizlik oranlarına etkisinden ötürü, özellikle KİT’ler bünyesinde çalışan müstahdemeler akabinde ise STK’lar, muhalif partiler vb. gerçek ve tüzel kişiler özelleştirmeye karşı mücadeleler başlatmıştır. Bu çalışmada özelleştirme sürecine dâhil edilen ve ülkenin ekonomisinde önemli bir yere sahip olan şeker fabrikalarının özelleştirilmesi hususuna karşı başlatılan mücadeleler ele alınmıştır.

Anahtar Kelimeler: Kamu İktisadi Teşebbüsleri, Özelleştirme,şeker Fabrikaları,özelleştirmeye Karşı Mücadele

Türkiye'nin Reaktif Dış Politika'dan Proaktif Dış Politikaya Geçiş Çabaları: Arap Baharı Süreci Örneği

Arş.Gör. Hüseyin Aksu - Arş.Gör. Mehmet Nazım Uygur

ÖZ

Dış Politika, tarih boyunca toplulukların ya da devletlerin çıkarlarını korumak, belli bir amaç doğrultusunda hareket etmek için planladıkları veya dışarıda yaşanan gelişmeler karşısında ortaya koydukları tepkiler dizisidir. Dolayısıyla dış politika kararları için fırsatlar büyük öneme sahiptir. İmparatorluk mirası olan ve büyük bir savaştan çıkıp bir Cumhuriyet olarak yoluna devam eden Türkiye tarihsel süreç içerisinde dış politikasını bu anlayış çerçevesinde yürütmüştür. Öyle ki 1980'lerin sonlarına kadar daha çok statükocu ve reaksiyoner bir dış politika tercih edilmiş, böylece her türlü kaostan uzak kalmaya çalışıp varlığını güçlenerek devam ettirmeye çalışmıştır. Bunun meyvelerini de 1980 sonrasında, özellikle de 2002 sonrası AK Parti iktidarları döneminde elde etmiştir. Bu doğrultuda çalışma, öncelikle dış politika kavramı ve dış politikayı etkileyen faktörleri ele alacaktır. Daha sonra, 1980 öncesi dönemde Türkiye'nin reaktif dış politika seyrini ve 2002 sonrası AK Parti döneminde dış politikada oluşturulmaya çalışılan proaktifliği incelemeyi amaçlamaktadır. Ayrıca Arap baharı sürecinde dış politikada yaşanan gelişmeler ve proaktiflik yitimi de bu çalışmanın konusudur.

Anahtar Kelimeler: Türkiye, Dış Politika, Arap Baharı, Reaktif, Proaktif

Why Did the Arab Spring Fail, Is It the Citizen, Or the Regimes?

Dr. Öğretim Üyesi Ayman Hayajneh

ÖZ

Despite the SPONTANEOUS scene that happened in Tunisia," the young man "Bou Azizi", who burned himself as a result of extreme poverty and social humiliation, the incident was the first spark of the spontaneous eruption of the events of the Arab Spring, which extended from Tunisia to many Arab states suddenly and in unexpected way, and finally led to the fall of several Arab regimes which thought they were immortal over time. The popular revolutions after this event in many Arab countries were sudden and unexpected, their intensity varied from popular disobedience, demonstrations and a moderate degree of violence, such as in Egypt, Yemen and Bahrain, to the use of excessive violence and armed confrontations and intervention of regional and international forces, like in Iraq and Syria. Later, some sources started to discuss that there are internal and external parties who have interests and agendas from the eruption of these revolutions and ignite them in the Arab world, not only this, but also provide them with funds and weapons and logistical support and intelligence, also has the ability to extend the life of the revolutions or shortened, expanded or identified, all this to serve their interests. so this is very close to what the former US Secretary of State Condoleezza Rice" (2005), mentioned about, when she used the terminology of Masonic lodge " Creative Chaos" for the formation of a "New Middle East" so the United States of America, was experiencing the deployment of creative chaos in the Middle East region for forming of democracy and freedom in the Arab and Islamic countries, and make transformation so as to move from dictatorship to democratic regimes. The revolutions of the Arab spring were able to transfer the Arab street from static situation experienced by many decades to dynamic and vivid during a very short period of time. This paper will discuss the image of power as (regime authority) in the minds of the Arab citizens, and how the Arab regimes misused this image to rule their subjects without democracy or rights.

Anahtar Kelimeler: Arab Spring

Yeni Medya, Siyasal Toplumsallaşma ve Siyasal Kültürün Dönüşümü

Prof.Dr. Ersin Erkan

ÖZ

Sanayi toplumlarını niteleyen siyasal kültür aile, eğitim kurumları, sosyal çevre ve geleneksel medya (gazete, radyo, televizyon) gibi toplumsallaşma mecralarında oluşmakta ve şekillenmekteydi. Buna karşın, günümüzde, yeni medya özellikle sosyal medya egemen siyasal toplumsallaşma aracı ve mecrası haline gelmiştir. Ağ toplumu olarak nitelenen sanayi-sonrası ya da geç sanayi toplumlarında, bireylerin toplumsal hayat ve siyasal gerçekliğe dair değer, yargı ve tutumları daha çok yeni medyanın sunduğu olanaklar ve tehditler tarafından belirlenmektedir. Bununla birlikte, yeni medyanın egemen olduğu yeni siyasal kültür oldukça çelişkili/çatışan içerik ve yönelime sahiptir. Bir tarafta, toplumsal sorunlara ve doğaya karşı bilinçli, duyarlı ve katılımcı bir siyasal kültür, diğer tarafta ise atomize olmuş, tüketim kültürü tarafından ayartılmış veya kimliğe gömülü bir siyasal kültür bulunmaktadır. Demokrasinin geleceği bu iki farklı siyasal kültürün hangisinin öne çıkacağına bağlı görünmektedir. Bu noktada, siyasal kültürün biçimlendiği siyasal toplumsallaşma mekanı ve aracı olarak yeni medyanın rolü önem arz etmektedir.

Anahtar Kelimeler: Yeni Medya, Sosyal Medya, Siyasal Toplumsallaşma, Siyasal Kültür, Demokrasi

New Media, Political Socialization and Transformation of Political Culture

Abstract

Keywords: The political culture that characterized the industrial societies was structured and formed in the socialization spaces such as family, educational institutions, social environment and traditional media (newspapers, radio, television). Today, however, the new media, especially social media, has become the space and medium of political socialization. The value, judgment and attitudes of individuals to social life and political reality in the post-industrial or late industrial societies, which are defined as network societies, are mostly determined by the possibilities and threats offered by the new media. However, the new political culture dominated by the new media has a highly contradictory content and orientation. On the one hand, there is a conscious, sensitive and participatory political culture against social/natural problems and on the other, there is a political culture that has been atomized, seduced by the consumer culture or buried in identity. The future of democracy depends on which of these two

different political cultures will get ahead. At this point, role of the new media as medium and space for the political socialization is important.

Keywords: New Media, Social Media, Political Socialization, Political Culture, Democracy

Okul Çağındaki Kızlarda Gebelik Sorunu: Fildişi Sahili Örneği

Amara Keita

ÖZ

Fildişi Sahili'nde eğitim sistemindeki yöneticiler, kamu yetkilileri ve sosyal uzmanlar tarafından yapılan gebeliği önleyici uygulamalar ve doğum kontrolüyle ilgili kapsamlı bilgilendirmelere rağmen, okullarda özellikle liselerde derinleşmiş bir gebelik sorunuyla karşı karşıya kalınmaktadır. Fildişi Sahili'nde okul çağındaki kızların gebeliği, başka bir deyişle anne-öğrenciler sorunu, toplumda çeşitli kurumsal değerler (özellikle aile, eğitim, politika, sağlık) açısından endişe verici boyutlara ulaşmıştır. Çünkü gebelik, öğrencilerin okulu erken terk etmesine, ailelerin çeşitli açılardan (örneğin ekonomik, ahlaki, vs.) istikrarsızlaşmasına ve kadınların kamusal alanla bütünleşmesini engellemektedir. Bu çalışmanın amacı, Fildişi Sahili'nde okullarda gebeliklerin ortaya çıkmasında belirleyici olan etkenleri ve sonuçlarını ortaya koymak ve çok boyutlu çözümlenektir. Çalışma esnasında yarı yapılandırılmış görüşme tekniği kullanılarak veri toplandı ve veriler içerik analizi ile çözümlendi. Çalışmanın bulguları; okulda gebe kalma olasılığını arttıran en önemli etkenler arasında kızların cinsel saldırıya karşı savunmasızlığı, baskıya maruz kalmaları ve cinsellik konusunda yanlış bilgiye sahip olmaları olduğunu gösterdi. Fildişi Sahili'nde okulda gebelik sorununun giderilmesinde olumlu etki yaratacak en işlevsel uygulamalardan birinin, okul müfredatıyla bütünleşmiş bir cinsellik eğitiminin verilmesi olduğu söylenebilir.

Anahtar Kelimeler: Fildişi Sahili, Toplumsal Cinsiyet, Okulda Gebelik, Anne Öğrenciler, Okuldan Ayrılma.

The Problem of Pregnancy in School-Age Girls: the Case of Ivory Coast

Abstract

Keywords: Despite comprehensive information on pregnancy prevention practices and contraception conducted by managers, public authorities and social workers in the education system in the Ivory Coast, the school is especially faced with the problem of pregnancy in high school. In the Ivory Coast, the gestation of girls in school age, in other words the problem of student-mothers, has reached alarming dimensions in terms of various institutional values in society (especially family, education, politics, health). Because pregnancy causes students to prematurely leave the school, destabilizing their families from various angles (eg economic, moral, etc.), preventing women from integrating into the public sphere and causing abortions.

The aim of the study is to present the determinants and consequences of pregnancies in the schools in the Ivory Coast, and solve them in a multidimensional way. In relation to this, a semi-structured interview form was applied during the study, the obtained data were collected and content analysis was performed on the collected data. The results of the study show that girls are the most important factors that increase the likelihood of conception because of their vulnerability to sexual assault, exposure to pressures and misinformation about sexuality. One can say that one of the most functional applications in the Ivory Coast that will have an impact on the problem of pregnancy in school is the integration of sexuality education with the school curriculum.

Keywords: Côte D'ivoire, Gender, Education, School Pregnancy, Mother Students, School Dropout.

Hayal Kuramayan Çocuklar: Sosyal Hizmet Bakış Açısıyla Erken Yaşta Evlilik Sorunu

**Dr. Öğretim Üyesi Dilara Ustabası Gündüz - Dr. Öğretim Üyesi Demet Akarçay Ulutaş -
Arş.Gör. Ayşe Nur Boz**

ÖZ

1989 yılında kabul edilen Çocuk Hakları Evrensel Bildirgesine göre, uygulanabilecek olan kanuna göre daha erken yaşta reşit olma durumu hariç, on sekiz yaşına kadar her insan çocuk olarak tanımlanmaktadır. Bir toplumda kadına ve erkeğe yüklenen anlamlar olduğu gibi çocuğun da farklı boyutlarda ve sorumluluklarla şekillendiği görülmektedir. Çocukların yaşı itibarıyla yetişkinlere göre en büyük yeteneklerinin hayal kurmak olduğu düşünüldüğünde, çalışma hayatına katılım, aile kurma, çocuk sahibi olma gibi sorumlulukların yüklenmesi hukuki bir düzlemde değil toplumsal algı ve anlamlandırma ile kendini göstermektedir. Hukuki açıdan ülkemizin de taraf olduğu en önemli milletlerarası anlaşma olan Çocuk Hakları Evrensel Bildirgesinde her insanın olduğu gibi çocuğun yaşama hakkı, eksiksiz biçimde gelişme hakkı, zararlı etkilerden, istismar ve sömürüden korunma hakkı koruma altına alınmıştır. Ülkemizde, kadına yönelik şiddetle mücadelenin toplumsal kökenlerine inildiğinde, erken yaşta evlilik her ne kadar erkek çocuklarının da maruz kaldığı bir olgu olarak karşımıza çıksa da özellikle kız çocuklarının ağırlıklı sorunu olarak ön plana çıkmaktadır. Bu bağlamda, erken yaşta evlilik temasının teorik boyutunun ve kurumsal olarak sunulan sosyal hizmet uygulamaları açısından değerlendirilmesi bu çalışmanın odak noktasını oluşturmaktadır. Bu amaçla, 11 Mart 2019 tarihinde KTO Karatay Üniversitesi yerleşkesinde çocuk istismarı ve erken yaşta evlilik konularında uzmanlaşmış Öğretim Elemanlarının katılımıyla gerçekleştirilen bilimsel toplantının sonuç raporundan elde edilen çıktılar, bu çalışmada yansıtılmaya çalışılacaktır. Toplantı sırasında katılımcılardan izin alınarak kayıt altına alınan bilimsel bilgiler içerik analizi prosedürleri izlenerek bir araya getirilmiş ve başlıklandırılmıştır. Erken yaşta evliliğin hukuki boyutu, erken yaşta evliliğin bilişsel ve kültürel yansımaları ve erken yaşta evlilikle mücadelede kurumsal hizmetler ve uygulamalar şeklinde belirlenen başlıklar altında, erken yaşta evliliğin, çocuk ihmalinin ve istismarının tanımı, erken yaşta evliliğe yönelik toplumsal bakış açısı ve hukuki yaptırımlarla ilgili bilgiler paylaşılmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Çocuk Hakları, Çocuk İstismarı, Erken Yaşta Evlilik, Sosyal Hizmet

Kırsal Alanda Kadın Yoksulluğu ile Mücadelede Sivil Toplum Örgütlerinin Yeri: Şırnak Örneği

Dr. Öğretim Üyesi Sami Kalaycı - Zeynep Aytıs

ÖZ

İnsan onuruna yaraşır asgari bir yaşam standardına erişememe durumu şeklinde tanımlanabilen yoksulluk, toplumların karşılaştığı önemli sosyal ve ekonomik sorunlar arasında yer almaktadır. Ülkelerin mücadele ettiği en büyük temel sorunlardan biri olan yoksulluk, bireyin ruh halinden toplum sağlığına kadar hayatın birçok kesimlerini olumsuz bir şekilde etkilemektedir. Bu çerçevede ülke toplumlarında, yoksulluğun kötü etkilerinin en hızlı görüldüğü kesimler arasında kadınlar da bulunmaktadır. Varlığı ve toplum içerisindeki konumu itibarıyla büyük bir yükümlülüğü bulunan kadının yoksulluktan kaynaklı oluşan olumsuzluklardan daha fazla etkilendiği bilinmektedir. Özellikle kırsal alandaki yoksulluk ele alındığında en fazla hisseden dezavantajlı gruplar arasında kadınlar belirgin bir şekilde daha fazla öne çıkmaktadır. Çünkü kırsal alandaki kadının hem eş, hem anne, hem de iş gücü rollerini bir arada yürütme sorumluluklarının yoksullukla da bütünleşmesi yoksulluk sorununun daha da derinleşmesine ve farklı biçimlere doğru evrilmesine neden olmaktadır. Dolayısıyla imkân ve fırsat yönünden kentsel mekânlara kıyasla kırsal alandaki yoksullukla mücadelenin boyutu değişerek farklı mücadele arayışlarına yönele bilinmektedir. Bu bakımından kırsal alandaki yoksullukla mücadele şekli sadece cinsiyete bağlı iş gücü alanı üzerinden ya da kamusal alanın yürüttüğü bir durumdan çıkarılabilmektedir. Bu bağlamda sivil toplum kuruluşu olan Kızılay'ın kadın yoksulluğuna yönelik Şırnak ili özelinde yürütmekte olduğu mücadele yöntemi çalışmada ele alınmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Yoksulluk, Sivil Toplum Kuruluşları, Kadın Yoksulluğu, Refah.

Sosyal Hizmet Çalışanlarında Gözlenen Duyarsızlaşmanın Nörobiyokimyasal Mekanizması

Dr. Öğretim Üyesi İhsan Çetin

ÖZ

Sosyal hizmet çalışanları, dezavantajlı grupların refahını etkileyen hayatî kararlar alan meslek grubu olarak tanımlanabilir. Bu nedenle bu meslek grubunun toplumda dezavantajlı grupların sosyal yaşamda diri tutulması gibi konularda görevlerini yerine getirirken motivasyon düzeylerinin yüksek olması hizmet sunumunda daha verimli olmaları için önem arz etmektedir. Sosyal hizmet çalışanlarının, kimsesiz çocuklardan engelli bireylere, şiddet mağdurlarından madde bağımlılarına kadar geniş bir hedef kitlesi vardır. Dezavantajlı grupların psikososyal durumlarıyla sürekli olarak meşgul olmaları, hizmetin yoğunluk düzeyi ve medya araçlarının kimi zaman sahte mağdurları konu alan haberleri bilinçsiz bir şekilde yaynlaması sosyal hizmet çalışanlarında duyarsızlaşma gibi olumsuz ve kronik değişimlere neden olmaktadır. Duyarsızlaşmanın nörobiyokimyasal mekanizması inferior frontal korteks, insula ve amigdalayı da içine alan beyin bölgelerinde meydana gelen bir takım değişikliklerin neden olduğu duygusal yolağın bozulmasıyla ilişkilidir. Bu bağlamda, duyarsızlaşmanın oluşumunda rol oynayan nörobiyokimyasal değişimlerin engellenmesi adına gerekli önlemlerin alınması sosyal hizmetlerin etkin ve verimli bir şekilde devam etmesi için çok önemli bir adım olacaktır.

Anahtar Kelimeler: Sosyal Hizmetler, Duyarsızlaşma, Nörobiyokimya, Amigdala

Sosyal Yardım Programları Bağlamında İşletmelerin Toplumsal Pazarlama Uygulamaları ve Kurumsal İtibarlarına Etkisi

Dr. Öğretim Üyesi Osman Özdemir

ÖZ

Toplumsal pazarlama, sosyal fikirlerin kabul edilebilirliğini arttırmak için düşünülmüş programların kontrolü, ürün planlaması, ücretlendirme, iletişim, dağıtım ve pazarlama araştırmasının hesaba katılması işlemlerinin tasarımı ve yürütmesidir. Toplumun tamamında veya bir bölümünde davranış değişikliği sağlamak için reklam kampanyaları ile desteklenen çalışmalardır (Kotler ve Zaltman, 1971). Toplumsal pazarlama kampanyaları genel olarak devlet eliyle yürütülmektedir. Sigara, uyuşturucu ve obezite ile mücadele, emniyet kemeri kullanımını teşvik etmek ve trafik kurallarına uyulmasını sağlamak, kız çocuklarının okula gitme oranını arttırmak, aile içi şiddetin önlenmesi vb. konulara yoğunlaşmaktadır. Dolayısıyla toplumsal pazarlama çalışmaları, sosyal devlet olmanın gerekliliği haline gelmiştir ve günümüzde işletmeler tarafından da önemi anlaşılmıştır. Kurumsal itibar, sıkıntılı dönemlerde paydaşlarla işletme arasında tampon görevi gören, işletmenin görünmeyen en önemli değeridir (Schlutz, Hatch ve Larsen, 2000); ayrıca, işletmenin finansal yatırımlarını ve örgütsel gelişimini hızlandıran bir değerdir (Jackson, 1997). Bu tanımların ortak özelliği, itibarın işletme için farklı değerler yaratan bir kavram olduğuna yaptıkları vurgudur. Bu farklı değerlerin, kurumsal değerler ile toplumun değerleri arasındaki etkileşimin bir ürünü olduğu da ifade edilmektedir (Sherman, 1999). Kurumsal itibar, hedef kitlenin işletmeyle ilgili geçmişteki tecrübelerini içerdiği için tüketici davranışlarında etkili olmaktadır. Dolayısıyla iyi bir itibar, istenilen tüketici davranışlarının oluşmasını da sağlamaktadır (Fombrun, 1996). Sosyal yardım programları ise çocuklar, kadınlar, yaşlılar, engelliler başta olmak üzere sağlık, eğitim, çevre vb. alanlarda yardımları içermektedir. Birey, aile, grup ve toplumun refahını arttırmaya yönelik olarak yapılan yardımlar sosyal hizmetlerdendir. Toplumsal pazarlama ve sosyal hizmet uygulamalarının temelinde de değişim bulunmaktadır. Bu değişimin ise birey ve toplum açısından olumlu yönde olması gerekmektedir. Sosyal yardımlar ile bu değişim gerçekleştirebilmekte ve işletmelerin de kurumsal itibarlarına olumlu etki yapılmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Sosyal Hizmetler, Sosyal Yardım, Toplumsal Pazarlama, Kurumsal İtibar

Türkiye'deki Hasta Hakları Bağlamında Sosyal Hizmetin Rolü

Berivan Gürbüz

ÖZ

İnsan hakları çağımızda demokrasi ve hukuk devleti olgularının ayrılmaz bir parçasıdır. Bu haklar tarihsel süreçte genel nitelikten özel niteliğe doğru bir seyir izlemiştir. Sağlık hakları ve bu haklara bağlı hasta hakları da sonuç itibarı ile insan haklarının birer uzantısıdır. Türkiye insan hakları, hasta hakları ve tıbbi sosyal haklar konusunda gelişme ve ilerleme kaydetmeye çalışan bir ülkedir. Bu çalışmada; hasta hakları, hakların sınıflandırılması, insan haklarının tarihi gelişimi ve tıbbi sosyal hizmet bağlamında hasta hakları konularından bahsedilmiştir. Hasta hakları, temel olarak insan haklarının ve değerlerinin, sağlık hizmetlerine uygulanmasını açıklamakta, dayanağını insan hakları ile temel belgelerden almaktadır. Hasta hakları uygulama alanı bulabildiği ölçüde anlam kazanmaktadır. Sosyal hizmet mesleği sağlığı, insanı ve toplumu ilgilendiren bütün kavramların harmanlanmasından oluşan bilim ve sanat dalı olmasıyla birlikte diğer mesleklerden farklı olarak, hasta hakları ile bütünlük sağlamaktadır. Bu araştırmanın amacı, hasta hakları ve hasta hakları bağlamında sosyal hizmeti, açıklamaktır. Bu noktada sosyal hizmetin amacı hastanın kendini ifade edemediği durumlarda, haklarını bilmediği ve hak ihlallerine karşı hastayı savunmak, onu temsil etmek ve hakları konusunda bilgilendirmeye çalışır ve bu haklar onun doğal hakkı olduğuna dikkat çeker. Bu çalışma genel anlamda Türkiye'de ki hasta haklarını sosyal hizmet birimi kapsamında ele almaktadır.

Anahtar Kelimeler: Hak, İnsan Hakları, Tıbbi Sosyal Hizmet, Sosyal Hizmet

Üniversite Öğrencilerinin Alkol İstismarının Depresyon Düzeyleri ile İlişkisi Üzerine Bir İnceleme

Öğr.Gör. Elmas Alver

ÖZ

Bu çalışmada, üniversite öğrencilerinin alkol istismarının depresyon düzeyleri ile ilişkisi ampirik olarak test edilmiştir. Araştırmanın çalışma grubunu, çeşitli devlet ve vakıf üniversitelerinde öğrenim gören 160 üniversite öğrencisi (82 kız, 78 erkek) oluşturmaktadır. Araştırmada veri toplama aracı olarak "Michigan Alkolizm Tarama Testi (MATT)," "Beck Depresyon Ölçeği (BDÖ)" ve "Kişisel Bilgi Formu" kullanılmıştır. Verilerin analizinde SPSS (Statistical Package for Social Sciences) for Windows 21.0 programı kullanılmıştır. Bu araştırmanın sonucunda öğrencilerin alkolizm ölçeği puanları ile bireylerin Beck depresyon ölçeğinden aldığı puanları arasında istatistiksel olarak pozitif yönde orta bir ilişki bulunmuştur. Alkolizm ölçeğinden alınan puan arttıkça depresyon ölçeğinden alınan puanın da arttığı ve üniversite öğrencilerinin alkol istismarının depresyon düzeyleri ile ilişkisi arasında anlamlı bir farklılık olduğu ortaya çıkmıştır.

Anahtar Kelimeler: Alkol Kullanım Bozuklukları, Alkol İstismarı, Depresyon, Üniversite Öğrencileri

A Study On Relationship Between Alcohol Abuse and Depression Levels of University Students

Abstract

Keywords: This study aims to empirically test the relationship between alcohol abuse and depression levels of universities students. Participants were 160 students (82 female and 78 male) of state and foundation University. The data were collected using a "Michigan Alcoholism Screening Test (MAST)," "Beck Depression Inventory (BDI)" and "Personal Information Form." SPSS (Statistical Package for Social Sciences) for Windows 21.0 software was used to analyze the study data. It was found that there is a moderate positive statistical relationship between the scores of the Alcoholism Screening Test and scores obtained from the Beck Depression Inventory. Also, there is a statistically significant difference between alcohol abuse and depression levels. In addition, the results indicated that scores taken from the depression scale increased when alcoholism scores get increased.

Keywords: Alcohol Use Disorders, Alcohol Abuse, Depression, University Students

Avrupa Birliği Ortak Tarım Politikasının Türkiye Tarımına Etkisi

Nurettin Bilgi

ÖZ

Ortak Tarım Politikası (OTP), İkinci Dünya Savaşı sonrasında Avrupa Birliği ülkelerinde oluşan gıda yetersizliği sorunu, gıda arz sorunu ve tarımda çalışan bireylerin sorunları başta olmak üzere birçok soruna çözüm bulmak adına Avrupa Birliği tarafından oluşturulmuştur. Avrupa Birliği'ne üye olmak isteyen Türkiye ise Avrupa Birliği uyum sürecinde tarım önemli bir başlık olmuştur. Türkiye bu süreçle beraber Ortak Tarım Politikası ile uyumlu bir tarım politikası izlemede asgari bir gayret göstermiştir. Bu çalışmada Avrupa Birliği'nin ilk ortak politikası olan ve birlik bütçesinin de yaklaşık %50'sini oluşturan Ortak Tarım Politikası'nın Türkiye tarımına, çiftçisine ve ekonomisine olan etkileri üzerinde durulmuştur. AB üyeliğine aday olan Türkiye'nin uyguladığı tarım politikalarına ve bu süreçte Ortak Tarım Politikası (OTP)'ndan olumsuz etkilenen Türkiye'nin durumuna değinilmiştir. Bu çalışmada gün geçtikçe stratejik ve ekonomik önemi daha çok ön plana çıkan tarım sektörünün Türkiye açısından olumlu bir seyir izlemesi için alınması gereken önlemlere değinilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Ortak Tarım Politikası, Avrupa Birliği, Türkiye Tarım Politikası

Türkiye’de Coğrafi İşaret Sistemindeki Gelişmelerin Yansımaları

Dr. Öğretim Üyesi Mustafa Kan - Dr. Öğretim Üyesi Önder Volkan Bayraktar - Dr. Öğretim Üyesi Arzu Kan

ÖZ

Bir sinai mülkiyet hakkı olan coğrafi işaret, kalite, farklı bir ürün, üretildiği alan ile özdeşleşmiş, beşeri unsurların katkısının bulunduğu ve aynı zamanda da bir kültürün yansıması olarak algılanmaktadır. 1995 yılında Türkiye’de 555 sayılı Kanun Hükmünde Kararname (KHK) ile sistemimize girmiş olan, Avrupa Birliği (AB) uyum sürecinin de etkisi ile 2016 tarihli ve 6769 Sayılı Sınai Mülkiyet Kanunu ile Türk Patent ve Marka Kurumu eli ile yürütülen coğrafi işaret sistemimizde şu an itibari ile tescilli 408 ürün bulunmaktadır. Bu ürünlerin 264 adedi Mahreç İşareti 144 adedi ise Menşei İşaretidir. Bu çalışma ile Türkiye’de coğrafi işaret sistemindeki gelişmeler irdelenerek, yeni sistemle birlikte meydana gelen değişimler istatistiklerle ortaya konulmaya çalışılmıştır. 2016 yılında yeni Kanun ile birlikte meydana gelen ürün başvuru sayısındaki artış Türkiye’de coğrafi işaretli ürünlere karşı pozitif algının bir göstergesidir. Bu nedenle bu alanda yapılacak desteklemeler ve alana özgü politikalar kırsal alanda kalkınmayı pozitif yönlü etkileyecek bir ortam oluşturacağı düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Coğrafi İşaret, Kırsal Kalkınma, Politika Değişimi, Türkiye

Reflections of Developments in Geographical Indication System in Turkey

Abstract

Keywords: Geographical indication, which is an industrial property right, is perceived as a quality mark, differentiated products/goods, identified with the area where it is produced, the contribution of the human elements and also a reflection of the culture. It was entered into our system with 555 Decree Law (Delegated Legislation) and then 6769 No. Industrial Property Law has been accepted in 2016 with the impact of the harmonization process to the European Union (EU). Turkish Patent and Trademark Agency is responsible official institution to carry out the system in Turkey. There are 408 registered products in the Geographical Indication System of Turkey. 264 of these products are Protected Geographical Indication (PGI-Mahrec Mark) and 144 are Protected Designation of Origin (PDO-Mensei Mark-Origin Marks). This study examined the developments in the geographical indications system in Turkey, and the changes that occur with the new system has to be put forward by statistics. With the new law in 2016, the increase in the number of applications is an indication of a positive perception

towards geographical indication products in Turkey. Therefore, support and field specific policies in this area are expected to create an environment that will positively affect development in rural areas.

Keywords: Geographical Indication, Rural Development, Policy Change, Turkey

Airbnb Kullanıcı Yorumları: Eskişehir Örneği

Öğr.Gör.Dr. Selin Ögel Aydın - Arş.Gör. Serhat Aydın

ÖZ

Tüketici karar süreçlerinde internete erişimin kolaylaşması, erişim olanaklarının çeşitlenmesi, sanal ortamların farklı alanlarda paylaşım olanağı sunması, mobil uygulamaların artması ve kullanıcılarının hızla çoğalması gibi faktörlerin etkili olduğu düşünülmektedir. Turizm bağlamında ise tüketicilerin konaklama tercihleri, paylaşım ekonomisi olarak kabul gören alanlara doğru eğilim göstermektedir. Bu alanlardan biri de Airbnb olarak kabul edilmektedir. Bu araştırmanın amacı, Eskişehir’i ziyaret eden ve konaklama tercihini airbnb web sitesi üzerinden yapan insanların, bu site üzerinden yapmış olduğu yorumları incelemektir. Bu doğrultuda, Eskişehir’de evini konaklamaya açan 85 ev ve 235 yorum tespit edilmiştir. Yorumların 207’si Türkçe ve 28’i İngilizce yapılmıştır. Ev sahipleri evlerini en az 35 TL/gece ve en fazla 262 TL/gece fiyatıyla satışa sunmuştur. Bu evlerin paylaşım biçimi 46 özel oda ve 39 tüm ev şeklindedir. Yorumlar olumlu ve olumsuz olmak üzere iki ana temada toplanmıştır. Alt temalar, ev ve ev sahibine ilişkin yapılmış olumlu ve olumsuz yorumlar olarak belirlenmiştir. Temalara ait başta gelen olumlu kodlar, evin konumu ve ev sahibi ile ilgili yardımseverlik üzerinedir. Olumsuz kodlar, evin internet kullanımı ve ev sahibinin güven vermemesidir. Buradan hareketle araştırmanın en önemli sonucu airbnb sitesi kullanıcılarının yoğun sosyal etkileşim içinde olduğudur. Olumsuz yorumların, olumlulara göre az sayıda olmasına rağmen daha ayrıntılı yapıldığı görülmüştür. Olumlu yorumlar, çoğunlukla düzensiz cümlelerden veya sadece kelimelerden oluşmuştur. Diğer bulgu, yorum ve sonuçlar tartışılarak, gelecek araştırmalara öneriler sunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Airbnb, Çevrimiçi Kullanıcı Yorumları, E-Wom, Eskişehir

Airbnb User Reviews: Example of Eskisehir

Abstract

Keywords: Factors such as facilitating access to the Internet in consumer decision processes, diversifying access opportunities, sharing virtual environments in different areas, increasing mobile applications and increasing the number of users are effective. In the context of tourism, accommodation preferences of consumers show a tendency towards areas considered as sharing economy. One of these areas is considered Airbnb. The purpose of this study is to examine the comments made by people who visited Eskişehir and made their choice of accommodation via

airbnb website. In this direction, 85 houses and 235 comments were found in Eskişehir to open for accommodation. 207 of the comments were in Turkish and 28 were in English. Accommodation fees are min. 35 TL per night and max. 262 TL per night for these houses. The sharing of these houses is in the form of 46 private rooms and 39 whole houses. The comments were collected in two main themes: positive and negative. Sub-themes were determined as positive and negative comments about the house and host. The primary positive codes for themes are the location of the house and the helpfulness of the host. Negative codes are wifi usage and the lack of trust of the host. The most important result of the study is that the users of the airbnb site are in intense social interaction. Negative comments were seen in a small number and more detailed than positive. Positive comments consisted mostly of irregular sentences or only words. Other findings, comments and conclusions were discussed and recommendations were made for future research.

Keywords: Airbnb, Online Users Comments, E-Wom, Eskisehir

Asya Kıtası Havalimanlarına İlişkin Memnuniyet Haritaları

**Prof.Dr. Semra Günay Aktaş - Öğr.Gör. Nevin Yavuz - Arş.Gör. Önder Yayla -
Arş.Gör. Muhammed Kavak**

ÖZ

Hava taşımacılığı ulaşım süresini kısaltır. Ulaşım süresinin kısalması turistlerin destinasyon içerisinde harcadıkları ortalama zamanı arttırmıştır. Bunun yanında dünya üzerindeki uzak noktalar havayolu taşımacılığı ile birbirlerine bağlanabilmiş ve turizm pazarı genişlemiştir. Hava taşımacılığı hizmetinin üretilmesinde tüm tarafların bir araya geldiği fiziksel ve sosyal ortamı havaalanları sağlamaktadır. Havalimanları buldukları ülkelerin prestijini temsil eder, ülkeye girişte anahtar konumundadır, turistlerin seyahatlerinin başlangıç ve bitiş noktası olduğundan ilgili destinasyondaki tatil deneyimlerinin memnuniyeti içerisinde havalimanı hizmetleri memnuniyeti önemli yer tutmaktadır. Dolayısıyla havalimanları yolcuların gelecekte ilgili ülkedeki turizm ve ticari faaliyetlerini desteklemek veya caydırmak için önemli bir etkiye sahip olabilir. Bu nedenle, havaalanı yönetimi için havaalanı hizmetlerine yönelik yolcu memnuniyet seviyelerinin değerlendirilmesi önem teşkil etmektedir. Bu bildiriye Asya Kıta'sında yer alan en büyük 100 havalimanının terminal oturma kapasitesi, sırada bekleme ve temizlik boyutlarına yönelik memnuniyet haritaları oluşturulmuştur. Eğer bir başkentte birden fazla havalimanı var ise en büyük havalimanı seçilmiştir. Veriler Skystrax'tan alınmıştır. Havalimanlarına yönelik memnuniyetin mekânsal olarak incelenmesi bütün havalimanlarının bir arada değerlendirilmesi ve kıyaslanmasına katkı sağlayacaktır.

Anahtar Kelimeler: Asya Hava Limanları, Memnuniyet Haritaları, Skytrax, Havalimanı Temizliği, Havalimanında Sıra Bekleme, Havalimanında Oturma Olanakları.

Satisfaction Maps for Airports in Asian Continent

Abstract

Keywords: Airtransport makes the duration of transportation shorter. The shortening of the transport time has increased the average time that tourists spend in the destination. Besides, the distant points on earth has been connected to each other by airway transport and tourism market has expanded. Airports provide the physical and social environment in which all parties come together in the production of air transport services. The airports represent the prestige of the countries they are in, placing as a key when entering the country. Airport services' satisfaction has important place in satisfaction of holiday experiences because they are the start and the end

points of tourists' journeys. Therefore, airports may have a significant influence on the passengers in order to support or deter future tourism and commercial activities in the country concerned. For this reason, it is important to assess passenger satisfaction levels of airport services for airport managers. In this study, satisfaction maps are driven for the terminal seatings, quining and cleaning dimensions in the biggest 100 airports of Asian Continent. Data were obtained from Skytrax. A spatial review of satisfaction of the airports will contribute to the evaluation and comparison of all airports.

Keywords: Asian Airports, Satisfaction Maps, Skytrax, Terminal Cleaning, Terminal Quining, Terminal Seating Facilities.

Bolu Yukarı Taşhan'ı Yeniden İşlevlendirme

Hicran Hanım Halaç - Enes Emre Alemdar

ÖZ

Tarihi eserler, ait oldukları çağın toplumsal ve kültürel yapısının birer simgesi olarak insanların çevreleriyle ilişkilerinde, mekân bağlamında belirleyici nitelikte olmalarıyla önemli bir role sahiptirler. Bu eserler, değişen ve gelişen toplum şartlarına karşı tarihi çevreleri değişse bile inşa edildikleri dönemin mimari karakteristiğini yansıtmaktadırlar. Yeni kentsel mekân ihtiyaçları doğrultusunda işlevlendirilerek kullanılmaları kentlerin imajı açısından önem taşımaktadır. Bu çalışmada, Bolu Yukarı Taşhan'ın kent içindeki konumu, mimari, görsel değeri ile tarihi önemi ve mekân açısından korumanın, yeniden işlevlendirilmesinin gerekliliği üzerine değerlendirme ve öneriler sunulmuştur. Bolu Yukarı Taşhan, kentle özdeşleşmiş olan geleneksel mimari dokuyu ve Osmanlı ticaret mimarisinin karakteristik özelliklerini taşımaktadır. Bu nedenle bu değerli taraflarının ön plana çıkartılabilmesi için yapının günümüz koşullarına ve kullanıcılara uygun bir işlevle geliştirilmesi mümkün ve doğru görülmektedir. Taşhan'a verilecek yeni işlevin, taklit tasarımlardan uzak, tarihi özelliklerini gölgelemeyecek, taşınabilir ve çok az müdahale içeren bir işlev olması gerekmektedir.

Anahtar Kelimeler: Tarihi Mekân, İşlevlendirme, Bolu Yukarı Taşhan, Taşhan, Osmanlı Mimarisi

Çalışan Sessizliği Açısından Demografik ve Mesleki Özelliklerin İncelenmesi

Dr. Öğretim Üyesi Aysen Ercan İştin

ÖZ

Araştırmada çalışanların sessizliklerinin demografik (cinsiyet, yaş, medeni durum, eğitim durumu) ve mesleki özelliklerine (çalışılan otel türü, pozisyon ve çalışma süresi) göre farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amaçlanmıştır. Araştırma evrenini, Alanya bölgesindeki apart otellerde ve 3,4,5 yıldızlı konaklama işletmelerinde çeşitli departmanlarda çalışan işgörenler oluşturmaktadır. Araştırma örneklemini ise araştırmaya katılan 205 katılımcı oluşturmaktadır. Çalışan sessizliğinin demografik ve mesleki özelliklere göre farklılık gösterip göstermediğini belirlemek için Mann Whitney U Testleri ve Kruskal Wallis testlerinden yararlanılmıştır. Yapılan Mann-Whitney U Testi ile Kruskal-Wallis H Testi sonuçlarında; cinsiyet, medeni durum, çalışılan pozisyon, çalışma süresi ile yaş grubu değişkenlerine göre örgütsel sessizlik boyutları arasında anlamlı bir farklılık görülmemiştir. Ancak eğitim durumu değişkenine göre yapılan Kruskal-Wallis Testi sonucunda, yönetim politikası ve anlayışından dolayı ön lisans mezunu çalışanların sessizlik davranışlarının yüksek olduğu; yüksek lisans mezunu çalışanların ise sessizlik davranışlarının düşük olduğu tespit edilmiştir. Çalışılan departmana göre yapılan Kruskal-Wallis Testi sonucunda, çalışanların deneyim sonucu sessiz kalma ve faydasız uğraş inancına yönelik algıları arasında anlamlı bir farklılık görülüp daha çok satış & pazarlama departmanında çalışanların diğer departmanlarda çalışanlara oranla sessizlik davranışlarının düşük olduğu; insan kaynakları departmanında çalışanların ise sessizlik davranışlarının yüksek olduğu tespit edilmiştir. Çalışılan otel türüne göre yapılan Kruskal-Wallis Testi sonucunda ise çalışanların demografik ve mesleki özelliklerine ilişkin güven sorunu ile işi kaybetme ve izolasyon korkusu, ilişkileri zedeleme korkusu, deneyim sonucu sessiz kalma ve faydasız uğraş inancı, yönetim politikası ve anlayışı ile tecrübe ve bilgi yetersizliğine yönelik algıları arasında anlamlı farklılık görülmüştür. Bu bağlamda, 3 yıldızlı otellerde çalışanların, 4 yıldızlı otellerde çalışanlara göre sessizlik davranışlarının daha yüksek olduğu; apart otellerde çalışanların ise 5 yıldızlı otellerde çalışanlara göre sessizlik davranışlarının düşük olduğu söylenebilir.

Anahtar Kelimeler: Örgütsel Sessizlik, Konaklama İşletmeleri, Alanya.

Çukurova Yöresinde Üretilen Şalgam Suyunun Turistik Destinasyon Pazarlamasında Geleneksel Gastronomik Ürün Olarak Değerlendirilmesi

Öğr.Gör.Dr. Şeyda Karagöz - Dr. Öğretim Üyesi Mehmet Güllü

ÖZ

Bir toplumun beslenme kültürü, yaşam şekliyle yakından ilişkilidir. Yaşam şeklinin değişmesi, beslenme kültürünün de değişmesine neden olur. İlk çağlarda, insan kendi yaşamını sürdürmek için doğada bulunan hayvanları avlamak, bitkileri de toplamak zorundaydı. Zamanla bunları kendi yetiştirmeye, yetiştirdiklerini saklamaya, pişirerek daha lezzetli duruma getirmeyi öğrendi. Diğer topluluklarda olduğu gibi eski Türklerin yaşamı da hayvancılığa ve tarıma dayalı idi. Orta Asya'da tarım şartları uygunsuz duruma geldiğinde şartları daha iyi olan batı ve güneye göç etmişlerdi. Gittikleri yörelerde doğal yetişen hayvan ve bitkilerden yararlandıkları gibi bunlardan yöre şartlarına uygun olanları yetiştirmişler ve yetiştirdiklerini basit tekniklerle, bulunmayan zamanlarda kullanmak üzere işlemişlerdir. Uzun bir tarihsel geçmişi olan Türkler, mutfak konusunda zengin bir kültüre sahiptirler. Türk toplumu, yemek kültürü bakımından diğer kültür-lerden farklılık göstermektedir. İnsanoğlunun yerleşik hayata geçmesini sağlayan besin üretimi, işlenmesi ve saklanması ile ilgili teknolojiler büyük ölçüde Anadolu'da gelişmiş ve buradan dünyanın diğer taraflarına yayılmıştır. Bu bakımdan Anadolu zengin bir beslenme kültürüne sahiptir. Ülkemizde yemek yeme alışkanlıkları tarihsel ve bölgesel olarak hatıta köy, kent gibi yerleşme biçimlerine göre de değişiklik göstermektedir. Bu çalışmada başta Adana, İçel, Hatay olmak üzere ülkemizin güney illerinde sevilen tüketilen, geleneksel bir içecek olan şalgam suyunun üretilmesi, fermantasyonu, saklama koşulları ve ticari bir turistik pazarlama ürünü olarak değerlendirilmesi konuları ele alınmıştır.

Anahtar Kelimeler: Şalgam Suyu, Turistik Destinasyon Pazarlaması, Geleneksel Gastronomik Ürünler

Evaluation of Fermented Carrot Juice Made in Çukurova Region As a Traditional Gastronomic Product to Marketing Tourism Destination

Abstract

Keywords: The nutritional culture of a society is closely related to the way of life. Changing the way of life causes the nutritional culture to change. In the early ages, man had to hunt the animals in nature to collect his own life and collect the plants. Over time, he learned to raise them, to save them, to cook and to bring them to a more delicious way. As in other communities,

the life of the ancient Turks was also based on animal husbandry and agriculture. When the agricultural conditions in Central Asia became inappropriate, they migrated to the west and south with better conditions. As they use natural animals and plants in the regions where they go, they have cultivated the ones that are suitable for the local conditions and they used to use them with simple techniques and at times not available. The Turks, who have a long historical background, have a rich culture in terms of cuisine. Turkish society differs from other cultures in terms of food culture. The technologies related to the production, processing and storage of food, which enable human beings to settle, are largely developed in Anatolia and spread to other parts of the world. In this respect, Anatolia has a rich culture of nutrition. In our country, eating habits vary according to historical and regional forms of settlement, such as villages and cities. In this study; the production, fermentation, storage conditions and marketing as a commercial touristic product of fermented carrot juice, which are traditionally consumed in the southern provinces of Adana, İçel and Hatay, were discussed.

Keywords: Fermented Carrot Juice, Touristic Destination Marketing, Traditional Gastronomic Products

Güney Kazakistan'ın İncisi - "Kutsal Beyaz Cami"

Prof.Dr. Gülnar Nurbetova

ÖZ

Bu makalede, Turan bozkırlarında büyüyen Türk halklarının mekanı olan Kazakistan'ın tarihi eserleri ve kutsal yerleri anlatılacaktır. Günümüzde Kazakistan Cumhuriyeti'nde "Kazakistan'ın kutsal yerlerinin coğrafyası" konulu proje uygulanmaktadır. Kutsal yerlerden biri Kazakistan'ın güneyindeki Şımkent'e 70 km mesafedeki "Kutsal Beyaz Cami" mağarasıdır. Efsanevi anlatılara göre burada nesilden nesile geçen bir yeraltı cami olmuştur. Ve mağaranın merkezinden birniçe kalelere gidebilecek çok sayıda yollar olmuş. Zamanla bu yollar çökmüş ve camiye kimse girememiştir. Kubbenin bir kısmı tahrip edilmiş ve sonuçta mağara görünebilecek şekilde delik açılmış. Mağaraya girebilen insanlar burayı kutsal bir yer olduğunu düşünmüş. Hatta efsanelerde, çocuklar ve kadınların bu mağarada Jongar istilasından kaçınmak için sığındıkları yer olduğu anlatılıyor. Son zamanlarda bu kutsal yeri görmek isteyen turistlerin sayısı her gün artmaktadır. Sebebi, mağaranın doğal gizeminin olmasıdır. Mağaranın içi serin ve her zaman soğuk meltem esiyor. Onun mucizesi, orada çeşitli ağaçların, bitkilerin ve ender kuşların olmasıdır. Bu kutsal yer tek bir fauna ve bitki örtüsü gezegeni gibidir. Mağaranın içi kubbe şeklindedir. Genişliği 60-80 m. ve uzunluğu 120 metredir. Mağaranın içi serindir. +35, +40 santigrat sıcaklık olmasına rağmen, mağarada +18-20 santigrat hiç değişmez. Mağaranın merkezinde yükseklik 10-15 metreye uzanıyor. Kazak halkında uzun yıllardır "Kutsal kuş" olarak adlandırılan baykuş tüylü tepe vardır. Buranın yerli sakinlerinden olan 75 yaşındaki çırak aynı zamanda güvenlik görevlisi Askar Elder "mağarada baykuş tüyünün yüzlerce yıllar boyu biriktiğini ve daha sonra mağaradaki restore neticesinde baykuşlar orayı terk etmesini" anlatıyor. Bu durumu yaşlı ahaliilerden de duymak mümkündür. "Kutsal Beyaz Cami" ismindeki mağara kubbesinin her köşesinden su damlıyor. Kubbe şeklindeki bir damlanın yapısı nedeniyle su damlacıkları kış ve yaz aylarında havada olumsuz patojen bakteri oluşturmamaktadır. Daha doğrusu burada çürüme işlemi gerçekleşmez. Günümüzde bu kutsal yerleri görmek ve incelemek amacıyla ülkenin her yerinden ve yurt dışından insanlar akın etmektedir. Burası, Kazakistan'da turizmin gelişmesi nedenlerinden biri olabilir.

Anahtar Kelimeler: Turizm, Kubbe, Mağara, Baykuş, Folklor

Halkın Turizm Algısı: Şırnak İli Örneği

Dr. Öğretim Üyesi Sedat Çelik

ÖZ

Her geçen gün büyüyen turizm ekonomik, çevresel, sosyal, kültürel ve sosyal psikolojik etkileri ile önemli bir sektördür. Bu sektörün bir bölgede geliştirilebilmesi için turizm paydaşlarının (kamu, özel kurum ve kuruluşların sivil toplum kuruluşları, halk v.s.) turizme yönelik bakış açısı önem arz etmektedir. Çünkü toplumun ve kurumların desteklemediği bir sektörün başarıya ulaşması oldukça zordur. Bu minvalde bu araştırmanın amacı Şırnak ve ilçelerinde yaşayan halkın turizme bakış açısını ortaya koymaktır. Bu amaç çerçevesinde nicel araştırma yapılması uygun görülmüştür. Verilerin elde edilmesinde online ve yüz yüze anket tekniği kullanılmıştır. Turizme yönelik algının ölçülmesi için Yoon, Gürsoy ve Chen (2001) çalışmasındaki ölçekten yararlanılmıştır. Araştırmada 170 anket toplanmıştır. Elde edilen verilere göre halkın Şırnak'ta turizmin olumsuz etkilerinin olmayacağını ve daha çok olumlu etkilerinin olacağına yönelik algıları yüksektir. Bu sonuç henüz turizm sektörünün gelişmediği yerler için beklenen bir sonuçtur. Halkın destek verdiği turizm için ilgili paydaşları bir araya gelerek girişimlerde bulunmaları, alt yapı ve üst yapı hizmetlerini geliştirmeleri, reklam ve tanıtım faaliyetlerini arttırmaları, tur rotalarını oluşturmaları gerekmektedir.

Anahtar Kelimeler: Şırnak, Yerel Halk, Turizm Algısı,

İşlevini Kaybetmiş Cezaevlerinin Yeniden Kullanım Örnekleri

Doç.Dr. Hicran Hanım Halaç - Saadet Turan

ÖZ

Türkiye’de uluslararası şartları sağlayamadığı, fiziki, donanımsal ve kapasite yetersizliği nedenler ile boşaltılmış, kapatılmış olan pek çok cezaevi bulunmaktadır. Adalet Bakanlığı’nın faaliyet raporlarından görüldüğü üzere de 2006-2017 yılları arasında kapatılmış olan 203 tane ceza infaz kurumu bulunmaktadır. Tüm kapatılmış cezaevleri binalarının yeniden işlevlendirilmesinin önemini vurgulamak amaçlanmaktadır. Bu çalışma, internet arama motorları ve literatürlerden taramalarından elde edilen kapatılmış ceza infaz kurumlarının verileri ve Adalet Bakanlığı’nın 2006-2017 yılları arası yıllık yayımlanan faaliyet raporlarındaki, kapatılmış cezaevlerinin sayısı, ismi, tipolojisi, türü, bulunduğu yer bilgileri ışığında yapılmıştır. Kapatılmış cezaevlerinin topluma kazandırılması ile ilgili yapılan çalışmalarda bilinirliği yüksek olan cezaevleri örneklem olarak gösterilmiş ve bu yapıların müze, restoran ve otel yapısı olarak yeniden işlevlendirilmesine dikkat çekilmiştir. Atıl hale dönüşmüş olan kapatılmış cezaevlerinin fazlalığı yapılan çalışmaların yeterli olmadığını göstermektedir. Türkiye’deki kapatılmış cezaevi binalarının, hala kullanım ömürlerini tamamlamamış olmalarına rağmen, kullanılmadıklarından dolayı atıl hale dönüşmüş veya dönüşecek olmalarından dolayı yeniden işlevlendirilmesinin önemine vurgu yapılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Hapishane, Ceza İnfaz Kurumu, Yeniden İşlevlendirme, Kullanım Ömrü, Yapı Ömrü

Kamu Sektörü Tarafından Gerçekleştirilen Turizm Yatırımlarının TRC 3 Bölgesi Açısından Değerlendirilmesi

Dr. Öğretim Üyesi Aslı Özge Özgen Çiğdemli - Ayberk Güçlü

ÖZ

Küreselleşme ile insan hareketliliğinin artış göstermesi sonucu dinamik bir yapı kazanan turizm sektörü devletin düzenleyici ve denetleyici faaliyetlerine sıklıkla konu olmaktadır. Türkiye’de turizm sektörünün çeşitli politika ve planlamalar ile düzenlenmesinde temel bir aktör konumunda olan devletin turizm alanına yaptığı yatırımlar turizmin gelişmesi açısından büyük bir önem arz etmektedir. Özellikle gelişmekte olan bölgelerin kalkınmasına öncülük edecek bazı yatırımların devletin eliyle gerçekleştirilmesi özel kesim yatırımlarının da gelişmekte olan bölgelere yönlendirilmesinde ve bu yatırımların uyarılmasında kilit bir rol üstlenmiştir. Ayrıca, turizm sektörünün ekonomik, sosyal, kültürel ve siyasi sorunlara karşı kırılgan bir yapıya sahip olması ve çeşitli yasal düzenlemeler gerektirmesi devletin turizmdeki rolünün önemini ortaya koymaktadır. Bu çalışmada Türkiye’de kamu tarafından gerçekleştirilen turizm yatırımları TRC 3 (Mardin, Batman, Siirt ve Şırnak) bölgesi açısından yıllar bazında istatistiksel olarak değerlendirilerek, turizm sektörüne yapılan yatırımların diğer sektörlerle göre payı, turizm yatırımlarının Mardin, Batman, Siirt ve Şırnak illerindeki durumu incelenerek yatırımların geliştirilmesine yönelik öneriler geliştirilecektir.

Anahtar Kelimeler: Yatırım, Turizm, Kamu Sektörü, Trc 3 Bölgesi

Evaluation of Tourism Investments in the TRC 3 Region by the Public Sector

Abstract

Keywords: The tourism sector, which has gained a dynamic structure as a result of increasing human mobility by globalization, is frequently the subject of regulatory and supervisory activities of the governments. It has crucial importance that the state, which has a major actor with holding a variety of policy and planning regulations in the tourism sector, makes variety of investments for development of tourism. The realization of some investments by the hands of state that will lead the improvement of developing regions has also played a key role in directing private sector investments to the developing regions and stimulating these investments. Furthermore, the fact that the tourism sector has a fragile structure against economic, social, cultural and political problems and requires various legal regulations reveals the importance of the role of the state in tourism. In this study, tourism investments held by the

public sector in Turkey TRC 3 (Mardin, Batman, Siirt and Şirnak) region in terms of evaluating statistically by years, relative sharings to other sectors of investments in the tourism sector, with examining the tourism investment positions of Mardin, Batman, Siirt and Şirnak province and will bring forward some proposals for improving in the field of tourism investments.

Keywords: Investment, Tourism, the State, Trc 3 Region.

Turistik Destinasyonların Tanıtılmasında Gastronomik Ürünlerin Önemi: Zile Kömesi

Dr. Öğretim Üyesi Mehmet Güllü - Öğr. Gör. Dr. Şeyda Karagöz

ÖZ

Ülkemiz bulunduğu matematik ve coğrafi konum itibarıyla zengin bir turistik ürün potansiyeline sahiptir. Özellikle deniz-kum-güneş üçlemesine sahip olmayan bölgelerde hem turizmi canlandırmak ve bölgesel kalkınmaya katkıda bulunmak, hem de ülkedeki turizm arzlarında en verimli şekilde faydalanmak adına alternatif turizm türlerine yönelim giderek atmaktadır. Anadolu coğrafyası bu açıdan oldukça zengin ve geniş bir yelpazeye sahiptir. Bu türler arasında en çok bilinenlerden birisi de kültür turizmi kapsamında değerlendirilen gastronomi turizmidir. Gastronomi turizmi, bölgeye özgü yiyecek ve içeceklerin o bölgeye gelen turistlere çekicilik unsuru olarak sunulması ve turistlerin o yiyecek ve içeceklerle ilgili turistik deneyimlerini tanımlayan bir kavramdır. Destinasyonların tanıtımında büyük bir önemi bulunan ve yerel kültürün bir parçası haline gelmiş olan yöresel yiyeceklerin, turistlerin tatil bölgesi seçimlerinde etkin bir rol oynadığı yapılan araştırmalar neticesinde belirlenmiştir. Türkiye, dünya üzerinde coğrafi konumu itibarıyla bağıcılık yönünden uygun iklim ve toprak şartlarına sahiptir. Zile ilçesi, coğrafi bölge açısından Orta Karadeniz Bölgesi'nin güneyinde bulunmakta ve İç Anadolu Bölgesi'nin kuzeyine komşu olması nedeniyle de her iki bölgenin de iklim özelliklerini taşımaktadır. Yazlar sıcak ve kurak, kışlar özellikle kar yağışlı ve soğuk geçer. Yağmurlar ise daha ziyade ilkbahar sonlarına kaymış olmakla birlikte sonbaharın ilk aylarında da görülür. Bu nedenle Zile bağıcılık için oldukça elverişli şartlara sahiptir. Bağıcılıkta 4000 yıllık bir tarihi geçmişe sahiptir. Üzümün işlenerek çeşitli ürünlerin elde edilmesi çok eski yıllardan beri uğraşı alanı olmuştur. Kömecilikte Zile'ye özgün bir lezzettir. Ürünü benzerlerinden ayırt ederek Zile'ye özgün kılan en önemli husus saf üzüm şirasından şeker ve benzeri katkı maddeleri olmaksızın son derece sağlıklı olarak imal edilmesidir. M.Ö.'ki yıllardan beri bağ bozum zamanları geleneksel olarak mahalle aralarında yapılan kömecilik, son yıllarda özel imalathanelerde üretilerek ticareti yapılmaya başlanmıştır. Bu çalışmada Zile ile özdeşleşmiş olan Zile Kömesi'nin özellikleri, üretim metotları, saklama koşulları, besin içeriği ve turistik bir gastronomik ürün olarak pazarlanması konularına değinilmektedir

Anahtar Kelimeler: Zile Kömesi, Turistik Destinasyon Pazarlaması, Yöresel Gastronomik Ürünler

The Importance of Gastronomic Products to Introducing Tourism Destinations: the Zile Churchkhela

Abstract

Keywords: Our country has a rich touristic product potential with its mathematics and geographical location. Especially in the regions that do not have a sea-sand-sun trilogy, it is becoming increasingly important to promote tourism and contribute to regional development as well as to tend to alternative tourism types in order to make the most of tourism in the country. The geography of Anatolia is very rich in this respect and has a wide range. One of the most known of these species is gastronomy tourism which is evaluated within the scope of cultural tourism. Gastronomy tourism is a concept that identifies the tourist experiences of tourists about those foods and beverages. Local food, which has a great importance in the promotion of destinations and has become a part of the local culture, has been determined as a result of the researches that tourists play an active role in the holiday region elections. Turkey, its geographical location in the world in terms of viticulture has a suitable climate and soil conditions. Zile district is located in the south of the Central Black Sea Region in terms of the geographical region and is also adjacent to the north of the Central Anatolia Region and carries the climate characteristics of both regions. Summers are hot and dry, winters are particularly snowy and cold. Rains, however, have shifted to the end of spring, but are also seen in the first months of autumn. Therefore, Zile has very favorable conditions for viticulture. It has a history of 4000 years in viticulture. The processing of grapes and the production of various products has been an area of occupation for many years. Churchkhela is a unique taste for Zile. The most important point that distinguishes the product from its peers is that they are produced from pure grape juice very healthy without sugar and similar additives. Since the years BC, the churchkhela was made as traditionally in the alleys in vineyard times, but in recent years, it has been produced by special manufactures for a trade product. In this study the production methods, storage conditions, nutrient contents and marketing as a touristic gastronomic product of the characteristics of Zile Churchkhela which are identified with Zile, are discussed.

Keywords: Zile Churchkhela, Marketing of Touristic Destination, Local Gastronomic Products

Turizm Alanında Liderlik Konusu ile İlgili Hazırlanmış Tezlere Yönelik Bibliyometrik Bir Analiz

Dr. Öğretim Üyesi Sedat Çelik

ÖZ

İnsanları belirli amaçlara yöneltme sanatı olan liderlik, her alanda oldukça önemli bir konudur. Nitekim, eğitim, sağlık, turizm, kamu v.b. birçok alanda çalışılmıştır. Ayrıca liderlik birçok değişkeni etkileyen ve birçok değişkenden etkilenen bir konudur. Bundan dolayı bu çalışmada özellikle turizm alanında liderlik ile ilgili yapılmış olan lisansüstü tezlerin bibliyometrik analizinin yapılması amaçlanmıştır. Bu amaç kapsamında YÖK tez merkezinde yer alan arama motoru kullanılarak turizm ile ilgili olan bilim dalı ve anabilim dallarında tez konusu başlığında "lider" ve "liderlik" kavramları kullanılarak arama yapılmıştır. Arama sonucunda 61 lisans üstü tezin olduğu belirlenmiştir. Bu tezler lisansüstü program türü, anabilim dalı, yıl, üniversite adı, araştırma yöntemi, kullanılan örneklem türü, uygulandığı yer, uygulanan kişiler, kullanılan analizler, kullanılan ölçekler ve ilişkili olduğu konular temaları çerçevesinde ele alınmıştır. Çalışma ileride liderlik konusu ile ilgili yapılacak olan çalışmalara ön bilgi vermesi açısından önem arz etmektedir.

Anahtar Kelimeler: Liderlik, Bibliyometrik Analiz, Turizm

A Bibliometric Analysis for Prepared Theses On Leadership in Tourism

Abstract

Keywords: Leadership is the art of directing people to specific purposes; education, health, tourism, public etc. have been studied in many areas. In addition, leadership is very important because it affects many variables and is affected by many variables. Therefore, in this study, it was aimed to conduct bibliometric analysis of graduate theses, especially related to leadership in tourism. Within the scope of this aim, the search engine in the center of YÖK is used. In the search criteria, only the branches of science and branches related to tourism were selected. Leadership and Leadership concepts are also used in the topic tab. It is determined that there are 61 postgraduate theses. These theses are discussed within the framework of graduate program type, department, year, university name, research method, sample type used, place of application, applied people, analyzes used, scales used and related topics. The study is important in terms of giving preliminary information to the studies to be done about leadership in the future.

Keywords: Leadership, Bibliometric Analysis, Tourism

Türk Mutfak Kültüründe Meyve Özlerinden Yapılan Şekerlemelerin İncelenmesi

Dr. Öğretim Üyesi Mehmet Güllü - Öğr.Gör.Dr. Şeyda Karagöz

ÖZ

Meyve yetiştiriciliği bakımından zengin olan ülkemizde yaz meyveleri çoğunlukla taze tüketilmekle birlikte, hiç bulunmadığı dönemlerde teminini sağlamak ve dayanımını arttırmak için çeşitli yöntemler kullanılmaktadır. Bu amaçla genel olarak ya kurutulmakta ya da çeşitli şekillerde işlenerek yeni birçok ürün elde edilmektedir. Gıda teknolojisinin çok çeşitli dallarında geleneksel ürünlere rastlamak mümkündür. Meyve ve sebzelerin geleneksel değerlendirilme yöntemleri de bunlar arasında önemli bir yere sahiptir. Pestil, Köme, Lokum, Cezerye, Yaz Helvası üretimi de başlıca geleneksel gıda üretim metotlarının başında gelmektedir. Bu çalışmada söz konusu ürünler; geleneksel yapıları ve içerdikleri karbonhidratlar, mineraller ve vitaminler açısından ele alınmıştır. Bileşimleriyle insan besin ihtiyaçlarını karşılanmasının yanı sıra, çeşitli rahatsızlıklara karşı bünyeyi koruyucu, kısmen de tedavi edici özellikleri, bu ürünlerin önemini daha da arttırmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Türk Mutfak Kültürü, Yöresel Gastronomik Ürünler, Meyve Şekerlemeleri

Investigation of the Confections of Fruits in Turkish Culinary Culture

Abstract

Keywords: In our country, which is rich in fruit cultivation, summer fruits are mostly consumed in fresh, but various methods are used to ensure their availability and to increase their strength in periods when they are not present. For this purpose, it is generally either dried or processed in a variety of ways to produce many new products. Traditional products can be found in a wide range of food technology. Traditional methods of fruits and vegetables have an important place among them. Pestil, Köme, Lokum, Cezerye, Summer Halva production is one of the main traditional food production methods. In this study, the products in question were discussed in terms of their traditional structure and the carbohydrates, minerals and vitamins they contain. In addition to meeting human nutritional needs with their compositions, the protective and partial therapeutic properties of various disorders increase the importance of these products.

Keywords: Turkish Culinary Culture, Local Gastronomic Products, Fruit Confections

Türkistan Bölgesindeki Tarihi Eserlerden Biri “Gauhar Ana” Türbesi

Prof.Dr. Zabiraş Adilbekova

ÖZ

Makalede, Kazakistan’da Türkistan vilayeti Türk halklarının altın beşiğidir diye düşünülen esas konular ele alınacaktır. Türkistan bölgesi tüm Müslüman ülkeleri arasında ikinci Mekke sayılıyor. Türkistan vilayeti tarihi eserler ve kutsal yerler ile meşhurdur. Bu kutsal yerlerden biri “Gauhar Ana Türbesi”dir. Türkistan’dan Şauildir’e giden orta yoldan sola taraf tahmini 400-500 metre uzaklıkta bulunan “Gauhar Ana Türbesi” – Türkistan’dan dört kilometre uzaklıkta güney bölgesinde yerleşmektedir. Yerli yaşlı neslin önemle anlattıklarına göre Hoca Ahmet Yesevi’nin kızı Gauhar Ana’nın mezarında tuğladan türbe yapılmasıdır. Ayrıca 20 yüzyılın başında politika mücadeleleri nedeniyle türbe yıkılmış, tuğlalar kayıp olmuştur. Bu türbeyi yeniden yapmak için Hazret Sultan koruma alanı müzesi tarafından 2014-2015 yıllarında “Gauhar Ana” Türbesi inşa edilmiştir. Tarihi eserler araştırmalar sonucunda Gauhar Ana’nın vasiyeti üzere ölümünden önce “Beni kardeşim İbrahim Şeyh’in kanı dökülen yere gömün”, demesi anlaşılmıştır. Efsanelere inanırsak İbrahim’i Suyur denilen halk kendileri kazdıkları nehirde izinsiz su aldığı için bir çapa ile öldürmüş. Yani burası Suyur nehrinin kenarı olması gerekiyor. Kümbeti mavi seramik ile kapanan ama yarısı sonradan yıkılmış. Türbenin kendisi çok eskiymiş. Günümüzde “Gauhar Ana” Türbesi 15-12 metre, yüksekliği 1-1m. 20 sm. yüksekliğinde zemin katın üzerinde yer almaktadır. Türbenin esas restorasyonu 2016 yılından başlamıştır. Bu kutsal yerde mucizevi olayları anlamamız gerekmektedir. Efsanevi anlatılara göre günün birinde bir adam ciğerinden rahatsızlanarak tabipleri gezmiş. Tabipler de ona iki günlük ömrü kaldığını söylemiş. Yaşlı adam ne olsa da burada öleyim diye “Gauhar Ana” Türbesindeki kuyuya inmiş ve oradan su içerek bir gününü geçirmiş. İyileşmesi için dua etmiş. Böylece yaşlı adam iyileşmiş. Adam bu suyun mide, karaciğer hastalığına şifa olduğunu halka söylemiş. Ve mide rahatsızlığı geçiren insanlar bu kutsal kuyunun suyundan içmişler. Kazakistan’da tarihi, kutsal yer olarak bilinen bu yerlerde insanlara hem gezi hem tedavi amaçlı turizm merkezine dönüşmesinde faydalı olacağına inanıyoruz.

Anahtar Kelimeler: Kazakistan, Turizm, Kutsal, Türkistan.

Yerli Turistlerin Dini Bayramlarda Destinasyon Tercihleri Üzerine Bir Araştırma: Rodos Örneği

Dr. Öğretim Üyesi Mustafa Aksoy - Öğr.Gör. Şaban Kargılioğlu

ÖZ

Destinasyon, insanların tatillerini geçirmek, dinlenmek, eğlenmek, tarihi kalıntıların olduğu antik kentleri gezmek, festivallere katılmak, gastronomik faaliyetlere katılmak gibi mal, hizmet ve tatil deneyimlerinin birleşimini ifade eden ve iyi bir ulaşım ağına, gelişme potansiyeline, turistlere sunulan yeme-içme imkânları, bölgeye ait altyapı özellikleri ve turistik işletmelerin gelişimi için yeterli coğrafi alana sahip bir bölge olarak açıklanmaktadır. İnsanların günlük hayatlarında yaşadıkları olumsuzlukların etkisinden kurtulup, güzel bir deneyim yaşama, dinlenme ve tazelenme beklentileriyle verdikleri tatil kararları oldukça önemlidir. Türkiye’de yılda iki dini bayram bulunmaktadır Bunlar; Ramazan Bayramı ve Kurban Bayramıdır. Dini bayram boyunca insanların tatillerini yapmak istedikleri yerle ilgili olarak en iyi seçimi yapmak isterler. Destinasyon tercihlerinde, turistik çekicilikler, büyük öneme sahiptir. Bu kapsamda araştırmanın amacı; dini bayramlarda turistik bir destinasyon olarak Rodos’da tatillerini geçirmeye karar vermiş olan yerli turistlerin karar süreçlerinde Rodos Adası ile ilgili olarak hangi unsurları göz önünde bulundurduklarını belirlemektir. Rodosu ziyaret eden yerli turistlerin destinasyon tercihleri ile ilgili olarak nicel yöntemlerden biri olan anket tekniği aracılığıyla incelenmiştir. Rodos’da tatilini geçirmekte olan turistlere yönelik olarak hazırlanmış olan anket, 2018 yılı Kurban Bayramı zamanında 21.08.2018-24.08.2018 tarihleri arasında Türk turistlere yönelik olarak gerçekleştirilmiştir. Birebir uygulanan anket formları aracılığı ile elde edilen veriler istatistiksel analizlerle incelenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Destinasyon, Destinasyon Tercihi, Dini Bayram, Kurban Bayramı, Rodos.

Yiyecek-İçecek İşletmelerinde Çalışanların Sorunları: Şırnak'ta Bir Araştırma

Dr. Öğretim Üyesi Çağdaş Ertuş - Arş.Gör. Gökhan Kadirhan

ÖZ

Yiyecek-içecek işletmelerinde yapılmış araştırmalar incelendiğinde, bu araştırmaların genelde tüketici memnuniyetini sağlamaya dönük olduğu görülmektedir. Oysa tüketici memnuniyeti kadar, işletmelerin iç tüketicisi konumundaki çalışanlarının memnuniyeti de büyük önem arz etmektedir. Zira çalışanların memnuniyeti, yiyecek-içecek işletmeleri için önemli bir unsurdur. Çalışanların memnuniyetinin sağlanması için ise, çalışanların sorunlarının çözülmesi gerekmektedir. Ancak sorunların çözülmesi, sorunların ne olduğunun bilinmesi ile olanaklıdır. Dolayısıyla yiyecek-içecek işletmelerinde çalışanların sorunlarının belirlenmesi, önemli bir unsur konumuna gelmektedir. Akademik veri tabanlarında yapılan yazın incelemesinde, yiyecek-içecek işletmeleri çalışanlarını örneklem olarak almış ve iş tatmini, yaşam tatmini, motivasyon, iş stresi gibi örgütsel davranış konuları ile ilgili bir dizi araştırma yapılmış olmakla beraber, söz konusu işletmelerde çalışanların sorunlarına odaklanmış sınırlı sayıda araştırma yapıldığı dikkati çekmektedir. Bu durum da, özellikle turizm alanındaki bilim insanlarının çalışan sorunlarını göz ardı ettiğini göstermektedir. Bu nedenle, bu araştırma ile yiyecek-içecek işletmelerinde çalışanların yaşadıkları sorunları tespit etmek amaçlanmaktadır. Bu araştırmanın nüfusu, Şırnak şehir merkezinde faaliyet gösteren yiyecek-içecek işletmelerinde yönetici pozisyonu dışındaki çalışanlardır. Araştırmanın örnekleme yöntemi, olasılık dışı örnekleme yöntemlerinden kolayda örneklemedir. Araştırmanın veri toplama aracı, ankettir. Araştırma verisi, 15 Ekim 2018-9 Kasım 2018 tarihleri arasında toplanmıştır. Süreç sonunda toplam 169 kişiye ulaşılmıştır. Veri analiz süreci devam etmektedir. Bu araştırma, teorik açıdan turizm yazınındaki eksikliğin doldurulmasına, pratik açıdan ise yiyecek-içecek işletmelerinin kendi çalışanlarının ne tür sorunları olabileceği konusunda bilimsel bilgilere sahip olmalarına katkı sunmak açısından önem arz etmektedir.

Anahtar Kelimeler: Yiyecek-İçecek İşletmeleri, Motivasyon, Turizm, Şırnak

Ziyaretçi Beklentileriyle Sorumlu Turizm: Hamsilos Tabiat Parkı Örneği

Öğr.Gör. Şaban Kargıoğlu - Dr. Öğretim Üyesi Gül Erkol Bayram - Yavuz Çetin

ÖZ

Genel bir tanımlama ile sorumlu turizm; yerel topluluklar ile etkileşim içinde olan ve onların hizmetlerinden yararlanan, turizmin oluşturabileceği olumsuz sosyal, kültürel, çevresel etkileri en aza indiren turizm türünü ifade etmektedir. Gelecek nesilleri düşünen ve bu kapsamda turistik faaliyetlere katılanlar da sorumlu turist olarak tanımlanmaktadır. Sürdürülebilir turizm, ekoturizm, kırsal turizm, helal turizm gibi turizm türlerini içeren ve kapsamı oldukça geniş olan sorumlu turizmin turist perspektifinden incelenmesi turizm için önemli görülmektedir. Bu kapsamda araştırmanın amacı; turistlerin sorumlu turizme yönelik algılarını ve beklentilerini değerlendirmektir. Araştırmada; Hamsilos tabiat parkını ziyaret eden turistlerin sorumlu turizmden beklentileri nicel yöntemlerden biri olan anket tekniği aracılığıyla incelenmiştir. Anket formu; Saunders ve arkadaşlarının (2019) araştırmasından yararlanılarak oluşturulmuştur. Veriler; 1 Nisan- 20 Mayıs tarihleri arasında Sinop ilini ziyaret eden turistlere birebir uygulanan anket formları aracılığı ile elde edilmiş, elde edilen veriler istatistikî analizlerle incelenmiştir. Araştırma sonuçları kapsamında; ilgili kurum ve kuruluşlara bazı önerilerde bulunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Sorumlu Turizm, Sorumlu Turist, Sürdürülebilir Turizm, Turizm.

1969'dan 12 Eylül 1980'e Türkiye – İslam Konferansı Teşkilatı İlişkileri

Öğr.Gör. Filiz İtik

ÖZ

Mescid-i Aksa'yı yakma girişimi ardından 22 Eylül 1969 tarihinde Fas'ın başkenti Rabat'ta başlayan toplantı İslam ülkeleri arasında yeni bir işbirliği sürecini başlatmıştır. Aralarında Türkiye'nin de bulunduğu İslam ülkelerinin katılımıyla gerçekleşen toplantıda kurulması kararlaştırılan İslam Konferansı Teşkilatı, bugüne kadar süreklilik arz eden bir teşkilat olarak İslam coğrafyasında faaliyet yürütmüştür. İslam Konferansı Teşkilatı Türk dış politikasının ilgi çekici boyutları arasında yer almıştır. Dahası İslam Konferansı Teşkilatı ile ilişki Türkiye için bir dış politika konusu olmanın ötesinde iç politikanın bir parçası olmuştur. Bazı kesimler tarafından, Türkiye Cumhuriyeti'nin laik karakteriyle söz konusu Teşkilatın İslam ortak referansına dayanması çelişkili görülmüş, Teşkilatla kurulan ilişki, Türkiye Cumhuriyeti'nin kurucu değerlerinden uzaklaşma bağlamında yorumlanarak eleştirilmiştir. Bu nokta İslam Konferansı ile ilişkinin Türkiye'de çok zaman bir iç politika çerçevesinde yorumlanmasına yol açmıştır. Öngörülen çalışma 1969 yılından 12 Eylül 1980 darbesine kadar geçen süreçte Türkiye'nin tutumuna odaklanmaktadır. Türkiye'nin toplantılara katılımı, İslam Konferansı İşbirliği Teşkilatı'nda edindiği konum, bu sürece katılımın Türkiye iç politikasında yansımaları üzerinde durulacaktır. Çalışmada genel literatürün yanı sıra Cumhuriyet ve Milliyet gazetelerine yansıyan haberlerden yararlanılacaktır.

Anahtar Kelimeler: İslam Konferansı Teşkilatı, Kudüs

Aşiretler Arasındaki Mücadele ve Hamidiye Alayları

Dr. Öğretim Üyesi Abdulnasır Yiner

ÖZ

1890'lı yıllarda teşkil edilmeye başlanan Hamidiye Alaylarından çok önemli faydalar beklenmekte idi. Her şeyden önce Osmanlı Devletinin toprak bütünlüğünü devam ettirmesi konusunda destek olan İngiltere politika değişikliğine gitmiştir. Söz konusu değişiklik giderek artan dış müdahalelere ivme kazandırmış ve Osmanlı Devleti çok daha büyük sorunlarla uğraşmak zorunda kalmıştır. Hem dış müdahalelerle mücadele etmek, hem de içerden emperyalist emellere alet olabilecek zararlı gelişmelere karşı alınan tedbirlerden birisi de 'Hamidiye Alayları'nın teşkili olmuştur. Doğu ve Güneydoğu Anadolu'da bulunan aşiretleri bir düzene sokmak, önemli bir sayı teşkil eden nüfuslarından askeri amaçlı istifade etmek, bölgede asayiş ve düzeni sağlamak, aşiret ileri gelenlerinin çocuklarını İstanbul'da eğittikten sonra bölgede önemli hizmetlerde istihdam etmek, giderek artan dış müdahalelere karşı Kürtlerin Osmanlı bünyesi içinde devamını sağlamak, iç isyanlara karşı meyilli olan guruplara karşı caydırıcı bir güç oluşturmak vs. arzulanan hedefler arasında sayılabilir. Bu hedeflere nispeten ulaşılmakla birlikte aşiretler arasındaki çekişme Osmanlı Devleti için bazı sıkıntıları da beraberinde getirecektir.

Anahtar Kelimeler: II. Abdülhamid, Hamidiye Alayları, Aşiretler, Süvari Birlikleri

Avrupada Bütünleşme Çabaları, Ortak Kimlik Meselesi ve Bunların Sonucu Olarak Schengen

Arş.Gör. Ammar Sevgili

ÖZ

Tarih boyunca Avrupalı devletler sürekli bir çatışma içinde olmuş ve bu çatışmalardan sonra anlaşmalar yapmıştır. Bu anlaşmalar neticesinde sürekli birleşme ve bütünleşme planları yapılmıştır. Fakat bu bütünleşme ve birleşme çalışmaları İkinci Dünya Savaşı'na kadar somut bir şekilde karşılık bulamamıştır. İkinci Dünya Savaşı'ndan sonra Avrupalılar İnsan Haklarına, Demokrasiye, Liberal Ekonomiye bağlı ve sınırların olmadığı, serbest dolaşımın ve ortak pazarın olduğu, ekonomiye dayalı Ortak Kimlik olgusu üzerinden yeni temeller oluşturmuştur. Bu olgular ve fikirler sonucunda AET oluşturulmuş ve günümüz Avrupa Birliği'nin temelleri atılmıştır. Sürekli ortak kimlik ve Avrupalılık vurgusu yapan bu devletler, bütünleşme çabalarının doğal bir sonucu olarak Almanya, Fransa ve BENELUX ülkeleri arasında 1985 yılında Schengen Anlaşmasını imzalanmıştır. 1990 yılında bu anlaşmanın uygulanmasını sağlayacak olan Schengen II Anlaşması imzalanmış ve ancak 1995 yılında yürürlüğe girmiştir. İç sınır kontrollerinin ortadan kalktığı ve vatandaşlara serbest dolaşım özgürlüğü veren bu anlaşma 1997 yılında Amsterdam Anlaşmasıyla AB Hukuki statüsünün bir parçası haline gelmiştir. Schengen'e dahil olan ülke sayısı her geçen gün artmış ve şuan günümüzde 26 üyeye ulaşmıştır. Günümüz Avrupa Birliği'ne baktığımızda sürekli birlik mesajları veren güçlü bir yapı görünse de en küçük sorunlar da bile birbirine sırt çevirdiklerini görmekteyiz. Göçmen korkusu nedeniyle Schengen Anlaşmasının ruhuna aykırı hareketlerin olması ve bunların uygulamaya geçirilmesi Schengen'in geleceği ile ilgili soru işaretlerine sebebiyet vermiştir. Avrupalı liderler zorluklarla karşılaştıklarında, ekonomik sıkıntılar yaşadıklarında 'Ortak Politikalarından' taviz vermeye eğilimli bir politika izlemişlerdir. Bu da Avrupa Birliği'nin geleceği açısından vahim bir durumu gözler önüne sermektedir. Avrupa'da Schengen örneğinde olduğu gibi Ortak Kimlik Meselesi üzerinden kurulan veya geçmişte gerçekleştirilmeye çalışılan bütünleşme çabalarının, kendi aralarında meydana gelen savaşlar neticesinde ortaya çıktığı gibi, yine birleşme çabalarının kendi ulusal çıkar ve ideolojileri sebebiyle dağıldığı görülmektedir. Buda Avrupa'da oluşturulmaya çalışılan siyasi birliğin gerçekleşmesinin neredeyse imkansız olduğunu göstermektedir.

Anahtar Kelimeler: Schengen, Avrupa, Bütünleşme, Ortak Kimlik, Aet, Ab, Siyasal Bütünlük

Batı Avrupa'daki Aşırı Sağ Partilerin İdeolojik Yapısı

Bekir Halhalli

ÖZ

Bu çalışma, popülist aşırı sağ partilerin Batı Avrupa'daki yeniden dirilişini incelemekte ve son yirmi yılda neden bu kadar başarılı olduklarının ideolojik bileşenlerini açıklamaktadır. Daha önce yapılan çalışmalardan yola çıkarak popülist aşırı sağın hem asgari hem de azami ideolojik özellikleri sunulacaktır. Asgari ideolojik tanım, bu tür partilerin ideolojik omurgasını tanımlar; açıklık ve ayrıcalık avantajından yararlanırken, aynı zamanda popülist aşırı sağ ailesinin üyeleri olarak birçok araştırmacı tarafından kabul edilen bazı partileri dışlama riskini de taşımaktadır. Maksimum ideolojik tanımlama, daha kapsayıcı bir teorileştirme oluşturur: sınır çizgilerini daha bulanık hale getirme riskini taşıyor olsa da, bu durum, potansiyel dışlama olasılığını azaltır ve böylece araştırma sonuçlarına daha iyi hizmet edebilmektedir. Ayrıca, çalışmada aşırı sağ partilerin yükselişini açıklayan teorik yaklaşımlarla birlikte bu partilerin odaklandığı temalara da değinilecektir.

Anahtar Kelimeler: Popülizm, Aşırı Sağ, Radikal Sağ Partiler, Batı Avrupa

Beşinci Cephenin Yükselişi: Siber Savaş

Arş.Gör. Muhammet Cemal Şahinoğlu

ÖZ

Son yıllarda siber savaş kavramı Uluslararası İlişkiler literatüründe yeni bir tartışma konusu olarak belirmiştir. Özellikle bilişim ve internetin silah haline gelmesi siber savaş tartışmalarını doğuran en temel gerekçelerden biridir. Siber savaşlar her ne kadar konvansiyonel savaşlara alternatif olarak kabul edilmese de somut sonuçlar doğurabilecek kapasiteye sahiptir. Çünkü yıkıcı bir sıfır gün (zero day) saldırısı karşısında enerji santralleri, su sistemleri, haberleşme ve hava kontrol ağları, doğal gaz boru hatları, bankalar ve kritik alt yapı unsurları tehdit altındadır. Dolayısıyla olası bir siber savaşta yaşanabilecekler modern bir ülke için ağır sonuçlar ortaya çıkarabilir. 2007’de Estonya’ya yönelik gerçekleştirilen siber saldırılar ve yine 2010 Stuxnet Solucanı siber savaşın ilk örneklerini oluşturur. Askerlerin, silahların ve füzelerin fiziksel olarak kullanılmadığı bu yeni savaş türü, siber savaşı ütopyik değil, varoluşsal bir tehdit haline getirmektedir. Devletlerin olası siber savaşlara karşı oluşturduğu ya da oluşturmaya başladığı siber ordular, siber savaşın ne kadar ciddiye alındığının en somut göstergesidir. Bu bağlamda çalışma, uluslararası ilişkilerdeki güç mücadelesinin yeni cephesi olarak kabul edilebilecek siber savaşların yaşanabilme ihtimaline odaklanacaktır. Tespit edilen vakalar ile çalışma desteklenecektir.

Anahtar Kelimeler: Siber Savaş, Siber Saldırı, Sıfır Gün (Zero Day)

Bir Olasılık ve İmkân Olarak Uluslararası Sistem ve Küreselleşme Bağlamında İslam Birliği

Prof.Dr. Murat Çemrek

ÖZ

İslam ontolojik olarak müntesipleri müminler için ittihadı ve ittifakı bir emir olarak öncelimesinin ötesinde küreselleşmeyle uluslararası sistemin dönüşümü artık Müslüman arasındaki blok tipi örgütlenmeleri bir fanteziden öte imkana tahvil etmiştir. Küreselleşme, kabaca Batı tip modernleşmenin gezegene egemen olması veya Amerikanlaşma'nın ötesinde diğer kimliklere ve kültürlerle de kendilerini küresel kamusal alanda ifade etme fırsatları sunmaktadır. Bu bağlamda, İslam yeni müntesipler kazandığı gibi milliyetçiliğin omurgasını oluşturduğu ulus, ulus-devlet ve uluslararası sistem gibi türevlerini de seküler formatından çıkarmaktadır zira İslamın önerdiği ittihad sadece siyasal anlamda değil sosyal ve kültürel anlamda daha fazla karşılık bulmaktadır. Küreselleşme insanlara gönüllü örgütlenmeleri daha kolay bilişim ve ulaşım imkanları sunmasıyla Siyasal'ın alanı da genişlemekte ve İslam ittifakı ayakları yere basan mücessem bir projeye dönüşmektedir.

Anahtar Kelimeler: İslam İttifakı, Küreselleşme, İttihad

Etnik Çatışma Sonrası Toplumsal Bellek: Bosna Hersek Örneği

Burcu Tugay

ÖZ

Belleğin sadece kişiye özgü bir nosyon olmadığı, toplumsal olarak da inşa edildiği gerçeği kavramı sosyolojik, siyasi ve hatta psiko-politik bir perspektiften incelemeyi mümkün kılmıştır. Bu nedenle bellek; disiplinlerarası, çok disiplinli ve hatta kimi zaman bir disiplinle sınırlanamayan bir kavramdır. Bellek veya hafıza ile kastedilen, geçmişle güncel arasında bağ kurmaktan ziyade depolanan anıların gerekli yerlerde açığa çıkarılıp duygusal doyumu yaşatmasıdır. Kolektif bellek; bir topluluğun geçmişini, kültürel kodlarını ve kimliğini oluşturmasının yanında grubun kitlesel mobilizasyonunu sağlayan ortak kimliğin keşfi olması açısından da önemlidir. Dönemin şart ve imkanlarına göre şekillenmesi nedeniyle özellikle büyük savaşlar ve çatışmalar sonunda elde edilen zafer veya kayıplar hafıza/bellek çalışmaları için önemli bir çıkış noktasıdır. Bunlar kitlelerin yok olma korkusuna karşı verdikleri mücadelenin de bir argümanıdır. Müze, arşiv, anıt, meydan ve albüm gibi birçok hatırlamaya yardımcı argümanlar aslında yok olma korkusuna karşı verilen mücadelenin üretimleridir. Etnik çatışma sonrası hafızayı güçlendirmeye yönelik birçok girişim buna örnek oluşturur. Çatışmalarda kitlelerin kahramanlıkları, fedakarlıkları, kayıpları ve zaferleri savaş sonrası nesilden nesile aktarılan bir dizi söylemsel ve literatüre geçen anma mekanları oluşturulacaktır. Etnik çatışmanın bir örneği olan Bosna Savaşı sonrası toplumun hafızasına yer eden veya sonraki nesillere aktarılan seçilmiş olaylar; kültür, kimlik ve tarihin kesişme noktası olmakta ve bu olaylara yönelik unutulma korkusu canlı tutulmaktadır. Çatışma sonrası edebiyat, tarih, siyaset gibi pek çok bilim alanı da yaşanan travmaları canlı tutmanın önemli bir aracıdır. İstiklal marşı, anıt heykeller, cepheler, müzeler ve hatta okullar hafızanın kaybını önleyen hafıza mekanlarıdır. Ortak bir kimlik oluşturmanın yanında toplumların ihtiyacı olan aidiyet duygusunun ve büyük grup kimliğinin güçlenmesine de yardımcı olacaktır.

Anahtar Kelimeler: Bellek, Mekan, Çatışma, Etnisite, Kimlik

Kazakistan'la Türkiye Arasındaki İşbirliği

Dr. Sevil Piriyeve Karaman

ÖZ

Makalede Kazakistan ve Türkiye cumhuriyetleri arasındaki ekonomi gelişmede faydalı olabileceği düşünülen unsurlar anlatılacaktır. Ve ilk olarak her iki devletin diplomatik temsilcilerinin karşılıklı işbirliğinin devletler arasındaki bağların gelişmesine katkısı incelenecektir. İkincisi, medeni ilişkileri güçlendirici projeler hazırlanması ve bu konuda öncelik dil eğitimi olursa ilişkilerde hiçbir sıkıntı yaşanmadan çalışma mümkün olacağından bahsedilecektir. Cumhurbaşkanı Nursultan Nazarbayev Kazakistan'da 2025 yılına kadar tamamen Latin alfabesine geçilmesi için 17 Ekim 2017 tarihinde kararname imzaladı. Bu durum her iki devlet temsilcilerinin en azından okuma bakımından dil problemlerini ortadan kaldıracaktır. Aynı zamanda eğitim alanında daha fazla eğitim kurumları arası karşılıklı anlaşmaların yapılması sağlanarak hem eğitimcilere hem öğrencilere katkı sağlayabilecektir. Burslu öğrencilerin kontenjanın çoğaltılmasıyla ülkelerin ailelerine ekonomi alanında destek sağlanmış olacağı konu da kaleme alınacaktır. Ve üçüncü olarak kültürel bütünleşme. Türk halklarının birleşmesi, sivil toplum, uluslararası hukukun ilkeleri ve normları, diplomatik hizmet konulu çalışmalara daha çok yer verilmesidir. Kültürel birleşmenin de ekonominin gelişmesine katkı sağlayabileceği ele alınacaktır. Nitekim turistlerin gezi, festival, etkinlik, sempozyum, kongre gibi amaçlarla ülkeler arası gidip gelmesinin medeni ilişkilerin büyümesinde etkili olabileceği de anlatılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Türkiye, Kazakistan, İşbirliği, Ekonomi, Kültür.

Kolombiya Devleti ve Farc Arasındaki Barış Süreci: Bir Güvenlik-Dışlaştırma Analizi

Dr. Başar Baysal

ÖZ

FARC 1960'lı yıllarda kurulmuş ve bu dönemden beri, uyuşturucu kartelleri, paramiliter gruplar ve ELN gibi diğer örgütlerin de dahil olduğu Kolombiyadaki güvenlik sorunsalının temel aktörlerinden birisi olmuştur. 20'nci Yüzyılın en uzun ve kanlı iç çatışmalarından birisine sahne olan Kolombiya'da, çatışmalar sonucunda çoğu sivil yüzbinlerce insan hayatını kaybetmiş, insan kaçırma eylemleri, zorunlu göç, cinsel istismar, çocuk askerler gibi birçok güvensizlik ortaya çıkmıştır. Ancak, 2010 yılında başa geçen Başkan Juan Manuel Santos'un başlattığı barış süreci ile 2016 yılında FARC ve Kolombiya hükümeti arasında barış anlaşması imzalanmıştır. Halen devam eden uygulama sürecinde Birleşmiş Milletler gözetimi altında FARC silah bırakmış ve bir politik parti kurarak 2018 yılında seçimlere katılmıştır. Belli açılardan sıkıntıları olan ve halen kırılabilirliğini sürdüren bu süreç yine de ülkedeki şiddetin sonlandırılması açısından özellikle daha önceki barış girişimleriyle (Betancur-1984, Pastrana-1999) karşılaştırıldığında başarılı bir süreç olarak değerlendirilebilir. Bu kapsamda, bu çalışma son barış girişiminin göreceli başarısına yol açan faktörleri ortaya koymayı ve süreci güvenlik-dışlaştırma teorik çerçevesi içerisinde analiz etmeyi amaçlamaktadır. Son barış girişiminin başarısına etki eden unsurlar bağlamsal faktörler ve müzakere sürecinde atılan doğru adımlar olarak iki grupta incelenebilir. Bağlamsal faktörler temel olarak 2002-2010 yılları arasında Uribe yönetiminin katı güvenlik politikalarıyla FARC örgütünün materyal olarak güç kaybetmesi, FARC'ın insan kaçırma ve uyuşturucu kaçakçılığı gibi eylemlere karışması ile ideolojik desteğinin kaybolması, Başkan Santos'un uyguladığı başarılı hamleler ile FARC'ın bölge ülkelerinin desteğinden mahrum kalması ve bölgedeki siyasi konjonktürün FARC'ın silahlı eylemleri bırakarak politik alana geçmesine yönlendirmesi sayılabilir. Son olarak, süreçteki başarılı adımlar ise müzakere öncesi temel bir çerçeve anlaşması imzalanarak müzakere sürecinin belirli bir çerçeveye oturtulması, sürecin katılımcı şekilde yönetilerek sivil toplumun sürece dahil edilmesi, karşılıklı güven sağlayıcı adımlar atılması, çatışma mağdurlarının anlaşmanın merkezine alınması, anlaşmaya varılana kadar iki taraflı ateşkes ilan edilmemesi ve her konuda anlaşılana kadar ara anlaşmaların bağlayıcı olmaması prensibinin benimsenmesi sayılabilir.

Anahtar Kelimeler: Güvenlik-Dışlaştırma, Farc, Kolombiya, Güvenikleştirme, Barış Süreci, Çatışma Çözümlemesi

The Peace Process Between Farc and the Colombian State: A Desecuritization Analysis

Abstract

Keywords: FARC has been founded in the 1960s and it has been a primary actor in the security problematique of Colombia which also includes paramilitary groups, drug cartels, and other groups like the ELN. As one of the longest internal conflicts of the 20th century, the Colombian conflict led to the death of thousands of people and resulted in insecurities including kidnappings, forced migrations, child soldiers and sexual abuses. However, President Juan Manuel Santos started a peace process, which led to a peace agreement between the Colombian Government and FARC (2016). After the agreement, FARC was disarmed and attended the 2018 elections by forming a political party. Although the process has several problems and is still fragile, it can be considered relatively successful in ending the violence in Colombia compared to previous peace initiatives (Betancur-1984, Pastrana-1999). This study aims to evaluate the factors that led to the relative success of the final peace initiative and examine the process with the theoretical framework of desecuritization. The factors that positively influenced the success of the final peace initiative can be divided into two groups: the contextual factors and the correct steps taken during the process. The contextual factors include the material weakening of FARC by the strict security policies of Uribe administration between 2002 and 2010, decline of the moral legitimacy of the group by its involvement in kidnappings and drug trafficking, diminishing support to FARC from regional countries, and the political conjuncture in the region which directed FARC to leave armed conflict. Finally, the successful steps during the process include, a framework agreement to shape the negotiation process, thrust building steps of both sides, the participatory nature of the process that integrated civil society into the negotiations, a focus on the needs of the victims, and lack of bilateral ceasefire.

Keywords: Desecuritization, Farc, Colombia, Securitization, Peace Process, Conflict Resolution

Sınırları Tahkim Etmek: Çin Seddinden Meksika Sınırına Güvenlik ve Özgürlük Arayışı

Prof.Dr. Şaban H. Çalış

ÖZ

Devlet kavramının ortaya çıkışından bu yana sınırlar gündemi belirleyen bir konu olarak karşımızda durmaktadır. Sınırlar, öncelikle devlet olmanın kurucu unsurlarından birisidir. Devletin toprağı ilkesi sınırlarla belirlenir. Bu yüzden modern anlamda egemenlik sahibi siyasal otoritenin de bir fiziki sınıra sahip olması gerekmektedir. Sınır iç ile dışı, bizler ile onları, dost ile düşmanı da birbirinden ayıran en önemli parametrelerdendir. Devletin sorumluluğı, vatandaşın hak ve özgürlükleri, iç ve dış güvenlik konuları ve bunlara dayalı politikalar, sınırlar esas alınarak tespit edilir. Sınırlar uluslararası ilişkiler, dış ticaret, dış politika gibi konulara ilişkin düşüncelerimizle dünya ve hatta evrene ilişkin tahayyüllerimizi de etkiler. Sınırlar politik ve coğrafi bir kavram olmanın ötesinde ekonomik, sosyal, kültürel ve hatta psikolojik alanları ilgilendiren çok boyutlu ve çok katmanlı bir inceleme, araştırma ve tartışma konusudur. Bu yüzden sınırları tahkim etmek bir ülkenin bizzat kendi varlığını tahkim etmesi anlamına gelmektedir. Ancak sınırlar nasıl tahkim edilmelidir? Mekanları siyasallaştıran ve gücü esas alan jeopolitik teoriler ve bunlara payanda realist paradigma ve türevleri sınırları tahkim etmenin bir güç, güvenlik hatta tamamı ile askeri bir iş olduğu kanaatindedirler. Ne kadar sıkı, sert ve geçilmez bir sınır inşa ederlerse kendilerinin o kadar güvende olacağı kanaatindedirler. Liberaller ise konuyu özgürlük, özellikle de ticaret özgürlüğü açısından değerlendiriyorlar: en uç noktada “bırakınız yapsınlar, bırakınız geçsinler” formülü ile bakış açılarını ortaya koyuyorlar. Esasında bir tarafında güvenlik öbür tarafında özgürlük arayışında olan insanlık tarihi sınırlar konusunda bu iki görüş arasında gidiş ve gelişlerle dolu. Bu bildiride Çin Seddinin inşasından Meksika sınırına duvar örmeye uzanan sınırları tahkim etme konusunu, meseleyi tamamen siyasileştirmeden ve ticarileştirmeden daha insani bir bakış açısıyla ele almanın ehemmiyeti ve imkanları tartışılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Devlet Sınırları, Uluslararası İlişkiler, Özgürlük, Meksika

Sosyal İnşacılık Kuramı Bağlamında Iraklı Kürt Sığınmacılar Krizi (1991) ile Suriyeli Mülteciler Krizinin (2011) Karşılaştırılması

Arş.Gör. Erol Özdemir

ÖZ

Uluslararası ilişkilerde kırılma noktası olarak kabul edilen Soğuk Savaş'ın sona ermesinin birçok alanda olduğu gibi uluslararası ilişkiler teorileri üzerinde de sarsıcı etkileri olmuştur. Anaakım uluslararası ilişkiler teorilerinin böyle temel bir gelişmeyi öngörememeleri bahsi geçen teorilerin uluslararası ilişkilerdeki değişimi ve dönüşümü açıklamakta yetersiz kaldığı kanısını doğurmuştur. Soğuk Savaş boyunca iki kutuplu sistemin yapısından dolayı bazı sorunlar dondurulmuştur. Ancak Soğuk Savaş'ın bitiminden sonra dünyanın farklı yerinde etnik, dinsel, kültürel ve mikro milliyetçilik temelli savaşlar ve çatışmalar artmıştır. Böylece kimlik ve kültür konuları uluslararası ilişkilerde ön plana çıkmıştır. Böyle bir ortamda konstrüktivizm, uluslararası ilişkilerin sosyal-kültürel yapısına ve bu yapıdaki değişikliklerin aktör kimliklerini ve tercihlerini dönüştürebileceğine vurgu yapmıştır. Konstrüktivizme göre devletlerin kimlik tanımlamaları çıkarlarını, tehdit algılarını ve tercihlerini şekillendirir, diğer bir deyişle devletlerin kimlik algıları dış politikalarını belirlemektedir. Yine konstrüktivizme göre devletlerin davranışları her zaman içinde buldukları ortama göre değerlendirilmelidir. Soğuk Savaş boyunca Ortadoğu bölgesi Doğu-Batı blokları arasında jeopolitik rekabet bölgesi haline gelmiştir. Bu dönemde iki blok arasındaki “terör dengesi” Ortadoğu’da çatışmaların meydana gelmesini engellemişse de Soğuk Savaş'ın bitmesiyle bölgede istikrarsızlık baş göstermiştir. Bölgesel politikalar geliştirme kapasitesine sahip güçlerin manevra alanı genişlemiştir. Bu durum Ortadoğu’da düşük düzeyli çatışmaların artmasına zemin hazırladığı gibi savaşlara da yol açmıştır. 1990’lı yılların başından itibaren bölgede önce I. Körfez Krizi yaşanmıştır, daha sonra I. Körfez Savaşı meydana gelmiştir. I. Körfez Savaşı’nın Türkiye’ye dolaylı etkileri olduğu gibi doğrudan etkileri de olmuştur. I. Körfez Savaşı’ndan sonra yüzbinlerce Iraklı Kürt sığınmacı Türkiye’ye gelmiştir, böylece Türkiye bu savaşın sonuçlarından etkilenmiştir. Türkiye, 2010 yılında meydana gelen Arap Baharı’ndan da etkilenmiştir. Tunus’ta başlayan ve bölgede birçok ülkeyi etkileyen halk ayaklanmalarının son durağı Suriye olmuştur. Suriye’deki ayaklanmalar rejimin sert tutumundan dolayı iç savaşa dönüşmüştür. Suriye iç savaşının uzamasına ve bazen de şiddetinin artmasına bağlı olarak Türkiye’ye gelen Suriyeli mülteci sayısı 3 milyona yaklaşmıştır. Suriyeli mülteci göçünün Türkiye’ye sosyal, kültürel ve ekonomik etkileri olmuştur. Bu çalışmanın amacı 1990’lı yıllarda Türkiye’nin Ortadoğu’ya ve Ortadoğu özelinde Iraklı Kürtlere bakışının 2002 yılından sonraki dönemde tamamen değiştiğini sosyal inşacı kuram ile ortaya koymaktır. 1990’lı yıllarda Türkiye’nin dış politikası, dönemin Cumhurbaşkanı Turgut Özal’ın dış politika anlayışının akisne Ortadoğu’daki sorunlara karışmama yönünde olmuştur. 2009 yılında “komşularla sıfır sorun” politikası çerçevesinde komşu ülkeler ve bölge ülkeleri ile ilişkiler geliştirilmiştir. Bu dönemde, Türkiye’nin değişen dış politikası, ekonomik durumu, toplumdaki algılar Türkiye’nin Suriyeli mültecilere karşı tutumunu da etkilemiştir. Kimliklerin zamanla değişime

uğradığı gözönünde bulundurulduğunda Türkiye'nin Iraklı Kürt sığınmacılara ve Suriyeli mültecilere karşı tutumundaki dönemsel farklılıklar anlaşılabilir.

Anahtar Kelimeler: Sosyal İnşacılık, Iraklı Kürt Sığınmacılar, Suriyeli Mülteciler

Türkiye-Suriye İlişkilerinde Hatay Meselesi ve Hatay'ın Jeopolitik Önemi

Dr. Öğretim Üyesi Kadir Sancak

ÖZ

Bugün Türkiye'nin karadan sınır komşusu olduğu sekiz ülke vardır ve bunlardan biri de Suriye'dir. İki ülkede yaşayan insanların birbirleri ile olan ilişkileri çok eski zamanlara kadar uzanmakla birlikte bağımsız devletler olarak iki ülke arasındaki ilişkilerin geçmişi çok daha yakın zamanlarda başlamaktadır. Osmanlı Devleti'nin yıkılmasından sonra Fransa tarafından manda idaresi altında yönetilen Suriye, gerçek anlamda bağımsızlığını İkinci Dünya Savaşı sonrasında elde etmiştir. Bununla birlikte iki ülke arasındaki ilişkiler ve sorunlar Suriye'nin manda yönetimine tabi olduğu dönemlerde başlamıştır. İki ülke arasındaki temel sorunlardan biri Hatay Meselesi olmuş ve bu sorun konjonktürel olarak zaman zaman geri plana itilmiş olsa da bugüne kadar devam etmiştir. Hatay, iki ülke arasında bir sorun kaynağı olmanın ötesinde Doğu Akdeniz'e hakim konumu ile jeopolitik açıdan önemli bir coğrafyadır. Bu durum 2011 yılından sonra Suriye'de başlayan iç savaşla birlikte daha fazla ön plana çıkmaktadır. Bunlara ilave olarak son dönemde Doğu Akdeniz'deki petrol ve doğal gaz arama faaliyetlerinden olumlu sonuçlar alınması da Hatay'ın önemini artıran bir başka faktör olarak değerlendirilmektedir. Bu çalışmada öncelikle Türkiye-Suriye ilişkilerinde önemli bir sorun olan Hatay Meselesi'nin tarihi süreçte iki ülke ilişkilerine etkisi ele alınacaktır. Devamında ise Suriye'de yaşanan savaş ve Doğu Akdeniz'deki enerji kaynakları bağlamında Hatay'ın artan jeopolitik önemine işaret edilecektir.

Anahtar Kelimeler: Hatay, Jeopolitik, Doğu Akdeniz, Suriye, Türkiye

Hatay Question in Turkey- Syria Relations and Hatay's Geopolitical Importance

Abstract

Keywords: Today, there are eight countries that Turkey shares a land border with and one of them is Syria. However relations between people live in both sides date back to ancient times, relation history of both countries as an independent states is much more closer. Syria which was ruled under mandate government by France together with the Ottoman Empire had falled down, gained it's independence in real terms afterwards World War 2. In addition to this, relations and problems between both countries have started in the periods when Syria was under the mandate. One of the primary problem titles has been the Hatay Question and this problem has continued to date even putting on the back burner depending on the conjuncture on

occasion. Hatay, beyond being a problem source between both countries, is a significant region in terms of geopolitics with it's prevailing geographical location on the East Mediterranean. This situation has come to the front together with the civil war occurred in Syria after 2011. In addition to these, getting positive outcomes from researching operations of oil and natural gas in Mediterranean recently is considered as an another factor rising Hatay's importance. In this paper, first of all, effects of the Hatay Question, which is an important problem title in Turkey-Syria relations, on both country's relations in the historical context will be handled. Then, Hatay's geopolitical location and rising importance of this location together with the war has been going on in Syria will be marked.

Keywords: Hatay, Geopolitic, East Mediterranean, Turkey, Syria

Uluslararası Sistemin Geleceğini Yapay Zeka Üzerinden Analiz Etmek

Burcu Tugay

ÖZ

Yapay zeka temelde bilgisayar biliminin ürünü olmakla beraber biyoloji, psikoloji, fizik, uluslararası ilişkiler gibi birçok bilimi de etkilemektedir. Çoklu disiplin olarak uluslararası ilişkileri analiz düzeyleri üzerinden sistemin rekabet alanları, liderlerin eylemleri/hedefleri, güçlü askeri ordular oluşturmak, güvenliği artırmak, terörü azaltmak, suçluları yakalamak, bilgi teknolojilerinde üstün olmak, daha az maliyetle daha kazançlı edimler elde etmek, işbirliği alanlarını genişletmek, ticarete rekabetin tırmanı gibi pek çok öğeyi yapay zekanın etki unsuruyla ilişkilendirebiliriz. Yapay zeka sayesinde pek çok kazanımlarımız olsa da oluşabilecek riskler gerek bilim/akademi dünyasında ve gerekse günlük yaşamda toplumların tartıştığı öncelikli mesele olarak yerini muhafaza etmektedir. Bu makale, yapay zekanın uluslararası sistemde oluşturabileceği fırsatlar ve tehditleri yapay zekanın şuanki gelişimini göz önüne alarak sistematik bir şekilde ele almayı hedeflemektedir. Bunu yaparken de gerek yapay zekanın kendi disiplini içerisindeki yerini iyi anlayabilmek gerekse görüşlerime katkıda bulunduğu için referans vermek için kaynakça kısmında da detaylandırdığım üzere kitap, dergi ve çeşitli elektronik kaynaklardan yararlandığımı ifade etmek isterim. Bilindiği üzere yapay zeka oldukça geniş bir alan olmakla birlikte öngörülmesi de güç bir alandır. Ancak geçmişten bugüne yapay zekanın gelişimine bakarak geleceğe yönelik yorumlar elde etmek de mümkündür. Tıpkı yapay zekanın bir sonraki adımını önceki verilere dayanarak oluşturması gibi.

Anahtar Kelimeler: Uluslararası Sistem, Analiz Düzeyleri, Yapay Zeka

Uyuşmazlıkların Çözümünde Değişim Teorisi

Dr. Ahmet Ateş - Arş.Gör. Muhammet Cemal Şahinoğlu - Mesut Çakan

ÖZ

Değişim Teorisi 1920'li yıllarda sosyal antropoloji alanında yapılan çalışmaların sonucunda teorik bir çerçeve kazanmaya başlamıştır. Uluslararası İlişkiler disiplinde oyun teorisi üzerine yaygın şekilde yapılan çalışmaların da etkisiyle, değişim teorisi 1970'li yıllarda uyuşmazlıkların çözümünde bir takım soru işaretlerinin cevaplanması amacıyla kullanılmaya başlanmıştır. Tarafların aralarındaki uyuşmazlıkları müzakere ederek çözmesi gerektiğini savunan bu yaklaşım, müzakere sürecinin başarılı şekilde sonuçlanmasında insan psikolojisinin davranış şekillerine yoğunlaşmıştır. Bu bağlamda değişim teorisi en az iki taraf arasında ölçülen ya da ölçülemeyen, daha az ya da çok, daha değerli ya da değersiz şeylerin değişim süreçlerine odaklanmıştır. Buna göre taraflar için ön plandaki unsur maliyet olmakla birlikte alternatif seçenek ve fırsat arayışının süreklilik arz ettiği iddia edilmiştir. Tarafların kendilerine daha fazla fayda sağlayan alternatiflere yönelecekleri ve yapacakları seçimler konusunda etkili olduğu varsayılarak oyun teorisinde olduğu gibi bir süreç analizi yapılmıştır. Bunlara ek olarak değişim teorisi kapsamında ortaya çıkan karşılıklılık ve yumuşak güç kavramları Uluslararası İlişkiler terminolojisine girmiştir. Bu çalışmada değişim teorisinin uyuşmazlıkların çözümü konusunda Uluslararası İlişkiler disiplinine metodolojik ve terminolojik katkıları analiz edilecektir.

Anahtar Kelimeler: Uyuşmazlık Çözümü, Değişim, Karşılıklılık, Yumuşak Güç, Alternatif Seçenek

Belediye Başkanlığı ile Belediye Meclisleri Arasında İdari İlişkiler ve Vesayet Denetimi Gerilimi

Doç.Dr. Bedrettin Kesgin - Dr. Öğretim Üyesi Sami Kalaycı

ÖZ

1980’li yıllardan itibaren etkisini gösteren küreselleşme, toplumdaki sosyal, ekonomik, kültürel ve siyasal olarak sistemlerin yeniden inşa edilmesine neden olmuştur. Bu süreçte Türkiye’de Büyükşehir Belediye idaresi şeklinde yeni bir yönetim modeli ortaya konularak yerel idareler konusunda farklı bir yönetim sisteminin başlangıcı yapılmıştır. 2000’li yıllardan itibaren de bu yerel yönetim modeli, 5216 sayılı Büyükşehir Belediye Kanunu, 5393 sayılı Belediye Kanunu ve 5302 İl Özel İdaresi Kanunu ile reform edilerek yerel alanda ihtiyaç duyulan yönetim ve hizmet anlayışına doğru bir dönüşüm geçirmiştir. Sonrasında 2012 yılında yapılan 6360 sayılı yasayla hem yetki hem de görev bakımından Büyükşehir Belediyelerine (BŞB) geniş bir sorumluluk verilmesiyle ortaya çıkan yeni yerel yönetim sisteminin tek merkezli bir otoriter yapıya büründürüldüğü iddialarının tartışılmasına neden olmuştur. Ancak 31 Mart 2019 yerel yönetim seçim süreci oldukça farklı bir boyutta yeni bir tartışma alanı açarak önceki eleştiri ve tartışmaları geride bırakmıştır. Bu bağlamda Belediye Başkanı ile Belediye Meclisi arasındaki yetki ve görev kullanımı konuları Mart 2019 yerel yönetim seçimlerinin ortaya çıkardığı yeni tartışma alanı olmuştur. Özellikle Belediye tüzel kişiliğini temsil eden Belediye Başkanı ile Belediyenin karar organı olan Belediye Meclisinin yapısının siyasal yönden farklılaşabilmesi yerel alandaki hizmet, denetim, yetki ve görev gibi konularda aksaklıkların oluşabileceği yönünde tartışmalar başlatılmıştır. Çalışmada yerel halk tarafından seçilen Belediye Başkanı ile yine yerel halk tarafından belirlenen Belediye Meclisinin görev, yetki ve hizmetler bakımından karşılıklı olarak çıkabilecek olası denetim ve yaptırım şekilleri tartışılmaya açılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Yerel Yönetimler, Büyükşehir Belediyesi, Denetim, Vesayet Denetimi.

Osmanlı Devleti'nde Modernleşme Sürecinde Yapılan İdari Reformların Taşrada Uygulanması: Şırnak Kazası Örneği (1850-1914)

Arş.Gör. Ahmet Gülenç

ÖZ

Tanzimat Fermanının ilanı ile beraber Osmanlı Devleti'nin sosyal, ekonomik ve idari yapısında bir takım reformlar yapılmıştır. Bu dönemin en önemli özelliklerinden biri de merkez ve taşra idari birimlerinde yapılan reformlardır. Hiç şüphesiz günümüz modern idari sistemlerinin oluşmasında, yapılan bu reformların etkileri göz ardı edilemez bir gerçektir. XIX. yüzyılın ikinci yarısından itibaren Osmanlı idari taksimatına nahiye statüsünde dâhil olan Şırnak, 1875 yılında kazaya tahvil edilmiştir. Bu tarihten itibaren Şırnak kazasında Tanzimat'la başlayan idari reformlar uygulanmaya başlanmıştır. Kazanın, idari işlerini yönetmek için kaymakam başkanlığında bir kaza idare meclisi, hukuki sorunlarını çözmek için müftü veya naip başkanlığında Kaza De'avi Meclisi ve beledi hizmetlerini yerine getirmek için de Belediye Teşkilatı kurulmuştur. 1886'da tekrar nahiyeye dönüştürülen Şırnak kazası, 1914'te yeniden kaza statüsünde idare edilmiştir. Çalışmanın amacı, Osmanlı modernleşme sürecinde yapılan idari reformların Şırnak kazasındaki uygulamalarını tespit etmektir. Başta Cumhurbaşkanlığı Osmanlı Arşivi ve Devlet/Vilayet salnameleri olmak üzere konu ile ilgili ikincil kaynaklardan da yararlanılan çalışmada, modernleşme sürecinde idari anlamda yapılan reformların merkezden taşraya nasıl yansıdığı, reformların uygulanmasında çekilen güçlükler ve halkın bu idari reformlara verdikleri tepkiler ortaya konulacaktır.

Anahtar Kelimeler: Osmanlı Devleti, Modernleşme, İdari Yapı, Kaza, Şırnak.

Sağlıklı Toplum İçin Yerel Yönetimlerce Önemszenmesi Gereken Bir Risk Faktörü: Dezenfeksiyon Yan Ürünleri

Dr. Öğretim Üyesi İhsan Çetin

ÖZ

Küreselleşme sürecinde kamusal hizmetlerin önemli bir kısmı yerel yönetimlere aktarılmıştır. Yerleşim alanlarındaki su yönetimi çalışmaları insan sağlığını doğrudan etkilediği için yerel yönetimlerin bu konuda yapacağı hizmetler oldukça önemlidir. Suların sağlıklı şekilde kullanıcılara ulaştırılmasındaki aksamalar ise enfeksiyöz salgınlar, astım, mesane kanseri, kolorektal kanser ve kronik sağlık sorunları için risk oluşturmaktadır. Yerleşim yerleri için gerekiyorsa arıtma ve dezenfeksiyon yaparak, kullanıcıya güvenilir suyu ulaştırma görevi yerel yönetimlere aittir. Ancak, suyun dezenfeksiyonu sırasında, suda bulunan organik maddeler ve dezenfektan maddeler arasında meydana gelen reaksiyonlar sonucunda, dezenfeksiyon yan ürünleri olarak bilinen oldukça zararlı moleküller meydana gelmektedir. Oluşan bu dezenfeksiyon yan ürünleri, insan sağlığı için önemli bir risk oluşturduğu için halk sağlığı kaygısının önemli bir sebebi haline gelmiştir. Bu kaygının oluşmasında yapılan çalışmalarla dezenfeksiyon yan ürünlerinin karsinojenik, mutajenik ve genotoksik özelliklerinin gösterilmesi etkili olmuştur. Bu nedenle su yönetimiyle ilgili hizmetlerin sunulmasında yerel yönetimlerce görevlendirilen sorumluların, dezenfeksiyon yan ürünleri ve hastalık ilişkisi konusundaki farkındalıkları son derece önemlidir.

Anahtar Kelimeler: Yerel Yönetimler, İçme Suyu, Dezenfeksiyon Yan Ürünleri, Kanser

Yerel Yönetimlerde Sosyal Hizmetlerin Örgütlenmesi

Dr. Öğretim Üyesi Hatice Altunok - Dr. Öğretim Üyesi Mustafa Altunok

ÖZ

Sosyal hizmetler, başta öncelikli politika üretilmesi gereken gruplar olmak üzere toplumun tüm kesimlerinin başka biçimlerde faydalandığı hizmetlerdir. Devletlerin bu görevlerine ilişkin merkezi örgütlenmeler mevcuttur. Türkiye’de sosyal hizmetlerin merkezde Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı şeklinde örgütlenmiştir. İstihdamdan engelliye, sosyal güvenlikten sosyal yardımlara sosyal hizmetler olarak tarif edilen pek kamu hizmeti bu bakanlık çatısı altında yer almaktadır. Sosyal hizmetlerin yereldeki en etkin aktörü belediyelerdir. Bu bildiri kapsamında büyükşehir belediyelerinde sosyal hizmetlerin belediye yönetim teşkilatı içerisinde nasıl örgütlendiği ve bu birimlerin altında hangi birimlerin olduğu üzerine bir inceleme yapılmıştır. Böylelikle büyükşehir belediyelerindeki sosyal hizmetlerin örgütlenmesi, politikası ve işleyişi hakkında benzerlikler ve farklılıklar üzerinden temel özellikler anlatılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Sosyal Hizmet Politikası, Kamu Politikası, Sosyal Hizmetlerin Örgütlenmesi, Büyükşehir Belediyesi